

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Γενετική, ή ἐπιστήμη τῆς κληρονομικότητος	A. Tetry	17
Οἱ νικηταὶ τῆς 16ης Ὀλυμπιάδος	Δ. Καπλάνογλου	23
Ἡ γυναίκα καὶ τὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα	Marcel Achard	27
50 ἀστρα μᾶς κοροϊδεύουν	Martha Morrow	31
Ἀπὸ βασιλιάδες τοῦ Βάλς	Culross Peattie	33
Ἡ πίεσις τοῦ αἵματος λέει τὴν ἱστορίαν σας	J. D. Ratcliff	38
Τὸ χαμένο κειμήλιο (Διήγημα)	Sax Rohmer	41
Ἀπὸ τὸν ἥλιο στὴ ζάχαρην	«Science et Vie»	47
Ὅταν τὸ Σάλεμ εἶχε μάγισσες	Stephen V. Benét	50
Τὰ ἐκάτομμύρια τοῦ «Αντρέα Ντόρια»	Francois Florent	54
Χωρὶς αἰτία (Διήγημα)	D. du Maurier	53
Βουργχίλδη, Βασίλισσα τῆς Αὐστρίας	J. I. Fournières	55
Οἱ ἀρχαῖοι ἐγνώριζαν τὴν ἠλεκτρικὴν μπαταρίαν	Pierre Devaux	70
Τὸ χρυσάφι τῆς Νάπολης (Διήγημα)	Giuseppe Marotta	73
Τὰ χρωματισμένα τρόφιμα, πρῶτα στὸν μαυροπίνακα τοῦ χαρτίνου	Louis Mugnier	79
Ἡ ἀγάπη τοῦ «Ἰπτάμενου Ὀλλανδοῦ»	Hesketh Pearson	83
Τὰ δακτυλικά ἀποτυπώματα καὶ ὁ ἐφευρέτης τους ..	Joseph Kessel	85
Μάγισσες τῶν ρουμπινιῶν		89
Ἡ ἀντοχὴ τοῦ μυαλοῦ σας ἔχει ὅρια	Κώστα Οὐράνη	94
Ταξιδεύοντας, Ἰσπανία — Ἑλλάδα	Fernand Criqui	97
Θὰ κατασκευασθῇ ἡ ἐπιστήμη διαμάντια;	N.—	104
«Τστερόγραφο τοῦ μηνὸς»		106
«Στανρόλεξο» σ. 9. «Τι ἐννοεῖτε ὅταν λέτε» σ. 78. «Ποῖος θὰ βοῇ τὰ περισ- σότερα» σ. 103. «Σκάκι» σ. 108.		

«Βουβὴ Ἀγάπη»
Guy de Maupassant (συνέχεια) σ. 113

«Τὸ ἔργο τέχνης»
Ἀντῶνη Τσέχωφ σ. 115

«Ἡ Παρακώρη»
Στράτη Μυριβήλη σ. 119

Τὸ ἐξώφυλλό μας: Ἡ Ἑλσα Βασιλικὸν εἶναι κίβλας πρωταθλήτρια Ἑλλάδος
στὸ τέννις. (Φωτογραφία Β. Μίγκου)

Ἑκλογὴ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Δ)ντῆς Τυπογραφείου: Κ. Ι. ΖΑΓΟΡΙΑΝΙΤΗΣ, Ἁλδου Μανουτίου 18

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ. ΤΗΛ. 57.081

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Ἑσῶτ. Ἑτῆσ. 72

Ἑξῶτ. Ἑτῆσ. \$ 4.40

Ἑσῶτ. Ἑξάμ. 38

Ἑξῶτ. Ἑτῆσ. £ 1.16.0

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἀρθρῶν καὶ εἰκόνων τῆς Ἑκλογῆς
χωρὶς τὴν ἄδεια τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ

Αγ. Κωνσταντίνου

Τηλ.: 53.241

Α' ΣΚΗΝΗ

14) 11—2) 12

«'Ανθη»

του Λεονίτ Αντρέγιεφ

Μετάφρασις: Αθηνάς Σαραντίδη.

Σκηνοθεσία: Κ. Μιχαηλίδη.

Σκηνογραφίες—Ενδυμασίες: Γ. Στέφανέλλη.

Ενδυμασίες: Αντ. Φωκά.

Παίζουν: Μ. Αρώνη, Ρ. Μυράτ, Α. Μουστάκα, Τζ. Καρέλη, Μ. Ροζάν, Γ. Πατπας, Χρ. Νέξερ, Τ. Γαλανός, Α. Μαλλιαγρός.

Β' ΣΚΗΝΗ

5—11 Νοεμβρίου

«'Η ήδονή τῆς τιμότητος»

του Α. Πιραντέλλο

Μετάφρασις: Μάριου Πλωρίτη.

Σκηνοθεσία: Κ. Μιχαηλίδη.

Σκηνογραφίες: Κλ. Κλώνη.

Ενδυμασίες: Αντ. Φωκά.

Παίζουν: Μ. Αλκαίου, Α. Ισαία, Β. Διαμαντόπουλος, Ν. Τζόγιας, Α. Μαλλιαγρός, Α. Βλαχόπουλος.

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ

Πλατ. Κολοκοτρώνη

Τηλ.: 21.559

«'Ο αριστοκρατικός δρόμος»

του Τζαίμης Μπάρρυ

Μετάφρασις: Δημήτρης Χόρν.

Σκηνοθεσία: Μιχάλη Κακογιάννη.

Σκηνογραφίες—Κοστούμια: Στέφανέλλη.

Παίζουν: Έλλη Λαμπέτη, Άννα Πατάτση, Α. Ποδηματά, Μ. Λαλοπούλου, Ρ. Μουσούρη, Όλ. Παπαδούκα, Δ. Νικολαΐδου, Δημήτρης Χόρν, Ζ. Τσάπελης, Γ. Μιχαλόπουλος, Π. Φισούν, Τσιτσόπουλος και άλλοι.

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Πανεπιστημίου 48

Τηλ.: 614.594

«Σιμόν»

του Λενορμάν

Μετάφρασις: Λέοντος Κουκούλα.

Σκηνοθεσία: Δημήτρης Μυράτ.

Σκηνογραφίες—Κοστούμια: Ανδρέου Νομικού.

Παίζουν: Βούλα Ζουμπουλάκη, Αλίκη Βουγιουκλάκη, Δ. Μυράτ, Χρ. Τσαγανέας, Α. Κωνσταντάρας, Σ. Λιναΐος, Γ. Νέξος, Α. Κατσόρης, Ν. Γκουζούλης, Ανδρ. Μπάρκουλης.

“ΔΕΚΤΩΡ”

• Τίποτε δέν μπορεί νά παραβληθῇ μέ τή γοητεία πού σκορπά ἓνα ΦΩΤΕΙΝΟ ΠΡΟΣΩΠΟ.

• Τώρα πού τὸ Φθινόπωρο ἀπειλεῖ νά κάμῃ τραχύ, θαμπό, γεμάτο σκασίματα καὶ λειχῆνες τὸ δέρμα σας, περιποιηθῆτε τομὲ Λανολίνη “Μελπὸν”.

• Ἔτσι θὰ διατηρήσετε στὴν ἐπίδερμίδα σας τὴν ἀκτινοβολία τῆς νεανικῆς δροσιάς καὶ μέ τὴν χειρότερη κακοκαιρία.

• Ἡ Λανολίνη Μελπὸν εἶναι ἡ μοναδική κρέμα στὸν κόσμον πού περιέχει τὸ *Extrait purifié à la lanoline*, οὐσία συγγενὴ μέ τὸ δέρμα.

ἌΛΛΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ “ΜΕΛΠΟΝ”
ΓΑΛΑΚΤΩΜΑ ΝΤΕΜΑΚΙΓΙΑΝ
ΛΟΣΙΟΝ “ΝΤΕΡΜΙΝΑ”
ΣΑΠΟΥΝΙ ΛΑΝΟΛΙΝΗΣ

“ΜΕΛΠΟΝ”

Ο ΦΥΛΑΞ ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΗΣ ΟΜΟΡΦΙΑΣ ΣΑΣ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΕΧΝΗΣ

Κάτωθι κινηματογράφου

«ΟΡΦΕΥΣ»

«Τριαντάφυλλο στο στήθος»

του Τέννεση Ουίλλιαμς

Μετάφρασις: Μάριου Πλωρίτη.

Σκηνοθεσία: Καρόλου Κούν.

Σκηνογραφίες: Γ. Στεφανίδης.

Μουσική: Μάνου Χατζιδάκη.

Παίζουν: Νέλλη Άγγελίδου, Τάνια Σαββοπούλου, Βέρα Ζαβιτσιάνου, Άννασσία Παταξοπούλου, Μαρία Βούλγαρη, Τασώ Καθεαδία, Νίνα Ίωαννίδου, Γ. Λαζάνης, Δ. Μπάχλας, Κ. Μπάκας, Μ. Χρηστίδης, Ν. Μπριμπίλης.

INTEAL

Πανεπιστημίου 46

Τηλ. 614.596

«Μάρτυς κατηγορίας»

της Άγάθα Κρίστι

Μετάφρασις: Μαίρης Βεάκη.

Σκηνοθεσία: Μάρου Πλωρίτη.

Σκηνογραφίες: Γιώργου Άνεμογιάννη

Παίζουν: Κατερίνα, Εύα Ευαγγελίδου, Άγνη Βλάχου, Θεοφάνη Ίωαννίδου, Θεόδωρος Μορίδης, Ήλίας Σταματίου, Δάνης, Φαρμάκης, Γ. Βρασιβανόπουλος, Δ. Κουκής, Α. Πέτσος, Α. Βεντούρατος, Κ. Ρηγόπουλος.

ΑΘΗΝΩΝ

Γιάν Σμάτς 10

Τηλ.: 35.524

«Θα σὲ κάνω Βασίλισσα»

Θάσος Λογοθετίδης

Άλ. Σακελλάριου—Χρ. Γιαννακόπουλου

Σκηνοθεσία: Β. Λογοθετίδης.

Σκηνογραφίες: Γ. Άνεμογιάννη.

Παίζουν: Ίλια Λυδικού, Σμάρω Στεφανίδου, Νάντια Χωραφά, Β. Λογοθετίδης, Εύαγγ. Πρωτοπαππάς, Θ. Τζερεράλης, Β. Ανδρέοπουλος, Μ. Παπαδάκης.

ΜΟΥΣΟΥΡΗ

Πλατ. Άγ. Γεωργίου Καρύτση

Τηλ.: 36.064

«Τὸ ἡμερολόγιο
τῆς Ἀννας Φράνκ»

τῶν Γκούντρικς καὶ Χάκετ

Μετάφρασις: Μάριου Πλωρίτη.

Σκηνοθεσία: Κώστα Μουσούρης.

Σκηνογραφίες: Μάριου Άγγελόπουλου.

Παίζουν: Άντ. Βαλάκου, Βάσω Μετοξά, Τζένη Ρουσέα, Μαργαρίτα Λαμπρινού, Σούλα Άθανασίου, Κώστα Μουσούρης, Διονύσιος Παπαγιαννόπουλος, Γιώργος Λευτεριώτης, Σταύρος Ξενίδης, Δημήτρης Χατζημάρκος.

ΚΥΒΕΛΗΣ

Πλατ. Συντάγματος

Τηλ.: 34.491

«Άλα, Νάσσερ»

Έπιθεώρησις

τῶν Τραϊφόρου — Βασιλειάδη

Μουσική: Μ. Σουγιούλ — Μ. Θεοφανίδης.

Σκηνογραφίες: Στ. Δόξα.

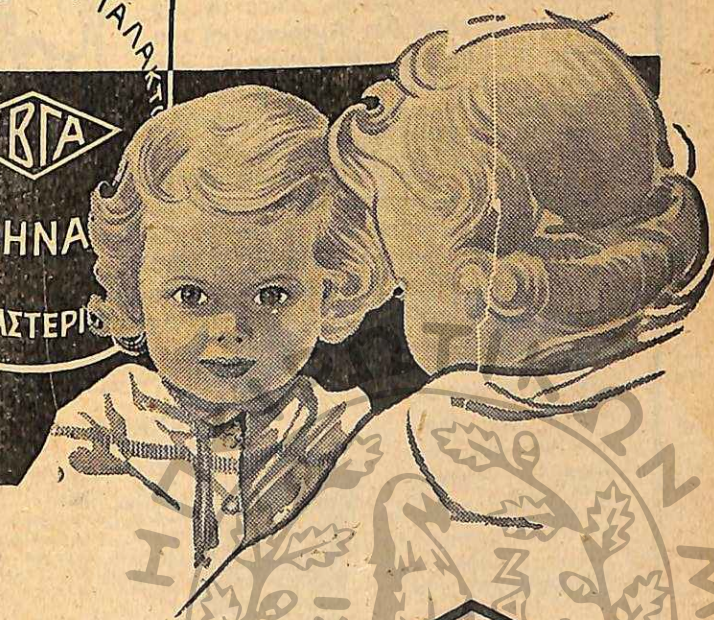
Χορογραφίες: Γιάννη Φλερύ — Άλίκης Βέμπο.

Παίζουν: Σοφία Βέμπο, Ρένα Ντόρ, Ζωζώ Σαπουντζάκη, Άλίκη Βέμπο, Μπέττυ Μοσχονά, Άλέκα Στρατηγού, Γκόλφω Μπίνη, Μίμης Τραϊφόρος, Κώστας Χατζηχρήστος, Άλέκος Λειβαδίτης, Στ. Ίατρίδης, Φραγκ. Μανέλλης, Γιάν. Ίωαννίδης, Λάζ. Ίακωβίδης, Θ. Δημητρίου, Φώτης Δήμας, Α. Φισούν, Μ. Τσίρκας, τὸ δέσποινος φήμης χορευτικό ζευγάρι Λίνα Άλμα — Γιάννης Φλερύ καὶ τὸ μπαλέτο τους.

ΑΛΕΚΤΩΡ,

Άπο τὸ 1935
γενεὰ ὀλόκληρη μεγαλώνει
μέ τὸ παστεριωμένο νωπὸ
γάλα τοῦ τόπου της

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ Α.Ε

Μαθετε 'Αμερικανικά

**και ο κόσμος
είναι δικός σας!**

Από τη στιγμή που θα μιλάτε ελεύθερα μιὰ διεθνή γλώσσα, όπως τὰ Ἀγγλικά, μὲ Ἀγγλική ἢ Ἀμερικανική προφορά, τὰ Γαλλικά ἢ τὰ Γερμανικά κλπ. εὐρύνετε ὄχι μόνο τὴ μόρφωσί σας ἀλλὰ καὶ τὴς ἐπαγγελματικές σας δυνατότητες, ὥστε νὰ πετύχετε εὐκολότερα στὴ ζωὴ σας! Ἡ μέθοδος **Linguaphone** εἶναι εὐκόλη, γρήγορη, ἐλκυστική: Ἀκοῦτε δίσκους ἠχογραφημένους μὲ διάσημους ξένους Καθηγητάς, μὲ ἀφοχὴ προφορά. Συγχρόνως παρακολουθεῖτε τὸ κείμενο σὲ βιβλίο μὲ εἰκόνες. Συντανίζετε λέξεις καὶ εἰκόνες καὶ καταλαβαίνετε ἀμέσως τὸ κάθε τί, χωρὶς τὴν παραμικρὴ δυσκολία.

Ἐνα τέταρτο κάθε μέρα, στὸ σπίτι σας, στὶς ἐλεύθερες στιγμὲς σας, ἀρχεῖ. Καὶ σὲ λίγες ἐβδομάδες, χωρὶς νὰ τὸ νοιώσετε μιλάτε, ἐλεύθερα, μὲ τέλεια προφορά. Εἶναι τὸ θαῦμα τοῦ **LINGUAPHONE!**

ΖΗΤΗΣΤΕ ΤΕΥΧΟΣ ΔΩΡΕΑΝ

Ἐλάτε ν' ἀκούσετε τὸ **LINGUAPHONE**. Θὰ σὰς γίνῃ πλήρης ἐπίδειξις τοῦ συστήματος χωρὶς ὑποχρέωσί σας καὶ θὰ σὰς δοθῇ καὶ τὸ ἀναλυτικὸ τεύχος μας δωρεάν. Ἄν ἐμποδίζεσθε, ἢ ἂν μὲνετε σὲ ἐπαρχία, στείλτε μας συμπληρωμένο τὸ παραπλεύρως δελτίο.

ΤΟ LINGUAPHONE ΔΙΔΑΣΚΕΙ 34 ΓΛΩΣΣΕΣ

ΑΓΓΛΙΚΑ - ΓΑΛΛΙΚΑ - ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ - ΙΤΑΛΙΚΑ - ΙΣΠΑΝΙΚΑ - ΡΩΣΙΚΑ - ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΑ - ΟΛΛΑΝΔΙΚΑ - ΝΟΡΒΗΓΙΚΑ - ΣΟΥΗΔΙΚΑ - ΦΙΛΛΑΝΔΙΚΑ - ΠΟΛΩΝΙΚΑ - ΤΣΕΧΙΚΑ - ΠΕΡΣΙΚΑ - ΑΡΑΒΙΚΑ - ΙΝΔΟΣΤΑΝΙΚΑ - ΚΙΝΕΖΙΚΑ - ΕΒΡΑΪΚΑ κλπ.

Ἰνστιτούτον LINGUAPHONE

Πανεπιστημίου 10 - ΑΘΗΝΑΣ

Παρακαλῶ στείλτε μου χωρὶς ὑποχρέωσί μου τὸ Ἀναλυτικὸ σας τεύχος. Ἡ γλώσσα πού μ' ἐνδιαφέρει εἶναι ἡ
Μὲ ἐνδιαφέρει γιὰ (σβύνετε τὴς περιπτώσεις πού δὲν σὰς ἀφορροῦν): Ταξίδια, ἐργασίες, μὀρφωσι, διδασκαλία, ἐξετάσεις, βελτίωσι τῆς θέσεώς μου, γιὰ νὰ μάθῃ ἓνα παιδάκι.

Ὄνομα.....
Δίνοις.....

ΔΙΑΝΑ

Ἰπποκράτους 7
Τηλ.: 614.454

«Ἔτσι καὶ τὴν πιάσαμε...»

Μουσικὴ κωμῳδία
τῶν Α. Σακελλάρη — Ν. Τσιφόρου
Σκηνοθεσία: Α. Σακελλάρη.
Σκηνικά: Β. Περσάκης.
Μουσική: Μ. Θεοφανίδης.
Παίζουν Νανά Σκιαδά, Πόπη Ἀλ-
έα, Σοφία Βερόνη, Κάκια Κουτοπού-
λου, Ἀννα Μαντζουράνη, Παμέλλα, Ν.
Σταυρίδης, Κ. Δούκας, Τ. Μηλιάδης,
Τ. Χριστοφορίδης, Γ. Τερζάκης.

ΑΚΡΟΠΟΛ

Ἰπποκράτους 9
Τηλ. 614.530

«Σιγὰ καὶ μὲ τὸ μαλακὸ»

τῶν Γιαλαμά — Θησίου — Πρετεντέρη
— Ο'κονομίδης

Σκηνοθεσία: Π. Κατσέλη.
Σκηνογραφίες — Κουστούμια: Γ. Ἀ-
νεμογιάννη.
Μουσική: Βέλλα — Ἰακωβίδης.
Χορογραφίες: Μ. Καστρινοῦ.
Παίζουν: Μπελτίνα, Ρένα Βλαχοπού-
λου, Σπεράντζα Βρανά, Γεωργία Βα-
σιλειάδου, Ζωὴ Φυτούση, Ρένα Στρα-
τηγοῦ, Ἐλση Ρίζου, Ο. Μακρῆς, Β.
Αὐλωνίτης, Γ. Γκιωνάκης, Ν. Ρίζος, Ι.
Σύλβας, Γ. Θέρμης καὶ τὸ χορευτικὸ
ζευγάρι Ζώκα — Καστρινοῦ.

ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ

Πατησίων καὶ Καποδιστρίου
Τηλ.: 55.262

«Ἀπ' ὅλα τὰ παλιὰ ἀγοράζω»

τοῦ Χρ. Γιαννακοπούλου
Σκηνοθεσία: Π. Κατσέλη.
Σκηνογραφίες: Γ. Ἀνεμογιάννη.
Παίζουν: Ἐλένη Χατζηαργυρή, Μα-
ρίκα Κρεβατιά, Νίτσα Τσαγανέα, Ἐλ-
λη Βαλκικιάδου, Μπέμπα Ἀσημακοπού-
λου, Μίμης Φωτόπουλος, Γιώργος Γα-
θηρηλίδης, Λαυρέντης Διανέλλος, Π. Χρι-
στοφορίδης, Ρόης.

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ
«ΟΡΦΕΥΣ»

Στις 4 Νοεμβρίου ἀρχίζουν στὸν
«Ὀρφέα» οἱ χειμερινὲς συναυλίες τῆς
Κρατικῆς Ὀρχήστρας Ἀθηνῶν. Τὴν ἐ-
ναρκτήριον συναυλία θὰ διευθύνῃ ὁ Φλ-
οκονομίδης. Σολίστ ὁ διάσημος νε-
γρος θαρρῶτος Οὐ-λλιαμ Γουέλσιλντ.
Ὁ νέγρος καλλιτέχνης θὰ ἐρμηνεύσῃ
τὰ «Τέσσαρα σοβαρά τραγούδια» τοῦ
Μπράμς.

Η ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΔΩΜΑΤΙΟΥ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ
«ΘΕΑΤΡΙΟΝ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗΣ»

Στις 5 καὶ 7 Νοεμβρίου ἡ Στέγη
τοῦ Καλλιτεχνίου θὰ παρουσιάσῃ στὸ
θέατρο «Κοτοπούλη» σὲ σειρά συναυ-
λιῶν τὴν ὀρχήστρα δωματίου τοῦ Μο-
νάχου.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΑΡΝΑΣ ΣΟΥ

10 Νοεμβρίου, 7 μ.μ.: Ρεσιτάλ βιο-
λίου τῆς διακεκριμένης Γαλλίδος βιο-

λονίστας Κωλὲτ Φράνς. Στὸ πᾶνο ὁ
κ. Κυδωνιάτης.

13 Νοεμβρίου, 7 μ.μ.: Ρεσιτάλ τῆς
Κωλὲτ.

19 Νοεμβρίου, 7.30 μ.μ.: Ρεσιτάλ
τραγουδιοῦ κ. Σαφρονιάδου.

20 Νοεμβρίου: Ρεσιτάλ πᾶνου τοῦ
κ. Μάριου Λάσκαρη.

24 Νοεμβρίου, 7 μ.μ.: Ρεσιτάλ πᾶ-
νου τῆς διδως Χρυσάνθης Τουρνάκη.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΡΕΞ

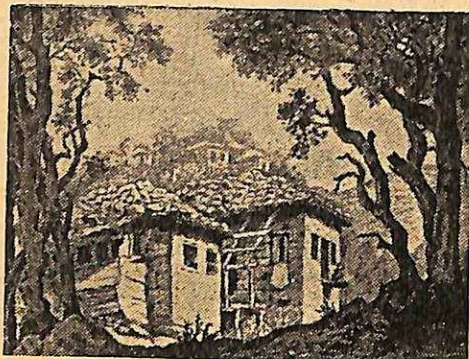
Ἀπὸ τῆς 4ης Νοεμβρίου κάθε Κυρια-
κὴ πρωὶ στίς 10.30 θὰ δίδονται Μου-
σικά Πρωινὰ μὲ τὸν Ὀμηρο Ἀθηναῖο.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΑΚΡΟΠΟΛ

Τὴν Κυριακὴ 11 Νοεμβρίου, 11 π.μ.
στὸ θέατρο «Ἀκροπόλ» θὰ δοθῇ ἑκτα-
κὴ συναυλία γιὰ τὸν ἑορτασμὸ τῆς
συμπληρώσεως 40 ἐτῶν στὸ θέατρο τοῦ
πρωταγωνιστοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνικοῦ
Μελοδράματος κ. Σπύρου Καψάλη.
Πρὸς τιμὴν του στήν συναυλία θὰ λά-
βουν μέρος στελέχη τῆς Λυρικῆς Σκη-
πῆς, τῆς πράξας καὶ τῆς ὀπερέτας.

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΛΙΓΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΣΑΣ

Μ Α Θ Ε Τ Ε Σ ΚΙΤΣΟ ΣΧΕΔΙΟ ΧΡΩΜΑ

Το τοπίο αυτό του μαθητού της Α.Β.Σ. Κ. Μοσκά-χλαϊδῆ ("Αμφισσα) ἐκτελεσμένο, ἔπει-τα ἀπὸ σύντομη σπουδῆ, ἄρτιο τε-χνικὰ καὶ αἰσθητι-κά, δὴ τὸ ζήλευαν καὶ ἐπαγγελματίες.

Η ΣΧΟΛΗ Α.Β.Σ. τοῦ Παρισιοῦ, μὲ τὸ "Ἰδρυμά της τῶν Ἀθηνῶν, οἷς ἐπιτρέπει νὰ φθάσετε γρήγορα καὶ οεῖς σὲ τέτοια ἀποτελέσματα, οποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ ἡλικία σας, ἔστω καὶ ἂν ποτέ σας δὲν δοκιμάσατε νὰ σχεδιάσετε. Γιατί, χάρις στὸ Σύστημα Α.Β.Σ. ἀρκεῖ ἡ νοημοσύνη σας γιὰ νὰ δῆτε καὶ οεῖς τῇ φύσει σωστά καὶ νὰ τὴν ἀποδώσετε ζωντανά καὶ ἐκφραστικά, σὰν ἐρασιτέχνης ἢ καὶ σὰν ἐπαγγελματίας.

Σπουδὴ στὸ σπίτι σας!

ΝΑΙ - στὸ σπίτι σας, ἀδιάφορο ἂν μένετε στὰς Ἀθήνας ἢ σὲ ἐπαρχία, καὶ μὲ τὴ διαρκὴ παρα-κολούθησι μορφωμένων καλλιτεχνῶν, ἱκανῶν νὰ προσαρμόσουν τὴ διδασκαλία μας σύμφωνα μὲ τὴν ἀτομικὴ περίπτωσι τοῦ κάθε μαθητοῦ. Εἰδικὸ σύστημα γιὰ παιδιὰ, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ γνω-στὸ Σύστημα Α.Β.Σ. γιὰ μεγάλους - μὲ εἰδι-κεύσεις γιὰ ὅσους ἐπιθυμοῦν.

Σκίτσο τοῦ μαθητοῦ μας Π. Σιδέρη

ΖΗΤΗΣΤΕ ΔΩΡΕΑΝ

τὸ Ἀναλυτικὸ μας Τεύχος καὶ ὅρους ἐγγραφῆς, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε στέλνοντάς μας συμπληρωμένο τὸ παραπλεύρως δελ-τίο.

Α. Β. Σ., Πανεπιστημίου 10, Ἀθήνας

Παρακαλῶ νὰ μοῦ ἀποσταλῇ, χωρὶς ὑποχρέ-ωσι μου, τὸ εἰκονογραφημένο τεύχος σας (ἐσω-κλειστώσ δρασ. 3 σὲ γραμματόσημα δι' ἔξοδα). — Ἐνδιαφέρομαι γιὰ τὸ Σύστημα γιὰ μεγάλους. — Σύστημα γιὰ παιδιὰ 8 - 13 ἐτῶν. (Σβύνετε τὴν περίπτωσι πού δὲν οἶστέ ἐνδιαφέρει)

ΟΝΟΜΑ

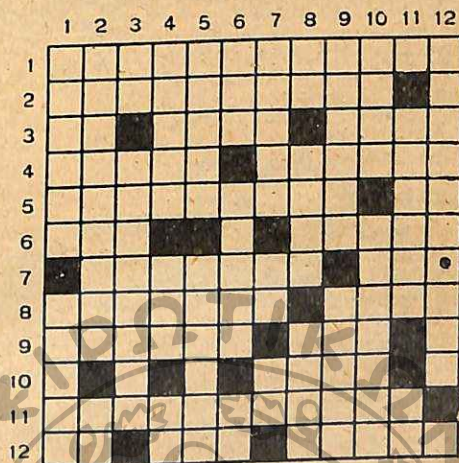
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Σ Τ Α Υ Ρ Ο Λ Ε Ε Ο

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. Ἀπὸ αὐτὰς ἐγίνε διάσημος ὁ Μυνχάουζεν (αἰτ.).
2. Ἀρχαία ἐορτὴ τελούμενη κατὰ τὴν καθιέρωσιν ἰδρύματός τι-νος, ἰδίως ναοῦ, ὡς τὰ παρ' ἡ-μῖν ἐγκαίνια.
3. Νότα. — Κυματοειδεῖς ἀποχρώ-σεις, ἀντιστροφῶς (δημ.). — Κυνήγιον, ψάρευμα.
4. Χαρακτηρίζει τὸ χειμω-νιάτικο καιρὸ (δημ.). — Βοηθοὶ τῶν ἀγρο-τῶν, ἐνάρθρως.
5. Προσεφέρθη ὡς νύμφη εἰς τὸν Ἀχιλλέα. — Ἀρ-θρον.
6. Αἶτ. θηλ. κητ. ἀντω-νυμίας. — Θὰ τὰ βοῆ-τε ἄνω ἀπὸ τὰ ὕφαλα καὶ κάτω ἀπὸ τὰ ἐξα-λα τοῦ πλοίου.
7. Χώρα τῆς Τσεχοσλοβα-κίας. — Μέρους τοῦ προ-σώπου.
8. Φυστήριον ἢ ἀνεμιστή-ριον διὰ τὴν πυρὰν (γε-νικὴ ἀρχ.). — Ἀρχικά Ἐνώσεως ἐπαγγελματι-ῶν δημοσιογράφων.
9. Ὡς σκέψις μᾶλλον ἐπι-πολαία (ἐνάρθρως). — Τελικὸς σύνδεσμος (ἀν-τιστροφῶς).
10. Αἰγύπτιος θεὸς (αἰτ.).
11. Μὲ τὴν μηχανογράφον συγγε-νῆς (ἐνάρθρως).
12. Ἀνθ. — Ὁργανισμὸς γεωργι-κοῦ προϊόντος μας. — Εἰς τὴν διάνοιαν προσιτὰ (κυριολ.).

5. Ζυγίζεται, ἀλλὰ δὲν λογαριά-ζεται (αἰτ.). — Ὑπῆρξεν ὁ θά-νατος πολλῶν μεγάλων ἀνδρῶν.
6. Ὁ Ὁργανισμὸς τῶν ταμπου-ρουμένων Ἑλλήνων μὲ τὰ ἀντί-στοιχα ἀρχικά του. — Τὸ ζῶον τρόχος (δημ.). — Διαρρέει τὸ Τουρίνον.
7. Κοινῶς τὸ πατητήρι. — Ἀντί-στροφή νότα. — Καὶ ἄλλη μία.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. Εἶναι διὰ πολλοὺς τὸ σταυρό-λεξον. — Πρωτεύουσα τοῦ νο-μοῦ Μάρνη (ἐξελλην.).
2. Ἰκανοποιεῖ κάθε ἡθοποιόν. — Ἀκλιτον μόριον τῆς δημοτικῆς.
3. Ἰαπωνικὸν μέτρον μήκους. — Μιὰ ἐποχὴ, στὴ δημοτικῇ.
4. Σχετικὴ μὲ τὴν ἀπωσιν λέμ-βου λέξις (δημ.). — Γέλιο ... γαλλικόν. — Νότα.
8. Στὴ Γαλλία εἶναι χρυσός... — Κατ' εὐθείαν (δημ.). — Αὐτὸ δὲν εἶναι ἐδῶ...
9. Σιγά - σιγά... ἐάν τὸ πῆτε ξα-νά. — Γραμματικὸς τύπος (αι-τιατικῇ, δημ.).
10. Ὁ τύπος τοῦ δολίου στὸν Ὁ-θέλο τοῦ Σαίξπηρ (αἰτ. δημ.). — Περιφημος Βασίλισσα τῆς Αἰ-γύπτου.
11. Παλαιὰ ἰσπανικά νομίσματα. — Δύο συνεχόμενα, ἓνας ἀριθμός.
12. Αὐτοὶ δικάζονται συνήθως ἀπὸ στρατοδικεῖα.

Ι. Χ.

(Λύσις στὴ σελίδα 111)

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ

Συναυλίες Συνδρομητών

5 Νοεμβρίου, 6.15 μ.μ.: Ρεσιτάλ πιάνου του André Perret.

12 Νοεμβρίου, 6.15 μ.μ.: Ρεσιτάλ πιάνου του Aldo Ciccolini.

19 Νοεμβρίου, 6.15 μ.μ.: Ρεσιτάλ πιάνου της El. Polk.

26 Νοεμβρίου, 6.15 μ.μ.: Ρεσιτάλ πιάνου της Μαρίας Χαιρογιώργου.

28 Νοεμβρίου, 6.15 μ.μ.: Σονάτες γάβριελ και πιάνο από το ζεύγος Τόμπρα.

Συναυλίες για νέους

Τρίτη 6 Νοεμβρίου, ώρα 3.30 μ.μ.: 'Ο 'Ελέετος πιανίστας André Perret.

Σάββατο 10 Νοεμβρίου, 3.30 μ.μ.: 'Η 'Ιταλίς πιανίστα Frederica Dolcetti.

Τρίτη 13 Νοεμβρίου, 3.30 μ.μ.: Ρεσιτάλ πιάνου του A. Ciccolini.

Τρίτη 20 Νοεμβρίου, 3.30 μ.μ.: 'Η 'Αμερικανίς πιανίστα El. Polk.

Τρίτη 27 Νοεμβρίου, 3.30 μ.μ.: 'Η 'Ινδή πιανίστα OI. Kailasam.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ

3-29 Νοεμβρίου, Μεγάλη Αίθουσα: "Εκθεσις ζωγραφικής του καθηγητού και ακαδημαϊκού Έπαμ. Θωμοπούλου.

31.10-19 Νοεμβρίου, Νέα Αίθουσα: "Εκθεσις ζωγραφικής της κ. Γκάτ Βούλγαρη.

20 Νοεμβρίου, Νέα Αίθουσα: "Εκθεσις ζωγραφικής του κ. Η. Κ. Ζερβού.

21.10-10 Νοεμβρίου, Αίθουσα 'Ισογείου: "Εκθεσις ζωγραφικής του κ. Σεβαστιανού Κούρκουλου.

11-30 Νοεμβρίου, Αίθουσα 'Ισογείου: "Εκθεσις ζωγραφικής της κ. Χαράς Βιέννα.

"Όλες οι Έκθεσεις είναι ανοικτές από 9-1 μ.μ. και 4-8 μ.μ.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ

2 Νοεμβρίου, 7 μ.μ.: Διάλεξις οργανωμένη από το Ναυτικό Μουσείο της 'Ελλάδος με διμήλητη τον κ. Α. Ποπαγιαννόπουλο-Παλαίο.

3 Νοεμβρίου, 7.30 μ.μ.: Διάλεξις 'Αλίκης Νικολαΐδου με θέμα: «Γλαυκός 'Αλθέρης».

5 Νοεμβρίου, 7 μ.μ.: Διάλεξις 'Ελληνικής Περιηγητικής Λέσχης με διμήλητη τον κ. Σπύρο Πλασκωδίτη και θέμα: Λογοτεχνία της Βροχής.

6 Νοεμβρίου, 7 μ.μ.: Διάλεξις του

κ. Ζεράρ Μπωέρ, μέλους της Γαλλικής 'Ακαδημίας με θέμα: Πορτραίτα και αναμνήσεις της λογοτεχνικής μου σταδιοδρομίας» (Κλεμανσώ, Ροστάν, Μπαρρές, Μπουρζέ, Α. Φράνς, Ζιρωντού, Π. Βαλερύ).

7 Νοεμβρίου, 7 μ.μ.: Διάλεξις του κ. 'Αντ. Πισσάνου με θέμα: «Υπόφρων ζωή μετά θάνατον».

9 Νοεμβρίου, 7.30 μ.μ.: Διάλεξις του Φ.Υ.Ρ.Α.Δ.Ε. με διμήλητη τον κ. Βύρωνα Σταματοπούλο και θέμα: Αι συνέπειαι εκ της ανατροπής της ρωσικής Κυβερνήσεως.

14-16 Νοεμβρίου: Διαλέξεις Τεχνικού 'Επιμελητηρίου.

17 Νοεμβρίου, 7 μ.μ.: Διάλεξις Μεταψυχικού Συνδέσμου 'Αθηνών.

26 Νοεμβρίου, 7 μ.μ.: Διάλεξις 'Ελληνικής Περιηγητικής Λέσχης με διμήλητη τον κ. Τάκη Δόξα και θέμα: Μια δέσμη από το 'Ολυμπιακό Φώς.

27 Νοεμβρίου: Διάλεξις της 'Εταιρίας «'Εβγονίτη».

ΤΑ 50 ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ Κ. ΒΑΡΝΑΛΗ

Το δεύτερο 150ήμερο του Νοεμβρίου θα εορτασθούν σε ένα από τα μεγάλα θέατρα των 'Αθηνών τα 50 χρόνια του ποιητού Κώστα Βάρναλη. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει, εκτός των άλλων, ειδήσεις του καθηγητού κ. Ν. Βέη, την μεταδοσις χαιρετισμού της 'Εταιρίας Λογοτεχνιών από τον κ. Α. Κουκούλα και διμήλιες των κ.κ. Π. Λεκατσά, Ν. Κατηφόρη και Βάσου Βαρίκα για το λυρικό, το πεζογραφικό και το κριτικό έργο του τιμωμένου.

Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ Χ.Ε.Ν.

Πρόγραμμα μηνός Νοεμβρίου

Πέμπτη 1: 'Η γυναίκα και το νοικοκυριό 7-9 μ.μ. στο 'Εντευκτήριο.

Παρασκευή 2: Συναυλία από δίσκους κλασσικής μουσικής 7.30 μ.μ. Εισήγησις κυρίας 'Ελένης Χαλκούση.

Σάββατο 3: Χορός ομάδος Χειροτεχνών 7.30 μ.μ. Αίθουσα 'Εστιατορίου.

Κυριακή 4: 'Εκδρομή. Πάρνηθα. 'Αναχώρησις 8 π.μ. από τη Λέσχη.

Δευτέρα 5: 'Επίσκεψις Μουσείου Μπενάκη, ώρα 4.30 μ.μ.

Τρίτη 6: Κινηματογράφος για τα μικρά μέλη 3-4.30 μ.μ.

Τετάρτη 7: Κινηματογράφος για τα μεγάλα μέλη 1.30-10 μ.μ.

Πέμπτη 8: 'Η γυναίκα και το νοικοκυριό της, στο 'Εντευκτήριο, 7-9 μ.μ.

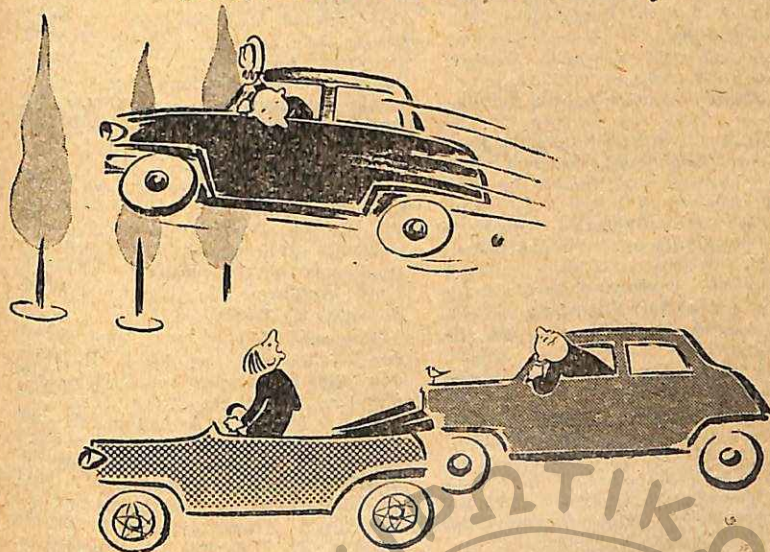
Παρασκευή 9: Συναυλία κλασσικής μουσικής από δίσκους, 6.30 μ.μ.

Σάββατο 10: Χορός ομάδος Προνοίας, 7.30. Αίθουσα 'Εστιατορίου.

Κυριακή 11: 'Εβδομάς διεθνούς φιλάς και προσευχής. 'Εκκλησιασμός στο Παρεκκλήσι, 9.30 π.μ. 'Εκδρομή. Μονή

31/43

Χρησιμοποιεί
BENZINΗ BP με BP 08!

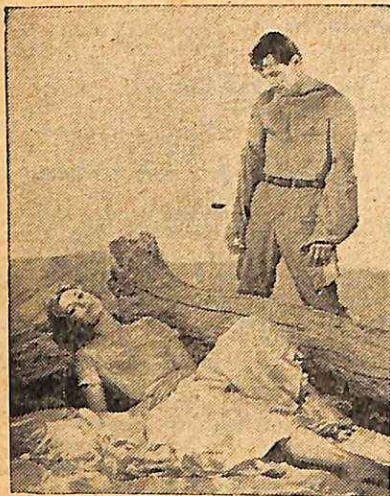

'Η βενζίνη BP με BP 08 συνδυαζομένη

με το καταπληκτικό όρυκτέλαιο

BP ENERGOL VISCO-STATIC

- δίνει φτερά στο αυτοκίνητό σας.
- περιορίζει σημαντικά την κατανάλωσι καυσίμων
- μειώνει την φθορά του κινητήρος κατά 80%

ΠΙΚ - ΝΙΚ

Το πασίγνωστο έργο του Ουίλλιαμ Ίνγκ μεταφέρεται με πολλή επιτυχία στην οθόνη. Πρωταγωνιστεί του: ο Ουίλλιαμ Χόλντεν, η Κίμ Νόξας, η Ρόζαλιντ Ράσσελ και η Σούζαν Στρασθέρη. Στο ενεργητικό του συγγραφέα σημειώστε και δύο άλλες μεγάλες ταινίες, που παίχθηκαν προηγουμένως με εξαιρετική επιτυχία και στο θέατρο. «Γύρισε πίσω, μικρή μου Σήμπα» και «Στάσις Λεωφορείου».

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

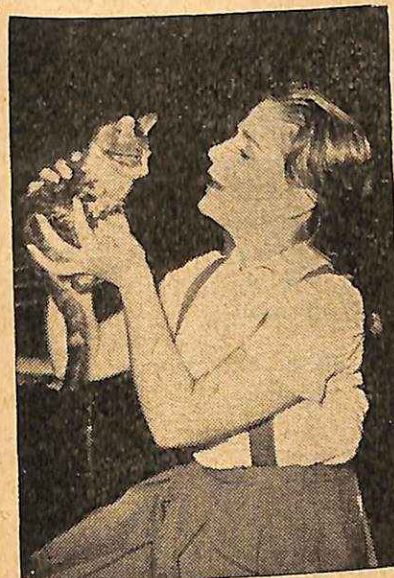
ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ ΤΑ ΓΡΑΜΜΕΝΑ

Ο Γιώργος Γληνός και ο Ντίνος Ηλιόπουλος σε μία σκηνή του έργου των Κώστα Ασημακοπούλου και Νέστορα Μάτσα που σκηνοθέτησε ο Φ. Φυλακτός. Τη μουσική συνέθεσε ο Μάνος Χατζηδάκης. Στην ταινία συμπρωταγωνιστούν η Ελένη Χατζηαργύρη, η Άντιγ. Βαλάκου, η Μαρίκα Νέζερ, η Γκέλυ Μαυροπούλου, η Έφη Μελά, η Σάσα Ντάριο, ο Κώστας Κακαβός, ο Νίκος Ρίζος και άλλοι.

ΜΟΜΠΥ ΝΤΙΚ
(Ο ΘΑΛΛΑΣ ΣΟΚΡΑΤΩΡ)

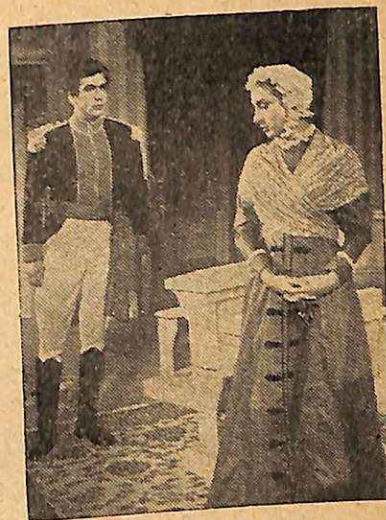
Το μυθ στόρημα του Έρμαν Μέλβιν σ' ένα έγχρωμο άρστούργημα, σκηνοθετημένο από τον σκηνοθέτη του έργου «Μουλέν Ρούζ», τον Τζών Χιούστον. Είναι μία ναυτική περιπέτεια με θέμα τη ζωή και τους σθλους του ηρωικού φαλαινόθηρα του Ατλαντικού, πλοάρχου Αχάμπ. Πρωταγωνιστούν ο μεγάλος ήθοποιος Γκρέγκορ Πέκ, ο Όρσον Ουέλλες, ο Ρίτσαρντ Μπέιχαρτ και ο Λέο Γκέν.

ΚΑΙ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

ANNA FRANK

Το ημερολόγιο της Άννας Φράνκ, της μικρής Έθραιπούλας, που πέθανε σ' ένα γερμανικό στρατόπεδο συγκεντρώσεως, ξαναζωντανεύει από την Αντιγόνη Βαλάκου και τα άλλα μέλη του θεάτρου Μουσούρη.

ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΔΡΟΜΟΣ
Το δημοφιλέστατο ζευγάρι Λαμπέτη - Χόρν στο έργο «Αριστοκρατικός δρόμος» του Τζαίμς Μπάρρυ, που παίζεται με εξαιρετική επιτυχία στο «Κεντρικόν».

ΑΠ' ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΑΓΟΡΑΖΩ

Ο Μίμης Φωτόπουλος και η Ελένη Χατζηαργύρη παίζουν στη νέα κωμωδία «Απ' όλα τα παλιά αγοράζω» του Χρ. Γιαννοκόπουλου.

Γιὰ τὴν ἐπέτειο τῆς 28ης Ὀκτωβρίου ἢ «Ἐκλογὴ» δημοσιεύει τὸ
προφητικὸ, θὰ λέγαμε, αὐτὸ ποίημα τοῦ Ἀγγέλου Σικελιανοῦ.

ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ

Ἐιραλιῶλες τοῦ Μελώσου

Σιμά Σας μόνο, ἐκεῖ μονάχα πρόπει,
στὴν πιὸ ἀψηλὴ τοῦ μόχθου σας κορυφῇ
ποὺ τὰ Ἔργα δὲ χωρίζουν ἀπὸ τὰ Ἔπη·
οὐ θάμουννα στὸ πλάϊ Σας, ἀδερφοί,

ἐκεῖ ποὺ ἡ λόγχη καὶ τὸ πνέμα εἶν' ἓνα,
κ' ἓνα ἡ ψυχὴ μαζί μὲ τὸ κορμί,
κί' ὅλα τ' ἀόρατα φανερωμένα
σιτῆς ἐφόδου τὴν ὑστατην ὁρμῇ.

Ἐκεῖ μονάχα τὸν ὑπέριπτο αἶνο,
μὲ τοῦ Αἰσχύλου τὸν ἄκρατο σκοπὸ:
«Ἡ Ἑλλάδα σκάνεται καὶ τρώει τὸν ξένο»,
καθὼς θὰ ὀρμαῖτε θὰ ἔξιζε νὰ πῶ!..

Ἀλλ' ἂν ἡ λόγχη καὶ τὸ πνέμα εἶν' ἓνα,
λογιάστε το ἡ ψυχὴ μου πῶχει θγει
νὰ σᾶς προλάβει πιὸ μπροστὰ ἀπὸ μένα...
Κί' ἀκούοντας τὴν ὑπέριπτη κορυφῇ,

ἀκούοντας τὸν ἀκράτητο αὐτὸ αἶνο,
μὲ τοῦ Αἰσχύλου τὸν ἄκρατο σκοπὸ:
«Ἡ Ἑλλάδα σκάνεται καὶ τρώει τὸν ξένο»,
πέστε πὼς ἦρθα αὐτοῦ νὰ Σᾶς τὸν πῶ!..

ΤΟΜΟΣ ΙΒ'

Ἐκλογὴ

ΝΟΕΜΒΡ. 1956

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα τοῦ κόσμου

ΓΕΝΕΤΙΚΗ Ἡ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΤΗΤΑΣ

Τῆς

ANDRÉE TETRY

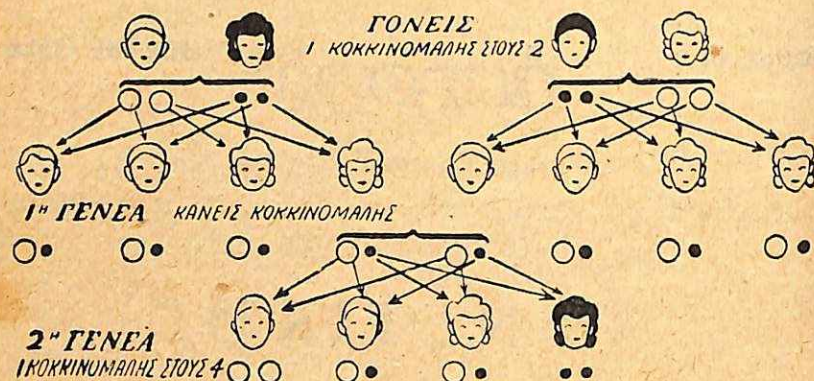
Σὲ ποιά στοιχεῖα στηρίζονται οἱ μετατροπὲς τῶν εἰδῶν καὶ ποιά εἶναι ἡ
φύσις τους; Ἡ σύγχρονη ἐπιστῆμη μᾶς ἐπιτρέπει νὰ τὸ καθορίσουμε.

Ανάμεσα σ' ἓνα πληθυσμὸ ὑ-
πάρχουν πάντα ἄνθρωποι ἐν-
ήλικες μὲ διάφορα ἀναστήματα:
ψηλοί, μέτριοι καὶ κοντοί. Ἀνά-
μεσα στὰ δύο ἄκρα ὑπάρχουν
πάντα ὅλα τὰ ἐνδιάμεσα. Ἡ συ-
νεχὴς ποικιλία τοῦ ἀναστήματος
μπορεῖ νὰ ἀπεικονιστῇ σὲ διά-
γραμμα μὲ μιὰ καμπύλη ποὺ θὰ
ἀντιπροσωπεύη γιὰ κάθε ἀνάστη-
μα τὸν ἀντίστοιχο ἀριθμὸ ἀτό-
μων. Ἀν ὁ πληθυσμὸς εἶναι ὁμο-
γενής, ἡ καμπύλη ἔχει μόνον μιὰ
κορυφὴ ποὺ δείχνει τὸ συνηθέ-
στερο ἀνάστημα. Ἀν ὅμως ἡ με-
λέτη ἀφορᾷ πληθυσμὸ ἑτερογενῆ,
ποὺ ἀποτελεῖται π.χ. ἀπὸ Γάλ-
λους καὶ Κινέζους, τότε ἡ καμ-
πύλη ἔχει δύο κορυφές καὶ ἀ-
κόμη περισσότερες ἂν ἀφορᾷ πρὸς
πολλὰ φυλές.

Ἡ παρατήρησι αὐτὴ ἔχει γε-
νικώτερη σημασία καὶ ἰσχύει γιὰ
τοὺς πρὸς διαφορετικούς τύπους
τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν.

Γονότυποι καὶ φαινότυποι

Παίρνομε π.χ. μιὰ κοινὴ ποι-
κιλία φασολίων, ζυγίζουμε
κάθε χρόνο τοὺς σπόρους καὶ
τοὺς ταξινομοῦμε σὲ ομάδες, ἀνά-
λογα μὲ τὸ βάρος τους. Κάθε
φορὰ θὰ ἔχουμε μιὰ καμπύλη μὲ
μιὰ κορυφῇ. Ἐπομένως ἔδω ἔ-
χουμε ἓνα «πληθυσμὸ» ὁμογενῆ.
Στὴν εἰδικὴ αὐτὴ περίπτωσι μπο-
ροῦμε νὰ δείξουμε πὼς ὁ πλη-
θυσμὸς μᾶς περιλαμβάνει καὶ πρὸς
περιορισμένες ομάδες. Πραγματι-
κά, τὸ ἄνθος τοῦ φασολιοῦ ἔχει
τὴν ιδιότητα νὰ γονιμοποιεῖται μὲ
τοῦ ἑαυτοῦ, ποὺ ἡ σειρὰ ποὺ ἔ-
χουμε ἀπὸ ἓνα μεμονωμένο σπό-
ρο ἀποτελεῖ μιὰ «σειρὰ ἀμιγῆ». Ἡ
καμπύλη συχνότητος τοῦ συ-
νόλου τῆς συγκομιδῆς εἶναι ἁ-
θροισμὰ τῶν καμπυλῶν συχνότη-
τος τῶν διαφόρων καθαρῶν γε-
νεῶν. Ἀν διαλέξουμε τὸν πρὸς
χονδρὸ σπόρο ἑνὸς εἴδους καὶ

Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΤΗΣ ΣΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΜΑΛΛΙΑ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Εδώ βλέπουμε μία περίπτωση ανάλογη με των ποντικών. Οι δυο αντίθετοι παράγοντες είναι ο «μη κόκκινος» (Ένας κύκλος) και ο «πυρρόξανθος» (δυο τελείες). Σύμφωνα με τις έρευνες του Barnett, ο μη κόκκινος παράγων υπάρχει. Αν συνδυάσουμε δυο λουλούδια, ένα λευκό και ένα κόκκινο, στην πρώτη γενιά όλα τα λουλούδια απόγονοι θα είναι ρόζ. Στη δεύτερη γενιά το $\frac{1}{4}$ των λουλουδιών θα είναι λευκά, το $\frac{1}{2}$ ρόζ και το $\frac{1}{4}$ κόκκινα.

τον σπείρουμε χωριστά, ή διαφορά του μεγέθους θα συνεχιστεί στις διαδοχικές γενιές, δηλαδή η καμπύλη συχνότητας του αναπληρωματος, ενώ θα διατηρή την ίδια τάση με τη γενική καμπύλη, θα παρουσιάσει την κορυφή της στα μεγάλα μεγέθη. Αυτή είναι η αρχή της επιλογής στην άπλουστερή της μορφή.

Γρήγορα όμως μπορούμε να θρούμε τα όρια: αν επαναλάβουμε τη δοκιμή, διαλέγοντας κάθε φορά τον πιο δυνατό σπόρο μιας άμμιγους σειράς, ή καμπύλη συχνότητας παραμένει ή αυτή ή επιλογή παύει έδω να συντελεχτεί. Όλα τα φασόλια μιας σειράς έχουν την ίδια ιδιαιδιότητα, τον ίδιο «γονότυπο». Η διαφορά θάρους οφείλεται στις συνθήκες διατροφής κατά την περίοδο της ανάπτυξεως. Οι διαφορές αυτές ρυθμίζουν τον «φαινότυπο» ενός ατόμου, τα ιδιαίτερα του χαρακτηριστικά. Ο γονότυπος είναι κληρονομικός και κοινός σ' όλους της γενιάς, ενώ ο φαινότυ-

πος δείχνει την επίδραση των εξωτερικών παραγόντων επάνω στον γονότυπο.

Απροσδόκητη ποικιλία

Καμιά φορά παρουσιάζεται στα φυτά και πιο συχνά στα ζώα, ένα άτομο διαφορετικό από τα άλλα σε ένα ή δυο χαρακτηριστικά και τοποθετείται καθαρά έξω από την καμπύλη συχνότητας. Πρόκειται για μία αυτόματη μεταβολή, για μία τροποποίηση του γονότυπου, που είναι κι αυτή κληρονομική.

Τέτοιου είδους αυτόματες μεταβολές παρατηρούνται επίσης και στα φυτά. Η ίδια μεταβολή μπορεί να εμφανισθεί ανεξάρτητα σε πολλά μέρη. Ο φηγός με κόκκινα φύλλα π.χ. εμφανίστηκε τον 15ο αιώνα στο Τυρόλο, τον 17ο στη Ζυρίχη, τον 18ο στην Θουριγγία. Οι γάτες με κοντή ουρά παρουσιάστηκαν στην Κριμαία, στην Περσία, στην Ιαπωνία, στη Μαλαισία, στη Σουμάτρα.

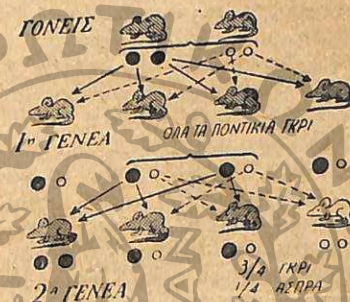
Η καμπύλη συχνότητας των αυτόματων μεταβολών είναι πολύ ασθενής και η μελέτη του φυσικού αυτού φαινομένου είναι σχεδόν αδύνατη. Γι' αυτό οι γενετισολόγοι προσπάθησαν να το προκαλέσουν με πειράματα. Το 1927 ο Μύλλερ ανακάλυψε πως η επίδραση των ακτίνων Χ στην Δροσόφιλο Μύια επλήθαινε την αναλογία των μεταβολών κατά 150 φορές περίπου. Οι ακτινοβολίες του ραδίου, τα πρωτόνια, τα ουδετερόνια έχουν την ίδια ιδιότητα. Επίσης μερικές χημικές συνθέσεις (ό υπερίτης, το άεριο μουστάρδας, ή φορμόλη κλπ.) μπορούν να προκαλέσουν μεταβολές.

Οι τεχνητές μεταβολές είναι γενικά όμοιες με τις αυτόματες. Όπως εκείνες είναι απρόβλεπτες στη φύση και πολλές δεν επιτρέπουν τη ζωή. Το βασικό σημείο είναι ότι η ακτινοβολία πρέπει να κατευθύνεται στα κύτταρα αναπαραγωγής. Καμιά φορά σε ένα φυτό εμφανίζεται μία μεταβολή στον κάλυκα, αλλά δεν είναι κληρονομική. Όλες οι άλλες θινές μεταβολές που ευννοούν τη ζωή είναι κληρονομικές και εκδηλώνουν μία τροποποίηση του γονότυπου. Σε ποιο σημείο των αναπαραγωγικών κυττάρων υλοποιείται ο γονότυπος; Σε ποιά στοιχεία στηρίζονται οι αντίστοιχες μετατροπές και ποιά είναι η φύση τους; Η σύγχρονη θεωρία της κληρονομικότητας θα μας επιτρέψει να το καθορίσουμε.

Μέντελ,
ο πατέρας της γενετικής

Η πειραματική επιστήμη της κληρονομικότητας, ή γενετική, είναι πρόσφατη και δεν άρχισε να αναπτύσσεται παρά στις αρχές του 20ου αιώνα, αν και το πρώτο χρονικό που είναι θα-

σικά αφιερωμένο στην κληρονομικότητα γράφηκε το 1865 από τον μοναχό Γρηγόριο Μέντελ. Τα περίφημα πειράματά του στην καλλιέργεια των μπιζελιών, ή όξεία παρατηρητικότητάς του στην ανάλυση των πορισμάτων του τον καθιστούν όχι απλώς πρόδρομο αλλά δημιουργό της Γενετικής. Ο Μέντελ πρώτος διατύπωσε τους νόμους που διέπουν τις διασταυρώσεις μεταξύ ποικιλιών που διαφέρουν σε ένα ή πολλά χαρακτηριστικά. Το χρονικό του περιλαμβάνει όλα τα βασικά στοιχεία: νόμους της νοθογενείας, εφαρμογή των πιθανοτήτων στα κληρονομικά φαινόμενα. Το χρονικό αυτό δημοσιεύθηκε στο δελτίο μιας επιστημονικής εταιρείας της Μοραβίας και πέρασε τελείως απαρατήρητο. Μόνον ύστερα από 35 χρόνια το δόθηκε η θέση που του αξίζει. Τους νόμους της φυτικής νοθογενείας τους εξαίανανάλυψαν στα 1900 τρεις βοτανολόγοι, ο ντε Βρίς (Όλ-

Η ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΤΥΠΩΝ

Η διάσπαση των τύπων σε μία διασταύρωση δυο ειδών που διαφέρουν μόνον σ' ένα χαρακτηριστικό, ως ποίμε άσπρων και γκρι ποντικών, στην πρώτη σειρά όλοι οι απόγονοι θα είναι γκρι, γιατί ο γκρι παράγων κυριαρχεί. Στη δεύτερη γενιά οι γκρι απόγονοι είναι 3 φορές περισσότεροι από τους άσπρους.

λανδός), ο Κόρρενς (Γερμανός) και ο φόν Τσέρμαν (Αυστριακός), ανεξάρτητα ο ένας από τον άλλο. Ωστόσο, σήμερα είναι γνωστοί ως «νόμοι του Μέντελ». Συγχρόνως δύο ζωολόγοι, ο Άγγλος Μπάτεσον και ο Γάλλος Κυενό, απέδειξαν πως οι νόμοι αυτοί ισχύουν και για τα ζώα.

Οι νόμοι αυτοί έπαληθεύτηκαν σε σημαντικό αριθμό φυτών και ζώων. Στις έρευνες αυτές σπουδαίο ρόλο έπαιξε η Δροσόφιλος Μυϊά. Η μύγα αυτή αναπτύσσεται πολύ γρήγορα με ρυθμό μι-
ας γενεάς κάθε 12 μέρες. Είναι πολύ γόνιμη και η μικροσκοπική εξέταση των πυρήνων των κυττάρων της είναι μάλλον εύκολη, γιατί υπάρχουν σχετικά λίγα χρωμοσώματα. Με το ύλικό αυτό ο Άμερικανός Μόργκαν και η σχολή του ανέλυσε τον κληρονομικό μηχανισμό με αξιοθαύμαστη ακρίβεια.

Οι νόμοι του Μέντελ για την απομόνωση, τους συνδυασμούς και την ανεξαρτησία των χαρακτηριστικών μας οδηγούν να τους αποδώσουμε μια αντικειμενική υπόσταση και να δεχθούμε ότι η πατρογονική κληρονομικότητα έχει μια διάρθρωση μη συνεχή που αποτελείται από μόρια ή ένότητες κληρονομικές που υλοποιούνται στα χαρακτηριστικά. Το γονιμοποιημένο ώριο, που περιλαμβάνει όλα τα δυνάμει χαρακτηριστικά του ανεπτυγμένου οργανισμού, είναι αποτέλεσμα της ενώσεως δύο αναπαραγωγικών κυττάρων.

Χρωμοσώματα, τα στηρίγματα της κληρονομικότητας

Για να εξηγήσουμε τα πειραματικά αποτελέσματα, αρκεί να φανταστούμε ότι τα χρωμοσώματα περικλείουν ύλικα μόρια που αντιστοιχούν στους κληρονομι-

κούς παράγοντες ή «γόνους». Κάθε γόνος έχει την ατομικότητά του και άσκει αποφασιστική επίδραση στην ανάπτυξη του ατόμου. Όλα γίνονται όσα οι γόνοι αυτοί, που τους φανταζόμαστε σαν μεγάλα μόρια, να είναι αρραδιασμένα γύρω από τα χρωμοσώματα σε ώριση σειρά, σαν μαργαριτάρια. Πραγματικά, αν τα χρωμοσώματα αποτελούν μια πραγματικότητα και μπορούν να τεθούν σε άμεση παρατήρηση, οι γόνοι είναι ένότητες που τις αποκαλύπτει η Γενετική. Ωστόσο, υπάρχουν οι αναλογίες τους που κατά προσέγγιση είναι γνωστές και σε ώρισμένες περιπτώσεις έχουν καταστρώσει διαγράμματα, τα οποία καθορίζουν τη θέση τους επάνω στα χρωμοσώματα. Είναι όμως αδύνατο να βεβαιώση κανείς αν οι κόκκοι που παρατηρούνται στα χρωμοσώματα μέσα από το ηλεκτρονικό μικροσκόπιο είναι οι ίδιοι οι γόνοι ή το περιβλήμα τους ή κάτι άλλο.

Ο γόνος έχει ως βασική ιδιότητα την ικανότητα της αυτοαναπαραγωγής. Κάθε γόνος μπορεί με ένα ανεξήγητο ως τώρα μηχανισμό να υποκινή το κύτταρο ώστε να αναπαράγει ένα πανομοιότυπο γόνο και έτσι όλα τα κύτταρα - τέκνα, που σχηματίζουν τους ιστούς του οργανισμού, περιλαμβάνουν δέσμες από χρωμοσώματα, που είναι βασικά όμοια με το αρχικό κυττάρου.

Κατά γενικό κανόνα, ο γόνος παραμένει αμετάβλητος και μεταβιβάζεται όμοιος σε όλους τους απογόνους, εξασφαλίζοντας τη σταθερότητα του είδους. Ωστόσο πότε-πότε, εξ αιτίας παραγόντων που δεν έχουν ακόμη καθορισθεί, μπορούν να γίνουν μεταβολές στη διάρθρωση των μορίων. Οι μεταβολές των γόνων, όταν θί-

γουν τα κύτταρα, προωθούν την εμφάνιση νέων χαρακτηρισμών, επίσης κληρονομικών.

Η χρωμοσωμική θεωρία της κληρονομικότητας εξηγεί πάμπολλα γεγονότα, χωρίς όμως να εκφράζει την ουσία της πραγματικότητας. Η έρμηνευτική της αξία είναι αδιαφιλονίκητη, κυρίως για τα φαινόμενα νοθογενείας και διαζεύξεως των χαρακτηρισμών.

Τα πράγματα βέβαια δεν είναι τόσο απλά. Καμμιά φορά ένας γόνος αρκεί για να καθορίσει ένα μόνο ώρισμένο χαρακτηριστικό, καμμιά φορά πολλά. Κάποτε ή εμφανίσι ένας καθωρισμένου χαρακτηριστικού απαιτεί τη σύγχρονη παρουσία πολλών γόνων που οι επιδράσεις τους κατά κάποιο τρόπο αθροίζονται. Οι «πολυμερικοί» αυτοί γόνοι επιτρέπουν την «τεχνητή επιλογή» που απαιτεί μεγάλη υπομονή για να συγκεντρώση με συνετές διασταυρώσεις τους ευνοϊκούς γόνους σε περιορισμένο αριθμό ατόμων και να απομονώση σε ένα είδος άμιγης γραμμή εξέλιξης με το επιθυμητό χαρακτηριστικό.

Η χρωμοσωμική θεωρία της κληρονομικότητας εξηγεί με επιτυχία τον γενετικό καθορισμό του φύλου. Σε πολλά ζώα το ένα ζευγος χρωμοσωμάτων παρουσιάζεται διαφορετικό στα δύο φύλα. Οι διαφορές αυτές των χρωμοσωμάτων ανάμεσα σε αρρένα και θήλεα εξηγούν γιατί ώρισμένα χαρακτηριστικά δεν εμφανίζονται παρά μόνο στο ένα ή στο άλλο φύλο (κληρονομικότητα συνδεδεμένη με το χρωμόσωμα του φύλου).

Οι γόνοι στα χρωμοσώματα

Η πείρα δείχνει τέλος πως τα αποτελέσματα ώρισμένων διασταυρώσεων φαίνονται να έρ-

χωνται σε αντίθεση με τον κανόνα της ανεξάρτητης διαζεύξεως των χαρακτηριστικών: μερικές ομάδες χαρακτηριστικών περνούν αυτούσιες στους απογόνους. Στο έντομο π.χ. Δροσόφιλος Μυϊά φαίνεται πως ο γόνος του χρώματος είναι συνδεδεμένος με τον γόνο του μήκους των φτερών. Ο σύνδεσμος αυτός εξηγείται αν δεχθούμε πως οι δύο αυτοί γόνοι φέρονται από το ίδιο χρωμόσωμα. Δύο γόνοι που φέρονται από διαφορετικά χρωμοσώματα είναι βέβαια ανεξάρτητοι και στο πέρασμα από τον πρόγονο στον απόγονο χωρίζονται.

Η δημιουργία νέων ειδών

Ως τώρα μιλήσαμε για μεταβολές που αφορούν τους γόνους. Άλλες μεταβολές αυτόματες ή τεχνητές αφορούν τα χρωμοσώματα και μετατρέπουν είτε τη διάρθρωσή τους είτε τον αριθμό τους. Τα τελευταία αυτά έχουν σημασία για τη δημιουργία νέων ειδών.

Συνήθως τα κύτταρα ενός οργανισμού έχουν μια διπλή δέσμη χρωμοσωμάτων, είναι δηλαδή διπλοειδή. Μερικά άτομα, όμως, συμβαίνει να έχουν τρεις ή τέσσερις δεσμίδες χρωμοσωμάτων, να είναι πολλαπλοειδή.

Η πολλαπλοειδής ιδιότης στα ζώα είναι πολύ σπάνια και δύσκολα προκαλείται. Αντίθετως στα φυτά είναι κάτι πολύ συνηθισμένο και χωρίζεται σε δύο κατηγορίες. Στην πρώτη όλα τα χρωμοσώματα είναι του αυτού είδους και βρίσκουμε παραδείγματα στα δημητριακά, στα καρποφόρα δέντρα κλπ. Η δεύτερη κατηγορία δημιουργείται από το άθροισμα άνωμοιων χρωμοσωμάτων ύστερα από νοθογένεια.

Το νόθο γέννημα της διασταυ-

ρώσεως δύο διαφορετικῶν εἰδῶν εἶναι κατὰ κανόνα ἄγονο γιατί δὲν ὑπάρχει ἀνταπόκρισις χρωμοσωμάτων. Ὁ διπλασιασμός τῶν χρωμοσωμάτων, εἴτε αὐτόματος εἴτε τεχνητός, ἀποδίδει τῇ γονιμότητι στο νόθο γέννημα καὶ οἱ διαιρέσεις γίνονται κανονικά. Μὲ τὴ μέθοδο αὐτὴ ἡ φύσις καὶ ὁ ἄνθρωπος δημιουργήσαν πραγματικά καινούργια εἶδη πολὺ ἐνδιαφέροντα: αὐξησι τοῦ ἀναστήματος, μίσχους πιὸ δυνατούς, φύλλα πιὸ μεγάλα, ἄνθη καὶ καρποὺς εὐγενέστερους καὶ ἀνθεκτικώτερους.

Γενετική καὶ ἐξέλιξι

ΣΥΝΕΤΕΛΕΣΕ ἄραγε ἡ γενετική στο νὰ καταλάβουμε καλύτερα τοὺς μηχανισμοὺς ποὺ ἐπιφέρανε τὶς μεταβολὲς τοῦ ζῶντος κόσμου; Ἡ πρώτη θεωρία τῆς ἐξελίξεως τῶν εἰδῶν ποὺ διατυπώθηκε ἀπὸ τὸν Λαμάρκ ἀπέδιδε τὶς παραλλαγὲς τῶν μορφῶν στὶς μετατροπὲς τοῦ περιβάλλοντος καὶ ὑποστήριζε πὼς οἱ ἐπικτητές μεταβολὲς γίνονταν κληρονομικές. Ὡς τώρα ὅμως ὅλα τὰ πειράματα ποὺ ἔγιναν γιὰ νὰ ἀποδειχθῇ ἡ κληρονομικότης τῶν ἐπικτητῶν χαρακτηριστικῶν, ἀπέτυχαν. Μετὰ τὸν Λαμαρκισμό ἔχουμε τὸν Δαρβινισμό. Κατὰ τὸν Δαρβίνο, ὅλα τὰ ζῶντα ὄντα κάνουν μιὰ σκληρὴ πάλη γιὰ τὴ ζωὴ: ἡ πάλη αὐτὴ ὁδηγεῖ σὲ μιὰ φυσικὴ ἐπιλογὴ ποὺ ἐξασφαλίζει τὴν ἐπιβίωσι τοῦ πιὸ ἱκανοῦ καὶ ἡ ἐπιλογὴ τοῦ φύλου μεταβιβάζεται στοὺς ἀπογόνους τὰ πιὸ χρή-

σιμα χαρακτηριστικά. Γιὰ τὸν Δαρβίνο ἡ ἐπιλογὴ ἦταν ὁ θασικός παράγων τῆς ἐξελίξεως. Ἀνάμεσα στὶς ἀντιρρήσεις ποὺ προκάλεσε ἡ θεωρία τοῦ πρέπει νὰ σημειώσουμε ἐκείνην ποὺ λέει πὼς ἡ πάλη γιὰ τὴ ζωὴ δὲν εἶναι καθολικὴ καὶ ὅτι ὅλες οἱ ἀτομικὲς παραλλαγὲς δὲν εἶναι κληρονομικές: ἡ ἐπιλογὴ μπορεῖ νὰ ἔχη μιὰ ἐπίδρασι ποσοτική, ἀλλὰ δὲν δημιουργεῖ τίποτα νέο.

Μιὰ τρίτη θεωρία γιὰ τὴν ἐξήγησι τῆς ἐξελίξεως ἦταν τοῦ ντὲ Βρίς, ποὺ διατυπώθηκε τὸ 1901 καὶ ὑποστηρίζει πὼς ἡ μεταβολὴ εἶναι κατ' ἀρχὴν κληρονομικὴ καὶ ἔτσι παρουσιάζει μιὰ ἀξία ἐξελικτική. Ἡ ἐπιλογὴ ἐπεμβαίνει τότε ἀποτελεσματικά γιὰ νὰ εὐνοήσῃ τὴν διατήρησι νέων εἰδῶν ἢ μεταβολὴ εἶναι εὐνοϊκὴ καὶ τὴν ἐξαφάνισι τοὺς ἄν εἶναι μὴ εὐνοϊκὴ. Σὲ ἓνα περιβάλλον σταθερό, ὅπου ζῇ ἓνα εἶδος καλὰ θεμελιωμένο, ἡ ἐπιλογὴ θὰ διατηρήσῃ τὸν τύπο ἐξαλείφοντας τὰ στοιχεῖα τῆς μεταβολῆς. Ἄν ὅμως οἱ ὅροι τοῦ περιβάλλοντος ἀλλάξουν, ἡ ἐπιλογὴ θὰ εὐνοήσῃ τὶς ποικιλίες μὲ τὰ πιὸ εὐνοϊκά χαρακτηριστικά.

Ὅπως οἱ προηγούμενες, καὶ αὐτὴ ἡ θεωρία δὲν εἶναι ἱκανοποιητική. Ἐξηγεῖ ἄρκετὰ καλὰ αὐτὸ ποὺ μπορούμε νὰ ὀνομάσουμε «μικρο-ἐξέλιξι», δηλαδὴ τὰ φαινόμενα ποὺ παρατηροῦνται στο εἶδος, δὲν μπορεῖ ὅμως νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ τὴν γένεσι τῶν θασικῶν τύπων, τὴν «μακρο-ἐξέλιξι».

Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι ὅταν πιά ἔχουν μάθει νὰ φέρωνται, εἶναι τόσο γέροι ποὺ δὲν μποροῦν νὰ κάνουν τίποτε ἄλλο.

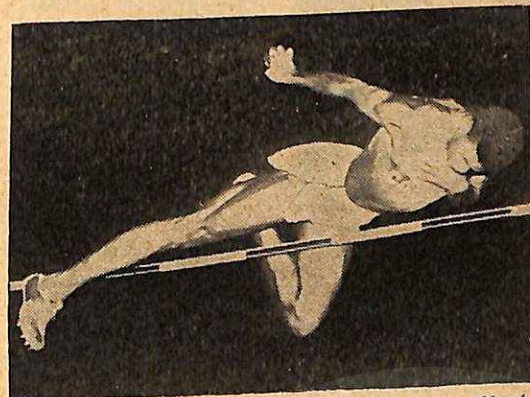
Constellation

Τὰ προγνωστικά τῶν Ὀλυμπιακῶν τῆς Μελβούρνης

ΟΙ ΝΙΚΗΤΑΙ ΤΗΣ 16^{ΗΣ} ΟΛΥΜΠΙΑΔΟΣ

Τοῦ

ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΑΠΛΑΝΟΓΛΟΥ

Ὁ ρέκορντμαν τοῦ κόσμου στὸ ὕψος νέγρος Ντούμας

Η Ὀλυμπιάδα τῆς Μελβούρνης θὰ εἶναι ἡ μεγάλῃ Ὀλυμπιάδα τῶν ρεκόρ. Μέσα στὸ 1956, ὁ πίνακας τῶν παγκοσμίων ρεκόρ στήθηκε καὶ ξαναγράφτηκε ἀπὸ τὴν ἀρχή. Ἀπὸ τὰ 22 ἀγωνίσματα τοῦ Ὀλυμπιακοῦ προγράμματος μόνον τρία κράτησαν τὰ ρεκόρ τους, κι' αὐτὰ εἶναι πιθανὸ νὰ καταρριφθοῦν στὴ Μελβούρνη. Γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία τοῦ ἀθλητισμοῦ παρουσιάζεται ἀνάλογο φαινόμενο.

Ὁ συναγωνισμός στὴ Μελβούρνη θὰ εἶναι συναρπαστικός καὶ στὰ περισσότερα ἀγωνίσματα πολλοὶ ἀθληταὶ παρουσιάζονται ἱσάξιοι στὴν πρώτη σειρά. Οἱ Ἀμερικανοί, ποὺ ἦσαν πάντα οἱ νι-

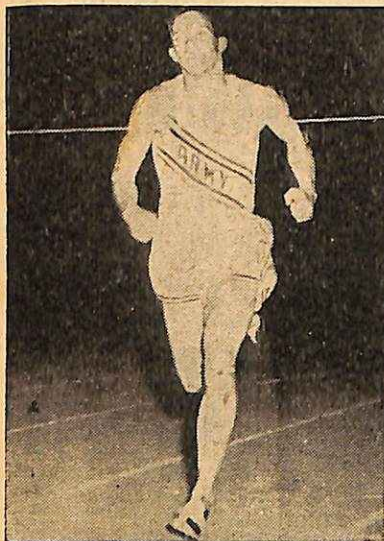
κηταὶ στὰ ἀγωνίσματα στίβου, ἔχουν ξανά τὶς περισσότερες πιθανότητες νὰ νικήσουν καὶ ἡ ὑπεροχὴ τους θεωρεῖται βεβαία.

★

Οἱ πιθανοὶ νικηταὶ στὰ ἀγωνίσματα στίβου εἶναι οἱ παρακάτω:

Στὰ 100 μέτρα: Ὁ Νέγρος Μάρτισον κατέρριψε τὸ παγκόσμιο ρεκόρ μὲ 10''1, ἀλλὰ ὁ λευκὸς Μόρρσου τὸν νίκησε κάθε φορὰ ποὺ βρέθηκαν ἀντίπαλοι. Ὁ Μόρρσου ἔχει πολλὲς πιθανότητες ν' ἀποσπᾷ τὴν Ὀλυμπιακὴ νίκη.

Δύο Ἀμερικανοὶ προβλέπεται ὅτι θὰ μονομαχήσουν στὰ 200 μέτρα: ὁ Μόρρσου καὶ ὁ Νέγρος

Ο Άμερικανός Κούρντεν, Ένας από τα φαβορί στα 800 μ.

Στάνφιλντ, ολυμπιονίκης του αγωνίσματος στην προηγούμενη Ολυμπιάδα του Έλσίνκι.

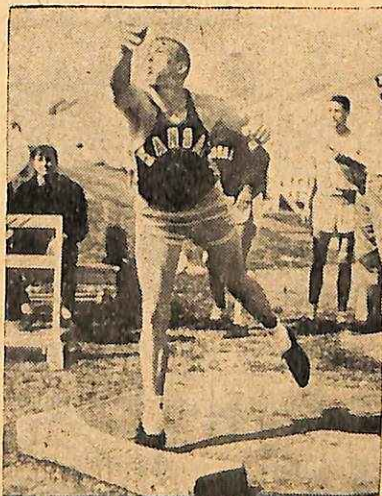
Στα 400 μέτρα: Οί Άμερικανοί Τζώνς και Λή θα έχουν σκληρά να παλαίσουν με δύο Ευρωπαίους δρομείς, τον Ρώσο Ίγνάτιεφ και τον Γερμανό Χάας. Μέσα από τους τέσσερις αυτούς πιθανώτατα θα βγῇ νικητής ο Ένας από τους δύο Άμερικανούς. Εκτός αν Ένας πέμπτος ξεπηδήσει και ανατρέψει τα προγνωστικά, κι' αυτός μπορεί να είναι ο Φινλανδός Χέλλστεν, εξαιρετικός δρομέας, που σημείωσε πολλές νίκες σε διεθνείς αγώνες, από τα 100 ως τα 400 μέτρα.

Τα 800 μέτρα είναι μία άνοιχτη κούρσα. Σοβαρώτεροι διεκδικηταί παρουσιάζονται ο Άμερικανός Κούρντεν, ο Δανός Νίλσεν, ο Οδύγγρος Ζέντγκαλι, ο Άμερικανός Σόουελ. Ο Βέλγος Μόενς, ρέκοντμαν του κόσμου, που τραυματίστηκε στην Αθήνα, δεν μετέχει στους αγώνες.

Στα 1.500 μέτρα δέκα αθληταί παρουσιάζονται σχεδόν ισάξιοι. Άπ' αυτούς ο Οδύγγρος Ρόζαβολντι, γνωστός στους φιλάθλους μας, έχει τις περισσότερες πιθανότητες.

Σφοδρός θά είναι ο συναγωνισμός στα 5.000 μέτρα. Είναι το αγώνισμα που περιμένουν οί Αυστραλοί με αγωνία, γιατί μετέχει ο καλύτερος αθλητής τους, ο Λάντυ. Αυτός έχει τις πιό πολλές ελπίδες μαζί με τον Οδύγγρο Ίχαρος, τον Άγγλο Πίρι, τον Ρώσο Κούτς και ακόμα τον Πολωνό Κρόμικ.

Στα 10.000 μέτρα ο περίφημος Ζάτοπεκ θά προσπαθήσει να κερδίσει ένα ακόμα χρυσό ολυμπιακό μετάλλιο, πριν τελειώσει τη λαμπρή του αθλητική σταδιοδρομία. Οί αντίπαλοί του είναι εξαιρετικοί: ο Ρώσος Κούτς, ο Άγγλος Πίρι και πιό επικίνδυνος απ' όλους ο ταχύτατος Οδύγγρος Ίχαρος.

Βέβαιος νικητής της σφαιροβολίας στη Μελβούρνη θεωρείται ο ρέκοντμαν του κόσμου Ο' Μπράιεν, με επίδοσι 19,06 μ.

Στα 110 μέτρα μετ' έμποδίων τρεις Άμερικανοί αθληταί είναι πιθανό να πάρουν τις τρεις πρώτες θέσεις, όπως έγινε και στο Έλσίνκι. Ο Τζάκ Νταϊήθς, που κατέχει το παγκόσμιο ρεκόρ με 13''4, έχει τις μεγαλύτερες ελπίδες.

Στα 400 μέτρα μετ' έμποδίων τρεις Ρώσοι, ο Λιτούγιεφ, ο Ίλιν και ο Γιούλιν, δυο Άμερικανοί, ο Γκλὲν Νταϊήθς και ο Σοϋθερν, ο Ρουμάνος Σάβελ, πιθανώτατα θά βρεθούν στον τελικό αγώνα. Ένας από τους δυο Άμερικανούς είναι ο πιθανός νικητής.

Στα 3.000 μέτρα με φυσικά έμποδια ο Άμερικανός ολυμπιονίκης του Έλσίνκι Άσενφέλτερ θά διεκδικήσει την πρώτη θέση από τους Ρζίσιν (Ρωσία), Ζέσνεσκυ (Ούγγαρία) και Κρόμικ (Πολωνία). Πολλοί άλλοι ικανοί δρομείς, οί περισσότεροι Ευρωπαίοι, είναι σε θέση να παρουσιάσουν εκπλήξεις. Άν τρέξη καλά ο Έλλην Παπαθασιλείου, έχει ελπίδες να φθάσει στον τελικό.

Σφαιρα: Ο πιό βέβαιος νικητής της 16ης Ολυμπιάδος είναι ο Άμερικανός Πέρρυ Ο' Μπράιεν. Με το ρεκόρ του 19,06, ξεπερνά κατά ένα μέτρο όλους τους συναγωνιστάς του. Το άργυρό μετάλλιο και το χαλκό θά διεκδικήσουν οί Άμερικανοί Μπάντουμ και Νάιντερ και ο Τσέχος Σκόμπλα.

Δίσκος: Ο Άμερικανός Γκόρντιαν και ο Ίταλός Κονσολίνι θά παλαίσουν για την πρώτη θέση στο αγώνισμα αυτό.

Ακόντιο: Ο Πολωνός Σίντλο, ο Άμερικανός Χέλντ, ο Νορβηγός Ντάνιελσεν, ο Φινλανδός Νικκίεν, με βολές 80ι τους πάνω από 80 μέτρα, είναι οί κα-

Ο Ρώσος Κασκάρωφ, με ρεκόρ 2,08 μ. παρουσιάζεται Ένας από τα φαβορί στο άλμα εις ύψος.

λύτεροι στον άκοντισμό. Ο Άμερικανός Γιάνγκ, ολυμπιονίκης του Έλσίνκι, ξαναβρήκε τώρα τη φόρμα του. Πάντως εκπλήξεις μπορούν να παρουσιαστούν στο αγώνισμα από αθλητάς που θά ρίψουν με το νέο «Ισπανικό παλμό».

Στη σφύρα οί Ρώσοι με επί κεφαλής τον Κριβονόσωφ, έχουν πολλές ελπίδες νίκης. Θά συναγωνισθούν με τον Άμερικανό Κόνολν, καινούργιο ρέκοντμαν του κόσμου, τον Νορβηγό Στράντλι και τον Οδύγγρο Τσέρμακ, ολυμπιονίκη του 1952.

Άλμα εις ύψος: Ο Νέγκρος Άμερικανός Ντούμας, που κατέχει το παγκόσμιο ρεκόρ, είναι φαβορί στο ύψος. Κυριώτερος αντίπαλός του θά είναι ο Ρώσος Κασκάρωφ (2,08), που συνεχώς προσδεύει. Ακολουθούν ο Σουηδός Νίλσον, ο Φινλανδός Σαλμίνεν, οί Άμερικανοί Ουίλσον και Ρήβις, ο Ρουμάνος Σόττερ και ο Γάλλος Φουρνιέ.

“Αλμα εις μῆκος:
Στό μῆκος τρεῖς ξεχωρίζουν: οἱ Ἀμερικανοὶ Μπέλ καὶ Μπένετ, καὶ ὁ Ὁλλανδὸς Βίσσερ. Θὰ μπορέσῃ ἀραγε ὁ τελευταῖος νὰ νικήσῃ τοὺς Ἀμερικανούς; Στὶς σύγχρονες Ὀλυμπιάδες, μονάχα μιά φορά οἱ Ἀμερικανοὶ ἔχασαν στὸ ἀγώνισμα αὐτό.

“Αλμα τριπλοῦν: Ὁ Βραζιλιανὸς Ντὰ Σίλθα θριάμβευσε στὸ Ἑλσίνκι στὸ τριπλοῦν. Κέρδισε τὸν τίτλο, ἀφοῦ κατ’ ἐπανάληψιν κατέρριψε τὸ παγκόσμιο ρεκόρ. Ὁ Ντὰ Σίλθα, σὲ καλὴ φόρμα τῶρα τελευταῖα, ἔχει τὴν πρώτη τύχη καὶ στὴ Μελβούρνη. Ἀντίπαλός του θὰ εἶναι ὁ Ρῶσος Τσερμπάκωφ.

“Αλμα ἐπὶ κοντῶ:
Τὸ ἄλμα ἐπὶ κοντῶ εἶναι τὸ ἀγώνισμα ποὺ μὲ ξεχωριστὸ ἐνδιαφέρον θὰ περιμένουν τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ οἱ Ἕλληνες φιλάθλοι, γιατί σ’ αὐτὸ μετέχει ὁ Γιδωργος Ρουμπάνης, ὁ μόνος ἀθλητὴς μας ποὺ ἔχει ἐλπίδα νὰ διακριθῇ στὴν 16ῃ Ὀλυμπιάδα, δηλαδὴ νὰ πάρῃ μιά θέσι στοὺς ἔξι πρώτους. Ὁ Μπόμπ Ρίτσαρντς, ὁ «ἱπτάμε-

νος παπάς», ποὺ κέρδισε στὸ Ἑλσίνκι, εἶναι τὸ φαβορί μὲ πολλὰς ἐλπίδες νὰ κρατήσῃ τὸν ὀλυμπιακὸ τίτλο του. Ἄλλοι διεκδικηταὶ εἶναι οἱ Ἀμερικανοὶ Γκράχαμ καὶ Μάττος, ὁ Φινλανδὸς Λάντστρομ καὶ ὁ Σουηδὸς Λούντμπεργκ. Ὁλοι αὐτοὶ πηδοῦν γύρω στὰ 4,50 μ. Ὁ Ρουμπάνης, ποὺ νίκησε τελευταῖα τὸν Μάττος καὶ βρέσκειαι σὲ συνεχή πρόοδο, μπορεῖ νὰ παρουσιάσῃ μιὰ πολὺ εὐχάριστη ἔκπληξι. Ὅλα θὰ ἐξαρτηθοῦν ἀπὸ τὴ φόρμα τοῦ Ρουμπάνη τὴν ἡμέρα τῶν ἀγώνων καὶ τὴν ἀπόδοσι τῶν ἀντιπάλων του.

Μένει ὁ **Μαρθάβιονος καὶ τὸ Δέκαθλο.** Στὸ πρῶτο ἀγώνισμα ὁ ὀλυμπιονίκης τοῦ Ἑλσίνκι, ὁ Τσέχος Ζάτοπεκ, ὁ γνωστὸς στοὺς φιλάθλους μας Φινλανδὸς Καρθόνεν, ὁ Ρῶσος Φιλιν καὶ οἱ Ἰάπωνες εἶναι τὰ φαβορί. Στὸ δεύτερο ἀγώνισμα ὁ Νέγρος Ἀμερικανὸς Ράφ Τζόνσον παρουσιάζεται καλύτερος καὶ ἀκολουθοῦν οἱ Ἀμερικανοὶ Κάμπελλ καὶ Ρίτσαρντς (ὁ ἴδιος τοῦ ἄλματος ἐπὶ κοντῶ) καὶ ὁ Ρῶσος Κουζνέτσωφ.

Ὁ Ρωμαῖος ὕπατος Πόρκιος Κάτων, ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἔπαιξε σπουδαῖο ρόλο στὴν νίκη τῶν Ρωμαίων ἐναντίον τῶν Καρχηδονίων, δὲν ἄφησε νὰ τοῦ στήσουν τὸν ἀνδριάντα του, πράγμα παράξενο γιὰ τὴν ἐποχὴ. Ὅταν ἓνας φίλος του τὸν ρώτησε γιατί, ὁ Κάτων εἶπε:

— Προτιμῶ νὰ μὲ ρωτοῦν γιατί δὲν ἔχω ἀνδριάντα, παρὰ γιατί ἔχω!

Constellation

☆

Ὁ προϊστάμενος μιᾶς ὑπηρεσίας ἐξομολογιοῦν σ’ ἓνα φίλο του:

— Ὅταν περνῶ ἀπὸ τὸ τμήμα τῶν δακτυλογράφων, αἰσθάνομαι σὰν ἓνα κομμάτι οὐρανοῦ ποὺ πλησιάζει σὲ μετρητὴ Γκάιγκερ.

— Τί ἐννοεῖς;

— Ἐννοῶ ὅτι ὅσο περισσότερο πλησιάζω, τόσο ταχύτερα δουλεύουν.

Tattler

Καὶ κρῖμα ποὺ ὠρισμένα ἀμαρτήματα κοντεύουν νὰ ἐξαφανισθοῦν...

Ἡ γυναῖκα
καὶ τὰ

δανάσιμα ἀμαρτήματα

Τοῦ

MARCEL ACHARD

Ἐἶχα γράψει κάποτε: «Τὰ θανάσιμα ἀμαρτήματα εἶναι ἑπτὰ καὶ, φυσικά, οἱ γυναῖκες δὲν ἀφίνουν κανένα νὰ μουχλιάσῃ»!

Σημείωνα μάλιστα πὼς ἀκόμη κι’ ἐκεῖνες δὲν μποροῦσαν νὰ κάνουν εὐχάριστο τὸ θυμὸ ἢ τὴ ζήλεια καὶ πὼς ἡ τοιγκουνιά ἦταν ἓνα ἀμάρτημα ποὺ δὲν κάνουν παρὰ μόνον σὲ σοβαρὲς περιστάσεις καὶ μόνον ὅταν πιὰ φθάσῃ ὁ κόμπος στὸ χτένι.

Μένουν ἡ λαιμαργία, ἡ τεμπελιά, ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ φιληδονία. Ἡ λαιμαργία εἶναι ἀσφαλὼς ἀνδρικό ἀμάρτημα. Ὅλοι οἱ μεγάλοι λαίμαργοι, ὅπως ὁ Μπόσγουελλ, ὁ Σάμουελ Τζόνσον, ὁ Μπριγιὰ - Σαβαρέν, ὁ Μπαλζάκ, ὁ Τσέστερτον, ἦσαν ἄνδρες.

Πολλὰς φορές μάλιστα δὲν ἔμειναν ἀτιμώρητοι γιὰ τὸ ἀμάρτημά τους.

Ὁ τελευταῖος ἀπ’ αὐτοὺς π.χ., ὁ Τσέστερτον, ποὺ ζύγιζε σχεδὸν ἑκατὸν πενήντα κιλά, συνάντησε μιὰ μέρα τὸν Μπέρναντ Σῶ, ὁ ὁποῖος ζοῦσε μὲ νερό καὶ χόρτα καὶ ἦταν τρομερὰ ἀδύνατος. Ὁ Τσέστερτον τοῦ εἶπε:

— Ὅποιος σὲ βλέπει θὰ νομί-

ζῇ πὼς ἔπεσε λιμὸς στὴν Ἀγγλία.

— Καὶ βλέποντας ἐσένα, ἀπάντησε ὁ Σῶ, θὰ νομίζῃ πὼς ἐσὺ τὸν προκάλεσες.

Ἡ λαιμαργία, λοιπόν, εἶναι ἀνδρικό ἀμάρτημα, ἀλλὰ οἱ γυναῖκες τὴν εἶχαν κάνει κάτι τὸ πολὺ διασκεδαστικό.

Μερικὲς ἀπὸ σὰς θυμοῦνται, πιθανόν, τὴν ἐποχὴ ποὺ λέγαμε μὲ μάτια ἀστραφερά: «Εἶναι λαιμαργὴ σὰν γατούλα» καὶ μὲ ὕφος ἀπελπισμένο: «Τρῶει σὰν πουλάκι», χωρὶς νὰ ὑποπτεύωμαστε πὼς ἓνα πουλὶ τρῶει, σὲ μιὰ μέρα, ποσότητα φαγητοῦ δεκατέσσερες φορές περισσότερη ἀπὸ τὸ ἴδιο τοῦ τὸ βάρους.

Ἀπὸ Ροῦμπενς μέχρι Ρενουάρ οἱ ζωγράφοι δόξασαν τὴ φρεσκάδα, ἀλλὰ καὶ τὸ πάχος. Οἱ σημερινὲς γυναῖκες, βλέποντας τοὺς πίνακες, δὲν διστάζουν νὰ φωνάξουν: «Τί φρίκη! Μὰ αὐτὲς εἶναι θαρέλια»!

Τὸν παλιὸ καιρὸ ἐτόνιζε κανεῖς τὶς καμπύλες. Σήμερα τὶς ἱσοπεδώνει. Ἀναγνωρίζω πὼς ὁ Ροῦμπενς καὶ ὁ Ρενουάρ ἀφιέρωσαν τὸ θαυμασμό τους σὲ σώματα πολὺ πλούσια. Καὶ ὁ πλοῦ-

τος, θέβαια, δέν είναι σωματική ἀρετή:

Σήμερα όμως υπερβάλλουμε ἀπό τήν ἀντίθετη πλευρά: μάς προτείνουν τίς γυναῖκες τοῦ Μοντιλιάνι.

Ἐνδιαφέρονται κυρίως γιά τήν τελειότητα τοῦ σκελετοῦ. Καί γι' αὐτό κάποτε μιὰ γυναῖκα μπόρεσε νά πῇ μπροστά μου (καί σχεδόν χωρίς κακία) γιά μιὰ φίλη της:

—Ἐχει τὸ πιὸ ὠραῖο στέρνο τοῦ Παρισιοῦ!

Αὐτὴ ἡ μόδα δέν ἐνθαρρύνει τὴ λαίμαργία.

Ζοῦμε σὲ μιὰ καινούργια ἐποχή: τὴν ἐποχὴ τῆς δίαιτας.

Οἱ κυρίες δέν μιλοῦν πιά γιά τὰ «μενύ» τους, ἀλλὰ γιά τὴν δίαιτά τους.

Τὸ ἀστρικό ζῶδιο ποὺ κυβερνᾷ σήμερα τὴ ζωὴ τῆς γυναῖκας εἶναι ὁ Ζυγός.

Δέν ἔφτασαν ἀκόμη στὸ σημεῖο νά κάνουν κωπηλασία μὲ εἰδικὰ μηχανήματα δωματίου, ἀλλὰ θάρρη κι' αὐτὴ ἡ μέρα.

Ὁ ἐχθρὸς τῆς γυναῖκας δέν εἶναι πιά μιὰ ἄλλη γυναῖκα, ἀλλὰ ἡ κυτταρίτις.

Δέν ἀργεῖ ὁ καιρὸς ποὺ τὸ γκαρσόνι τοῦ καφενεῖου, στὸ ὁποῖο θὰ παραγγέλῃ σκέτο ντοματόζουμο, θὰ τῆς ἀπαντᾷ αὐτομάτως:

—Δέν τὸ σερβίρουμε ποτὲ σκέτο. Ὁ κ. Γκαϊύλорντ Χάουζερ (γνωστὸς καὶ τρανὸς διαιτολόγος) πιστεύει πὼς πρέπει νά τὸ συνδυάζουμε μὲ μιὰ ἴση ποσότητα κάλτσιου, βιταμινῶν Α, Β, Γ καὶ Δ, μιὰ λεμονόφλουδα, ἓνα κουταλάκι τοῦ καφέ κιτροζουμο, λίγη κανέλλα καὶ μερικά σπειριά σιτάρι. Μόνον αὐτὸ τὸ μῆγμα μπορεῖ νά δώσῃ στὸν ὀργανισμό σας τὴν ἰσορροπία ποὺ ἐγγυᾶται τὴν υγεία σας.

Μερικοὶ ἀφελεῖς —μεταξὺ τῶν ὁποίων κι' ἐγώ— μπόρεσαν νά πιστέψουν πὼς θὰ δημιουργοῦσαν μιὰ ἀντίδρασι οἱ διάφορες Μαίριλυν Μονρόε, Σοφίε Λῶρεν, Τζέην Ράσελ, Λολλομπρίτζιντες καὶ Μαρτίν Καρόλ.

Δυστυχῶς αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς γυναῖκας δέν ἀρέσει παρά μόνον... στοὺς ἄνδρες.

Καὶ ὅλοι ξέρουμε πὼς αὐτὸ δέν εἶναι ἀρκετό, ἰδίως ἀπὸ τότε ποὺ ὁ Ντιὼρ μὲ τὴ γραμμὴ Α καὶ μὲ τὴ γραμμὴ Η (ποὺ διακρίνονται γιά τὴν τόλμη μὲ τὴν ὁποία καταργοῦν τίς καμπύλες) συνέτριψε τὴν ἐπανάστασι.

Γιατὶ εἶναι μεγαλοφυΐα.

Μόλις ἔδωσε τὴ διαταγή, τὰ γλυκύτερα στήθη ρουφήχτηκαν, οἱ γοφοὶ ποὺ θύμιζαν ἀμφορεῖς ἴσως καὶ ὅ,τι διαφοροποιούσε τὴ γυναῖκα ἀπὸ τὸν ἄνδρα, ἐκημενίστηκαν.

Πὼς νά εἶναι λοιπὸν λαίμαργες ὑπὸ τέτοιες συνθήκες;

Εὐτυχῶς οἱ γυναῖκες ἔπαψαν νά τρῶν, ἀλλὰ δέν ἔπαψαν νά πίνουν.

Μιὰ γυναῖκα δέν αἰσθάνεται πιά τὴν διαφορὰ ἀνάμεσα σὲ μιὰ «σὼς πικάντ» καὶ μιὰ «σὼς Ταρτάρ», ἀλλὰ ξέρει θαυμάσια νά πῇ:

—Αὐτὸ τὸ οὐῖσκυ δέν εἶναι ἀπὸ τὸ Ἀμπερντίν. Δέν εἶναι οὔτε καν ἀπὸ τὸ Ντάντη. Εἶναι τοῦ 1947 καὶ μάλιστα ἀπὸ ἓνα μικρὸ χωριὸ κοντὰ στὸ Μπάνφ.

Δυστυχῶς δέν χρειάζεται πιά νά γιαιτρεύουμε τίς γυναῖκες ἀπὸ τὴ λαίμαργία τους.

Αὐτὸ τὸ κάνουν οἱ ἴδιες μὲ τὴ βοήθεια τοῦ «διαιτολόγου». Γιά ἀνάλογες αἰτίες δέν χρειάζεται νά τίς γιαιτρεύουμε ἀπὸ τὴν τεμπελιά.

Λένε πὼς ἡ τεμπελιά εἶναι «μήτηρ πάσης κακίας».

Ἄν αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια, θὰ πῇ

πὼς ἡ κακία ὅπου νᾶναι θὰ ἐξαφανιστῇ ὀριστικά.

Ἡ τεμπελιά, στὴν ἐποχὴ μας, ἀποτελεῖ ἀπόδειξι τρομερῆς ζωτικότητας γιά τὴ γυναῖκα.

Ὅταν ἡ Ζακλίν Ὁριὸλ συντρίβῃ τὸ φράγμα τοῦ ἤχου τουλάχιστον δυὸ φορές τὴν ἑβδομάδα, ὅταν ὁ Στήβεν Ἀκὲ γράφει λιθέλλους ἐναντίον τῆς κάθε δικηγόρινας ποὺ δέν ἀφίνει πιά ἄνδρα νά φορέσῃ τὴν τήβεννο, μὲ τὴν δικαιολογία πὼς στίς γυναῖκες πᾶει καλύτερα τὸ μαῦρο, ὅταν οἱ γιαιτρίνες εἶναι τόσες πολλές, ποὺ μόνον συναδέλφους ἔχουν πιά γιά πελάτισσες, τὸ νά μείνῃ μιὰ γυναῖκα ἄεργη ὑποθέτει συνεχῆ καὶ ἀδιάκοπη προσπάθεια.

Λίγες γυναῖκες ἔχουν τὴν ἐνεργητικότητα ποὺ χρειάζεται γιά νά εἶναι τεμπέλες. Ὅταν συλλογίζονται τί κόπους ἀντιπροσωπεύει ἡ ἀπόφασίς νά μὴ κάνουν τίποτε, ὑποχωροῦν καὶ δέχονται νά ἐργασθοῦν.

Ἄς εἰμαστε εἰλικρινεῖς. Εἶναι τὸ χειρότερο ποὺ μπορεῖ νά συμβῇ σὲ ὅποιον τίς ἀγαπᾷ.

Ἡ ἐργαζομένη γυναῖκα ἔχει ὅλα τὰ δικαιώματα. Τόσα ποὺ τελικὰ τὸ νοικοκυριὸ πρέπει νά γίνῃ ἀπὸ τὸν ἄνδρα, ποὺ εἶναι ὁ πιὸ δυνατὸς ἀπὸ τοὺς δυὸ. Ὁ ἄγγελος τοῦ σπιτιοῦ, ἡ ἐστίαδα εἶναι πιά ὁ ἄνδρας.

Ἡ τεμπελιά τῆς γυναῖκας μᾶς ἄφινε τὴν ἐξουσία στὰ χερίά μας. Ἡ ἐργαζομένη γυναῖκα διατάζει.

Ὁνειρεύομαι συχνὰ πὼς θ' ἀρχίσῃ ἓνα παραμῦθι τοῦ 1980:

—Μιὰ φορὰ κι' ἓναν καιρὸ, στὰ παλιὰ τὰ χρόνια, ἦταν μιὰ γυναῖκα συχνόχρονως λαίμαργη καὶ τεμπέλα...

☆

Δέν πιστεύω πὼς χρειάζεται ν' ἀναφέρω καν τὴν φιληδονία. Εἶναι ἓνα ἀμάρτημα ποὺ προῦπο-

θέτει σκέψι, προγραμματισμὸ καὶ πολὺ διαθέσιμη ὥρα, πρᾶγμα ποὺ δέν γίνεται.

Μένει ἡ ὑπερηφάνεια.

Ἡ ὑπερηφάνεια τῶν γυναικῶν εἶναι ἡ πιὸ χρήσιμη ἀπὸ τίς ἀμαρτίες τους. Ἀρκεῖ νά ξέρῃ κανεῖς νά τὴν μεταχειριστῇ. Προπάντων, νά μὴ τὴ συγχέῃ μὲ τὴ ματαιοδοξία ποὺ εἶναι τελείως ἄχρηστη.

Ἡ ὑπερηφάνεια
εἶναι οἰκονομικὴ

—Τί τὸ θέλεις τὸ καινούργιο φόρεμα; Δέν ἔχεις παρά νά μῆς ε' ἓνα σαλόνι καὶ τίς κάνεις ὁλες σκουπίδι. Ἡ ἴδια ἡ δημαρχία θὰ φαίνεται σάν νάχη θάλει τὰ κυριακάτικα της. (Ἄλλὰ ξετε, παρακαλῶ, τὴ φράσι, ἂν ἡ γυναῖκα σας εἶναι δημαρχίνα).

—Μὰ κυττάξου, σὲ παρακαλῶ, στὸν καθρέφτη!

Θὰ κυτταχτῇ καὶ δέν θὰ κάνῃ καινούργιο φόρεμα.

Γιατὶ ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι πιὸ τυφλὴ κι' ἀπὸ τὸν ἔρωτα.

Ἡ ματαιοδοξία
εἶναι πολυέξοδη

Γιατὶ ἡ ματαιόδοξη δέν εἶναι οἰγούρη γιά τὸν ἑαυτὸ της. Καὶ γιά νά ἐπιβληθῇ θὰ ἔχῃ ἀνάγκη ἀπὸ ἐξωτερικὰ βοηθήματα.

Ἡ ὑπερηφάνεια
εἶναι μέσον δράσεως

—Τί λές! Ἐσὺ δέν θὰ τὰ καταφέρῃς! Ἐσὺ, μιὰ Παπαδοπούλινα (ἀν τὸ οἰκογενειακὸ της ὄνομα ἦταν Παπαδοπούλου). Ἐσὺ μιὰ Παπαδοπούλινα! Καὶ παντρεμένη μ' ἓναν Γιαννόπουλο! Δέν εἶναι δυνατόν!

Ἡ ὑπερηφάνεια ἀναπτερώνει τὸ ἠθικό. Γιατρεῖ περισσότερες πληγὲς ἀπ' ὅσες προκαλεῖ.

Ἡ ὑπερρφάνειά τους θὰ σᾶς σώσῃ. Τὸ ἔχω πῇ χιλιάδες φορές: «Ἄν θέλετε νὰ εἶναι ἀπόρητες, κάνετε τις νὰ πιστέψουν πῶς εἶναι φρούρια. Ἄν θέλετε νὰ μὴν δίνωνται εὐκόλα, ἐξηγήστε τους πῶς εἶναι θησαυροί».

Μὴν πᾶτε καὶ πῆτε, σὲ γυναῖκα: «Σὲ προτιμῶ...» γιατί ποτὲ δὲν θέλουν νὰ ἀποτελοῦν μέρος ἑνὸς συνόλου.

Πῆτε της πῶς εἶναι ἡ μιά, ἡ μοναδική καὶ ἀσύγκριτη! Καὶ ἀφήστε τὴν ὑπερρφάνειά της νὰ ἀποτελειώσῃ τὸ ἔργο.

☆

Καὶ νὰ τώρα καὶ συμπεράσματα μας ἀπὸ τὴ μελέτη μας γύ-

ρω στὴ γυναῖκα καὶ στὰ ἑπτὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα:

Ἕνας σύμμαχος: ἡ ὑπερρφάνειά τους. Δύο ἁμαρτήματα πού ὅσο πᾶνε χάνονται: ἡ λαίμαργία καὶ ἡ τσιγκουνιά. Δύο ἐχθροί: ἡ ζήλεια καὶ ὁ θυμός. Καὶ τὰ δύο, πολὺ ἐπικίνδυνα.

Μιά παρηγοριά: δὲν τιμωρεῖται κανεὶς γιὰ τις ἁμαρτίες του, ἀλλὰ ἀπὸ αὐτές.

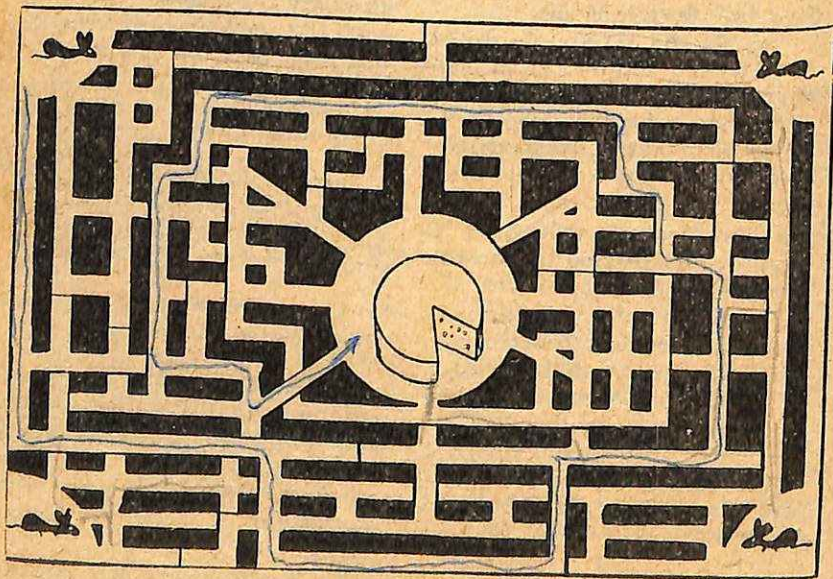
Ὁ μόνος μου φόβος εἶναι πῶς ὅταν δοῦνε οἱ γυναῖκες πῶς τέσσερα ἀπὸ τὰ ἑπτὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα ἔχουν ἐξαφανισθῇ, θὰ ἐφεύρουν καινούργια.

Γιατί εἶναι πονηρές.

Καὶ τὰ καινούργια δὲν θὰ ξέρουμε πῶς νὰ τὰ χειριστοῦμε.

ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΟΝ ΔΡΟΜΟ!

Τὰ τέσσερα αὐτὰ ποιντικὰ μυρίστικα τυρί. Ξεκίνησαν λοιπὸν ἀπ' τὴν φωλιά τους ὀρεξάτα γιὰ τὸ μεζέ. Πῶς ὅμως νὰ φθάσουν ὡς ἐκεῖ; Μήπως μπορεῖτε ἐσεῖς νὰ βοηθήσετε;

Κόσμος πού ἀκούγεται καὶ δὲν βλέπεται

ΠΕΝΗΝΤΑ ΑΣΤΡΑ ΜΑΣ ΚΟΡΟΪΔΕΥΟΥΝ

Τῆς

MARTHA G. MORROW

Κάπου 50.000 ἄστρα θορυβοῦν στὸν οὐρανό. Οἱ ἀστρονόμοι δὲν εἶναι ἀκόμη βέβαιοι σὰν τί ἀκριβῶς μοιάζουν τὰ περίεργα αὐτὰ ἄστρα. Δὲν εἶναι ἀκόμη βέβαιοι οὔτε κι' ἂν εἶδαν κανένα ἀπ' αὐτὰ μὲ τὸ τηλεσκόπιο. Τὸ μόνο βέβαιο εἶναι ὅτι μελετοῦν ἐπισταμένως τὰ ραδιοσήματα πού στέλλουν.

Αὐτὰ τὰ σήματα, οἱ θόρυβοι, εἶναι βέβαιοι ὅτι δὲν ἔρχονται ἀπὸ τὰ κοντινότερα οὔτε ἀπὸ τὰ φωτεινότερα ἄστρα πού μᾶς εἶναι ἤδη γνωστά. Τὰ ἄστρα αὐτὰ δηλώνουν τὴν παρουσία τους μὲ τὰ ραδιοκύματα μᾶλλον, παρά μὲ τὸ φῶς.

Θόρυβοι ἀπὸ τὸν ἥλιο δημιουργοῦν κάποτε ἀνωμαλίες στὴν ὁθόνη τῆς τηλεοράσεως καὶ κάνουν τις εἰκόνες νὰ χοροπηδοῦν. Οἱ ραδιοφωνικοὶ δέκτες πού χρησιμοποιοῦν ἐξαιρετικὰ ὕψηλές συχνότητες ἐνοχλοῦνται ἐπίσης πολλές φορές ἀπ' αὐτὰ τὰ σήματα πού στέλλει ὁ ἥλιος. Ἀλλὰ συχνότερα οἱ δέκτες ἐπηρεάζονται ἀπὸ ἐνοχλήσεις πού ἔρχονται ἀπὸ πλῆθος ραδιοἄστρα σκορπισμένα σὲ ὅλα τὰ σημεία τοῦ οὐρανοῦ καὶ πολὺ πρὶν ἀπομακρυσμένα ἀπὸ τὰ 50 γνωστά συρρίζοντα ἄστρα. Αὐτὸς ὁ οὐρά-

νιος θόρυβος εἶναι πού θέτει ἕνα ὄριο στὴν εὐαισθησία τῶν ραδιοφωνικῶν μας συσκευῶν.

Οἱ ραδιοφωνικοὶ δέκτες δὲν συλλαμβάνουν μεμονωμένους θορύβους, ἀλλὰ ἕνα διάχυτο θόρυβο ἀπὸ ἀμέτρητα ραδιοἄστρα, σκορπισμένα στὸ σύμπαν.

Εἰδικές μέθοδοι λήψεως χρειάζονται γιὰ τὸν ἐντοπισμὸ καθενὸς ἀπὸ τοὺς 50 συρρίζοντες ἀστέρες μέσα ἀπὸ τὸν διάχυτο αὐτὸ οὐράνιο θόρυβο.

Δεδομένου ὅμως ὅτι τὰ ἄστρα αὐτὰ δὲν βρίσκονται μέσα στὸ ἡλιακὸ μας σύστημα, πρέπει τὰ ραδιοκύματα πού ἐκπέμπουν, ἀφοῦ ἀκούγονται, νὰ εἶναι πολὺ ἰσχυρά.

Τὸ πρὶν κοντινὸ ὁρατὸ ἄστρο, πού βρίσκεται πλησιέστερα στὸ ἡλιακὸ μας σύστημα, ἀπέχει ἀπὸ τὴ γῆ κάπου 275.000 φορές περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι ὁ ἥλιος. Ἄν ὁ ἥλιος βρισκόταν σὲ τόσο μεγάλη ἀπόσταση, τότε ὁ ραδιοθόρυβός του θὰ ἦταν πολὺ ἀδύνατος, καὶ τὰ ραδιοτηλεσκόπια τῆς γῆς δὲν θὰ μπορούσαν νὰ τὸν ἀνακαλύψουν. Ἔτσι, γιὰ νὰ γίνωνται ἀντιληπτές οἱ ραδιοεκπομπές τῶν ἀστρῶν αὐτῶν, πρέπει νὰ εἶναι πολὺ πρὶν ἰσχυρές ἀπὸ τοῦ ἡλίου.

Οἱ ἀστρονόμοι νόμισαν στὴν

ἀρχή ὅτι οἱ θόρυβοι πού ἀκουγαν δὲν προέρχονταν ἀπὸ ἄστρα, ἀλλὰ ἀπὸ νεφελώματα ἀερίων, εὐρισκόμενα μεταξύ τῶν ἀστρων.

Τὰ ραδιοηλεκσκόπια ἐπισήμαναν τέτοια νεφελώματα ἀερίων — πραγματικά τεράστια. Καὶ ἐρευνώντας τὸ σύμπαν, τὰ τηλεσκόπια αὐτὰ μᾶς ἔμαθαν ὅτι τὸ διάστημα μεταξύ τῶν ἀστρων εἶναι γεμάτο ἀπὸ ἀραιὸ ἀέριο υδρογόνου.

Ὡς τώρα τὸ ἀέριο τοῦ υδρογόνου στὰ μεταξύ τῶν ἀστρων διαστήματα μπορούσε νὰ γίνη ἀντιληπτὸ μόνον σὲ περιοχές πού θρίσκονταν κοντὰ σὲ πυρακτωμένους ἀστέρες. Μὲ τὰ ραδιοηλεκσκόπια, οἱ ἀστρονόμοι—γιὰ πρώτη φορά— παρατήρησαν τὴν ὑπαρξὴ υδρογόνου στίς μεγάλες ἐκτάσεις τοῦ διαστήματος πού εἶναι ἠλεκτρικὰ οὐδέτερες.

Στὸ μεταξύ τῶν ἀστρων διάστημα ὑπάρχει τόση ὕλη, ὅση ὑπάρχει σὲ ὅλα τὰ ἀστρα μαζί. Ἡ περισσότερὴ ἀπ' αὐτὴ τὴν ὕλη υποτίθεται ὅτι εἶναι οὐδέτερο ἀέριο υδρογόνου.

Τὸ άτομο τοῦ οὐδέτερου υδρογόνου ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα πυρῆνα μὲ ἓνα ἠλεκτρόνιο περιετρεφόμενο γύρω του. Ἐν τούτοις, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν κίνησιν γύρω ἀπὸ τὸν πυρῆνα, τὸ ἠλεκτρόνιο περιστρέφεται καὶ γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτοῦ του. Ὁ δόκτωρ Βάν ντὲ Χίλστ υπολογίζει ὅτι αὐτὴ ἡ περιστροφή τοῦ ἠλεκτρονίου ἀλλάζει κάθε 11.000.000 χρόνια.

Ἡ ραδιενέργεια πού ἐκλύεται ἀπὸ τὴν ἀλλαγὴ τῆς κινήσεως αὐτῶν τῶν ἀπείρων ἀτόμων τοῦ υδρογόνου μέσα στὸ χῶρο εἶ-

ναι ἐκείνη πού διαπιστώνεται στὴ γῆ σὲ μῆκος κύματος 20 ἑκατοστῶν.

Οἱ ἀστρονόμοι δὲν ἔχουν ἀκόμη συμφωνήσει σὰν τί ἀκριβῶς μοιάζουν τὰ ἀστρα αὐτά. Μιὰ θεωρία τὰ θέλει νάνους, ἄλλη ὑπερ-γίγαντες. Ἐνας ἀστρονόμος υπολογίζει ὅτι ἔχουν ἐξαιρετικὰ ἐκτεταμένη ἀτμόσφαιρα, ἄλλος ἀμφισβητεῖ ὅτι ἔχουν καθόλου.

Σύμφωνα μὲ τὸν δρ Χάρλου Σαίηπλ, τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου τοῦ Χάρβαρντ, μπορεῖ τὰ ἀστρα αὐτὰ νὰ αὐξάνουν ἐντελῶς ξαφνικὰ τὴν συνηθισμένη τους λαμπρότητα καὶ σὲ μερικὲς ὥρες νὰ ἐπανερχονται στὴ φυσικὴ τους κατάσταση. Μπορεῖ, δηλαδή, νὰ εἶναι μικρὰ ἀστρα μὲ τόσο μικρὴ ἀκτινοβολία, ὥστε νὰ ἐκπέμπουν πολὺ λίγο φῶς καὶ γι' αὐτὸ σπάνια νὰ μπορούμε νὰ τὰ δοῦμε.

Περίπου τὰ μισὰ ἀπὸ τὰ 50 ἀστρα πού θρίσκονται κοντὰ στὸν ἥλιο χαρακτηρίζονται ὡς νάνοι, ὑπερύθρα ἀστρα, πού ἡ λαμπρότης τους εἶναι λιγώτερη ἀπὸ τὸ 1/1000, κάποτε καὶ ἀπὸ τὸ ἓνα δεκάκις χιλιοστὸ τῆς λαμπρότητας τοῦ ἡλίου, λέει ὁ δρ Σαίηπλ. Ἐχοντας ἀκτινοβολήσει τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἐνεργείας τους, πλησιάζουν τώρα τὴν ψυχρὴ, γέρικὴ ἡλικία. Τέτοιους νάνους δὲν ξέρομε πολλοὺς ὡς σήμερ, ἀκριβῶς γιὰτὶ εἶναι πολὺ ἀδύνατοι.

Οἱ ἀστρονόμοι προσπαθοῦν, βελτιώνοντας τὰ μέσα τῆς ἐπιστήμης τους, νὰ προσδιορίσουν θεωρητικὰ τὴ θέσιν αὐτῶν τῶν ἀστρων. Ὄταν αὐτὸ γίνη, τότε τὸ τηλεσκόπιο τοῦ ὅρου Παλομάρ θὰ τὰ ἀναζητήσει καὶ ἀσφαλῶς θὰ τὰ δῇ.

Ποτὲ πατέρας καὶ γιὸς δὲν χάρισαν στὸν κόσμον τόσο χαρούμενη καὶ ἄφθαρτη μουσικὴ

Δυὸ βασιλιάδες

τοῦ θάλλε

Τοῦ

DONALD CULROSS PEATTIE

Ἀπὸ ὅλους τοὺς ρυθμούς πού ἔχουν κινήσει στὸ χορὸ τὰ πόδια τῶν ἀνθρώπων ὁ ρυθμὸς τοῦ θάλλε εἶναι ὁ πῶς μεθυσιτικός. Ἐχουν περάσει ἑκατὸ χρόνια ἀπὸ τότε πού γνώρισε ὅλη τὴ λάμψη καὶ ὅλη τὴ δόξα του. Τὸ θάλλε στὴν ἀρχὴ προοριζόταν νὰ συνοδεύῃ τοὺς χοροὺς τῶν χωρικῶν, μὰ ξαφνικὰ ἀρτίχισε νὰ λάμψη καὶ νὰ σπιθίξῃ σὰν σπάνιο διαμάντι, νὰ ἐνθουσιάξῃ μιὰ αὐτοκρατορικὴ αὐλὴ καὶ νὰ δίνη τὴ χαρὰ στὴ μουσικώτερη πόλιν τοῦ κόσμου. Δημιουργοὶ αὐτοῦ τοῦ θριάμβου ἦσαν δύο ἄνθρωποι, πατέρας καὶ γιός, πού καὶ οἱ δυὸ λέγονταν Γιόχαν Στράους. Σήμερ ἀκόμη τὰ θάλλε τῶν Στράους μᾶς φέρνουν τὴν ἡχὴ ἀπὸ τὴν χαμένη ἐκείνη Βιέννη μὲ τὴν τρελλὴ εὐθυμία, τὴν ἀμυδρὴ νότα τῆς μελαγχολίας, τὴ μέθη τῆς πού ζάλιζε σὰν σαμπάνια.

Ὁ πρῶτος ἀπὸ τοὺς δύο αὐτοὺς ἀριστοτέχνες τῆς ἐλαφρᾶς μουσικῆς γεννήθηκε σ' ἓνα φτωχικὸ σπιτί στὰ περὶχωρα τῆς Βιέννης, στὰ 1804. Ὁ πατέρας του

εἶχε μιὰ ταβέρνα καὶ πνίγηκε στὸ Δούναβι ὅταν τὸ παιδί ἦταν μόλις ἑνὸς ἔτους. Ἡ μητέρα του γνώρισε δύσκολες ὥρες καὶ τελικὰ θρῆκε καταφύγιο κοντὰ σ' ἓνα ἄλλο ταβερνιάρη πού ἀργότερα ἀγάπησε τρυφερὰ τὸν θετό του γιὸ μὲ τὰ ζωερὰ μάτια, τὰ κατάμαυρα μαλλιά καὶ τὸν ὀρμητικὸ χαρακτήρα.

Τοῦ μικροῦ τοῦ ἀρεσε νὰ κρατᾷ τὸ ρυθμὸ τῆς μουσικῆς μὲ ἓνα ξύλο ἢ νὰ προσποιῆται πῶς παίζει βιολί. Ὁ πατριός του τοῦ παίζει βιολί. Ὁ πατριός του τοῦ ἀγόρασε ἓνα βιολί καὶ ὁ μικρὸς Γιόχαν ἀκόμη καὶ ὅταν ἦταν στὸ σχολεῖο δὲν μπορούσε νὰ μὴν χαϊδέψῃ τίς χορδές του. Ἐνῆς δάσκαλός του ἀκούσε μιὰ μέρ τὸ παιδί πού δὲν εἶχε διδαχθῇ καθόλου μουσικῆ καὶ εἶπε στοὺς γονεῖς του πῶς ὁ μικρὸς εἶχε ἀσφαλῶς ταλέντο. Ὁ ταβερνιάρης βέβαια δὲν μπορούσε νὰ τοῦ προσφέρῃ πολλά. Ἀλλ' ὥστε δὲν εἶχε καθόλου καλὴ ιδέα γιὰ τοὺς μουζικάντηδες πού γύριζαν στίς ταβέρνες καὶ συνόδευσαν τὰ τραγούδια τῶν πελατῶν. Ὁ νεαρὸς ὅμως κατάφερε μὲ τὴ θέλησί του

νά μάθη μουσική και όταν ήταν δεκαπέντε ετών έπαιξε σε μια όρχήστρα τρίτης κατηγορίας. Τό μελαγχρινό σγουρό του κεφάλι ήταν δίπλα στο ξανθό κεφάλι του Γιόζεφ Λάννερ, που ήταν κι' αυτό γεμάτο μελωδίες. "Όταν ο Λάννερ έφτιαξε δική του όρχήστρα ο Στράους πήγε μαζί του. Γρήγορα γνώρισαν μεγάλη επιτυχία, γιατί οι αίσθηματικές μελωδίες του Λάννερ ήταν τότε της μόδας. "Όταν όμως μια μέρα η όρχήστρα έπαιξε μια σύνθεση του Στράους με το όνομα του φίλου του, ο Γιόχαν ζήλεψε και θύμωσε και έφυγε από την όρχήστρα. Μαζί του πήγαν δεκατέσσερεις από τους καλύτερους μουσικούς και αποτέλεσαν τον πυρήνα της πρώτης όρχήστρας του Στράους.

Άνεξάρτητος τώρα πιά ο Στράους και παντρεμένος με την Άννα Στράους, μελαγχρινή και θεληματική σαν κι' αυτόν, ένοιωσε μέσα του το κέντρισμα της φιλοδοξίας. Πήρε μαθήματα συνθέσεως από ένα φίλο του Μπετόβεν και άρχισε να γράφει θάλας με μια άγνωστη ως τότε λεπτότητα και αρμονία. Η όρχήστρα του ήταν συνεχώς αγκαζαρισμένη. Στα 26 του χρόνια διηύθυνε 200 μουσικούς και έπαιξε στην ωραιότερη αίθουσα χορού της Βιέννης.

Σε λίγο, ολόκληρη η Εύρωπη ήθελε ν' ακούση τα μεθυστικά του θάλας και έτσι τον δέχτηκαν θριαμβευτικά μαζί με τους μουσικούς του στη Γερμανία, την Ολλανδία και το Βέλγιο. Σε λίγο κατέκτησε το Παρίσι και στα 1838 η όρχήστρα του διέσχισε τη Μάγχη για την στέψη της νεαρής Βασίλισσας Βικτωρίας που ήταν τότε 19 ετών.

Ακούγοντας τις τρυφερές μελωδίες από τα βιολιά του Στρά-

ους ή φρόνιμη Βικτωρία ένοιωσε την καρδιά της να σκιρτά. Μερικά χρόνια πριν το θάλας το θεωρούσαν χορό σκανδαλιστικό μα τώρα είχε κατακλύσει όλες τις σάλλες του χορού και ο Στράους δεν πρόφθαινε να τρέχει έδω κι' εκεί με ρυθμό το ίδιο καταπληκτικό όπως ο ρυθμός των θάλας που έγραφε συνεχώς.

Μεθυσμένος απ' την ίδια του τη μουσική ο Στράους διηύθυνε την όρχήστρα του με μια ένταση που στο τέλος κατέβαλε τον οργανισμό του. Σε πολλές πόλεις έπαιξε με πυρετό. Στο Καλαί λιποθύμησε. Άλλοι θυγήκε στο δρόμο περπατώντας και φορώντας μόνο το νυχτικό του. Τέλος έφθασε στη Βιέννη μισοπεθαμένος.

Γιά έναν άρρωστο με εξαντλημένα νεύρα το διαμέρισμα του Στράους ήταν σαν φυλακή. Η γυναίκα του ήταν πολύ υπομονητική και κατώρθωνε να επιβάλει ήσυχία στα πέντε τους παιδιά. Μια μέρα όμως στην ανάρρωσή του ο Στράους άκουσε το φάντασμα της ίδιας του της μουσικής: ένα θάλας του Στράους παιγμένο σε βιολί. Ο Στράους είχε απαγορεύσει στα παιδιά να παίζουν βιολί και τους μάθαινε μόνο πιάνο. Γι' αυτό σηκώθηκε με άπορία να δη ποιός έπαιξε. Και μπροστά σε έναν καθρέφτη είδε τον μεγαλύτερο γιό του Γιόχαν να παίζει ένα θάλας του πατέρα του στο βιολί με το πιο καθαρό «στούλ Στράους». Θυμωμένος ζήτησε εξηγήσεις και ο μικρός του απάντησε ήρεμα πως είχε δώσει μαθήματα πιάνου σε άλλα παιδιά και με τα χρήματα που κέρδισε πήρε αυτός μαθήματα βιολιού.

Ο Στράους του πήρε το βιολί, αλλά η γυναίκα του κατάφερε να βρή ένα άλλο για το γιό της από τη μεγάλη πατρική

συλλογή. "Εστειλαν το Γιόχαν υιό σε μια έμπορική σχολή, μα εκεί έκανε τόσες προόδους ώστε γρήγορα τον έδιωξαν. Η διαμάχη αυτή χάρισε την οικογένεια σε δυο στρατόπεδα και μια μέρα ο πατέρας έξοργισμένος εγκατέλειψε το σπίτι του και πήγε να ζήσει με μια άσημαντη μοδίστρα, την Έμιλί.

Παρ' όλες τις επιτυχίες του ο Στράους, που ήταν πολύ σπάταλος, δεν μπορούσε να αντιμετωπίσει τα έξοδα δύο σπιτιών. Κι' έτσι το θάρος του πρώτου σπιτιού έπεσε στους ώμους του μεγάλου γιού. Ο νεαρός Γιόχαν με τα 19 του χρόνια είχε καλύτερη μουσική κατάρτιση από τον πατέρα του και πιο πειθαρχημένο χαρακτήρα. Τώρα πιά ήταν έτοιμος για να εμφανισθί σαν μαέστρος. Του υποσχέθηκαν να του δώσουν μια αίθουσα το ίδιο καλή μ' εκείνη όπου έπαιξε ο πατέρας του. Οι έφημερίδες κάνανε πολύ θόρυβο για την πρόκληση αυτή του γιού προς τον πατέρα και ο Στράους πατέρας μέσα στο θυμό του είπε πως θα ήθελε να πεθάνη προτού γίνη το πρώτο εκείνο κοντσέρτο.

Το θράδυ της συναυλίας η αίθουσα του γιού ήταν καταμεστή. Ο πατέρας του διηύθυνε κι' αυτός μια συναυλία. Και ο ήμπερσάριος του είχε θάλει μια ομάδα θορυβοποιών κοντά στον νεαρό μαέστρο.

Χλωμός, αποφασιστικός, ήρεμος μα με φλογερό βλέμμα ο νέος άρχισε το πρόγραμμά του με τέσσερα θάλας που είχε συνθέσει ο ίδιος. Τα σφυρίγματα και οι φωνές των θορυβοποιών χάθηκαν μέσα στα χειροκροτήματα. Ακολούθησαν μια πόλκα και μια καντρίλια και άλλες μελωδίες των τριών τετάρτων, όμορφες και έλκυστικές συνθέσεις του νεαρού Γιόχαν. Στο τέλος

και οι έχθροί του τον χειροκροτούσαν μαζί με τους φίλους του. Δεκαεννιά φορές μιζάρανε τον νεαρό μουσικό που δεν πρόφθαινε να χαιρετά. Ποτέ ο πατέρας του δεν είχε γνωρίσει τέτοιο θρίαμβο.

Ξαφνικά ο Στράους έκανε νόημα στην όρχήστρα του και μέσα στην σιωπή που ακολούθησε ακούστηκε ένα κομμάτι έκτος προγράμματος, το πιο φημισμένο θάλας του πατέρα του. Όταν τελείωσε, το άκροατήριο ξεσηκώθηκε έξαλλο και κατέκλυσε τη σκηνή για να σηκώσει στα χέρια τον ευγενικό νέο.

"Υστερα απ' αυτό η υπερηφάνεια και η στοργή νίκησαν στην καρδιά του Στράους και συμπυλώθηκε με το γιό του.

Στα 1849, μια μέρα που θα δινόταν μια μεγάλη γιορτή και ο Στράους θα διηύθυνε την όρχήστρα του, ο γέρος Στράους άρρώστησε θάραει με όστρακιά. Κανένας δεν έμαθε τίποτα γι' αυτή την άρρώστεια ως την ημέρα που η γυναίκα του και ο γιός του βρήκαν το πτώμα του εγκαταλελειμμένο στο σπίτι της μοδίστρας Έμιλί. Εκείνη είχε φύγει παίρνοντας μαζί της τα πάντα.

Ο νέος Γιόχαν ένοιωσε όχι μόνο λύπη μα και φρίκη. Σ' όλη του τη ζωή ένοιωσε από τότε έναν άκατανίκητο φόβο για τα πτώματα. "Υστερα από μερικά χρόνια, όταν πέθανε η μητέρα του, έφυγε από την πόλη και γύρισε μετά την κηδεία. Η σκοτεινή αυτή πλευρά είναι η αντίθετη όψη της λαμπρής του ευθυμίας. Οι δύο αυτές όψεις της ψυχής του έκδηλώνονται στα θάλας του όπου η ξενοιασιά κρύβει μια μουσική μελαγχολία που προσπαθεί συνεχώς να την διαλύση ή σπινθηροβάλει μελωδία. Στο σημείο αυτό αντιπροσωπεύει

καλά τὸν Βιεννέζο τῆς ἐποχῆς του.

Ὁ θάνατος τοῦ Γιόχαν Ιου συγκέντρωσε τοὺς ὁπαδοὺς τῶν δύο μερίδων γύρω ἀπὸ τὸν νέο βασιλιά τῶν θάλας. Ἡ μουσικὴ τοῦ Γιόχαν 2ου ἔγινε μιὰ μεγάλη ἐπιχείρησι πού ἀπαιτοῦσε τὴ συνεργασίαν ὅχι μόνο τῶν δύο του ἀδελφῶν, τοῦ Γιόζεφ καὶ τοῦ Έδουάρδου, ἀλλὰ καὶ πολλῶν μουσικῶν. Ὁ Γιόχαν παρασυρμένος ἀπὸ τὸν ἴδιο ρυθμὸ ἔτρεχε ἀπὸ τὴ μιὰ αἶθουσα στὴν ἄλλη γιὰ νὰ διευθύνῃ κάθε φορά μερικὰ κομμάτια καὶ νὰ δώσῃ ὕστερα τὴ μπαγκέττα σὲ κάποιον ἀδελφὸ του. Καὶ γρήγορα ἀποτέλεσε ἓνα πολὺ πλάνιο φαίνόμενο: ἦταν ἓνας πλούσιος μουσικός, περικυκλωμένος ἀπὸ ὄλους τοὺς κινδύνους τῆς ἐπιτυχίας καὶ μόνο ἓνας συνετὸς γάμος τὸν προφύλαξε.

Ἡ Ἀνριέττα Τρέφζ, πού τὴν λέγανε «Τζέττυ», δέκα χρόνια μεγαλύτερη τοῦ, εἶχε τρυφερὴ καρδιά, γερὸ μυαλὸ καὶ γνώσι τῆς μουσικῆς καὶ τῶν συμβολαίων γιατί εἶχε τραγουδήσει στὴν Ὀπερὰ τῆς Δρέσδης. Ἐβαλε φρένο στὴν πυρετώδη σπατάλη δυνάμεων πού ἔκανε ὁ Γιόχαν καὶ κείνος μέσα στὴν ἀνάπαυσι καὶ τὴν εὐτυχία πού γνώριζε κοντὰ τῆς θῆρκε τὴν δύναμι πού διατηρεῖται ἀνέπαφῃ στὰ θάλας τοῦ ὡς σήμερα ἂν καὶ ἔχουν παιχθῇ ἑκατομμύρια φορές.

Τὰ θάλας αὐτά, μεθυστικά, μελαγχολικά ἔχουν γραφῇ πὺ πολὺ γιὰ αἶθουσας συναυλιῶν παρὰ γιὰ αἶθουσες χοροῦ. Ὅλα ἔχουν ἀξία συμφωνικῶν ἔργων: Ὁ ὠραίος γαλάζιος Δούναβις, Ἀγάπη, ποτὸ καὶ τραγούδι, Ἱστορίες τοῦ δάσους τῆς Βιέννης.

Τὸ καλοκαίρι τοῦ 1872 ἡ Βοστώνη, πού εἶχε ὀργανώσει μιὰ μεγάλη ἐκδήλωσι γιὰ τὸ Ἰωσήφ-λαῖο τῆς Εἰρήνης, πρόσφερε στὸν

Στράους τὴν εὐκαιρία νὰ διευθύνῃ μιὰ ὀρχήστρα. Ὅταν ἔφθασε ἐκεῖ παρατήρησε πὺς τὸ πρόγραμμα τῶν συναυλιῶν ἐμπνεόταν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ πού ἔλεγε «ἡ μεγαλοπρέπεια εἶναι συνώνυμο τῆς τελειότητος». Μιὰ τεράστια αἶθουσα ἀπὸ ξύλο περιέμενε τὸν Στράους, πού ἡ ἀκουστικὴ τῆς ἦταν ἀπαίσια. Ἐκεῖ θὰ ἔπρεπε νὰ διευθύνῃ ἐπάνω σὲ μιὰ ὕψηλὴ ἐξέδρα μὲ τὴν μεσολάθεσι 100 βοηθῶν μαέστρων πού κατένας τοὺς διηύθυνε τοὺς δικούς του μουσικοὺς (σύνολο ὅλοι μαζί; φθάναν τοὺς 1087) καὶ ἓνα τμήμα τῆς χορωδίας πού ἀριθμοῦσε 20.000 ἐκτελεστές. Ὅταν θὰ δινόταν τὸ σῆμα, μὲ μιὰ κανονιά, ὅλοι ἔπρεπε νὰ ἀρχίσουν μὲ τὸν Ὁραῖο Γαλάζιο Δούναβι.

Ὁ Στράους τρόμαξε. Ὡστόσο εἶχε τόση ἐπιτυχία ὥστε γιὰ νὰ ἀνταποκριθῇ στὶς ἀπαιτήσεις τῶν θαυμαστριῶν του πού ὄλες τοὺς ἠθελαν μιὰ μπουκλα ἀπὸ τὰ μαῦρα του μαλλιά γιὰ ἐνθύμιον, γέμισε τὶς τσέπες του μὲ μπουκλές ἀπὸ τὸ τρίχωμα ἑνὸς σγουρομαλλοῦ μαύρου σκυλιῶ.

Γρήγορα γύρισε στὴν ἀμερικὴ καὶ πλούσια Εὐρώπῃ τοῦ 19ου αἰῶνα, ὅπου εὗρισκε ὄρους εὐνοϊκοὺς γιὰ τὴν ἀνάπτυξι τοῦ ταλέντου του. Μιὰ μέρα ἔπεσε στὰ χέρια του τὸ λιμπρέτο μιᾶς γαλλικῆς κωμωδίας καὶ ἡ φαντασία του ἄρχισε νὰ δουλεύῃ. Κλείστηκε ξεχνώντας νὰ φάῃ, γιὰ νὰ μετατρέψῃ σὲ μελωδίες αὐτὴ τὴ μεθυστικὴ φαραντόλα.

Ξαγρυπνώντας κάθε θράδου τελείωσε μέσα σ' ἓνα μῆνα τὴν ὠραιότατη μουσικὴ τοῦ «Σὼθ-Σουρί» πού ἔγινε τὸ πὺ λαμπερὸ κόσμημα τῆς μεγάλης ἐποχῆς τῆς ὀπερέτας. Ἀπὸ τὸ 1874 ὡς τὶς ἡμέρες μας ἡ εὐθυμία τοῦ χαριτωμένου αὐτοῦ ἔργου δὲν παύει νὰ διασκεδάζῃ τὸ κοινὸ ὄλων τῶν χωρῶν.

Στὴν κορυφὴ τῆς θριαμβευτικῆς καριέρας του ὁ Γιόχαν Στράους ἔμεινε ἀπαρηγόρητος ἀπὸ τὸν ξαφνικὸ θάνατο τὸ 1878 τῆς ἀγαπημένης του Τζέττυ. Φίλησε γιὰ τελευταία φορὰ τὸ χέρι τῆς καὶ ξαφνικὰ κυριευμένος ἀπὸ τὴν παλιά του φρίκη, ἔφυγε ἀφήνοντας στὸν ἀδελφὸ του τὶς ὑπόλοιπες φροντίδες.

Μερικὲς ἐβδομάδες περιπλανήθηκε ἑξῆς ὅλος. Ἀργότερα ξαναπαντρεύτηκε. Ἡ Ἀντζέλικα Ντήτριχ, ἡ δεῦτερη γυναίκα του, ἦταν ὁμορφὴ, εἶχε μέτρια φωνὴ καὶ ἔδειξε πὺς τῆς ἔλειπε καὶ τὸ στοιχειῶδες ἡθικὸ ὑπόβαθρο. Ἦταν πολὺ πὺ νέα ἀπὸ κείνον καὶ τὸν βασάνιζε μ' αὐτό. Ὁ Στράους ἄρχισε νὰ γερνᾷ. Ἡ μουσικὴ του ἦταν λιγώτερο παιχνιδιάρικη καὶ οἱ ὀπερέττες του δὲν εἶχαν ἐπιτυχία. Ἡ Ἀνιέτα τοῦ πρόσφερε μεγάλη ἐκδούλευσι τὴν ἡμέρα πού τῶσκάσε μ' ἓναν ἐραστή τῆς.

Ὁ Γιόχαν, πού ἦταν τότε 58 ἐτῶν, γνώρισε ἄλλη μιὰ φορὰ τὸν ἔρωτα, ἓναν ἔρωτα θαυτὸ καὶ ἀληθινόν. Ἡ Ἀντέλα Ντῶυτς ἦταν πὺ ὁμορφὴ ἀπὸ τὴν Ἀντζέλικα, ἀλλὰ φρόνιμη καὶ ἀφοσιωμένη σὰν τὴν Τζέττυ. Τοῦ ξανάδωσε τὰ νειάτα, τὸ κέφι καὶ τὸ τα-

λέντο του. Μὲ τὴ βοήθειά τῆς ξανακέρδισε τὴν εὐνοία τοῦ κοινοῦ μὲ τὸν «Βαρῶνο Ἀσιγγανο», μιὰ ὀπερέττα πὺ μελωδικὴ καὶ πὺ πλούσια ἀπὸ τὸ «Σὼθ-Σουρί». Μὲ τὸ οὐγγαρέζικο περιβάλλον τῆς καὶ τοὺς ὠραίους οὐγγαρέζικους σκοποὺς τῆς ἡ ὀπερέττα αὐτὴ βοήθησε περισσότερο τὴν ἐνότητά τῶν λαῶν τῆς Αὐστρο-οὐγγρικῆς μοναρχίας ἀπὸ ὅ,τι ὁ Φραγκίσκος Ἰωσήφ στὰ 37 χρόνια τῆς βασιλείας του.

Ὁ Στράους βασίλευε τώρα σ' ὀλόκληρο τὸ βασίλειο τῆς ἐλαφρᾶς μουσικῆς τῶν δύο ἡπείρων.

Τὸν Μάιο τοῦ τελευταίου χρόνου τοῦ λαμπροῦ 19ου αἰῶνα, ἡ Βιέννη ἔμαθε πὺς ὁ ἀγαπημένος τῆς συνθέτης ἦταν ἄρρωστος. Ἡ ὀρχήστρα του ἔδινε μιὰ συναυλία στὶς 3 Ἰουνίου ὅταν ἓνας ἀγγελιοφόρος πλησίασε τὸν μαέστρο καὶ τοῦ ἔδωσε ἓνα σημεῖωμα. Ὁ μαέστρος τὸ διάβασε, σταμάτησε ἀπότομα τὴν ἐκτέλεσι τοῦ προγράμματος καὶ ἄρχισε μιὰ ἄλλη μελωδία στὸ βιολί τοῦ ἀφοῦ ἔβαλε τὴ σούρντινα εἰς ἐνδειξὴ λύτης. Οἱ μουσικοὶ τὸν μιμήθηκαν καὶ ἔπαιξαν τὸν Ὁραῖο Γαλάζιο Δούναβι.

Ἡ Βιέννη εἶχε καταλάβει.

Ὁχι, ὄχι σφυρίχτρα! Δὲν τοῦ ξαναπαίρνω τοῦ μικροῦ, γιατί πρὶν ἀπὸ λίγες ἡμέρες παρ' ὀλίγο νὰ καταπιῇ μιὰ πὺ ἔχει.
— Ἐχω κάτὶ θαυμασίες πολὺ μπάσσες, ἐπέμενε ὁ ὑπάλληλος. Θέλετε νὰ τὶς δῆτε;

Το άνοιχτό βιβλίο του οργανισμού μας

Η ΠΙΕΣΙΣ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ ΛΕΕΙ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΑΣ

Τού

J. D. RATCLIFF

Πολλοί φοβούνται να μετρήσουν την πίεσί τους, έχοντας τη σφαλερή ιδέα πως η ύψηλη πίεσι προοιωνίζει ασθένεια και πρόωρο θάνατο. 'Η αλήθεια είναι πως η μέτρηση είναι ένας μεγάλος προστάτης. Κάνει ένα καλό έλεγχο του κυκλοφορικού συστήματος, εξασφαλίζει τις γυναικικές σε εποχή εγκυμοσύνης έναντι διαφόρων εννολημάτων, φανερώνει ασθένειες των νεφρών και άλλες διαταραχές. 'Ισως να είναι η πιο αποκαλυπτική από όλες τις ιατρικές δοκιμές.

Στο δίκτυο του κυκλοφορικού συστήματος η πίεσι χρειάζεται να διατηρηται από την καρδιά και τις αρτηρίες για να ωθήται το αίμα μέσα από διόδους που όλοένα στενεύουν: από αρτηρίες σε μικρότερες φλέβες και σε άγγεϊα τόσο μικρά, ώστε τα μικροσκοπικά κύτταρα του αίματος περνούν απ' αυτά σε μονή σειρά. Χωρίς την πίεσι το αίμα δεν θα μπορούσε να φθάσει και να θρέψει τα δισεκατομμύρια πεινασμένα κύτταρα του σώματος.

Πολλές φορές την ημέρα η πίεσι του αίματος κάνει πλατείς κυματισμούς για να καλύψει τις απαιτήσεις του σώματος. Σε στιγμές θυμού ή φόβου μπορεί να ανέβει κατά 50%. Την ώρα του

φαγητού ανεβαίνει, ενώ κατεβαίνει όταν κοιμόμαστε. 'Η πίεσι είναι χαμηλή το πρωί προτού αρχίσει η κίνηση της ημέρας, ανεβαίνει αν κάνουμε κάτι κοπιαστικό ή όταν στενοχωριόμαστε και πέφτει όταν παίρνουμε ένα ξεστό μπάνιο ή όταν διαβάσουμε ένα διασκεδαστικό βιβλίο.

'Αλλά η μέτρηση δεν ασχολείται με τέτοιες φυσικές διακυμάνσεις. Προσπαθεί να καθορίσει την ένταση του κυκλοφορικού συστήματος σε στιγμές αναπαύσεως.

Φουσκώνοντας τη σακκούλα ο γιατρός πιέζει την κεντρική αρτηρία του θραχίονα τόσο σφιχτά επάνω στο κόκκαλο, ώστε κλείνει την ροή του αίματος. 'Όταν με το σθηθοσκόπιο ακούσει το σφυγμό να χάνεται, τότε αρχίζει σιγά-σιγά να ξεφουσκώνει τη σακκούλα. 'Ενώ η πίεσι επάνω στην αρτηρία ελαφρώνει ο γιατρός σημειώνει την πίεσι τη στιγμή ακριβώς που ακούγεται πάλι ο σφυγμός.

Οι περισσότεροι άνθρωποι ήταν μιλούν με τους φίλους τους για την πίεσί τους αναφέρουν τον αριθμό της μεγίστης πίεσεως συστολής, αλλά οι γιατροί δίνουν μεγαλύτερη σημασία στην ελάχιστη πίεσι διαστολής. 'Ο αριθ-

μός αυτός δείχνει τί ένταση υφίσταται η καρδιά ανάμεσα στους παλμούς της, όποτε αν υποτίθεται πως κάνει την ζωτική της ανάπαυλα. 'Η πίεσι διαστολής κατά κάποιον τρόπο δείχνει την ποιότητα αναπαύσεως της καρδιάς.

Το σώμα έχει πολλούς μηχανισμούς για να ελέγξει την πίεσι του αίματος. Σε στιγμές θυμού ή κινδύνου τα επινεφρίδια εκκρίνουν την ισχυρή τους ορμόνη, την αδρεναλίνη. 'Η ουσία αυτή συσφίγγει τις αρτηρίες και προκαλεί αύξηση της πίεσεως. Το σώμα διαθέτει έτσι ένα τρόπο για να αντιμετωπίσει καταστάσεις ανάγκης.

'Ενας δεύτερος μηχανισμός ελέγχου είναι ο κόλπος της καρδιάς στο λαιμό, μια ελαφριά κοιλότητα της βασικής αρτηρίας που πάει στο κεφάλι. 'Όταν η μικρή αυτή κοιλότητα φουσκώσει και τεταθεί με αίμα, τα νεύρα της στέλνουν ένα μήνυμα στον εγκέφαλο. 'Ο εγκέφαλος αντι-ορά, διατάζοντας τους μύς των αρτηριακών τοιχωμάτων να χαλαρώσουν και την καρδιά να επιβραδύνει τον ρυθμό της. Το αποτέλεσμα είναι να πέσει η πίεσι. 'Αν ο κόλπος της καρδιάς θρεφθεί με λίγο αίμα, τότε δίνονται αντίθετες διαταγές. 'Η καρδιά επιταχύνει το ρυθμό της, τα τοιχώματα των αρτηριών σφίγγουν και η πίεσι ανεβαίνει.

'Η γνώσι του ρόλου που παίζει το κοίλωμα αυτό της καρδιάς στην ρύθμιση της πίεσεως του σώματος έχει λύσει πολλά δύσκολα ιατρικά προβλήματα. Μια γυναίκα λ.χ. παραπονιόταν στο γιατρό της πως είχε κρίσεις λιποθυμίας. 'Ο γιατρός ανακάλυψε πως η πελάτισσα του λιποθυμούσε μόνο το θράδου, μπρο-

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΛΕΜΕ ΑΙΜΑ;

Το αίμα είναι κάτι που όλοι το έχουμε και που όχι σπάνια το βλέπουμε. 'Αλλά τι ακριβώς είναι; Παλαιότερα το θεωρούσαν ένα σχετικά άπλο υγρό, σήμερα όμως οι επιστήμονες έχουν ανακαλύψει ότι περιέχει πάνω από 70 στοιχεία.

☆
'Ως πριν από λίγο καρό πίστευαν πως μία ουσία του αίματος, η χοληστερόλη, μπορούσε, όταν έρισκόταν στον ανθρώπινο οργανισμό σε μεγάλη ποσότητα, να προκαλέσει θλάξεις της καρδιάς, του κυκλοφορικού συστήματος και των νεφρών. Σήμερα οι γιατροί, ύστερα από πολλά πειράματα και μελέτες, μας λένε ότι η ηυξημένη χοληστερόλη στο αίμα δεν είναι κατ' ανάγκην θλαστική. Σε ανθρώπους μάλιστα πάνω από τα έβδομηντα, λένε ότι αποτελεί στοιχείο μακροζωίας.

☆
'Η μετάγγις του αίματος και η τεράστια σημασία της ελκυσαν την προσοχή των έρευνών και σήμερα υπάρχει ένα ολόκληρο σύστημα σύμφωνα με το οποίο το αίμα πρέπει να δοκιμάζεται και να χορηγείται στον ασθενή, ώστε να τον ωφελήσει περισσότερο. Οι ειδικοί λένε ότι το να χορηγούμε στον άρρωστο με την μετάγγις όλα τα συστατικά του αίματος, ενώ εκείνος χρειάζεται μόνο μερικά, είναι άδικος κόπος. 'Ετσι οι επιστήμονες προσπάθησαν και κατάρθεσαν να απομονώσουν πολλές ουσίες του αίματος.

☆
Τελευταίως εφευρέθηκε μία μέθοδος για να λαμβάνεται το πλάσμα και να κρατά ο αιμοδότης το υπόλοιπο του αίματος που δίδει. 'Όλη αυτή η εργασία δεν απαιτεί πάνω από μισή ώρα.

☆
Νέες μέθοδοι για τη διατήρηση του πολυτιμού αυτού υγρού έχουν ανακαλυφθεί τελευταία. Το αίμα στη φυσική του σύνθεσι είναι πολύ εύσθητο, όταν όμως χωρισθεί στα συστατικά του, το πρόβλημα απλοποιείται πολύ. 'Αλλά και μία έντελως νέα τεχνική διατηρεί το αίμα για αρκετό καιρό καθ' όλα αναλλοίωτο. Τα στοιχεία του αίματος φυλάσσονται στους 1950 υπό το μηδέν (βαθμολογία εκατογιάθου) και αμέσως παγώνουν, όποτε οι μικροί κόκκοι που σχηματίζονται μπροσύν να αποθηκευθούν για όσο καιρό θέλουμε, υπό την προϋπόθεση ότι θα έρσκωνται πάντα σε ψύξη. Την ώρα που χρειαζόμαστε το αίμα, οι κόκκοι θερμαίνονται σε αλλαωθή δάλυσι και το αίμα μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν νωπό.

στά στην τουαλέττα της, ενώ καθάριζε το πρόσωπό της. Την ώρα αυτή έκανε μασσάζ έπάνω στο κοίλωμα της καρωτίδος τόσο δυνατά, ώστε ανέβαζε πολύ την πίεσι και ανάγκαζε τον εγκέφαλό της να διατάξη αυτομάτως δραστική μείωσι της πίεσεως του αίματος. 'Η πτώσι της πίεσεως ήταν άρκετη για να τραβήξη αίμα από τον εγκέφαλο και να προκαλέση λιποθυμία.

Πολλά πράγματα μπορούν να προκαλέσουν ύψηλή πίεσι του αίματος. 'Αν παρουσιαστούν μικροί όγκοι στα έπινεφρίδια, ή πίεσι ανεβαίνει και πέφτει πάλι στο κανονικό όταν ο όγκος αφαιρεθί. Οί ασθένειες των νεφρών έχουν έπίσης υπερτασική επίδρασι καθώς και οί διάφορες ιογενειμίες της έγκυμοσύνης.

Τέτοιες ειδικές ασθένειες φαίνεται πως προκαλούν την υπέρτασι στο 10% των περιπτώσεων. Στα υπόλοιπα 90% ή πίεσι του αίματος μπορεί να μην έχη φανερή αίτια.

Όστόσο, ακόμη και αυτό το μυστήριο υποχωρεί στην έρευνα. Είναι τώρα γνωστό πως διάφορες καταστάσεις υπερεντάσεως του οργανισμού — στενοχώρια, συνεχής κόπωση κλπ. — μπορούν να σκληρύνουν τα τοιχώματα των αρτηριών και να προκαλέσουν αύξησι της πίεσεως. 'Αν ή έντασι συνεχισθί, ή πίεσι παραμένει σε ύψηλά επίπεδα και δίνει θάρος στην καρδιά και τις αρτηρίες. Πολλές φορές ή καρδιά διογκώνεται για να δεχθί το θάρος της ηύξημένης εργασίας. Οί αρτηρίες χάνουν τη φυσιική τους ελαστικότητα, σκλη-

ραίνουν και στενεύουν από ένα ιοθέσεις άσβεστίου.

'Αν ή μέτρησις της πίεσεως δέν προειδοποίησι για την κατάστασι και δέν ληφθούν μέτρα για την θελτώσι της, ή καρδιά είναι δυνατόν να μὴν μπορέσι να ανταποκριθί στο έργο της από υπερκόπωση. Μπορεί έπίσης μιá αρτηρία να διαρραγί στον εγκέφαλο και να προκαλέση άποπληξία. 'Ισως ακόμη να δημιουργηθί ένας θρόμβος σε ένα σκληρωμένο τοίχωμα μιáς αρτηρίας της καρδιάς και να προκαλέση παρεμπόδισι της ροής του αίματος: αυτό είναι ή θρόμβωσις της στεφανιαίας.

Καμιά φορά οί μετρήσεις της πίεσεως δείχνουν πολύ χαμηλούς αριθμούς. 'Η αίτια μπορεί να είναι συγκεκριμένη: άναιμία, μόλυνσις, ύποσιτισμός. 'Αλλά συνήθως δέν βρίσκεται καμιά αίτια. Παρ' όλο πού τα θύματα της ύποτάσεως παραπονούνται ότι αισθάνονται κόπωση, ή ύπότασι συνήθως οδηγεί σε υγεία και ευκροζώτα.

Ός πρὶν από λίγα χρόνια οί γιατροί δέν μπορούσαν να κάνουν πολλά πράγματα για να διορθώσουν την υπέρτασι. Διέταζαν δίαιτα με λίγο άλάτι. Διέταζαν ακόμη άνάπαυσι. Σήμερα όμως υπάρχουν ειδικές θεραπείες και άποτελεσματικά φάρμακα πού θγαίνουν από ώρισμένα φιδόχορτα των 'Ινδιών.

'Ετσι με την πρόοδο της επιστήμης κανένας δέν πρέπει να φοβάται σήμερα να μετρήσι την πίεσί του. Είναι μιá πράξις φιλική προς τόν έαυτό του.

Το χαμένο κειμήλιο

Η ΤΥΧΗ ΤΩΝ ΜΑΛΜΣΕΥ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Του

SAX ROHNER

Μιá παράξενη σιωπή άπλώθηκε όταν ο σερ Τζών Μάλμσευ έπαψε να μιλά. Όλα τα μάτια μέσα στο σαλονάκι του παλιού άρχοντικού έπεσαν έπάνω στο κόσμημα πού άστραφτε με χίλιες λάμψεις. 'Η Τζιλ διέκοψε τη σιωπή.

— Όστε, μπαμπά, ή Τύχη των Μάλμσευ, το ώραίο διαμάντι μας δέν έγκατέλειψε ποτέ την οικογένεια από τότε πού μäs το δώρησε ο βασιλιάς Κάρολος.

— 'Αν ήσουν αγόρι, Τζιλ, άπάντησε ο πατέρας της, θα σου έδινα άπόψε το κόσμημα, σύμφωνα με την παράδοσι της οικογενείας. 'Αλλά είσαι το τελευταίο παιδι της οικογενείας μας και παρ' όλο πού είσαι κορίτσι, το διαμάντι είναι δικό σου.

'Η Τζιλ Μάλμσευ κυττάζοντας με θαυμασμό το ώραίο κόσμημα έπιασε το χέρι της παιδικής της φίλης, της Μόλλυ Χάδερσον, πού καθόταν δίπλα της.

— Δέν είναι όμορφο, Μόλλυ;

Και ύστερα, γυρίζοντας στη θεία της, την κυρία Όρντλυ, έπτε:

— Είναι το ωραιότερο πράγμα πού έχω δει στη ζωή μου, θεία Προύντεν.

'Η θεία Προύντεν ήταν λίγο άποτομη γυναίκα.

— Το έχω δει πολλές φορές όταν το φορούσε ή καμήνη ή μητέρα σου, Τζιλ. Το θεωρούσα πάντα άμαρτωλό κόσμημα.

Ο γιατρός Ντόν Γκρέυντον κύτταξε το έκφραστικό πρόσωπο της Τζιλ. Θυμόταν πως όταν γύρισε από την Όξφόρδη και έμαθε πως είχε πεθάνει ή λαίδη Μάλμσευ, άρχισε να καταλαβαίνει πως τα αισθήματά

του για την παιδική του φίλη, την Τζιλ, είχαν αλλάξει. Ο άρραβώνας τους έπρόκειτο να άναγγελθί έπίσημως μαζί με τόν διορισμό του σε μιá θέσι έρευνητού στο πανεπιστήμιο του Λονδίνου.

Ο Ντόν κύτταξε πάλι το κόσμημα και παρατήρησε πως ο Φιλ Ένγκολντ, ένας έπιχειρηματίας του Λονδίνου πού είχε αγοράσει ένα γειτονικό σπίτι, κύτταξε κι' αυτός από κοντά το κόσμημα.

— Θαυμάσιο διαμάντι, γιατρέ, έπτε ο Ένγκολντ. Όραία κομμένο και με τη σπάνια γαλαζωπή άπόχρωσι. Δέν βλέπω κανένα έλάττωμα. Μπορεί να είναι και όγδόντα καράτια αυτό!

Ο σερ Τζών Μάλμσευ γέλασε και οήκωσε το κόσμημα πού ήταν δεμένο σαν παντατίφ και κρεμόταν σε μιá χρυσή άλυσίδα.

— Άγαπητέ μου Ένγκολντ, έπτε, ακόμη και αν κοπή σε μικρότερα κομμάτια αντιπροσωπεύει μιá μικρή περιουσία.

Και γάμαστε τώρα εδώ, έπτε ή Τζιλ, μαζεμένοι όλοι στο παλιό μας σπίτι με τα 29 δωμάτια πού τα 22 τα έχουμε κλειστά και ένα διαμάντι πού αξίζει έκατομμύρια.

Τουλάχιστον είναι άρκετά, έπτε ο Ένγκολντ, για να είστε έσείς και ο τυχερός πού θα σας παντρευτή ανεξάρτητοι οικονομικώς σε όλη σας τη ζωή.

Ο Ντόν παρατήρησε πως ο Ένγκολντ κύτταξε αυτόν και όχι την Τζιλ όσο μιλούσε.

★

Τη στιγμή εκείνη το φώς άρχισε να τρέμει.

Ομπελάς με τις εύκαιρίες είναι ότι φαίνονται πάντα μεγαλύτερες όταν έχουν φύγει, παρ' όταν έρχονται.

—Μπαμπά, πάλι αυτή η μηχανή μάς κάνει σκέρτσες! φώναξε η Τζίλ. Είναι τρομερό να ζούμε τόσο μακριά από το χωριό ώστε να πρέπει να έχουμε δική μας γεννήτρια για το ηλεκτρικό. Όλη την ώρα χαλάει.

Τό φως τρεμόπαιξε λίγο και τέλος έσβησε. Το δωμάτιο έμεινε σκοτεινό. Ύστερα ακούστηκε η ξερή φωνή της κυρίας "Ορντλεϊ:

—Μάλμσεϋ, μήπως αυτό είναι κανένα από τα άνοστα άστεια σου; 'Ο σέρ Τζών γέλασε δυνατά.

—Δυστυχώς, τὸ άστέιο είναι τοῦ άνόητου αὐτοῦ ποῦ μάς έβαλε τὴ μηχανή. Έχει κανείς σπύρτα, γιατί δὲν βρίσκω τὰ δικά μου;

Ακούστηκαν κινήσεις χεριῶν ποῦ έψαχναν, ύστερα ένας έλαφρὸς χτύπος καὶ τέλος κάποιος άναψε ένα σπύρτο. Ἡ μικρὴ φλόγα φώτισε τὸ πρόσωπο τοῦ Ουίλλιαμ "Ορντλεϊ, τοῦ πειθήνιου συζύγου τῆς θείας Προυντενς.

—Τὰ κεριά είναι πίσω σου, Ουίλλιαμ, εἶπε ὁ σέρ Τζών.

Σὲ λίγο άναψαν δυὸ - τρία καντηλέρια. Ξαφνικά ὁ σέρ Τζών γύρισε άπότομα άκούοντας τὸν Ντόν νὰ λέη:

—Τὸ κόσμημα λείπει!

Τὰ πρόσωπα τῶν ὀκτῶ ανθρώπων ποῦ ἦταν παρόντες έδειξαν τρόμο καὶ στενοχώρια. Ὁ σέρ Τζών τοὺς κύτταξε ὅλους ένα-ένα καὶ άφῃσε νὰ τοῦ ξεφύγῃ μιὰ βλαστήμια. Ὁ Ντικ Χάδερτον, ὁ νεαρὸς οἰκονομολόγος καὶ σύζυγος τῆς Μόλλυ, κύτταξε γύρω του μὲ ένα νευρικὸ χαμόγελο. Ὅλα τὰ μάτια έφεφταν πότε - πότε στὴν άδεια θήκη.

Ἡ θήκη βρισκόταν επάνω σ' ένα τραπέζι στὸ κέντρο τοῦ δωματίου. Τὸ μοναδικὸ παράθυρο τοῦ δωματίου έβλεπε στὸν κήπο καὶ ἦταν κλεισμένο καλὰ καὶ οἱ κουρτίνες τραηγμένες. Ἡ πόρτα ἦταν κλειστή.

—Εἶναι φανερό, εἶπε ὁ "Ενγκολντ χαμογελώντας, πὼς ὅπου καὶ νὰ πῆγε τὸ κόσμημα δὲν θὰ βρίσκεται μακριά.

—Συμφωνῶ, εἶπε ὁ σέρ Τζών μὲ βαρεῖά φωνή.

Κάποιος χτύπησε τὴν πόρτα καὶ ὁ Σήρλ, ὁ ὑπηρετῆς τοῦ σπιτιοῦ, μῆλῃ μὲσα φέρνοντας ένα καντη-

λέρι. Ὁ σέρ Τζών έκανε νόημα στοὺς άλλους νὰ μὴ μιλήσουν.

—Εὐχαριστῶ, Σήρλ, ἀλλὰ ἔχουμε άρκετὸ φῶς. Καλύτερα νὰ πᾶς νὰ δῆς τί έπαθε ἡ μηχανή, μήπως καὶ διορθωθῇ εύκολα.

—Πολὺ καλὰ, κύριε.

Ὁ Σήρλ έφυγε καὶ έκλεισε τὴν πόρτα πίσω του. Αὐτὸς καὶ ἡ γυναίκα του άποτελοῦσαν τὸ προσωπικὸ τοῦ σπιτιοῦ καὶ μοιράζονταν ὅλες τὶς δουλειές.

—Νομίζω πὼς θὰ πρέπει πρῶτα νὰ ψάξουμε καλὰ τὸ δωμάτιο, εἶπε ὁ Ντόν.

—Ἄς εἶναι, εἶπε ὁ σέρ Τζών, ἂν καὶ τὸ κόσμημα δὲν εἶναι θάτραχος γιὰ νὰ πηδᾷ ἐδῶ κι' ἐκεῖ.

Τὸ ψάξιμο ἦταν άπλό. Σὲ πέντε λεπτά εἶχε τελειώσει. Τὸ φῶς άναψε μιὰ στιγμὴ διστακτικά, ξανάσθησε καὶ άναψε πάλι σταθερὸ.

—Ὁ καημένος ὁ γέρο Σήρλ, τὰ κατάφερε! εἶπε ἡ Τζίλ.

★

Ὁ Ντόν κύτταξε σιωπηλὸς τὸν πατέρα τῆς Τζίλ καθὼς έσβηγε τὰ κεριά.

—Ντόν, εἶπε ὁ σέρ Τζών, πίσω σου εἶναι ὁ διακόπτης. Ὅταν σοῦ πῶ «σβῆσε» κλείσε σὲ παρακαλῶ τὸν διακόπτη... Ὅποιος έκανε τὸ άνόητο αὐτὸ άστέιο θὰ ἔχῃ στὴ διάθεσί του μισὸ λεπτό γιὰ νὰ βάλῃ τὸ κόσμημα στὴ θέση του: Σβῆσε!

Ὁ Ντόν έσβησε τὸ φῶς. Μέσα στὸ σκοτάδι τὸ μόνο ποῦ φαινόταν ἦταν ὁ φωτεινὸς δίσκος τοῦ ρολογιοῦ τοῦ σέρ Τζών. Μιὰ άτμόσφαιρα εντάσεως εἶχε γεμίσει τὸ δωμάτιο. Ἀσφαλῶς ὅλοι θὰ ένοιῶθαν τὸ ἴδιο.

—Δέκα δευτερόλεπτα!

Ἡ ένταση μεγάλωνε, μὰ ὁ Ντόν δὲν μποροῦσε νὰ διακρίνῃ καμμιὰ κίνησι.

—Εἴκοσι!

Τώρα ακούγονταν θαρρεῖς οἱ χτύποι τῆς καρδιάς ὅλων.

—Τοῖάντα! Ἄναψε!

Ὁ Ντόν γύρισε τὸν διακόπτη καὶ κύτταξε γύρω του. Ἐνα μουρμούρισμα δυσάρεσκιας ακούστηκε. Ἡ θήκη ἦταν άδεια...

—Τὸ κόσμημα εξακολουθεῖ νὰ εἶναι δῶ, εἶπε. Παρακαλῶ τὶς κυρίες νὰ σταθοῦν πρὸ ἐκεῖ καὶ νὰ γυρίσουν τὴν πλάτη τους. Πρέπει ὅλοι νὰ ψαχτοῦμε.

—Τὸ παρακάνετε, γιαιτρε, εἶπε μὲ τὸ ξυνὸ τῆς ὕφης ἡ κυρία "Ορντλεϊ.

—Τὸ ξέρω, θεία μου, εἶπε ἡ Τζίλ, πὼς εἶναι δυσάρεστο, μὰ δὲν καταλαβαίνετε πὼς αὐτὸ ποῦ λέει ὁ Ντόν εἶναι σωστὸ; Τὸ κόσμημα πρὲς εἰ ἀπλούστατα νὰ βρίσκεται μέσα σ' αὐτὸ τὸ δωμάτιο... Κανείς μας δὲν θὰ θέλλῃ βέβαια νὰ φύγῃ χωρὶς νὰ βρεθῇ...

Ὁ σέρ Τζών έβγαλε τὸ σακκάκι του καὶ τὸ έδωσε στὸν Ντόν.

—Ἀδειασε τὶς τσέπες μου ἐπάλω στὸ τραπέζι καὶ ὕστερα ψάξε με καλὰ.

Ἡ ἴδια διαδικασία ἔγινε σὲ ὅλους τοὺς άντρες τῆς συντροφιάς. Τελευταῖος εἶχε μείνει ὁ Φίλ "Ενγκολντ καὶ ὅταν έβγαλε τὸ σακκάκι του ὁ Ντόν παρατήρησε ὅτι τὸ δεξι μανίκι τοῦ ποκαμίσου του ἦταν ξεκούμπωτο. Τὸ ένα μανικετόκουμπο εἶλειπε.

★

Ἡ έρευνα δὲν απέδωσε τίποτε. Γιαρ' ὅλο ποῦ, ὅπως ἤξεραν ὅλοι, τὸ κόσμημα δὲν μποροῦσε νὰ εἶχε βγῇ ἀπὸ τὸ σαλόνι, ὡστόσο δὲν βρέθηκε πουθενά.

Ἡ Τζίλ ὠδήγησε τὶς κυρίες στὸ διπλανὸ δωμάτιο καὶ τὶς έψαξε. Μὰ οὔτε τότε τὸ κόσμημα βρέθηκε.

Ὁ σέρ Τζών τηλεφώνησε στὴν άστυνομία καί, περιμένοντας, οἱ καλεσμένοι τὸν σκόρπισαν. Ἡ κυρία "Ορντλεϊ καὶ ὁ πειθαρχικὸς Ουίλλιαμ πῆγαν στὸ δωμάτιό τους. Ὁ Ντικ καὶ ἡ Μόλλυ Χάδερτον καθίσαν στὴ βιβλιοθήκη καὶ έκαναν πὼς διάβαζαν περιοδικά. Μιὰ στιγμὴ ποῦ περνοῦσε ὁ Ντόν, ὁ Ντικ σήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ εἶπε κάπως νευρικά:

—Ντόν, μπορῶ νὰ σοῦ μιλήσω ὅταν εύκαιρήσης;

—Εὐχαριστῶ.

Ὁ σέρ Τζών καθόταν στὴ συνηθισμένη πολυθρόνα του στὸ σαλόνι καὶ κάπνιζε τὴν πίπα του βυθισμένος σὲ σκέψεις. Δὲν κουνήθηκε καθόλου ὅταν μῆλῃ μὲσα ὁ Σήρλ, μὰ

ζεφε τὰ φλυτζάνια τοῦ καφέ καὶ τὰ ποτήρια, τὰ έβαλε ὅλα μέσα στὸ δίσκο μὲ τὴν καφετιέρα καὶ τὰ άλλα σύνεργα καὶ βγήκε έξω άδόρυβα.

Ὁ "Ενγκολντ τριγύριζε στὸ σπιτι ψάχνοντας γιὰ τὸ άσημένιο του μανικετόκουμπο. Καὶ ὁ Ντόν μὲ τὴν Τζίλ στέκονταν στὸ κούφωμα ἐνὸς παραθύρου, κοντὰ στὴν τραπεζάρια. —Ξέρεις Τζίλ, εἶπε σιγὰ ὁ Ντόν, αὐτὸ τὸ ζήτημα εἶναι πολὺ σοβαρὸ καὶ άκατανόητο.

—Ναί, τὸ ξέρω, άπάντησε ἡ Τζίλ. Καὶ ὁμολογῶ πὼς φοβάμαι... Θεέ μου! Τί ἦταν αὐτό;

—Τί;

—Δὲν άκουσες κάτι σὰν γδοῦπο;

—Ὁχι. Μοῦ φαίνεται πὼς έκνευρίστηκες καὶ τρομάξεις μὲ τὸ παραμικρὸ. Νά, άκούω ένα αὐτοκίνητο. Θά εἶναι ἡ άστυνομία.

Σὲ λίγο ακούστηκε τὸ χτύπημα τοῦ κουδουνιοῦ. Τὸ κουδούνι ακούστηκε ξανά χωρὶς ν' άνοίξῃ κανείς τὴν πόρτα.

—Ἀσφαλῶς ὁ Σήρλ θὰ πῆγε κάτω νὰ δῇ τὴ μηχανή, εἶπε ὁ Ντόν. Πάω νὰ τοὺς άνοίξω.

★

Τὴ στιγμὴ ποῦ ὁ Ντόν έμπαινε στὸ χῶλλ εἶδε τὸν "Ενγκολντ νὰ βγαίνει ἀπὸ τὸ θεατρίο καὶ νὰ κατευθύνεται στὴν έξώπορτα. Βλέποντας τὸν Ντόν ὁ "Ενγκολντ εἶπε:

—Έψαχνα στὶς τσέπες τοῦ παλτοῦ μου γιὰ τὸ κουμπὶ καὶ άκουσα τὴν πόρτα. Ποῦ πῆγε άραγε ὁ Σήρλ; Ὁ Ντόν άνοίξε τὴν πόρτα στὸν έπιθεωρητὴ Ρίγκλεϋ ποῦ τὸν συνάδευε ὁ λοχίας Λέγκ καὶ μιὰ γυναίκα άστυνομικός, ἡ Μις Ρόλλινς.

Ὁ έπιθεωρητὴς Ρίγκλεϋ μίλησε γιὰ λίγο μὲ τὸν σέρ Τζών Μάλμσεϋ καὶ ὕστερα ζήτησε νὰ μαζευτοῦν ὅλοι στὸ σαλόνι καὶ νὰ πάρουν τὶς θέσεις ποῦ εἶχαν τὴν ὥρα ποῦ εξαφανίστηκε τὸ κόσμημα.

—Μήπως κανείς ἀπὸ σᾶς άκουσε κανένα θόρυβο; ρώτησε ὁ έπιθεωρητής.

—Ναί, εἶπε ὁ Ντόν, άκουσα ένα μικρὸ χτύπο.

—Εγὼ ἤμουν!

Ὅλα τὰ μάτια στράφηκαν στὸν Ντικ Χάδερτον. Ὁ νεαρὸς οἰκονομολόγος εἶχε βγάλει τὸν άναπτήρα

του και φαινόταν να βρίσκεται σε μεγάλη άμνηστια.

—Τί κάνετε; ρώτησε ο επιθεωρητής Ρίγκλεϊ.

—Προσπαθούσα ν' ανάψω αυτόν τον απαίσιο αναπτήρα και δεν έννοουσε να πάρη μπρός.

—Πάντως θα πρέπει όλοι σας να περάσετε από μια έρευνα ακόμη. Τί υπηρέτες έχετε εδώ, σέρ Τζών;

—Τόν Σήρλ και τη γυναίκα του.

—Θα ήθελα να τους δώ.

—'Η Μαίρη Σήρλ έχει βγή έξω, είπε η Τζιλ. "Όταν τελείωσε την κουζίνα της έδωσε την άδεια να πάη σε μια άνεψιά της στο χωριό.

—Τότε σας παρακαλώ να φωνάξετε τον άνδρα της.

—'Η Τζιλ χτύπησε το κουδούνι, αλλά ο Σήρλ δεν φάνηκε. Χτύπησαν ξανά και ξανά χωρίς να έρθη ο υπηρέτης.

—Να πάω να τον φωνάξω; ρώτησε ο Ντόν.

—Ναί, πάμε μαζί, γιατρέ, είπε ο επιθεωρητής. Έν τω μεταξύ εσύ, Λέηκ, να ψάξης τους κυρίους και η Μις Ρόλλινς να ψάξη τις κυρίες σε ένα άλλα δωμάτιο. Έντελώς τυπικό βέβαια μ'α πρέπει να γίνη.

☆

Ο Ντόν προχώρησε πρώτος στην κουζίνα και στην πόρτα στάθηκε τόσο απότομα, ώστε ο άστυνομικός πίσω του έπεσε επάνω του.

Ο Σήρλ ήταν πεσμένος στα πάτωμα μπρούμυτα με τα χέρια απλωμένα. Ένας δίσκος με μια μπουκάλα του λικέρ και ποτήρια ήταν επάνω στο τραπέζι και μια καφετιέρα πεσμένη μέσα στο νεροχύτη.

—Διάβολε! τί σημαίνει αυτό; φώναξε ο άστυνομικός.

Ο Ντόν γονάτισε πλάι στον πεσμένο άνθρωπο.

—Ξαφνικό χτύπημα στο πίσω μέρος του κεφαλιού του.

Μεταφέρανε τον Σήρλ στο δωμάτιό του και ο Ντόν τον περιποιήθηκε. Σε λίγο γύρισε η γυναίκα του Σήρλ και ο Ντόν της είπε να κάτση κοντά στον άρρωστο ώσπου να ξανάρθη ο ίδιος να τον δει. Είχαν περάσει κάπου δυο ώρες από τότε που είχαν βρή τον Σήρλ άναίσθητο στην κουζίνα και τότε μόνο άρχισε να χα-

ράξη στο μυαλό του Ντόν η πιθανή αλήθεια.

—Μην πλύνεις και μη σηκώσεις τίποτα από την κουζίνα, είπε ο Ντόν στη Μαίρη Σήρλ. Μην πειράξεις τίποτα. Να τ' αφήσεις όλα όπως είναι.

Η κατάθεση του Σήρλ δεν είχε διαφωτίσει σε τίποτα την άστυνομία. Είχε άκουμπήσει το δίσκο στο τραπέζι και έτοιμαζόταν να αδειάση την καφετιέρα όταν δέχτηκε ένα δυνατό χτύπημα στο κεφάλι από κάποιον που είχε μπή χωρίς να τον ακούσει στην κουζίνα. Έχασε τις αισθήσεις του και όταν συνήλθε βρισκόταν στο κρεβάτι. Η πόρτα της κουζίνας ήταν κλειδωμένη και το κλειδί έλειπε γιατί το είχε πάρει μαζί της η γυναίκα του Σήρλ.

Ο επιθεωρητής Ρίγκλεϊ σκεπτόταν μήπως κάποιος θέλησε να φύγει από την κουζίνα, αλλά έμποδίστηκε από την κλειδωμένη πόρτα. Δήλωσε πάντως πως κανένας δεν έπρεπε να φύγει από το σπίτι. Και έτσι χρειάστηκε να ετοιμασθή ένα κρεβάτι και για τον κ. Ένγκολντ, τον μόνο που δεν ήταν μόνιμος φιλοξενούμενος του σπιτιού.

Όταν η άστυνομία τελείωσε την έρευνα των δωματίων και των αποσκευών των ξένων πλησίαζαν μεσάνυχτα. Δεν βρέθηκε τίποτα. Ο επιθεωρητής άφησε φρουρό τον λοχία και έφυγε μαζί με τη βοηθό του.

Ο Ντόν καληνύχτησε τη Τζιλ και προτού πάη στο δωμάτιό του καθυστέρησε λίγο για να μιλήσει με τον Ντίκ Χάδερτον. Τα λόγια του Χάδερτον συνδυασμένα με προσωπικές του παρατηρήσεις τον ώδηγησαν στη λύση του μυστηρίου.

Ο Ντόν βρήκε τη Μαίρη Σήρλ να πλέκει στην κουζίνα και τον άνδρα της να κοιμάται ήσυχα. Είχαν έρθει, είπε, όλοι να ρωτήσουν για τον Σήρλ.

—Ο κ. Ένγκολντ φαινόταν πολύ στενοχωρημένος, είπε η Μαίρη. Ήρθε τρεις φορές. Πολύ καλός κύριος. Σκεφθήτε πως μου πρότεινε να με βοηθήσει να σιγουρίσω την κουζίνα. Μ'α του είπα πως είχα διαφορετικές διαταγές.

—Πολύ σωστά, είπε ο Ντόν. Τώρα μπορείς να κοιμηθείς.

☆

Όταν άκουσε την πόρτα του δωματίου του Σήρλ να κλείνει, ο Ντόν άφησε μισοκλεισμένη την πόρτα της κουζίνας και πήγε κοντά στο νεροχύτη. Ακόμη και αν η θεωρία του ήταν αληθινή, είχε πολύ λίγες πιθανότητες να βρή αποδείξεις.

Μέσα στην άσημνια καφετιέρα υπήρχε ακόμη λίγος καφές. Προσπάθησε να τον χύσει, αλλά το στόμιο ήταν φαινταί φραγμένο. Γύρισε ανάποδα την καφετιέρα, άδειασε τον καφέ και κύτταξε μέσα. Δεν βρήκε τίποτα. Πήρε τότε μια λεπτή συρματένια βούρσα που κρεμόταν εκεί δίπλα, και την έχωσε στο στόμιο της καφετιέρας. Σε λίγο το αντίκείμενο που έφραζε το στόμιο ήταν στο χέρι του. Συγχρόνως όμως άκουσε κάποιο θόρυβο. Βήματα στη σκάλα. Βήματα προσεκτικά ώστε να μην κάνουν θόρυβο.

Εσθθησε το φως, άναψε ένα μικρό κλεφτοφάναρο και χώθηκε στο ντουλάπι που έβαζαν τις σκουπές. Εσθθησε το φακό και περίμενε.

Αμέσως σχεδόν κάποιος έσπρωξε την πόρτα της κουζίνας και άναψε το φως. Πάνω σ' ένα ράφι ήταν μια σειρά ομοιόμορφα άσπρα κουτιά. Ο άνθρωπος πήρε το κουτί που έγραφε απ' έξω «Ρύζι», το άνοιξε και έβγαλε από μέσα κάτι που άστραφε. Ήταν η Τύχη των Μάλμσεϊ, το χαμένο κόσμημα.

Το κόσμημα ήταν φαίνεται ύγρο γιατί ο άνθρωπος το σκούπισε σε μια πετσέτα στην οποία ο Ντόν είχε δει από νωρίς μερικά σκουρα στίγματα, μ'α ο άστυνομικός δεν τους είχε δώσει σημασία.

☆

Ύστερα βάζοντας το κόσμημα στην τσέπη του ο άνθρωπος πλησίασε τον νεροχύτη, πήρε την καφετιέρα και την κούνησε. Κύτταξε μέσα, ύστερα πρόσεξε τη συρματένια βούρσα, την πήρε και την έχωσε στο στόμιο.

—Κυρίες Ένγκολντ, είπε ο Ντόν αγαινώντας από την κρυψώνα του, εύχαριστώ πολύ μου δείξατε πού εί-

χατε βάλει το κόσμημα. Μην ψάχνετε για το κουμπί. Το έχω εγώ. Και την δοκιμάσετε να το σκάσετε, ή άστυνομία είναι απ' έξω.

☆

Το γκρίζο φως της αύγης είχε άρχισει να γλιστρά μέσα από τα παραθυρόφυλλα όταν ο σέρ Τζών, ή Τζιλ και ο Ντόν τελείωναν την κουβέντα τους στη βιβλιοθήκη.

—Του άξιζει, ό,τι και να πάθη. Ντόν, είπε η Τζιλ. Ήταν τρέλλα αυτό που έκανε.

—Ναί. Ήταν μια πράξη που την υπαγόρευσε ξαφνικά το ένστικτο. Το σβήσιμο των φώτων ήταν μεγάλος πειρασμός. Άρπαξε το κόσμημα, μ'α σκέφθηκε άμέσως πως θα ψαχνόμασταν και έτσι το έβρισε μέσα στην καφετιέρα. "Αν το βρίσκαμε εκεί, σκέφθηκε, όλοι μας θα ήμασταν υπεύθυνοι. "Αν δεν το βρίσκαμε είχε την ελπίδα να το πάρη. Έκεino που ανακάλυψε άργότερα ήταν πως σηκώνοντας το μανίκι του για να χώσει το χέρι του μέσα στην καφετιέρα είχε σπάσει το κουμπί του, που έπεσε κι' αυτό μέσα.

—Αναρωτιέμαι πότε να ύποπτεύθηκε τί έγινε το κουμπί του; είπε ο σέρ Τζών.

—Φαντάζομαι όταν είδε αυτό που είδα κι' εγώ, είπε ο Ντόν. Ένα σκούρο λεκέ στο μανικέτι του. Ο Ένγκολντ είχε μόνο μια ελπίδα, να προλάβη την άστυνομία. Έσείς όμως δεν γήκατε από το σαλόνι. Κι' όταν ο Σήρλ πήρε το δίσκο με τα πράγματα ο Ένγκολντ τον άκολουθήσε στην κουζίνα κρυφά και τον χτύπησε. Στην καφετιέρα βρήκε το κόσμημα μ'α όχι και το κουμπί. Ίσως να νόμιζε πως του είχε πέσει άλλου. Μ'α δεν είχε καιρό. Άκουσε την άστυνομία να φτάει. Έπριξε το κόσμημα στο κουτί με το ρύζι γιατί φαντάστηκε πως θα γινόταν ξανά έρευνα σε όλους και δεν θα μπορούσε να φύγει. Έτσι βγήκε στο χώλ από το βεστιάριο όπου τον συνάντησα εγώ όταν πήγα ν' άνοίξω την πόρτα. Τώρα όμως έμαθα και τα κινήτά του.

—Δηλαδή; ρώτησε ο σέρ Τζών.

—Ο Ντίκ Χάδερτον μου είπε πως

ή φήμη του στους οικονομικούς κύκλους δεν είναι και πολύ καλή. Τον υποπεύουνται πώς αγοράζει παρανόμως διαμάντια. Δεν έχει καμμία πίστωση και βρίσκεται στα πρόθυρα της χρεωκοπίας. Έπειτα ο Ντίκμου είπε, Τζίλ, πώς ο Ένγκολντ σέ ζητήσε να τον παντρευτεί. Έτσι

δεν είπες στη Μόλλυ;

—Ναί, Ντόν, είπε η Τζίλ κοκκινίζοντας. Δεν ήθελα να το μάθης μήπως στενοχωρηθής...

—Είχες δίκιο, Τζίλ, είπε ο Ντόν. Πάντως αυτός έχασε δύο κοσμήματα, την Τύχη των Μάλμσευ και σένα.

ΑΚΟΥΣΑΤΕ ΠΟΤΕ ΤΙΠΟΤΕ ΓΙΑ ΤΟΝ κ. ΣΙΜΨΟΝ;

Κάθε πρωί ένας ψηλός στρατιωτικός τύπος ξεκινάει από ένα παλιό τρίπατο σπίτι του Κένσιγκτον για ένα ναυτικό πρακτορείο, όπου εργάζεται. Παίρνει το άσσανσέρ, κατεβαίνει στο πρώτο πάτωμα, περνά ένα διάδρομο στρωμένο με άσπρα και πράσινα πλακάκια και βρίσκεται μπρος στη τζαμένια πόρτα, όπου βρίσκονται τα γραφεία της εταιρίας.

Ο κύριος Έρνεστ Σίμψον, τέως σύζυγος της δουκίσσης του Ουίνδσορ, έχει φθάσει στο γραφείο του.

Πολλοί λίγοι άνθρωποι από το πλήθος που εργάζεται στα γραφεία της ναυτικής εταιρίας συνδέουν το όνομα του κυρίου Έρνεστ Σίμψον με τα γεγονότα που συντάραξαν ένα έθνος πριν από 20 χρόνια.

Τί έγινε από τότε, αυτός ο άνθρωπος;

Λοιπόν, παντρεύτηκε δύο φορές. Πρώτα με την κυρία Μαίρη Κέρκ Ράφφραϊν, φίλη της δουκίσσης, από το σχολείο. Απέκτησε μάλιστα ένα γιό στα 1939. Μετά δύο χρόνια η κυρία Μαίρη Σίμψον απέβισε.

Ο κύριος Σίμψον ξαναπαντρεύτηκε, για τέταρτη φορά, στα 1948 την κυρία Αύρηλία Λήβενσον Γκάουερ, κόρη της σερ Τζών Μάλλενς και τέως σύζυγο του Ταξιάρχου Χιού Λήβενσον Γκάουερ.

Σήμερα οι Σίμψον ζουν ήσυχά και διασκεδάζουν πολύ λίγο. Το 1952 ο κύριος Σίμψον κληρονόμησε 53.000 λίρες από τον πατέρα του. Ένα χρόνο αργότερα η κυρία Σίμψον έδωσε μία δεξίωση για να βγάλει στον κόσμο την κόρη της Λουτσίνα Γκάουερ.

Αυτά είναι όλα κι' όλα τα νέα των Σίμψον μέσα σε είκοσι χρόνια!

Μια μεταμόρφωσις που συντελείται από τη φύσι

ΑΠΟ ΤΟΝ ΗΛΙΟ ΣΤΗ ΖΑΧΑΡΗ

“Να δαμαστή η ήλιακή ενέργεια και να τεθή στην υπηρεσία του ανθρώπου». Αυτό είναι το μεγαλειώδες όνειρο 500 σοφών από όλκληρο τον κόσμο, που μαζεύτηκαν τον περασμένο Νοέμβριο στις Ήνωμένες Πολιτείες.

Η ήλιακή ενέργεια, περισσότερο ακόμη και από την ατομική, αν ήταν δεσμευμένη, θα μπορούσε να γίνει πηγή με άπεραντες δυνατότητες για την ανθρωπότητα: αρκεί να σημειωθεί ότι ο ήλιος εκπέμπει κάθε δευτερόλεπτο ποσότητα ενέργειας, όση αντιστοιχεί σε 100 δισεκατομμύρια δισεκατομμυρίων χιλιοβάτ.

Αλλά ήδη αυτό το όνειρο έχει αρχίσει να γίνεται πραγματικότητας. Στις Ήνωμένες Πολιτείες λειτουργούν ήλιοκοι πειραματικοί λέβητες όπως και στην Σοβιετική Ένωση. Επίσης στις Ήνωμένες Πολιτείες άρχισε να χρησιμοποιείται η ήλιακή ενέργεια για την θέρμανση. Στην Γαλλία στα Πυρηναία, στο Mont-Louis έχει εγκατασταθεί ένας «ήλιακός κλίβανος», ενώ ένα αληθινό ήλιακό εργοστάσιο είναι σχεδόν έτοιμο στην Σαχάρα.

Γιατί όμως όταν γίνεται λόγος περί της κατασκευής της ζάχαρης να αναφερόμεθα στις επιμονικές και βιομηχανικές προοπτικές της ηλιοτεχνικής;

Γιατί την εποχή που τα προβλήματα της ενέργειας δεν απασχολούσαν κανέναν η ζαχαρο-

βιομηχανία ήταν η πρώτη που με την κατάλληλη συνεργασία της φύσεως έδωσε και υλοποίησε την ήλιακή ενέργεια.

Η ΖΑΧΑΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
ΑΡΧΟΓΟΣ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

Δεν είναι παρά λίγα χρόνια που ο φυσιολογικός μηχανισμός που καταλήγει στην κατασκευή της ζάχαρης έγινε έντελως γνωστός: μια θαυμαστή «ήλιακή μηχανή» λειτουργεί μέσα στην πρασινωπή διαφάνεια των φυτικών κυττάρων. Κάθε πράσινο φύλλο που δέχεται τις ήλιακές ακτίνες είναι ικανό να δεσμεύει μια αξιόλογη ποσότητα της ήλιακής ενέργειας και να την μεταμορφώνει σε βιολογική. Το φως μ' αυτόν τον τρόπο αποθηκεύεται μέσα στα κύτταρά του.

Αυτό το φαινόμενο λέγεται φωτοσύνθεσις.

Η ζάχαρη είναι αποτέλεσμα μιας τέτοιας διαφοροποίησης. Συντίθεται από τρία στοιχεία, βασικά σε κάθε ζωή, τον άνθρακα, το υδρογόνο και το οξυγόνο. Η ένωση των τριών αυτών στοιχείων μέσα στα φυτικά κύτταρα δεν πραγματοποιείται παρά μόνη χάρις στην επίδραση του ήλιου που φωτίζει επάνω στην πράσινη ύλη που χρωματίζει κάθε φύλλο, την χλωροφύλλη. Ο ρόλος της ζαχαροβιομηχανίας είναι να διαχωρίσει την ζά-

χαρη ή όποία δημιουργήθηκε μέσα στο φυτό και να την παραδώσει, τροφή πλέον, στο καταναλωτικό κοινό, διατηρώντας όλα της τα χαρακτηριστικά.

Θά δούμε πιο κάτω πώς γίνεται ώστε ή ζάχαρη ή όποία φθάνει στον καταναλωτή να είναι αυτή την όποία ή ήλιος, ή φύσις, έχουν κατασκευάσει, χωρίς ή από σπασίς από το φυτό, ή καθαρισμός, ή συμπύκνωσις και ή κρυσταλλοποίησις να έχουν επιφέρει έσω και την παραμικρή αλλοίωσι. Για τον λόγο αυτό είναι δυνατόν να λεχθί ότι ή κατασκευαστής της ζάχαρης έρχεται άρωγός στο έργο της φύσεως.

ΔΥΟ ΦΥΤΑ, ΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝ

Η ζάχαρη ή όποία καταναλίσκεται στον κόσμο προέρχεται κυρίως από δυό φυτά: από το ζαχαροκάλαμο και περισσότερο από τα τεύτλα. Από όποιο από τα δυό φυτά και άν έχη αποσπασθί ή ζάχαρη και άφου ύποστή την κατάλληλη έπεξεργασία—κρυσταλλοποίησι, καθαρισμό—θά είναι ή ίδια τόσο από φυσικής πλευράς, όσο και από μοριακής. Είναι δέ άπόλυτα άδύνατον να διακρίνη κανείς την προέλευσί της. Πραγματικά άκριβόλογον έμε όταν λέμε ότι είτε άν έχη άπιοθηκευθί από το ζαχαροκάλαμο μέσα στο στέλεχος του είτε από το τεύτλο μέσα στη ρίζα του, ή ζάχαρη έχει δημιουργηθί στα φύλλα των φυτών αυτών με τη φωτοσύνθεσι, την προαιώνια μέθοδο της φύσεως, της όποιας το μυστικό ή άνθρωπος άκόμη άγνοεί.

Τό φυτό, σέ τελευταία άνάλυσι, δέν είναι παρά τό εργαστήριό όπου δημιουργείται ή ζάχαρη.

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ: ΑΠΟΣΠΑΣΙΣ, ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ, ΣΥΜΠΥΚΝΩΣΙΣ

Παίρνοντας για ύπόδειγμα τό τεύτλο, από τό όποιο, όπως είπαμε, παράγεται ζάχαρη, θά έξετάσουμε σύντομα τίς κύριες φάσεις της έπεξεργασίας της.

1) Η άπόσπασι του ζαχαρώδους χυμού, πού θρίσκεται στη ρίζα (γογγύλι), επιτυγχάνεται με «διάλυσι» Η ζάχαρη, πού διαλύεται στο νερό, παρασύρεται έξω από τά φυτικά κύτταρα με ζεστό νερό. Τό γογγύλι κόβεται στην άρχή σέ λεπτά κομμάτια ούτως ώστε να διδη στο νερό όσο τό δυνατόν περισσότερη δυνατή κυτταρική έπιφάνεια διευκολύνοντας έτσι την διάλυσι.

2) Καθαρισμός: Ο ζαχαρώδης χυμός πού επιτυγχάνεται με την διάλυσι, είναι γεμάτος άπό οργανικές και όρυκτες άκαθαρσίες. Τώρα πρέπει να άφαιρεθούν οι άκαθαρσίες αυτές και να συλλεγί ή ζάχαρη με τά βασικά χαρακτηριστικά της. Στο στάδιο του καθαρισμού πολλά προϊόντα πού υπάρχουν μέσα στη ρίζα ξαναθρίσκονται στην ζάχαρη έν διαλύσει: όργανικά όξέα, όρυκτά άλατα, και προσβάλλον την ζάχαρη, ένν έγχρωμες ουσίες και λευκωματώδεις ύλες άπειλούν να έμποδίσουν την κρυσταλλοποίησι. "Εται, πρώτη δουλειά είναι ή άπομάκρυνσις των ούσιων αυτών. Ο καθαρισμός γίνεται σέ δυό στάδια και έλέγχεται προσεκτικά. Κατά τό πρώτο στάδιο προστίθεται προοδευτικά στη διάλυσι γαλάκτωμα άσβέστου ώστε να επιτευχθί ή βαθμός της ήλεκτρολύσεως πού είναι κατάλληλος για τον διαχωρισμό της ζάχαρης από τίς κολλοειδείς άκαθαρσίες. Ακολούθως ή χυμός στην κατάστασι αυτή ύπόκειται σέ μία κατεργασία, κατά την όποία κατακαθίζουν τά όρυκτά

άλατα. Αυτό τό κατακάθι χωρίζεται τελικά από την διάλυσι και έτσι άπομένει ένας χυμός άρκετα καθαρός. Η κατεργασία αυτή επαναλαμβάνεται άλλη μία φορά.

3) Κρυσταλλοποίησις. Μετά άρχίζει ή τελευταία φάσις της έπεξεργασίας, δηλαδή ή άπομάκρυνσις του νερού από τον ζαχαρώδη χυμό. Τό νερό έξατμίζεται με βρασμό. Την στιγμή πού όλο τό νερό έχει άποβληθί άρχίζει ή κρυσταλλοποίησις της ζάχαρης. Ένα άπειρο πλήθος κρυστάλλων σχηματίζεται από την συμπύκνωσι των μορίων της ζάχαρης μέσα στην μάζα πού θράζει. Αυτοί οι κρύσταλλοι θά διαχωρισθούν από τό σιρόπι πού περιέχει άκόμη τά τελευταία έξένα σώματα με φυγοκεντρισμό. Στίς πλευρές των κεντρόφυγων στεγνωτήρων θά συλλεγί ή ζάχαρη κρυσταλλοποιημένη, γυαλιστερή, λευκή.

Τό άποχωρισμένο κατάλοιπο περιέχει άκόμη ζάχαρη. Θά ύποστη νέα κατεργασία και θά κρυσταλλοποιηθί για να δώση ζάχαρη κοκκινωπή, οι κρύσταλλοι της όποιας είναι άκόμη έμποτισμένοι με μελάσσα.

ΕΝΑΣ ΦΥΣΙΚΟΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

Όπως φαίνεται, ή έργασία της ζαχαροβιομηχανίας είναι περισσότερο μία έργασία έπιλογής παρά έπεξεργασίας: Απομόνωσις των μορίων της ζάχαρης από τά φυτικά μόρια τά όποία τά περιβάλλον, διαχωρισμός κατόπιν από τίς άχρηστες ύλες οι όποιες τά άπειλούν μέσα στο νερό της διαλύσεως και τέλος συμπύκνωσις μέχρι κρυσταλλοποίησεως. Άλλα και εκεί άκόμη ή έργασία του ανθρώπου είναι περιορισμένη λόγω της έπεμβάσεως ενός είδους αισθητικού φυσικού νόμου: της μαγικής και αυτόματης γενέσεως του κρυστάλλου με την διάφανη καθρότητα, με τίς γεωμετρικές γραμμές και με τίς στιλπνές όψεις.

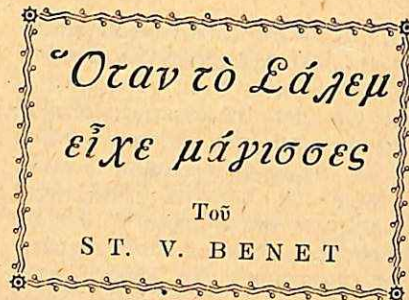
Δέν είναι ένα θαυμαστό, ένα άνεξήγητο φαινόμενο;

Άληθινή μεταμόρφωσις του ήλιακού φωτός ή φωτοσύνθεσις, θρίσκει θαυμάσια την τελευταία μορφή της μέσα στο διάφανο γλυκό κρύσταλλο της ζάχαρης, τό λαμπρό σαν τον ήλιο, θέλοντας ίσως μ' αυτό να δείξη την καταγωγή της.

Ενας φτωχός είχε σταθί μπρός στην είσοδο ενός μεγάλου κτιρίου και πουλούσε κορδόνια για τά παπούτσια. Ένας περαστικός τό είχε πάρει συνήθεια να του δίνη κάθε μέρα μία δραχμή, χωρίς να παίρνη τά κορδόνια. Μία μέρα ή φτωχός άφου είσέπραξε τό φραγκάκι, σταμάτησε τον τακτικό του ευεργέτη: —Δέν θέλω να παραπονεθώ, κύριε, αλλά τά κορδόνια πήγανε τώρα μιάμιση δραχμή.

Η ιστορία χωρίς παρασκήνια

«Οι Μάγισσες του Σάλεμ» έγιναν γνωστές χάρις στο θεατρικό έργο του Άρθουρ Μίλλερ, που παίχτηκε σε πολλές πρωτεύουσες της Εξουσίας. Όταν το ενδιαφέρον αυτό έργο ανέβηκε στο θέατρο «Σάρα Μπερνάρ» κατὰ διασκευή του Μαρσέλ Αϊμέ, η κριτική έγραψε: «Νά ένα από τα πιο όμορφα θεάματα που είδε ποτέ το Παρίσι». Το έργο, που έσημειωσε 235 παραστάσεις, ανεβάστηκε πέντε στην Αθήνα από το Έθνικό Θέατρο, υπό τον τίτλο «Δοκιμασία».

Στὰ 1691, τὸ χωριὸ Σάλεμ ἦταν ὅμοιο μὲ πολλὰ ἄλλα τῆς Νέας - Ἀγγλίας. Οἱ κάτοικοί του ἀνῆκαν σὲ μία ράτσα ἀλύγιστη. Οἱ γνώσεις τους ἦταν στοιχειώδεις καὶ περνοῦσαν μιὰ ζωὴ σκληρὴ καὶ κοπιαστικὴ, πίνοντας ροῦμι ὅποτε τύχαινε καὶ ἔχοντας ἓνα θρησκευτικὸ ζῆλο λίγο ἄγριο. Εἶχαν ἐπιβλητικὰ πουριτανικὰ ὀνόματα: Ἀμπιγκαίηλ καὶ Ντεμπόρα, Ναθαναήλ, Σαμουήλ, Ἰωάννης.

Τὴν ἄνοιξι τοῦ 1692, ἓνας ἄνεμος παραφροσύνης — ποὺ ἐπρόκειτο νὰ κλονίσῃ ὅλη τὴν Μασσαχουσέτη — ἐφύσηξε στὸ εἰρηνικὸ αὐτὸ χωριό. Σήμερα εἰμαστε φρονιμώτεροι: Δὲν πιστεύομε πιά στὶς μάγισσες. Γιὰ νὰ καταλάβετε ὅμως καλύτερα τί συνέβη στὸ Σάλεμ, φαντασθῆτε ὅτι τρία κρούσματα χολέρας ἐσημειώθηκαν στὴν πόλι σας καὶ ὅτι στὴν πρώτη σελίδα τῆς ἐφημερίδας σας βλέπετε τὴν σχετικὴ ἀνακοίνωσι πρὸς τοὺς κατοίκους. Μπορεῖτε λοιπὸν νὰ πάρετε μιὰ ἰδέα τοῦ τί ἔνοιωσαν οἱ χωρικοὶ τοῦ Σάλεμ ὅταν τὰ «δαιμονισμένα» παιδιὰ κατήγγειλαν τὰ πρῶτα τους θύματα. Γιατί, γιὰ τοὺς κατοίκους αὐτοὺς τῆς Νέας - Ἀγγλίας, ἡ μαγεία ἦταν ἓνα κακὸ

ἄγνωστο, μὲ πολὺ καλὰ καθωρισμένα συμπτώματα. Πραγματικά, ὅταν ξέσπασε ἡ ὑπόθεσις τοῦ Σάλεμ, δὲν εἶχαν γίνει παρὰ εἴκοσι μόνο δίκες γιὰ μαγεία στὴν περιοχὴ αὐτή, ποὺ δὲν εἶναι τίποτε μπροστὰ στὶς χιλιάδες ἄτομα ποὺ κρεμάστηκαν ἢ κἀθηκαν ζωντανὰ στὴν Εὐρώπη κατὰ τοὺς προηγούμενους αἰῶνες. Οἱ ἄνθρωποι ὅμως πίστευαν στοὺς μάγους. Μήπως ἡ Βίβλος δὲν ἔλεγε: «Δὲν θ' ἀφήσετε ζωντανὴ οὔτε μιὰ μάγισσα»;

Πρὶν ἀπὸ τρία χρόνια, ἓνας καινούργιος πάστορ, ὁ σεβασμιώτατος Σάμουελ Πάρρις, εἶχε ρθᾶσει στὸ Σάλεμ. Παλαιὸς ἔμπορος στὶς Ἀντίλλες, ἔφερε μαζί του μιὰ ὑπνέτρια κρεολή, ποὺ τὴν ἔλεγαν Τιτούμπα, πρόσωπο κατάλληλο γιὰ νὰ κεντρίσῃ τὴν ἐπαρχιώτικη φαντασία. Οἱ χειμῶνες ἦταν ἀτέλειωτοι καί, στὸ χιονοσκεπαστὸ αὐτὸ τοπίο, κάθε διασκέδασι φαινόταν εἴς ὃ ὥρο. Τὸν χειμῶνα τοῦ 1691 — 1692 μερικὲς γυναῖκες καὶ μερικὰ μικρὰ κορίτσια πῆραν τὴ συνήθεια νὰ συγκεντρώνωνται τὸ θράδυ στὸ πρεσβυτέριο, ὅπου ἡ Τιτούμπα τις διασκέδαζε μὲ διάφορες μαντεῖες. Ἀνάμεσα σ' αὐτὲς ἦταν τρεῖς νεαρὲς ὑπνέτριες, ποὺ εἶχαν παράπονα μὲ τις κυρίες τους, καθὼς καὶ μιὰ αὐταρχικὴ καὶ ἐξαλλὴ γυναίκα, ἡ Ἄνν

Πούτναμ, ποὺ μισοῦσε ἄγρια τοὺς γείτονές της. Οἱ γυναῖκες αὐτὲς ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιήσουν παιδιά, ὅπως τὴν κόρη τῆς Ἄνν Πούτναμ, ποὺ ἦταν 12 χρόνων, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸν σκοπὸ τους. Ἀρχισαν ἀπὸ τις μαντεῖες, καὶ ὅταν κάτι πολὺ ἀδύνατον, σὲ σοβαρὰτερα πράγματα: στὰ θῶντο (ἀπόκρυφες ἀφρικανικὲς τελετές), σὲ ἱστορίες μαγείας ποὺ διηγώταν ἡ Τιτούμπα, σὲ μάγια. Ἐξω, φυσοῦσε ὁ ἄερας.

Σὲ λίγο, τὰ μέλη αὐτοῦ τοῦ μικροῦ κύκλου — νεαρὲς κοπέλλες, εὐπιστὲς ὑπνέτριες, προληπτικὲς γρηῃς — ἀρχισαν νὰ παρυσιάζουν σημεῖα ὑστερίας. Μερικὲς περνοῦσαν ἔρποντας, κάτω ἀπὸ τραπέζια καὶ καρέκλες, ἐβγαζαν ἤχους παράξενους, ἐπαίθαιναν ρίγη κ' ἔτρεμαν, ἔρμαια τρομακτικῶν παραισθήσεων. Τὸ πρᾶγμα πῆρε ἔκτασι σκανδάλου στὸ χωριό: μήπως εἶχε κανεὶς ποτὲ δὴ φυσιολογικὲς κοπέλλες νὰ φέρωνται ἔτσι; Ἐκάλεσαν σοβαροὺς πάστορες νὰ ἐξετάσουν τὰ παιδιὰ. Κάποιος δρ. Γκρέγκ ἐκανε τὴν ἀπίστευτὴ διάγνωσι: μαγεία!

Ὡστόσο, οἱ «δαιμονισμένες» δέχονταν μὲ παιδικὴ εὐχαρίστησι τις τρομαγμένες ματιές καὶ τις φοβισμένες ἐρωτήσεις ποὺ τοὺς ἀπηύθυναν. Ὡς τότε δὲν εἶχαν παίξει παρὰ ἀσήμαντο ρόλο: τώρα ἦταν τὸ κέντρο τοῦ γενικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Σπασμοὶ καὶ ἄλλες ὁμοίες ἐκδηλώσεις ἀκολούθησαν ἕως ὅτου, στὶς 29 Φεβρουαρίου τοῦ 1692, μέσα στὶς ἀστραπὲς καὶ τοὺς κεραυνοὺς μιᾶς θύελλας, ποὺ ἦρθε πολὺ ἐπὶκαιρὰ, τρεῖς γυναῖκες, ἡ Σάρα Γκούτ, ἡ Σάρα Ὄσμπορν καὶ ἡ Τιτούμπα κατηγορήθηκαν ὅτι εἶχαν μαγέψει τὰ κοριτσάκια, ἐγκλημα ποὺ τιμωρία του ἦταν ὁ θάνατος.

Τὴν ἄλλη μέρα, τὸ δικαστήριον ἔκανε τὴν πρώτη του συνεδρίασι.

Ὅλο τὸ Σάλεμ ἔτρεξε ν' ἀκούσῃ. Ἡ Σάρα Γκούτ καὶ ἡ Σάρα Ὄσμπορν ἦταν γρηῃς γυναῖκες, ποὺ κανεὶς δὲν τις ὑπολόγιζε. Ἡ πρώτη ἦταν ὑπνέτρια καὶ ζητιάνη ἡ δεύτερη εἶχε πάρει σὲ δεύτερο γάμο ἓνα Εὐρωπαῖο μετανάστη ἀπὸ κείνους ποὺ πληρώνουν τὰ ναῦλα τους στὴν ὑπηρεσία τοῦ καπετάνιου. Αὐτὴ ἦταν ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ κατὰκοιτη, καὶ δὲν πήγαινε τακτικὰ στὴν ἐκκλησία.

Μὲ αὐστηρὸ πρόσωπο ὁ δικαστὴς Χάωθου μῆκε στὴν οὐσία τῆς ὑποθέσεως:

— Μὲ ποῖο κακὸ καὶ τραμερὸ πνεῦμα ἐπικοινωνεῖτε;

— Μὲ κανένα, ἀκούστηκε μιὰ γερασμένη γλυκεῖα φωνή.

Ὅλος ὅμως ὁ κόσμος γνώριζε τί ἔπρεπε νὰ πιστέψῃ γιὰ τὴν παλὴ - Σάρα Γκούτ.

Ὁ δικαστὴς στράφηκε πρὸς τις μικρές. Ἦταν ἡ Σάρα Γκούτ ἓνα ἀπὸ τὰ πρόσωπα ποὺ τίς βασάνιζαν; «Μάλιστα, μάλιστα!» Καὶ τότε, μπροστὰ στὰ ἑνδοκροατήριον, τρομαγμένα καὶ ἀκροατήριον, τὰ παιδιὰ ἀρχισαν νὰ δαιμονίζονται. Τὰ ἐβλεπε νὰ παθαίνουν σπασμούς, νὰ τεντώνωνται, νὰ βογγοῦν ἢ νὰ χάνουν τὴ φωνή τους. Ἦούχασαν δὲν τοὺς ἐπέτρεψαν νὰ ἀγγίσουν τὴ Σάρα Γκούτ. Γιατί, ὅπως καθένας ἔαρε, τὸ σῶμα τῆς μάγισσας ἔαρε νὰ παρᾶν τὸ κακοποιὸ πνεῦμα ποὺ διοχετεύεται μὲ τὰ μάγια στὸ σῶμα ἐκείνου, ποὺ ἡ μάγισσα βασάνιζε. Ὑστερὰ ἀπ' αὐτὴν τὴν βασάνιζε. Ὑστερὰ ἀπ' αὐτὴν τὴν ἐπίδειξι, μποροῦσε νὰ πῇ κανεὶς ὅτι ἡ Σάρα Γκούτ εἶχε ἤδη κρεμάσθῃ. Πιεζόμενη ἀπὸ ἐρωτήσεις, παραλυμένη ἀπὸ τὸ φόβο, ἀπελπισμένη, ἐδήλωσε ὅτι ἂν ἦταν κάποιος ποὺ βασάνιζε τὰ κορίτσια, αὐτὸς ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ

Σάρα "Οσμπορν· τὸ ἀξιοθρήνητο ὅμως αὐτὸ ψέμμα δὲν τὴν ἔσωσε.

Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ἔγινε καὶ ἡ ἀνάκρισις τῆς Σάρας "Οσμπορν· οἱ ἴδιες μάταιες ἀρνήσεις, οἱ ἴδιες κρίσεις ἐπιληψίας τῶν παιδιῶν, τὸ ἴδιο ἀποτέλεσμα. Μόνο ποὺ αὐτὴ θὰ πέθαινε στὴ φυλακὴ, γλυτώνοντας τὴν ἀγχόνη. "Οταν ἦρθε ἡ σειρὰ τῆς Τιτούμπα, ὅλοι εἶδαν μὲ τὴν ψυχὴ τους «τέρατα καὶ σημεῖα». Μὲ ἐπιδεισιότητα ἐκείνη αὐτοκατηγορήθηκε καὶ ὡμολόγησε ὅτι εἶχε θασάνισει τὰ παιδιὰ γιατί τὴν ἀνάγκασαν ἡ Γκούντ καὶ ἡ "Οσμπορν, καὶ δυὸ ἄλλες μάγισσες, ποὺ δὲν εἶχε μπορέσει ν' ἀναγνωρίσει. Μεγάλῃ βοήθειᾳ τῆς ἔδωσαν οἱ γνώσεις, ποὺ εἶχε ἀπὸ τὰ Βωντού. Γέμισε τὰ ἀπληστα αὐτιά τῶν παρισταμένων μὲ παραμύθια γιὰ μαῦρα σκυλιά, καὶ κόκκινες γάτες, καὶ γιὰ τὸ φάντασμα μιᾶς γυναίκας ποὺ εἶχε πόδια ζώου καὶ φτερά. "Ολοι πίστεψαν ὅτι ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν, γιατί ὅταν τὴν εἶχαν φέρεϊ, τὰ κορίτσια ἄρχισαν νὰ δαϊμονίζωνται, καὶ μόλις ὡμολόγησε, ἄρχισε καὶ ἡ ἴδια νὰ δαϊμονίζεται κατὰ τρόπο τρομακτικό. "Ωστόσο ἔσωσε τὸ κεφάλι τῆς. "Οταν τέλειωσε ἡ δίκη, οἱ κάτοικοι τοῦ Σάλεμ — ἄνδρες καὶ γυναῖκες — γύρισαν στὰ σπίτια τους συζητώντας γιὰ τὰ τρομερὰ ἔργα τῆς θείας Πρόνοιαν.

Γιὰ τὰ «δαϊμονισμένα παιδιὰ» ἡ δίκη ἦταν τὸ πιὸ ἐνδιαφέρον συναρπαστικό γεγονός τῆς μικρῆς περιορισμένης ζωῆς τους. Μὲ τὸν καιρὸ γίνονταν ὅλο καὶ πιὸ ἐφευρετικά. "Ήταν τόσο εὐκολο! "Ἐφθανε νὰ συσπῶνται καὶ νὰ γρυλίζουν γιὰ νὰ φοβοῦνται οἱ μεγάλοι.

Στις 19 Μαρτίου, ἡ Μάρθα Κόρεϋ καὶ ἡ Ρεβέκκα Νέρς συνελήφθησαν γιὰ μαγείαν. Ἡ θασί-

λεία τοῦ τρόμου ἄρχιζε. Γιατὶ ἂν αὐτὲς οἱ γυναῖκες, οἱ γνωστὲς ὡς εὐσεβεῖς καὶ καλές, ἦταν μάγισσες, τότε ὅλοι στὴ Ν. "Αγγλία μποροῦσαν νὰ κατηγορηθοῦν. Τὸ θράσος τῶν κοριτσιῶν εἶχε γίνεϊ τερατώδες· δοκίμαζαν ὅλων τῶν εἰδῶν τὶς πονηριές, καμμιὰ δὲ τοὺς φαινόταν ἀδύνατη. Ἡ μικρὴ "Αυλικαίηλ Οὐίλλιαμς, ποὺ ἦταν 11 χρόνων, ἔτρεχε μέσα στὸ πρεσβυτέριο ρίχνοντας δαυλοὺς καὶ φωνάζοντας ὅτι τὴν θασάνιζε ἡ Ρεβέκκα Νέρς, καὶ ὅτι προσπαθοῦσε νὰ τὴν κάνη νὰ υπογράψῃ τὸ βιβλίο τοῦ διαβόλου.

"Ολὴ ἡ ἀποικία βρισκόταν σὲ ταραχή. Ὁ κυβερνήτης, σὲρ Οὐίλλιαμ Φίπς, ἀνέθεσε σ' ἕνα εἰδικὸ δικαστήριον τὴν ὑπόθεσι, καὶ οἱ ἀπαγχονισμοὶ ἄρχισαν. Οἱ ἀνακρίσεις διεξάγονταν μὲ θάρραρον τρόπο· τὰ κορίτσια ἔπαιρναν θάρρος. Διέκοπταν τοὺς δικαστὰς γιὰ νὰ φωνάξουν ὅτι ἔνας «μαῦρος ἄνθρωπος» ψιθύριζε κάτι σὲ αὐτὴ τῆς φυλακισμένης. "Αν ἡ κατηγορουμένη ἔμενε ἥρεμῃ ἄρχιζαν αὐτὰ νὰ δαϊμονίζωνται. "Αν κουνόυσε τὰ χέρια τῆς, τὰ «θασανιστήριά» τους μεγάλωναν.

"Ολο τὸ καλοκαίρι, κατηγορίες καὶ δίκες ἐναλλάσσονταν μὲ γοργὸ ρυθμό. Οἱ κατηγορούμενες δὲν ἦταν πιά γυναῖκες γρηῃς χωρὶς φίλους σάν τὴν Σάρα Γκούντ· ἦταν ὁ λοχαγὸς Τζῶν "Αλντεν, ποὺ σῶθηκε δραπέτευοντας ἀπὸ τὴν φυλακὴ, καὶ πλούσιοι καὶ ἰσχυροὶ "Αγγλοι, ποὺ ἔσκασαν γιὰ νὰ γλυτώσουν τὴν ἀγχόνη.

Φαίνεται, ἂν λάβῃ κανεὶς ὅπ' ἔστι τις μαρτυρίες, ὅτι τὸ μόνο μαγικὸ ποὺ εἶχε κάνει ἡ Σουζάννα Μάρτιν ἦταν ἡ ἀσυνήθιστη καθαριότης τῆς καὶ τὸ γεγονός ὅτι μία φορὰ εἶχε περπατήσει σ' ἕνα λασπώμενο δρόμο χωρὶς νὰ λερώσῃ τὸ φουστάνι τῆς. "Οσο

γιὰ τὴν Ἑλίζαμπεθ Χάου, μιὰ γειτόνισσα εἶχε καταθέσει εὐνοϊκὰ γι' αὐτήν:

— Ἡ κυρία Χάου εἶναι γειτόνισσά μου, τὴν γνωρίζω δέκα χρόνια. Εἶναι γυναίκα δίκαιη. Δὲν τὴν ἄκουσα ποτὲ νὰ πῇ κακὸ γιὰ κανένα.

"Οταν τὰ κορίτσια τὴν εἶδαν ἄρχισαν νὰ οὐρλιάζουν:

— Μιὰ θελὸνα μὲ τρυπᾶ, μὲ ταμποῦν.

Τὴν κρέμασαν.

Χρειάστηκε κάτι περισσότερο γιὰ νὰ κρεμασθῇ ὁ αἰδεσιμώτατος Μπάρροους. Τὸ κύρος τοῦ ἀξιωματοῦς του ἦταν μεγάλο, ἀλλὰ ἡ "Ανν Πούτναμ, μὲ τὴν ἀποτελεσματικὴ βοήθειαν τῶν υπολοίπων, τὰ κατάφερε. Ὁ Μπάρροους ἦταν προικισμένος μὲ μιὰ ἀσυνήθιστη δύναμι· ὅταν ἕνας ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ σηκώσῃ ἕνα τουφέκι μὲ τὰ τέσσερα δάκτυλα τοποθετημένα στὴν κάννη, τότε ὅπωςδήποτε ὑπάρχει μαγεία!

"Ἐκτὸς ἀπ' αὐτό, εἶχε παντρευτῇ τρεῖς φορές, καὶ ὅταν τὰ φαντάσματα τῶν δυὸ πρώτων του γυναικῶν παρουσιάσθηκαν στὴν "Ανν Πούτναμ καὶ εἶπαν ὅτι τίς εἶχε δολοφονήσει ὁ κ. Μπάρροους, αὐτὸς δὲν ὑπόρεε νὰ γλυτώσῃ τὴν κανδική.

Δικαστής, ἐνορκοὶ καὶ κάτοικοι τῆς ἀποικίας πίστευαν ἀπολύτως στοὺς σπασμούς τῶν παιδιῶν, σ' αὐτὰ ποὺ ἔλεγαν μερικοὶ ποὺ εἶχαν χοίρους καὶ τοὺς φοβοῦσαν κατὰ μυστηριώδη τρόπον, στὶς μαρτυρίες ἀνθρώπων ὅπως ὁ Μπέρναρντ Πήτς, ὁ ὁποῖος ὠρκίστηκε ὅτι ἡ Σουζάννα Μάρτιν εἶχε μπιτ πετώντας ἀπὸ τὸ παράθυρό του, εἶχε λυγίσει τὸ σῶμα τῆς σάν τόξο καὶ εἶχε καθίσει ἐπάνω του ἐπὶ μιᾶμιση ὥρα. "Απὸ παρόμοιες μαρτυρίες κρεμάσθηκαν 19 κατηγορούμενοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες.

"Υστερα, ξαφνικά, ἡ τρέλλα

αὐτὴ σταμάτησε. Σὺν τῷ χρόνῳ οἱ «δαϊμονισμένες» τὸ παράκαναν. Κατηγορήσαν τὴ γυναῖκα τοῦ κυβερνήτη, τὴν γυναῖκα τοῦ Ὑπουργοῦ Μπέβερλν καὶ μιὰ ἄλλη ὀνομαστὴ σ' ὀλόκληρη τὴν ἀποικία γιὰ τὴν ἀρετὴ τῆς. Τὸ πρᾶγμα εἶχε φθάσει στὸν παραλογισμό. "Αν συνεχίζονταν, κανένας δὲν θὰ γλύτωνε τὸν θάνατο, ἐκτὸς θέβαια ἀπὸ τίς «δαϊμονισμένες» καὶ τοὺς προστατευομένους τους.

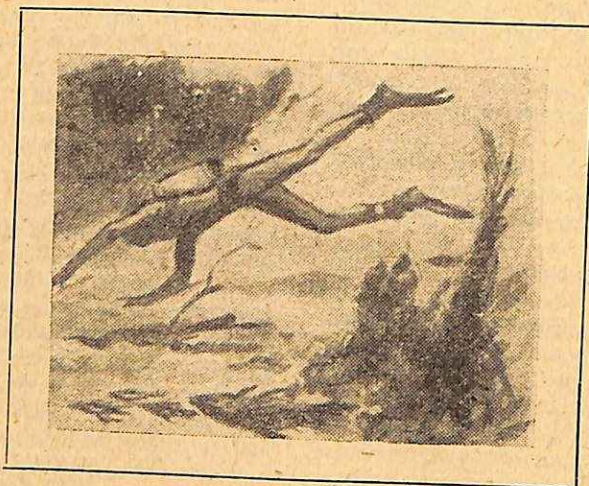
Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1693, τὸ Ἀνώτατο Δικαστήριον ἐδίκασε 21 ἄτομα· τρία καταδικάσθηκαν σὲ θάνατο, κανένα ὅμως δὲν ἔκτελέστηκε. Τὸν Μάιον τοῦ 1693, μὲ μιὰ προκήρυξι ἀδείασαν οἱ φυλακές. Καὶ ἡ τρέλλα σταμάτησε.

Στὰ 1706, ἡ "Ανν Πούτναμ ὡμολόγησε δημοσίᾳ ὅτι οἱ καταθέσεις τῆς ἦταν ἔργο τοῦ διαβόλου.

Δὲν ἀνέφερα τοὺς 55 κατηγορουμένους ποὺ ὡμολόγησαν ὅτι ἦσαν μάγοι, οὔτε τὴν ἐπίσημην ἀνάκρισι ἐνὸς παιδιοῦ πέντε χρόνων, ποὺ εἶχε κατηγορηθῇ γιὰ μαγείαν, οὔτε πὼς κρέμασαν ἀναποδὰ τοὺς δύο ἀδελφοὺς Κάρνιερ γιὰ νὰ τοὺς κάνουν νὰ καταθέσουν ἐναντίον τῆς μητέρας τους, οὔτε γιὰ τὸν καιρὸ ποὺ ὁ Μπέντζαμιν Χάτνισον καὶ ὁ Ἑλεάζαρ Πούτναμ, ὀπλισμένοι μὲ ὀπαθία, ἐξιφομαχοῦσαν μὲ ἀόρατες γάτες καὶ διαβεβαίωναν ἐπισήμως ὅτι εἶχαν σκοτώσει τρεῖς, ἐπίσης ἀόρατες, μάγισσες.

Θὰ ἦταν ἀδίκον νὰ καταδικάσωμε τὸ Σάλεμ. Τὸ ἴδιο πρᾶγμα εἶναι νὰ κρεμάσῃς ἕνα ἄνθρωπον γιὰ μαγείαν ἢ γιὰ τὸ σχῆμα τῆς μύτης του ἢ γιὰ τὸ χρῶμα τοῦ δέρματός του. "Οταν ἀνάψῃ ἡ φλόγα τοῦ φανατισμοῦ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ προῖδῃ οὔτε καὶ σήμερον — ὅπως καὶ πρὶν ἀπὸ 245 χρόνια στὸ Σάλεμ — τί ἔκτασι μπορεῖ νὰ πάρῃ.

“Ενας πόλεμος που αρχίζει πάντα με τη σιωπή

Ποιός δὰ σάρη τούς θησαυρούς τοῦ “Αντρέα Ντόρια,,

Τοῦ

FRANCOIS FLORENT

Δυό μέρες μετά τὸ ναυαγίό του, τὸ ὑπερωκεάνειο «Αντρέα Ντόρια» εἶχε ἀκόμη ἕνα θῦμα, τὸν Ἀμερικανὸ φοιτητὴ Οὐίλλιαμ Ἔνγκερτον. Ὁ Ἔνγκερτον ἦταν ἀπὸ τοὺς πρὶ θαρραλέους δύτες τοῦ πληρώματος τοῦ Κουστῶ. Κατέβηκε κάβητα πρὸς τὸ ναυάγιο γιὰ νὰ πάρη φωτογραφίες πού θὰ ἐπέτρεπαν τὸν ἀκριβὴ καθορισμὸ τοῦ ὑπερωκεανίου πού βυθίστηκε σὲ βάθος 70 μέτρων καὶ σὲ ἀπόστασι 100 χιλιομέτρων ἀπὸ τὴς ἀμερικανικῆς ἀκτῆς. Μὲ τὴς φωτογραφίες αὐτὲς θὰ μπόρουσε νὰ μελετηθῇ ἡ δυνατότητα ἀνελκύσεως τοῦ πλοίου. Γεμάτος ἀγωνία ὁ πλοίαρχος Κουστὼ περιμένε τὰ ἀποτελέσματα μὲ τὴν «Κα-

λιψῶ» ἑτοιμὴ νὰ ξεκινήσῃ. Ἡ εἴδησι πού πήρε δὲν ἦταν αὐτὴ πού περίμενε. Ὁ Ἔνγκερτον εἶχε ἀνελκυστῇ νεκρός, γιὰτὶ εἶχε μπλοκαριστῇ ἡ βαλβίδα μὲ τὴν ὁποία ἐπαίρνε ὀξυγόνο.

Ἀμέσως σὲ ὅλα τὰ πλοῖα πού βρίσκονταν γύρω ἀπὸ τὸ σημεῖο τοῦ ναυαγίου διαδόθηκε μιὰ φήμη: ὁ θάνατος τοῦ Ἔνγκερτον δὲν ἦταν ἴσως ἔργο τῆς τύχης. Πολλὰ πλοῖα εἶχαν συγκεντρωθῇ ἐκεῖ μὲ τὴν ἀριστὴ ἐλπίδα καὶ οἱ ἄνδρες τῶν πληρωμάτων τοὺς ἤξεραν πὼς γύρω ἀπὸ τὰ ναυάγια συμβαίνουν καὶ ἐγκλημάτα. Μόλις ὁ τελευταῖος ναύτης ἐγκαταλείψῃ ἕνα ὑπερωκεάνειο

ἀξίας 10 δισεκατομμυρίων, ἀμέσως τὸ σκάφος ἀνήκει σ' ὅλο τὸν κόσμο. Καὶ σ' ὅλο τὸν κόσμο δίνεται ἀμέσως τὸ σύνθημα γιὰ νὰ ξεκινήσουν οἱ ἐπαγγελματίες εἰδικοί στὴν ἀνέλκυσι ναυαγίων. Συχνὰ ξεσπᾷ ἕνας ἀληθινὸς πόλεμος μὲ τὴς φανερὲς ἐπιθέσεις του, τὰ πληγμάτα στὴν πλάτη, τοὺς μυστικούς του πράκτορες.

Πρὶν ἀπὸ λίγους μῆνες στὴς ναυτικῆς εἰδήσεις τῶν ἀγγλικῶν ἐφημερίδων πέρασε ἀπαρατήρητη ἡ ἐξῆς πληροφορία: «Ἕνα σκάφος εἰδικευμένο στὴν ἀνέλκυσι ναυαγίων, μὲ σημαία τῆς Κούβας, βυθίστηκε αὐτανδρο στὰ ἀνοικτὰ τοῦ Ἁγίου Δομινίκου». Πίσω ἀπὸ τὴς γραμμὲς τῆς εἰδήσεως αὐτῆς κρυβόταν ἕνα πολὺ ἀσυνήθιστο ναυάγιο. Ἡ ἱστορία ἄρχισε μὲ ἕνα ὑποβρύχιο ψάρεμα. Ἕνας κάτοικος τοῦ Πόρτο-Τρουγίλο, ὠπλισμένος μὲ ἕνα ἀνεξάρτητο σκάφανδρο καὶ περιφρονώντας τοὺς καρχαρίες, ἐπλεε πάνω ἀπὸ τὸ ναυάγιο τῆς παλιᾶς σπανιῶ-λικῆς γαλέρας «Λὰ Λουτσία», πού εἶχε βυθιστῇ τὸν 17ο αἰῶνα μεταφέροντας ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ στὴν Ἰσπανία φορτίο χρυσοῦ καὶ πολυτίμων λίθων. Δυὸ φορὲς ἤδη εἶχε γίνῃ προσπάθεια νὰ ἀνακαλυφθῇ τὸ μυστικὸ τοῦ ναυαγίου πού μπορεῖ νὰ ἀντιπροσώπευε θησαυρὸ ἀξίας 150 ἑκατομμυρίων γαλλικῶν φράγκων. Μὰ καὶ τὴς δυὸ φορὲς χρειάστηκε νὰ ἐγκαταλειφθῇ ὁ ἀγώνας. Τὸ σκάφος ἦταν χωμένο πολὺ βαθειὰ μέσα στὴν ἰλὺ τοῦ βυθοῦ. Ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα ξαναγυρίζοντας στὴν ἐπιφάνεια ὁ δύτες διηγεῖται κάτι ἀπίστευτο: χάρι σὲ κάποια μυστηριώδη μετακίνησι τοῦ βυθοῦ τὸ σκάφος εἶχε ἀλλάξει θέσι καὶ ἦταν τώρα δυνατό νὰ τὸ πλησιάσῃ ἦταν τώρα δυνατό νὰ τὸ κληρώσῃ τοῦ κανεῖς. Στὰ φτωχικὰ καφενεῖα τοῦ Πόρτο-Τρουγίλο τὸ νέο αὐτὸ ἔσκα-σε σὰν μπόμπα. Τὴν ἄλλη μέρα κιόλας ἐφθασαν διαστικὰ στὸν τόπο ἐκεῖνο δυὸ πλοῖα μὲ τοὺς δύτες τοὺς ἐτοιμούς. Οἱ δυὸ πλοίαρχοι ἀρχίζουν τὴ συζήτησι, μὰ κανένας δὲν θέλει νὰ παραχωρήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς προτεραιότητος. Βγαίνουν τὰ περιστροφὰ. Τὸ ἕνα πλοῖο ἔχει ἕνα μικρὸ κανόνι. Ἀποτέλεσμα: δε-

καεπὰ νεκροὶ πετάχτηκαν στὴ θάλασσα. Οἱ ἐπιζήσαντες κατέβηκαν καὶ διαπίστωσαν πὼς τὸ ναυάγιο δὲν εἶχε κουνηθῇ οὔτε κατὰ ἑκατοστόμετρο.

Ἕνας εἰδικὸς μοῦ εἶπε πὼς μέσα στὰ τελευταῖα πενήντα χρόνια τὰ ναυάγια προκάλεσαν περισσότερους φόνους παρὰ τὰ αἰσθηματικὰ δράματα. Βρισκόμασταν σ' ἕνα μικρὸ γραφεῖο στὴ Ρώμη. Ὁ ἄνθρωπος πού ἦρθε νὰ δῶ ἔχει ἀφιερῶσει τὴ ζωὴ του στὰ ναυάγια. Εἶναι τριάντα χρόνια τώρα διευθυντὴς μιᾶς Ἑταιρίας Ἀνελκύσεως Ναυαγίων, πού οἱ μέτοχοί της προέρχονται ἀπὸ ὅλες τὴς τάξεις καὶ προτιμοῦν νὰ μένουν ἀγνώστοι. Διασχιζεῖ ὅλες τὴς θάλασσες μὲ τὸ πλοῖο του πού εἶναι ἐφωδιασμένο μὲ γρήγορες μηχανές, ἀντλίες καὶ κώδωνες τελευταίου τύπου καὶ στὸ γραφεῖο του διαφορὲς πολυχρωμὲς σημαιοῦλες πάνω σὲ ἕνα χάρτη δείχνουν τὴ γεωγραφία τῶν βυθισμένων θησαυρῶν. Εἶναι ἕνα μέρος μόνον ἀπὸ τὰ 900.000 πλοῖα πού βυθίστηκαν τὰ τελευταῖα τετρακόσια χρόνια καὶ ἀντιπροσωπεύουν 700 δισεκατομμύρια φράγκα.

«Ὅταν λέω πὼς τὰ ναυάγια προκαλοῦν περισσότερους φόνους παρὰ ὁ ἔρωτας καὶ ἡ ζήλεια, δὲν εἶμαι καθόλου ὑπερβολικός. Ἰδοῦ: τὸ περιοδικὸ «Μποήμη», πού βγαίνει στὴ Χαβάνα, ὑπολογίζει πὼς μέσα στὸ 1954 στὴν Καραϊβικὴ θάλασσα (τὴ μεγαλύτερη δεξαμενὴ τοῦ κόσμου σὲ βυθισμένους θησαυρούς) περισσότερα ἀπὸ 50 πλοῖα μέσης χωρητικότητος, μὲ πληρώματα ἀπὸ «κυνηγοὺς θησαυρῶν», βυθίστηκαν ἀπὸ συναγωνιστὲς τους.

Καὶ φάνεται πὼς δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ φθάσῃ κανεὶς ὡς τοὺς τροπικοὺς γιὰ νὰ συναντήσῃ ἐπείσοδια οὗτοῦ τοῦ πολέμου. Λίγα μέτρα ἔξω ἀπὸ τὴς κοσμικῆς ἀκτῆς ὅπου κολλοῦν καὶ κάνουν ἡλιοθεραπεία τουρίστες ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμῳ, μπορεῖ νὰ ξετυλιχθῇ σιωπηλὰ ὁλόκληρο δρᾶμα. Τὸν περασμένο Ἀπρίλιο σ' ἕνα μικρὸ λιμάνι τῆς Σικελίας ἕνας ψαράς τραβούσε τὰ δίχτυα του. Ὁ Σεζάρ Μπονατέμπο ἦταν 67 ἐτῶν καὶ ποτὲ δὲν εἶχε τραβίξει τόσο βα-

ρεία δίχτυα. Σὲ λίγο ἀνέβαζε στὴν γέρινη θάρκα του πάνω ἀπὸ 200 κιλά ψάρια. Δὲν ἦταν ψάρεμα αὐτό, ἦταν θαύμα, δῶρο τῆς θείας πρόνοιας. Ἐκεῖνο ὅμως πού δὲν ἤξερε ὁ γέρο ψαράς, ὅταν εὐχαρίστησε τὸ Θεὸ γιὰ τὴν τύχη του, εἶναι πὼς ἡ μοίρα εἶχε ὑπογράψει κατὰ κάποιον τρόπο ἐκείνη τὴν ὥρα τὴ θανατική του καταδίκη.

Ἦστερα ἀπὸ μιὰ ἐβδομάδα, ἐπειδὴ τὸ θαυματουργὸ ψάρεμα συνεχιζόταν κανονικά, ὁ Μπονατέμπο ἐφοδιάστηκε μὲ τὸ γυαλί πού χρησιμοποιοῦν οἱ ψαράδες γιὰ νὰ ἀνιχνεύουν καμμιά φορά τὸ θυδὸ. Καὶ ἀποφάσισε νὰ ἐρευνήσῃ τὴ θάλασσα στὸ σημεῖο πού ἔδινε τὰ δῶρα τῆς θείας πρόνοιας. Ὅπως ὅλοι οἱ ψαράδες, ἔτσι καὶ ὁ Μπονατέμπο ἤξερε πὼς γύρω ἀπὸ ἓνα ναυάγιο ἡ θάλασσα βρίθκει ἀπὸ ψάρια. (Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ἄλλωστε, οἱ ψαράδες τοῦ Σαιντ-Τροπέζ δὲν εἶπαν ποτέ λεξὶ γιὰ τὸ σημεῖο ὅπου βρίσκονταν θυθισμένοι οἱ περίφημοι ἐλληνικοὶ ἀμφορεῖς πού τοὺς ἀνακάλυψαν μιὰ μέρα τὰ μέλη μιᾶς ναυτικής λέσχης τῶν Καννῶν).

Ὁ Μπονατέμπο δὲν γελάστηκε. Μέσα ἀπὸ τὸ γυαλί του εἶδε μιὰ καρίνα γεμάτη φύκια. Νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς δύτες; Ἄν εἶχε μέσα κανένα θησαυρὸ; Διστάζει. Εἶναι γέρος καὶ ἔχει μεγάλη οἰκογένεια νὰ θρέψῃ. Τελευταία ἡ τύχη τὸν εἶχε ἐγκαταλείψει καὶ τώρα... Δὲν ἔπρεπε νὰ πᾶν ἀντίθετα στὴ μοίρα του. Ἀποφάσισε νὰ σωπάσῃ. Ἄν κρατοῦσε τὸ μυστικό του, θὰ ἦταν βέβαιος πὼς θὰ εἶχε μιὰ μικρὴ σταθερὴ περιουσία.

Στὸ Παλέρμο ὅμως, πού οἱ θάλασσες δὲν εἶναι πλούσιες, κάνουν ἐντύπωσι τὰ ἄφθονα ψάρια πού κουβαλᾷ κάθε μέρα ὁ γέρος. Καὶ τέλος τὸ μυστικό γίνεται γνωστό. Μιὰ μέρα δυὸ ἄνδρες πού ἀπὸ τὰ ρούχα τοὺς δείχνουν πρωτευουσιάνοι τὸν βρίσκουν τὴν ὥρα πού εἰτοιμάζεται νὰ φύγῃ γιὰ τὸ ψάρεμα. Τοῦ προσφέρουν μερικά ἑκατομμύρια λιρέττες γιὰ ἀντάλλαγμα τῶν πληροφοριῶν πού ἔχει. Αὐτὸς ἀρνεῖται. Τότε τὸν τραβῶνε πέρα στὰ βράχια μὲ τὴν ἀπειλὴ τοῦ περιστρόφου καὶ τὸν

κτυποῦν. Ὁ γέρος ἐπαναλαμβάνει πὼς δὲν ξέρεי τίποτα. Τὰ κτυπήματα πληθαίνουν. Ὁ Μπονατέμπο πέφτει καὶ τὸ κεφάλι του κτυπᾷ σ' ἓνα βράχο. Ἀργότερα τὸν βρίσκουν κάτι παιδιὰ καὶ τὸν μεταφέρουν στὸ νοσοκομεῖο, ὅπου πεθαίνει. Ἡ ἀστυνομία κάνει ἀνακρίσεις καὶ συλλαμβάνει τοὺς δολοφόνους. Σὲ λίγο μιὰ ἰταλικὴ ἐταιρία βρίσκει τὸ ναυάγιο καὶ τὸ ἐρευνᾷ. Τὸ σκάφος δὲν περιεῖχε παρὰ σιδερένιες ράβδους παρामορφωμένες ἀπὸ τὴ σκουριά.

☆

Ἡ καταπληκτικὴ πρόοδος πού ἔγινε τὸν τελευταῖο καιρὸ στὴν τεχνικὴ τῆς ἀνελκύσεως ναυαγίων φαίνεται πὼς θὰ κἀνὴ πῶς ἐντατικὴ καὶ πῶς δραματικὴ τὴν πάλῃ γύρω ἀπὸ τοὺς θυθισμένους θησαυροὺς. Ὡς τώρα, ἂν τὸ ναυάγιο ἠσκόταν σὲ βάθος μεγαλύτερο ἀπὸ πενήντα μέτρα, δὲν ὑπῆρχε καμμιά ἐλπίδα νὰ ἀνελκύσῃ. Ὁ Χάρρυ Ρήσμπουργκ, ὁ πῶς φημισμένος ἀλιεὺς ναυαγίων, πού χρόνια ὀλόκληρα γύρευε τοὺς θησαυροὺς τοῦ περίφημου «Πλάτα Φλότα», πού θυθίστηκε τὸ 1643 στὴ θάλασσα τῶν Μπαχάμας, ἀποζημιώθηκε μὲ μερικὲς ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια. Ὅταν ὅμως πλήρωσε τὰ ἔξοδά του, δὲν τοῦ ἔμειναν παρὰ δέκα ἑκατομμύρια καὶ ἐν τῷ μεταξύ χρειάστηκε νὰ παλέψῃ μὲ τεράστια χταπόδια καὶ νὰ ξεκοιλιάσῃ καρχαρίες μὲ τὸ μαχαίρι του.

Σήμερα ἡ ἐλπίδα ἀνελκύσεως ἐνὸς ναυαγίου, ὅσο βαθεῖα καὶ ἂν βρίσκεται, ἔπαψε νὰ εἶναι ὄνειρο. Ἐχουν ἤδη κατασκευαστῇ δύτες-ρομπὸτ πού μποροῦν νὰ ἐργάζονται σὲ μεγάλο βάθος μὲ ἠλεκτρονικὸ χειρισμὸ ἐξ ἀποστάσεως. Στὸν τομέα τῆς ὑποβρυχίου τηλεοράσεως οἱ Ἀγγλοὶ ἐπιστήμονες ἐπιτέλεσαν καταπληκτικὲς προόδους. Τὸ ἀγγλικὸ Ναυαρχεῖο μάλιστα ἔφθασε νὰ μελετᾷ τὴν ἀνέλκυσιν τοῦ «Τιτανικού», πού βρίσκεται σὲ βάθος 5.000 μέτρων μετὰ τὴ σύγκρουσί του μὲ ἓνα παγόβουνο. Τὸ ἴδιο σχέδιο τὸ μελετᾷ καὶ μιὰ ἰταλικὴ ἐταιρία, γιὰτις ἔξω ἀπὸ τὰ ὅρια τῶν χωρικῶν ὑδάτων ἡ θάλασσα ἀνήκει σὲ ὅλο τὸν κόσμον. Τὰ νομικὰ ἐπιχειρήματα δὲν ἔχουν πέρασι ἐκεῖ.

Κανένας νόμος ἐπίσης δὲν ἀπαγορεύει τὴ ναυμαχία πάνω ἀπὸ ἓνα ναυάγιο. Μὲ τὶς συνθήκες αὐτὲς τὰ πράγματα μποροῦν νὰ πάνε πολὺ μακριά. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ κἀθε ἐταιρία ἀνελκύσεως ναυαγίων διαθέτει ἓνα ὀλόκληρο δίκτυο μυστικῶν πρακτόρων. Ἡ πονηρία πρέπει νὰ εἶναι ἰσχυρότερη ἀπὸ τὴ βία. Οἱ πράκτορες μιᾶς ἀγγλικῆς ἐταιρίας πού εἶχαν ὑπηρετήσει στὸν πόλεμο στὴν Ἰνδολιτίζης Σέρβις, κατάρθωσαν νὰ πάρουν στὴν κατοχὴ τοὺς μετὰ τὴν παράδοσι τῶν Ναζί, τὰ ἔγγραφα πού ἔδειχναν σὲ ποιά σημεία εἶχαν θυθιστῇ τὰ συμμαχικὰ πλοία πού πήγαιναν, λίγο μετὰ τὴν ἀπόβασιν, στὴ Βόρειο Ἀφρική, μεταφέροντας διαμάντια καὶ χρυσὸ μὲ τὰ ὅποια ἤθελαν οἱ σύμμαχοι νὰ ἐξασφαλίσουν τὴ βοήθεια τῶν Ἀλγερινῶν καὶ τῶν Μαροκινῶν φυλῶν. Γιὰ ἔγγραφα αὐτὰ ἀποδώσανε στὴν ἀγγλικὴ ἐταιρία πολλὰς ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια λίρες.

Ὁ πράκτορας μιᾶς μεγάλης ἰταλικῆς ἐταιρίας κατάρθωσε μὲ τὴν ὑπομονὴ καὶ τὴν πονηρία του νὰ πάρῃ πῖσιν ἀπὸ τὴ θάλασσα ἓνα θησαυρὸ πού βρισκόταν σὲ βάθος μόνο 40 μέτρων. Ἐνας πληροφοριοδότης τῆς Βεγγάζης εἶχε μάθει πὼς ἓνας ψαράς εἶχε ἀνακαλύψει ἓνα καινούργιο ναυάγιο λίγα μίλια ἀπὸ τὴν ἀκτὴ. Ὁ ἄνθρωπος εἶ-

χε μιλήσῃ σὲ μιὰ ταβέρνα τοῦ λιμανιοῦ ἓνα βράδυ πού εἶχε μεθύσει, χωρὶς ὅμως νὰ δώσῃ λεπτομέρειες. Ἦστερα ἀπὸ 24 ὥρες ὁ πράκτορας τῆς ἰταλικῆς ἐταιρίας ἀποδιβαζόταν στὴ Βεγγάζη. Σκοπὸς του ἦταν νὰ κἀνὴ τὸν ψαρά νὰ μιλήσῃ, χωρὶς νὰ καταλάβῃ τίποτα. Χρειάστηκε νὰ δι-οργανώσῃ μιὰ ἐκδρομὴ γιὰ ὑποβρύχιο ψάρεμα καὶ σ' αὐτὴν προσπολήθηκε πὼς ἀνακάλυψε ἓνα ναυάγιο. Ἀνεβαίνοντας στὴν ἐπιφάνεια μὲ χρυσὰ νομίσματα στὸ χέρι, πού τὰ εἶχε κρυμμένα στὸ μαγιά του, πρότεινε στὸν ψαρά νὰ μοιραστοῦνε τὴ λεία. Καὶ ὁ ἄλλος εἶπε τὴν ἀναμενόμενη φράσιν: «Ξέρω ἐγὼ ἓνα ἄλλο ναυάγιο...»

Τὸ ναυάγιο αὐτὸ, τὸ ἀληθινὸ, θὰ εἶχε 25 ἑκατομμύρια σὲ χρυσάφι.

Στὴν περίπτωσιν αὐτὴ ἓνας ἄνθρωπος κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ποτοῦ εἶχε προσφέρει τὶς λέξεις πού ἔβαλαν σὲ συναγερμὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους. Δὲν γίνετα ὅμως πάντα ἔτσι. Γενικὰ ὁ ἄνθρωπος, πού ἡ τύχη τὸν φέρνει μπροστὰ σὲ ἓνα ναυάγιο, δὲν φανερῶναι τὸ μυστικό του, παρὰ μόνο σὲ ἀνώτερη βία ἢ ἂν βρίσκεται σὲ σοβαρὸ κίνδυνον. Γιατὶ μεγάλῃ εἶναι ἡ δύναμις τῶν ὀνείρων πού πλάθουν πολλοὶ γύρω ἀπὸ τὰ φορτία καὶ τοὺς θησαυροὺς πού ἀναπαύονται στὴν ἄμμο καὶ τὰ φύκια. Ὁ πόλεμος τῶν ναυαγίων ἀρχίζει πάντα μὲ τὴ σιωπὴ.

Εἶδα πὼς ὁ γέρος μου εἶχε πυρετό, εἶπε ἡ χαρὴκὴ στὸ γιαντρί, καὶ τοῦ ἔβαλα ἓνα θερμόμετρο πού εἶχε στείλει ὁ γιός μου ἀπὸ τὴν Ἀμερική. Καὶ ἔδειξε «πολὺ ξηρός», γιαντρί μου. Γι' αὐτὸ τοῦ ἔκανα κι' ἐγὼ ἓνα ἀχνιστὸ μπάνιο.

Tatler

☆

Ὅταν κάθομαι συντροφιά μὲ τὴν πεθερά μου, περνῶ πολὺ ἡσυχὰ καὶ εὐχάριστα. Κρατῶ τὸ βιβλίο μου ἀνοιχτὸ καὶ τὸ πτόμα μου κλειστὸ.

Tit - Bits

XΩΡΙΣ ΑΙΤΙΑ

Ο γιαντρός τοῦ σχολείου εἶχε συμβουλευεῖν νὰ μὴν πιέσουν ἄλλο τὸ παιδί μὲ ἐρωτήσεις. Καλέσαντες τὸν πατέρα τῆς καὶ ἡ Μαίρη Οὐώρνερ ἔφυγε. Αὐτὸ ἦταν τὸ τέλος τῆς ἱστορίας γιὰ τὸν κ. Τζόνσον καὶ τὸ σχολεῖο.

‘Ο Μπλάκ σκεπτόταν τί νά είχε πῇ ὁ ἐφημέριος στήν κόρη του. Ὑποφιαζόταν πῶς θά ἔκανε στο καὶ μένο τὸ παιδί ἐρωτήσεις ὥσπου θά ἔπαθε ἐγκεφαλικὸ πυρετό. ‘Ο κλονισμός θά ἦταν ἀρκετὸς γιὰ νά ταράξει τὴν ψυχὴ ἐνὸς παιδιοῦ γιὰ ὅλη τὴν τὴ ζωὴ. Ἰσως νά ἐβρίσκε τὴ λύσι στο Κάρνλθ.

Τὸ κακὸ ἦταν πῶς ὁ Μπλακ δὲν
ἤξερε ἀκριβῶς τί νὰ ζητήσῃ τώρα.
Ὁ αἰδεσιμώτατος Οὐώρνερ ἀσφα-
λῶς θὰ εἶχε δώσει ἄλλο ὄνομα.

Τὸ Κάρνυλθ ἦταν μιὰ μικρὴ ψα-
ράδικη καμπόπολι στὶς νότιες ἀκτές.
Εἶχε δυὸ-τρία καλὰ ξενοδοχεῖα,
μερικὲς βίλλες καὶ ἦταν φανερό πὼς
οἱ κάτοικοί του προσπαθοῦσαν πὶο
πολύ νὰ ψαρέψουν τουρίστες παρὰ
ψάρια.

Ἡ ὑποτιθέμενη οἰκογένεια τοῦ Μπλάκ, ἡ κόρη του Φύλλης καὶ τὸ μαρὸ γύρισαν στὸν κόσμο τῆς φαντασίας ἀπὸ ὅπου εἶχαν ξεπηδήσει καὶ ὁ Μπλάκ μεταμορφώθηκε τώρα σὲ ἓναν κύριο φρεσκοπαντρεμένο πού ἡ νεαρὴ γυναίκα του περίμενε τὸ πρῶτο της παιδί. Ὁ Μπλάκ εἶχε μαρκεῖς ἀμφιβολίες ὅταν ἄρχισε νὰ ρωτᾷ γιὰ μαυευντικές κλινικές. Ἀλλὰ δὲν ἀπογοιτεύτηκε. Ὑπῆρχε μιὰ καλὴ μαυευντικὴ κλινικὴ στὸ Κάρνιθλ που τὴν ἔλεγαν «Σὴ Βιού». Ἦταν δικριβὸς πάνω ἀπὸ τὸ λιμάνι.

vi, πίσω ἀπὸ τὰ ψηλὰ βράχια.

Ὁ Μιπλάκ σταμάτησε τὸ αὐτοκίνητό του στὴν εἴσοδο τοῦ κήπου καὶ χτύπησε τὴν πόρτα. Ζήτησε νὰ δῇ τὴν διευθύντρια λέγοντας πῶς ἤθελε νὰ κλείσῃ δωμάτιο γιὰ ἓνα μελλοντικό τοκετό. Ἡ διευθύντρια τὸν δέχθηκε στὸ σαλονάκι της. Ἦταν μιὰ γυναίκα κοντή, παχουλὴ καὶ εὐθυμ.

—Καὶ γιὰ πότε περιμένετε τὸ
εὐτυχές γεγονός; τὸν ρώτησε.

—Τὸν Μαῖο, ἀπάντησε ὁ Μπλάκ.
Ἡ γυναίκα μου μένει μὲ τοὺς γο-
νεῖς της αὐτὲς τὶς μέρες καὶ ἔτσι
ἐκίνα τὸ ταξίδιαί μου. Ἡ γυ-
ναίκα μου θέλει ὁπωσδήποτε ἀ-
βρίσκειται κοντὰ στὴ θάλασσα γιὰ
τὴ μεγάλη μέρα καὶ ὅπως ἔχουμε
περάσει ἐδῶ τὸ μῆνα τοῦ μέλιτος,
εἶναι δεμένη κάπως συναισθηματικά
μ' αὐτὴ τὴν περιοχὴ.

—Πολὺ ὠραῖο αὐτό, κύριε Μπλάκ,
εἶπε ἡ διευθύντρια τῆς κλινικῆς.

—Επιστροφή στὸν τόπο τοῦ ἐγκλήματος, ἔ; Καὶ ὅμως πολὺ λίγες ἀπὸ τὶς πελάτισσές μου ρίχνουν εὐχαριστῶς τὸ βλέμμα πίσω. Θὰ ἀπορούσατε ἂν ξέρατε πόσες δυσαρεστημένες γυναῖκες ὑπάρχουν.

Ὁ Μπλακ πρόσφερε στὴ διευθύν-
τρια τσιγάρο καὶ ἐκείνη τὸ πῆρε
καὶ ἄρχισε νὰ τὸ καπνίζει μὲ ἀγαλ-
λίσσι.

— Ἐλπίζω πὼς δὲν θὰ θελήσετε
νὰ σκοτώσετε τὶς χίμαιρές μου, εἶπε
ὁ Μπλόκ.

—Χίμαιρες; είπε ἡ διευθυντρια.
Ἐδῶ ἔχουμε πολὺ λίγες χίμαιρες.
Ὅλες οἱ χίμαιρες ἐγκαταλείπονται
ὅταν ἀρχίσουν οἱ πόνοι τοῦ τοκετοῦ.

Ἡ στιγμιαία ἀπόλαυσι τοῦ πετει-
νοῦ γίνεται σουβλερὸς πόνος γιὰ τὴν
κότα.

Ὁ Μπλάκ ἄρχισε νὰ νοιώθῃ οἰ-
κτο γιὰ τὴν φανταστικὴ γυναῖκα του.
Σκέψου νὰ ἔπρεπε νὰ ἐμπιστευθῇς
τὸν ἑαυτὸ σου σ' αὐτὴ τὴν ἀνόητη
γυναῖκα.

—Εὐτυχῶς ἡ γυναίκα μου εἶναι
θαρραλέα κορίτσι, εἶπε ὁ Μπλάκ.
Δὲν φοβάται τίποτα. Εἶναι καὶ πο-
λὺ νέα βλέπτετε. Μόλις ἔκλεισε τὰ
δεκαοκτῶ. Κι' αὐτὸ ὁμολογᾷ μὲ ἀ-
νησυχεὶ λίγο. Μήπως εἶναι πολὺ μι-
νὴ γιὰ νὰ κἀναι παιδί;

—Όχι βέβαια, είπε η διευθύντρια στέλνοντάς νέφη καπνού στον αέρα. Όσο πιο νέα τόσο το καλύτερο. Τα κόκκαλα δεν έχουν σκληρύνει πολύ και οι μύες είναι ελαστικοί. Μοῦ ἔρχονται ἐδῶ σχεδόν σαραντάρες και νομίζουν πῶς πάνε περιπατο. Τους δείχνουμε ὅμως γρήγορα τὸ λάθος τους. Πάίζει τέννις ἡ γυναίκα σας;

$$-\text{OxI.}$$

— Εὐτυχώς. Εἶχαμε ἐδῶ τὴν πε-
ρασμένη ἑβδομάδα μιὰ κοπέλλα ποὺ
ἦταν πρωταθλήτρια τοῦ* τένις τῆς
περιοχῆς μας. *Ἦταν τόσο σκληροί
οἱ μῦς τῆς ὥστε οἱ πόνοι κράτησαν
τριάντα ἑξὶ ὥρες. Ἡ νοσοκόμος καὶ
ἐγὼ ἤμασταν ἐξουθενωμένες ὅταν
τελείωσε ἡ δουλειά.

—Καὶ ἡ κοπέλλα;

— Ἐντάξει. Τὰ κατάφερε.

—Εἶχατε καὶ ἄλλη φορὰ πελά-
τισσες δεκαοκτὼ ἐτῶν; ρώτησε ὁ
Μπλάκ.

—Καί νεώτερες. Ἐδῶ μᾶς ἔρχονται ὅλες οἱ ἡλικίες. Ἀπὸ δεκά- τεσσάρων ὡς σοράντα πέντε. Καί χωρὶς νὰ ἔχουν ὅλες τους περάσει εὐχάριστους μῆνες τοῦ μέλιτος. Θὰ θέλατε νὰ δῆτε μερικά ἀπὸ τὰ μω- ρά μας; Ἐχουμε τώρα ἓνα μπέμπι που γεννήθηκε πρὶν ἀπὸ μιὰ ὥρα καί ἡ ἀδελφή τοῦ κάνει τὴν τουαλέτα του.

του. Ὁ Μπλάκ ἀναγκάστηκε νὰ ὑπο-
στή τὴν ἀγγαραίει. Ἄν ἡ διευθύντρια
ἦταν τόσο δηλητηρία με ἕνα τοῖχα-
ρο, τί θὰ ἔλεγε ὅταν ἔπινε καὶ κα-
νὲν ποτηράκι; Θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν
κάνη τὸ τραπέζι γιὰ νὰ μάθῃ κατὰ
ῥῆμα. Ἐκανε τὸ γύρο τῆς κλινικῆς, εἶδε
πολλὰ ριζικὰ ὑπερῆς, ἀσφαλῶς χωρὶς χί-

μαίρες, είδε τὰ μαυρά, τὸ χειρουργεῖο καὶ τὸ πλυντήριο καὶ ἔκανε ὄρκο ἀπὸ μέσα του νὰ μείνῃ ἄκαρρος. Ἐκλείσε ἕνα δωμάτιο γιὰ τὴν θῆνεν γυναῖκα του γιὰ τὸν Μάιο, πλήρωσε μιὰ προκαταβολή καὶ ὕστερα κάλεσε τὴ διευθύντρια νὰ φά-
νε μαζί.

—Πολύ εύγενικό έκ μέρους σας, είπε η διευθύντρια. Θά μ' εύχαριστήση πολύ. Νομίζω πώς το καλύτερο μπάρ είναι το «Σμάγκλερς Ρέστ».

Συμφώνησαν να συναντηθούν στις έπτά. Ός τις εννιάμισυ, ύστερα από δύο τζίν, άστακό, κρασί και νιόκι, ή δυσκολία ήταν όχι νά την κάνη νά μιλήση, αλλά νά την σταμάτηση.

Τοῦ μίλησε μὲ ὅλες τὶς λεπτο-
μέρειες γιὰ τὸ ἐπάγγελμά της, καὶ
ὁ Μπλάκ τῆς εἶπε πῶς θὰ ἔπρεπε
νὰ γράψῃ τὰ ἀπομνημονεύματά της.
Εἶχε σκοπὸ νὰ τὸ κἀνῃ ὅταν θὰ
ἔρχετο νὰ ἐργάζεται.

—Βέβαια δὲν θὰ μοῦ πητε πῶς
ὅλες οἱ πελάτισσές σας ἦταν παν-
τρεμένες γιατί δὲν θὰ σὰς πιστέψω.

Ἡ διευθύντρια ἤπια τὸ πρῶτο τῆς
κονιάκ.

—Σὰς εἶπα καὶ πρὶν πὼς στὴν
κλινικὴ μας ἔχουμε κάθε εἶδους πε-
λάτισσες. Ἀλλὰ αὐτὸ μὴν σὰς ἀνη-
συχεῖ. Εἵμαστε πολὺ διακριτικοί.

—Ούτε ἐγὼ οὔτε ἡ γυναῖκά μου
εἶμαστε πούριτανοί, εἶπε ὁ Μπλάκ.

—Αυτό δείχνει πώς είστε προσηλωμένοι, είπε ἡ διευθύντρια. Κρίμα που δὲν κάνουν το ἴδιο ὅλοι οἱ σύζυγοι. Θὰ εἴχαμε λιγώτερα δάκρυα. Καὶ νὰ ξέρετε πὼς εἶναι ἀφάνταστο τί πληρώνουν μερικὸι ἀνθρώποι. Ὅχι βέβαια οἱ κανονικὸι παντρεμένοι, σὰν καὶ σὰς, ἀλλὰ οἱ παραστρατημένοι. Ἐρχονται ἐδῶ γιὰ νὰ τελειώσουν τὴ δουλειά τους καὶ δείχνουν πὼς ὅλα πάνε καλά, ἀλλὰ δὲν μὲ ξεγελοῦν ἐμένα. Βρίσκονται στὴ δουλειά παρα πολλὰ χρόνια. Εἴχαμε στὸ Σὴ Βιού γυναικὲς μὲ τίτλους ευγενείας ποὺ εἴπαν πὼς ἦταν ἡ κυρία τάδε, ἐνῶ τοῦ σούζους τους νόμιζε πὼς εἶχαν πᾶσι τὴν Νότιο Γαλλία γιὰ ἐξοχή. Μὰ ἐκείνες βρίσκονταν ἐδῶ γιὰ βελτίωση δουλειά.

σοβαρώτερη δουλεία.
'Ο Μπλάκ παράγγειλε κι' ἄλλο
κονιάκ.

—Και τί γίνεται με το άνεπιθύμητο μωρό; ρώτησε.

—Έχω τις έπαφές μου. Υπάρχουν πολλές θετές μητέρες στην περιοχή, που δεν άρνούνται να παίρουν μιάμιση λίρα την έβδομάδα ώσπου να πάη το παιδί στο σχολείο. Δεν κάνουμε έρωτήσεις. Καμιά φορά βλέπω τη φωτογραφία των μητέρων αυτών στην έφημερίδα, σε στιγμιότυπα από κοσμικές συγκεντρώσεις. Ασφαλώς θα γράψω μιά μέρα τα άπομνημονεύματά μου. Θ' αξίζει τον κόπο και θα τα πουλήσω μιά χαρά.

Η διευθύντρια άναψε άλλο ένα τσιγάρο.

—Εγώ, πάντως, είπε ο Μπλάκ, δεν παύω να άνησυχώ για την ηλικία της γυναίκας μου. Ποιά ηλικία είχε η νεώτερη πελάτισσά σας;

Η διευθύντρια στάθηκε να σκεφθή φυσώντας τον καπνό του τσιγάρου της στον άέρα.

—Δεκαέξι, δεκαπέντε, είπε. Ναι, είχαμε μιά φορά μιά κοπέλλα μόλις δεκαπέντε έτών, άν θυμώμαι καλά. Ήταν μιά θλιβερή περίπτωση. Πάει πολλός καιρός από τότε.

—Γιά πέστε μου γι' αυτήν, είπε ο Μπλάκ.

Η διευθύντρια ήπια λίγο κονιάκ.

—Ήταν από εύπορη οικογένεια. Ο πατέρας της θα πλήρωνε όσα κι' άν ζητούσα, μιά δεν είμαι κανένας άρπαγας. Του ζήτησα ένα λογικό ποσό και εύχαριστήθηκε τόσο πολύ που θα μπορούσε να μου φορτώσει την κόρη του, ώστε μου έδωσε κάτι παραπάνω. Την είχαμε έδώ πέντε μήνες. Αυτό δεν το κάνω συνήθως, αλλά ο πατέρας της μου είπε πως άν δεν την κρατούσα έδώ, θα την έστελνε σε άναμορφωτικό ίδρυμα. Τό λυπήθηκα όμως το κακόμοιρο το παιδί και το κράτησα.

—Και πώς συνέβη αυτή η ιστορία; ρώτησε ο Μπλάκ.

—Ο πατέρας της είπε πως έφταιγε το μικτό σχολείο. Μά έγώ δεν το πίστεψα ούτε στιγμή. Τό καταπληκτικό ήταν πως το κορίτσι δεν μπορούσε να μάς πη τί της συνέβη. Συνήθως οι πελάτισσές μου μου λένε τελικά την άλήθεια. Μά άπ' αυτή την κοπέλλα δεν μπόρεσα να μάθω τίποτα. Μάς είπε στην κλι-

νική πώς ο πατέρας της έλεγε ότι αυτό ήταν η μεγαλύτερη ντροπή που μπορούσε να συμβή σ' ένα κορίτσι. Μά εκείνη δεν μπορούσε να τον καταλάβη, όπως μάς είπε, γιατί ο πατέρας της ήταν Ιερωμένο· και στα κηρύγματά του έλεγε πάντα πως αυτό που συνέβη στην Παρθένο Μαρία ήταν το θαυμασιώτερο πράγμα του κόσμου.

Τό γκαρσόνι πλησίασε με το λογαριασμό, αλλά ο Μπλάκ τον έδιωξε με μιά κίνηση του χεριού.

—Έννοείτε πώς η κοπέλλα πίστευε ότι τό γεγονός που της συνέβαινε ήταν κάτι υπερφυσικό; ρώτησε ο Μπλάκ.

—Αυτό ακριβώς πίστευε, είπε η διευθύντρια, και τίποτα δεν μπορούσε να την κλονίση. Της είπαμε πως γεννιούνται τα παιδιά και δεν μάς πίστεψε. Είπε στην άδελφή πώς αυτά τα φοβερά πράγματα μπορεί να συνέβαιναν σε άλλους, αλλά όχι σ' αυτήν. Μάς είπε πως καμιά φορά όνειρευόταν άγγέλους και ίσως ένας άπ' αυτούς να είχε έρθει τη νύχτα στον ύπνο της. Ο πατέρας της θα της ζήτησε ασφαλώς πρώτος συγγνώμη όταν γεννούνταν το μωρό, γιατί ασφαλώς θα ήταν ένας καινούργιος μεσίας. Ήταν πραγματικά συγκινητικό να την άκούη και εείς, ήταν τόσο βέβαιη γιά τόν έαυτό της! Μάς είπε πως αγαπούσε τα παιδιά και δεν φοβόταν καθόλου. Έλπιζε μόνο πως θα ήταν άξια να γίνη μητέρα του. Ένωιαβε πως αυτή τη φορά ο μεσίας θα έσωζε πραγματικά τον κόσμο.

—Τί τρομερή ιστορία, είπε ο Μπλάκ και παράγγειλε τον καφέ.

Η διευθύντρια είχε γίνει πιό άνθρώπινη, έδειχνε περισσότερη κατανόηση. Δεν έκανε πιό κυνικές παρατηρήσεις.

—Η άδελφή και έγώ την συμπαθήσαμε πολύ, συνέχισε η διευθύντρια. Είχε τόσο γλυκό χαρακτήρα. Και σκεδόν θάσασα να πιστεύουμε την θεωρία της. Μάς υπενθύμισε πως η Παρθένος Μαρία ήταν μόνο ένα χρόνο μεγαλύτερη της όταν γεννήθηκε ο Ίησους και πως ο Ίωσήφ είχε προσπαθήσει να την κρύψει γιατί κι' αυτός είχε θυμώσει που έπρόκειτο να κάνει παιδί. Μάς είπε πως τη

νύχτα που θα γεννιόταν το μωρό της θα έλαμπε στον ούρανό ένα μεγάλο άστέρι. Και τό άστέρι ύπληρχε πραγματικά, μόνο που ήταν η Άφροδίτη, αλλά η κοπελλίτσα άνέπνευσε όταν το είδε και δεν σκεπτόταν τί ύπέφερε.

Η διευθύντρια ήπια τον καφέ της και κύτταξε το ρολόι της.

—Θά πρέπει να πηγαίνω, είπε. Έχουμε καισαρική τομή αύριο στις όκτώ και πρέπει να ξεκουραστώ.

—Μά τελειώστε μου πρώτα την ιστορία, είπε ο Μπλάκ. Τί έγινε ύστερα;

—Γέννησε ένα αγοράκι και ήταν μιά όμορφη εικόνα να την βλέπετε με τό μωρό της στην άγκαλιά. Ήταν σάν να έπαιζε με την κούκλα της. Ήταν τόσο εύχαριστημένη, ώστε δεν έδρισκε λόγια να μιλήση. Δεν είμαι τόσο εύαίσθητη, μά σας βεβαιώ πως και έγώ και η άδελφή κλάψαμε που την βλέπαμε έτσι. Πάντως ο ύπεύθυνος της ιστορίας αυτής θα ήταν κοκκινομάλλης γιατί τό μωρό είχε κόκκινα μαλλιά και θυμάμαι πως είπα στην άδελφή: «Νά, έχουμε και ένα «Καροττάκι»! «Νά, έδω και από τότε και μείς και η μητέρα του τό λέγαμε Καροττάκι. Μά δεν θα ήθελα να ξαναθυμηθώ τί έγινε όταν τούς χωρίσαμε.

—Τους χωρίσατε; ρώτησε ο Μπλάκ.

—Έπρεπε να τούς χωρίσουμε. Ο πατέρας της θα την έπαιρνε να φύγουν μακριά γιά ν' άρχίσουν μιά καινούρια ζωή και βέβαια αυτό δεν μπορούσε να γίνη με τό μωρό, στην ηλικία μάλιστα που βρίσκόταν τό κορίτσι. Την κρατήσαμε μαζί με τό μωρό της τέσσερεις εβδομάδες μά ήταν λάθος γιατί του άφοσιώθηκε πολύ. Είχε καιονιστή όμας και ή άναχώρησή τους και η τοποθέτησι του παιδιού κοντά σε θεούς γονείς. Τά συζητήσαμε με την άδελφή και άποφασίσαμε πως τό καλύτερο θα ήταν να τής πούμε πως τό «Καροττάκι» είχε πεθάνει τη νύχτα. Έτσι τής είπαμε, μά όλα γίνονταν χειρότερα από ό,τι φανταζόμασταν. Έγινε κάτασπρη σάν πανί και ύστερα έβαλε μιά φωνή... Μου φαίνεται πως θα άκούω τόν ήχο της φωνής της ώσπου να πεθάνω. Ή-

ταν τρομερό. Μιά διαπεραστική παράξενη φωνή. Ύστερα έχασε τις αισθήσεις της, και νομίζαμε πως δεν θα συνερχόταν ποτέ. Φωνάξαμε και γιατρό που μάς είπε πως αυτό που κάναμε ήταν τρέλλα και πως ο κλονισμός αυτός θα μπορούσε να την κάνει να χάση τά λογικά της. Έπιτέλους συνήλθε. Μά ξέρετε τί είχε συμβή; Είχε χάσει τη μνήμη της. Δεν μάς άναγνώριζε. Ούτε τον πατέρα της όταν ήρθε, ούτε κανέναν. Δεν θυμόταν τίποτα από όλα όσα είχαν συμβή. Σωματικώς και πνευματικώς ήταν καλά, αλλά δεν θυμόταν τίποτα από τό παρελθόν. Ο γιατρός είπε πως ίσως αυτό να ήταν καλύτερο, ύστερα από όσα είχαν γίνει, μά άν ξανάδρισκε ποτέ τη μνήμη της, θα ήταν σάν να ξυπνούσε σε μιά κόλαση.

Ο Μπλάκ φώναξε τό γκαρσόνι και πλήρωσε τό λογαριασμό.

—Λυπούμαι που τελειώνουμε τη βραδυά με μιά τόσο θλιβερή ιστορία, τής είπε. Άλλά σας εύχαριστώ γιά την διήγησή σας, ήταν πολύ ενδιαφέρουσα. Θά πρέπει να γράψετε την περίπτωση αυτή στα άπομνημονεύματά σας. Άλήθεια, και τό μωρό τί έγινε;

Η διευθύντρια άπλωσε τό χέρι της και πήρε την τσάντα και τά γάντια της.

—Τό πήραν στο Ίδρυμα Σαιντ-Εντμουντ στο Νιουκείη. Είχα έναν γνωστό στο συμβούλιο και με βοήθησε. Τόν βαφτίσαμε Τόμ Σμιθ. Ένα άπλό κοινό όνομα. Μά έγώ θα τόν λέω πάντα «Καροττάκι». Τό καυμένο το παιδί! Δεν θα μάση ποτέ πως η μητέρα του τόν προώριζε να σώση τόν κόσμο.

Ο Μπλάκ συνώδευσε την διευθύντρια στην κλινική και ύποσχέθηκε να γράψη γιά νά επιβεβαιώση τό κλείσιμο του δωματίου. Ύστερα διέγραψε τό όνομα της κλινικής από τό καρτέ του και πρόσθεσε από κάτω «Σαιντ-Εντμουντ, Νιουκείη».

Τά ιδρύματα που περιβάλλουν παιδιά χωρίς νομίμους γονείς δεν δίνουν εύκολα πληροφορίες γιά τούς τροφοίμους τους και τό Σαιντ-Εντμουντ δεν άποτελούσε εξαίρεσι.

Ο διευθυντής έξήγησε στον Μπλάκ πως δεν ώφελοσε οι γονείς

νά ταραξουν τη ζωή ενός παιδιού που δεν τους είχε γνωρίσει καθόλου και γι' αυτό δεν ήθελε να του πη τίποτα σχετικό.

—Στην περίπτωση αυτή, είπε ο Μπλάκ, δεν θα συμβή τίποτα τέτοιο γιατί ο πατέρας είναι άγνωστος και η μητέρα έχει πεθάνει.

—Αυτό μου τὸ λέτε μόνο ἐσείς, εἶπε ὁ διευθυντής. Λυπούμαι μὰ δὲν μπορῶ νὰ κάνω ἐξαίρεσι στὸν κανόνα. Τὸ μόνο ποὺ μπορῶ νὰ σὰς πῶ εἶναι ὅτι τὴν τελευταία φορὰ ποὺ εἶχαμε νέα τοῦ παιδιοῦ γιὰ τὸ ὁποῖο ἐνδιαφέρεστε, μάθαμε πὼς ἦταν καλὰ καὶ δούλευε ἱκανοποιητικὰ ὡς περιοδεύων ἔμπορος... Δὲν μπορῶ νὰ σὰς πῶ τίποτε ἄλλο.

—Μοῦ εἶπατε ἀρκετὰ, νομίζω, εἶπε ὁ Μπλάκ.

—Ὅταν μπήκε στὸ αὐτοκίνητό του ἀνοίγει τὸ σημειωματάριό του. Καλὰ τὸ θυμόταν. Ὁ τελευταῖος ἀνθρώπος ποὺ εἶχε δὴ τὴν Μαίρη Φάρρεν ζωντανή ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ὑπηρετὴ ἦταν ἓνας περιοδεύων ἔμπορος ποὺ εἶχε πάρει μιὰ παραγγελία γιὰ ἐπιπλα κήπου. Ὁ Μπλάκ γύρισε στὸ Λονδίνο.

☆

Τὸ ἐργοστάσιο ποὺ ἔκανε τὰ ἐπιπλα κήπου εἶχε τὰ γραφεῖα του ὑπὸ Νόργουντ, ὅπως ἔμαθε ὁ Μπλάκ ἀπὸ τὸν Τζὼν Φάρρεν ποὺ εἶχε βρῆ τὸν κατάλογο τῶν ἐπιπλῶν στὸ γραφεῖο τῆς γυναίκας του.

—Τί συμβαίνει; Βρήκατε τίποτα; ρώτησε ὁ σερ Τζὼν στὸ τηλέφωνο.

—Ἀκόμη ἐλέγχω ὠρισμένα πράγματα, ἀπάντησε ὁ Μπλάκ ἐπιφυλακτικὰ. Θὰ σὰς δῶ μόλις τελειώσω.

Στὰ γραφεῖα τῆς ἐπιχειρήσεως ὁ Μπλάκ δὲν ἔκρυψε τὴν ιδιότητά του. Ζήτησε νὰ δῇ τὸν περιοδεύοντα ἔμπορο ποὺ εἶχε ἐπισκεφθῇ τὴν λαίδη Φάρρεν λίγο προτοῦ σκοτωθῇ. Ὁ διευθυντὴς τοῦ εἶπε πὼς ὁ Τὸμ Σμιθ ἔλειπε σὲ περιοδεία καὶ θὰ γύριζε σὲ πέντε μέρες. "Ἄν ὁ Μπλάκ ἤθελε νὰ τὸν δῇ γρηγορώτερα θὰ μπορούσε νὰ τὸν ζητήσῃ τὸ ἀπόγευμα τῆς τετάρτης μέρας στὸ σπίτι του.

—Μπορεῖτε νὰ μοῦ πῆτε, ρώτησε ὁ Μπλάκ, ἂν αὐτὸς ὁ νέος ἔχει κόκκινα μαλλιά;

—Ναί, ἀπάντησε ὁ ἄλλος γελώντας. Τὰ μαλλιά τοῦ Τὸμ Σμιθ εἶναι κόκκινα.

Ὁ Μπλάκ σκεπτόταν φεύγοντας ὁπὸ κεί ἂν θὰ ἔπρεπε νὰ πάῃ τώρα νὰ δῇ τὸν Τζὼν Φάρρεν ἢ ἂν ἔβριζε τὸν κόπο νὰ περιμένη τὴν ἐπιστροφή τοῦ Τὸμ Σμιθ. Τὰ κενὰ τοῦ σταυρόλεξου εἶχαν συμπληρωθῇ. Ἡ λαίδη Φάρρεν θὰ εἶχε ἀναγνωρίσει τὸ γιό της. Αὐτὸ ἦταν. Ναί, ἀλλὰ ὁ ὑπηρετὴς τῆς εἶχε πᾶν ἓνα ποτήρι γάλα ἀφοῦ εἶχε φύγει ὁ Τὸμ Σμιθ καὶ τὴν εἶχε βρῆ ἐντελῶς ἡρεμῇ. Ὑπῆρχε ἀκόμη ἓνα μικρὸ κενό. Ὁ Μπλάκ ἀποφάσισε νὰ περιμένη.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς τετάρτης μέρας πῆγε νὰ βρῇ τὸν Τὸμ Σμιθ στὸ σπίτι ὅπου νοίκιαζε ἓνα δωμάτιο. Ἡ νοικοκυρὰ τὸν ὡδήγησε σ' ἓνα δωμάτιο ὅπου ἓνας νέος, σχεδὸν παιδί, ἔτρωγε.

—Ἐνας κύριος σὰς ζητᾷ, εἶπε ἡ νοικοκυρὰ καὶ ἔφυγε.

Ὁ νεαρὸς ἦταν μᾶλλον κοντὸς μὲ ἀδύνατο πρόσωπο, ξεπλυμένα γαλανά μάτια καὶ κόκκινα μαλλιά.

—Τί συμβαίνει; ρώτησε καὶ ὁ τόνος του ἦταν ἀμυντικὸς προτοῦ ἀκόμη ὁ Μπλάκ ἀνοίξῃ τὸ στόμα του.

—Ὀνομάζομαι Μπλάκ καὶ ἐργάζομαι σὲ ἓνα ἱδρυτικὸ ἀστυνομικὸ γραφεῖο. Θὰ ἤθελα νὰ σὰς κάνω ἓνα-δύο ἐρωτήσεις.

—Τί θέλετε; ρώτησε ὁ Σμιθ καὶ σηκώθηκε ὀρθίως. Δὲν ἔχω κάνει τίποτα.

Τὰ μάτια τοῦ νέου φαίνονταν μικρὰ καὶ φιλόποπτα. Ὁ Μπλάκ ἄναψε ἓνα τσιγάρο.

—Δὲν σὰς εἶπα πὼς κάνατε τίποτα καὶ δὲν ἦρθα γιὰ νὰ κυττάξω τὰ βιβλία σας ἂν αὐτὸ εἶναι ποὺ σὰς στενοχωρεῖ. Ξέρω ὅμως πὼς ἐπισκεφθήκατε τελευταία τὴν λαίδη Φάρρεν καὶ ὅτι σὰς παράγγειλε δύο πολυθρόνες τοῦ κήπου.

—Καὶ λοιπόν;

—Τίποτ' ἄλλο. Θὰ ἤθελα νὰ μοῦ πῆτε τί ἔγινε στὴν ἐπίσκεψί σας αὐτή.

—Ἐντάξει, εἶπε ὁ Τὸμ Σμιθ κυττάζοντας πάντα τὸν Μπλάκ μὲ ὑποψία. "Ἄς ποῦμε ὅτι πῆγα σ' αὐτὴ τὴν λαίδη Φάρρεν καὶ ὅτι πῆ-

ρα τὴν παραγγελία. Θὰ τὰ κανονίσω μὲ τὴν ἑταιρία ὅταν πάω ἐκεῖ, ἂν μυρίστηκαν τίποτα. Θὰ τοὺς πῶ ὅτι κατὰ λάθος ζήτησα νὰ γράψῃ τὴν ἐπιταγὴ στὸ ὄνομά μου καὶ ὅτι αὐτὸ δὲν θὰ ξαναγίνη.

Ὁ Μπλάκ θυμήθηκε τὴν Μις Μὰρς καὶ τὸν αἰδεσιμῶτατο Οὐώρνερ. Γιατί οἱ ἄνθρωποι πάντα φανερώνουν ἓνα ψέμα ὅταν τοὺς ρωτᾷς γιὰ κάτι ἄλλο;

—Μοῦ φαίνεται πὼς τὸ καλύτερο εἶναι νὰ μοῦ πῆτε τὴν ἀλήθεια, εἶπε ὁ Μπλάκ. "Ἄν μοῦ πῆτε τὴν ἀλήθεια δὲν θὰ σὰς ἀναφέρω οὔτε στὴν ἑταιρία οὔτε στὸν διευθυντὴ τοῦ Σαῖντ-Ἐντμουντ.

—Αὐτοῖς σὰς ἔστειλαν; ρώτησε ὁ νέος μὲ ἀμηχανία. Θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ καταλάβω! Μὲ κυνηγᾶνε συνεχῶς. Δὲν μ' ἀφήνουν ποτὲ νὰ ἐκμεταλλευθῶ μιὰ εὐκαιρία, νὰ κάνω κάτι.

—Δὲν μ' ἐνδιαφέρει ἡ παιδική σας ἡλικία, εἶπε ὁ Μπλάκ. Θέλω μόνο νὰ μάθω γιὰ τὴν λαίδη Φάρρεν. Ξέρετε πὼς ἡ κυρία αὐτὴ σκοτώθηκε;

—Ναί, τὸ διάβασα στὴν ἐφημερίδα. Αὐτὸ μὲ ἔκανε νὰ τὸ ἀποφασίσω. Νὰ κρατήσω τὰ λεπτὰ καὶ νὰ σβύσω τὴν παραγγελία ἀπὸ τὸ βιβλίο μου. Εὐκόλο πράγμα.

Ὁ Μπλάκ κάπνιζε τὸ τσιγάρο του καὶ συλλογιζόταν πὼς αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος θὰ ἔσωζε τὸν κόσμο. Ὁ μικρὸς συνέχισε πρὶν εὐκόλα τώρα ποὺ τοῦ εἶπαν πὼς δὲν θὰ τὸν καταδώσουν.

—Ἡ λαίδη Φάρρεν ἦταν στὴ λίστα μου γιὰ τὴν περιοχὴ ἐκείνη. Μοῦ εἶπαν πὼς ἦταν πλούσια καὶ ἀσφαλὲς κατὰ τὰ παράγγελνε. Πῆγα λοιπὸν στὸ σπίτι της καὶ τῆς ἔδωσα ἓναν κατάλογο. Ἡ κυρία διάλεξε δύο πολυθρόνες καὶ τῆς ζήτησα μιὰ ἐπιταγὴ. Μοῦ τὴν ἔδωσε καὶ ἔφυγα.

—Πὼς σὰς φάνηκε ἡ λαίδη Φάρρεν; Ἦταν εὐγενικὰ καὶ ἡλικίας; Σὰς πρόσεξε καθόλου ἰδιαίτερα;

—Νὰ μὲ προσέξῃ; εἶπε ὁ Τὸμ Σμιθ μὲ ἀπορία. Γιατί; Δὲν ἤμουνα κανένα σπουδαῖο πρόσωπο. Ἀπλῶς πολυθρόνα ἐπιπλα.

—Τί σὰς εἶπε;

—Σημείωσε τὶς δύο πολυθρόνες στὸν κατάλογο καὶ τῆς ζήτησα τὴν

ἐπιταγὴ. "Ὅταν εἶδα πὼς εἶχε τὴ φάτσα ποὺ μπορεῖ νὰ τὴν ξεγελάσῃ κανεὶς εὐκόλα τῆς εἶπα νὰ γράψῃ τὴν ἐπιταγὴ στὸν φέροντα. Καὶ τὸ ἔκανε ἀμέσως. "Ἐφυγα καὶ πῆγα καὶ εἰσέπραξα τὴν ἐπιταγὴ. "Ὅταν εἶδα ὅτι ἐκείνη πέθανε ἀποφάσισα νὰ μὴν πῶ τίποτα. "Ἦταν ἡ πρώτη μου εὐκαιρία νὰ κάνω μερικά λεπτὰ χωρὶς νὰ τὸ ξέρῃ κανεὶς. Ἦταν εἴκοσι λίρες.

—Ἡ πρώτη σας εὐκαιρία καὶ τὴν μεταχειριστήκατε μὲ ὄχι τίμιο τρόπο. Δὲν ντρέπεστε γι' αὐτό;

—Μοῦ φαίνεται πὼς κανένας δὲν ντρέπεται προτοῦ τὸν τσακώσουν. Νὰ ὁμως ποὺ τώρα δὲν τὰ κατὰφερα. Τὴν ἄλλη φορὰ θὰ δοκιμάσω κάτι ἄλλο.

Ὁ Τὸμ Σμιθ χαμογέλασε καὶ τὸ χαμόγελο ἔδωξε τὴν φιλοποψία ἀπὸ τὰ μάτια του καὶ ἔδωσε στὴν ὄψι του μιὰ ἑκφρασι ἀδωότητος.

—Δοκίμασε νὰ σώσης τὸν κόσμο.

εἶπε ὁ Μπλάκ.

—Ἐ... εἶπε ὁ Τὸμ Σμιθ.

Ὁ Μπλάκ τὸν καληνύχτησε καὶ τοῦ εὐχήθηκε καλὴ τύχη.

Τὸ ἴδιο βράδυ ὁ Μπλάκ πῆγε νὰ δῇ τὸν σερ Τζὼν Φάρρεν. Προηγουμένως ὅμως ζήτησε νὰ μιλήσῃ μὲ τὸν ὑπηρετὴ καὶ μπήκαν μαζὶ στὸ σαλόνι.

—Μοῦ εἶπες πὼς ἔφερες τὸν ἔμπορο ἐδῶ μέσα καὶ τὸν ἄφησες μὲ τὴν λαίδη Φάρρεν καὶ ὅτι σὲ λίγα λεπτὰ ἡ λαίδη Φάρρεν σοῦ κτύπησε τὸ κουδούνι γιὰ νὰ τὸν συνοδεύσης στὴν πόρτα. "Υστερα ξαναῆρθες μὲ τὸ γάλα τῆς λαίδης Φάρρεν. "Ἔτσι εἶναι;

—Μάλιστα, κύριε.

—Ὅταν ἦρθες μὲ τὸ γάλα τί ἔκανε ἡ κυρία σου;

—Στεκόταν ἐκεῖ ποὺ εἰστε ἐσεῖς τώρα καὶ κύτταζε τὸν κατάλογο.

—Φαινόταν ἡσυχῇ;

—Μάλιστα.

—Τί ἔγινε ὕστερα; Θέλω νὰ μοῦ πῆς πάλι.

Ὁ ὑπηρετὴς στάθηκε νὰ σκεφθῇ.

—Ἐδῶσα στὴν κυρία τὸ γάλα.

Τὴν ρώτησα ἂν ἤθελε νὰ πῶ τίποτα στὸν σῶφρ καὶ εἶπε ὅχι γιατί θὰ ἔβγαине τὸ ἀπόγευμα μὲ τὸν κύριο. Μοῦ εἶπε πὼς εἶχε παραγγείλει δύο

πολυθρόνες, του κήπου και μου τις έδειξε στον κατάλογο. Της είπα πώς θα ήταν πολύ χρήσιμες. Την είδα να αφήνει τον κατάλογο επάνω στο τραπέζι και να πηγαίνει προς το παράθυρο για να πιη το γάλα της.

—Δεν είπε τίποτε άλλο; Δεν είπε τίποτε για τον έμπορο που είχε έρθει;

—“Οχι, κύριε. ‘Η κυρία δεν είπε τίποτα. Ουμώμαι πώς εγώ είπα κάτι φεύγοντας από το δωμάτιο, αλλά είμαι βέβαιος πώς η κυρία δεν άκουσε τί είχα πη γιατί δεν μου απάντησε.

—Τί είχες πη;

—Είπα κάτι για άστείο γιατί ήξερα πώς η λαίδη Φάρρεν αγαπούσε τα άστεία. Είπα πώς αν ξαναρχόταν ο έμπορος αυτός θα τον γνώριζα άμέσως από τα μαλλιά του. Σωστό Καροττάκι είναι, κυρία, είπα και έκλεισα την πόρτα.

—Εύχαριστώ, είπε ο Μπλάκ, δεν σε θέλω άλλο.

‘Ο Μπλάκ στάθηκε κυττάζοντας έξω στον κήπο. Σε λίγο μπήκε μέσα ο σερ Τζών.

—Σας περίμενα στο γραφείο

μου, είπε. Είστε πολλή ώρα εδώ;

—“Οχι, μόλις λίγα λεπτά.

—Λοιπόν, τί συμπέρασμα βγάλατε;

—Τα ίδια όπως και πριν, σερ Τζών.

—‘Εννοείτε πώς γυρίσαμε στο ίδιο σημείο; Δεν βρήκατε τίποτα που να δικαιολογή την αυτοκτονία της γυναίκας μου;

—Τίποτα. “Εβγαλα το συμπέρασμα πώς η γνώμη του γιατρού είναι σωστή. Μια ξαφνική διανοητική ταραχή που την προκάλεσε η κατάσταση της ώδηγησε τη λαίδη Φάρρεν στην αυτοκτονία. ‘Ηταν ευτυχισμένη, ευχαριστημένη από όλα και όπως ξέρετε και σεις και καθενας, ολόκληρη η ζωή της ήταν χωρίς καμμιά κηλίδα. Δεν υπήρχε άπολύτως καμμιά αιτία για να κάνει αυτό το διάβημα.

—Ευτυχώς, Θεέ μου, είπε ο σερ Τζών αναστενάζοντας.

‘Ο Μπλάκ δεν πίστευε ποτέ πώς ήταν αίσθηματικός και ευαίσθητος. Μά τώρα δεν ήταν πια τόσο σίγουρος γι’ αυτό.

Τ Ε Λ Ο Σ

Ο πόλεμος, έλεγε ο Ναπολέων, είναι μια λοταρία, στην οποία τα έθνη δεν πρέπει να διακινδυνεύουν παρά μικρές απώλειες. ‘Εννοείται, πώς αυτό δεν τον έμπόδισε να διακινδυνεύσει ο ίδιος πολύ μεγάλες...

☆

Tatler

Γιατρέ, είπε ο ηλικιωμένος κύριος, θέλω μια εξέταση αίματός, γιατί πρόκειται να παντρευτώ.

‘Ο γιατρός τον κύτταξε με θαυμασμό:

—Να παντρευτήτε; τον ρώτησε. Πόσων χρόνων είστε;

—‘Εβδομηντα όκτώ.

—Και η νύφη;

—Μόνον είκοσι δύο.

—Είκοσι δύο; επανέλαβε ο γιατρός. Μεγάλη ή διαφορά της ηλικίας και μπορεί να αποβή μοιραία.

—“Ε, γιατρέ μου, είπε ο γέρος πολύ φιλοσοφικό, αν πεθάνη... πέθανε!

Constellation

Βρουγχίλδη, Βασίλισσα της Αυστρασίας

Του

JEAN JACQUES FOURNIERES

Όταν ο Σιγβέρτος, γιός του Κλοθαρίου και βασιλιάς της Φραγκικής Αυστρασίας*, σκέφθηκε να πάρη μια γυναίκα, απέστρεψε πρώτα απ’ όλα την σκέψη του από τους γάμους που είχαν κάνει οι αδελφοί του, που χωρίς να σεβαστούν τη θέσι τους ανέβασαν ως τη σειρά τους υπηρέτριες του παλατιού γιατί τις έβρισκαν όμορφες και δεν ντράπηκαν να δώσουν τον τίτλο της συζύγου σε πολλές γυναίκες συγχρόνως. ‘Εκείνος αποφάσισε να πάρη μια μόνο γυναίκα και αυτήν να την αναζητήσει σε κάποια βασιλική οικογένεια.

‘Ακούοντας πώς ο βασιλιάς των Γόθων ‘Αθαναγίλδας είχε δυό κόρες, αποφάσισε να στείλη στο Τολέδο μια πρεσβεία για να ζητήσει σε γάμο την μικρότερη, την Βρουγχίλδη, που ήταν φημισμένη για την μεγάλη της ομορφιά.

Την αποστολή αυτή την ανέθεσε στον Γοδεγίζελο, αulάρχη των ανακτόρων, που ήξερε να μιλήσει όμορφα, και ο πρεσβευτής έφυγε από το Μπες με πολυάριθμη συνοδεία και πλούσια δώρα.

‘Ο ‘Αθαναγίλδας άκουσε με συμπάθεια τον Γοδεγίζελο και ά-

Συνεχίζοντας τη σειρά «Μεγάλες γόησσες της ιστορίας», η «Εκλογή» παρουσιάζει τη δραματική, τη μυθιστορηματική ζωή της βασιλοπούλας και βασίλισσας Βρουγχίλδης, που τις περιπέτειές της δεν τις γνώρισε ασφαλώς άλλη γυναίκα.

φου σκέφθηκε πώς ο Σιγβέρτος ήταν μεγάλος βασιλιάς του έδωσε την Βρουγχίλδη για να την πάη στο Μπες.

‘Η πριγκίπισσα ήταν πραγματικά όμορφη, η γοητεία της σαγηνευτική και η χάρη της αφάνταστη. Στο μακρύ ταξίδι που έκανε η μνηστή του βασιλιά Σιγβέρτου όσοι την είδαν είπαν πώς ο βασιλιάς είχε κάνει καλή εκλογή, γιατί πραγματικά δεν θα υπήρχε πουθενά πιο χαριτωμένη πριγκίπισσα.

‘Ο Σιγβέρτος, ανυπόμονος, μόλις έμαθε πώς η Βρουγχίλδη πλησίαζε όγηκε να την προϋπαντήσει και τόσο γοητεύθηκε μαζί της ώστε από την πρώτη στιγμή ένοιωσε ένα μεγάλο έρωτα να γεινιέται μέσα του.

Οι γάμοι έγιναν με πολλή επισημότητα και οι γιορτές κράτησαν μέρες. Περήφανος για τη

* Αυστρασία λεγόταν η ‘Ανατολική Γαλατία.

γυναίκα που είχε διαλέξει ο Σιγβέρτος κάλεσε όλους τους άρχοντες του βασιλείου του να τη δουν. Έγιναν πολλές χαρές και το γαμήλιο συμπόσιο ήταν πραγματικά υπέροχο. Τίποτα δεν έλειπε, ούτε και ένας ποιητής που άπηγγεيلة στίχους για να παίνεση την καίνουργια βασίλισσα. "Όλοι ήταν πρόθυμοι να έξυμνήσουν την κόρη του βασιλιά των Γότθων, να παινέσουν την όμορφιά του προσώπου της, την ευγένεια και τον άρχοντικό της άέρα, το γοητευτικό της παράστημα, τη χάρι της περπατησιδς της. Καί όλοι γοητεύθηκαν από τά λόγια της. Στην αύλή του πατέρα της, που είχε έπηρεαστή από τον Ρωμαϊκό πολιτισμό, ή πριγκίπισσα είχε πάρει μιά σπουδαία μόρφωση που την έβαζε ψηλότερα από όλες τις γυναίκες.

★

Η φήμη της Βρουγγίλδης έφθασε ως τ' αυτιά του Χιλπέριχου, άδελφού του Σιγβέρτου και βασιλιά της Νευστρίας.* "Ως το τε ζούσε όλο με όργια και είχε για σύντροφο της ζωής του μιά υπηρέτρια που την έλεγαν Φρεδεγόνδη.

"Όταν έμαθε για την όμορφιά της Βρουγγίλδης και για το θαυμασμό που είχαν όλοι γι' αυτήν, ζήλεψε τη δόξα που άντανακλούσε στον άδελφό του και θέλησε κι' αυτός να πάρη μιά γυναίκα άντάξιά του. Έστειλε λοιπόν στο βασιλιά των Γότθων πρεσβεία να ζητήσει το χέρι της άδελφής της Βρουγγίλδης, της Γαλεσβίνδης.

"Ο Άθαναγίλδης έδωσε με πολύ δισταγμό τη συγκατάθεσί του γι' αυτό το γάμο γιατί ήταν γνωστή ή ζωή του Χιλπέριχου και

* Η Νευστρία ήταν όπου ή σημερινή Γαλλία.

το πάθος του για τη Φρεδεγόνδη.

"Ετσι ή Γαλεσβίνδη έφυγε από το Τολέδο πολύ θλιμμένη για να πάη να συναντήσει τον μνηστήρα της που στην αρχή φάνηκε γοητευμένος μαζί της. Άλλά ήταν άγενής και θάναυσος και ή Φρεδεγόνδη κατάφερε να τον τραθήξη πάλι κοντά της ενώ ή δυστυχισμένη Γαλεσβίνδη θρέθηκε μιά μέρα στραγγαλισμένη στο κρεβάτι της.

Σύμφωνα με τις συνήθειες των Φράγκων, όταν γινόταν ένας φόνος έπρεπε ο πιό κοντινός συγγενής να αναλάβη την εκδίκηση. Για να εκδικηθή την άδελφή της ή Βρουγγίλδη παρακίνησε τον Σιγβέρτο να κάνει πόλεμο εναντίον του Χιλπέριχου και στο τέλος ο Σιγβέρτος νίκησε. Θριαμβευτής έτοιμαζόταν να άνακηρυχθή βασιλιάς στα έδάφη του πατέρα του όταν τη μέρα άκριβώς της τελετής δυο σκλάβοι κατάφεραν να φθάσουν κοντά του και να τον χτυπήσουν με μαχαίρι. Το όπλο τους το είχε δώσει ή Φρεδεγόνδη, που είχε κίόλας δηλητηριάσει την αίμμή του.

"Ο Χιλπέριχος έγινε πανόχυρος και ή Βρουγγίλδη φυλακίστηκε. "Ο Χιλπέριχος σκεπτόταν πώς δεν είχε πιά τίποτα να φοβηθή, αλλά δεν υπολόγιζε την γυναικεία όμορφιά και την γοητεία που μπορεί να άσκήση.

Η Βρουγγίλδη κατάφερε πρώτα να σώση το γιό της. Ένας άν θρωπος που της είχε άφοσιωθεί ήπως και όλοι όσοι την πλησίαζαν κατάρθωσε να πάη το παιδί πίσω στην Αύστρασία, όπου τον άνακήρυξαν βασιλιά στη θέσι του δολοφονημένου πατέρα του. Έτσι ή Αύστρασία γλύτωσε από την έξουσία του Χιλπέριχου, που άργισμένος πήγε να θρῆ την Βρουγγίλδη στη φυλακή της. Μέσα στην όργη του ήταν

έτοιμος να την σκοτώση. Άλλά ήταν όμορφη και ήταν 28 χρονών. "Όταν θρέθηκε κοντά της λύγισε σάν τους άλλους. Μαζί του είχε πάρει το γιό του τον Μεροβαίο. Μέσα στην ταραχή του ο Χιλπέριχος δεν πρόσεξε τά έλέμματα που έρριξε ο νέος στην φυλακισμένη. "Όστόσο αυτά τά βλέμματα μετέβαλαν το γιό σε έχθρο του πατέρα και σκλάβο της φυλακισμένης.

★

Γυρίζοντας με τον πατέρα του στον πύργο τους ο Μεροβαίος δεν μπορεί να ξεχάση τη μορφή της Βρουγγίλδης. Τον κυνηγεί ή θύμησί της, τον τυραννά ή έπιθυμία να την ξαναδῇ. "Όταν ο πατέρας του του άναθέτη μιά στρατιωτική άποστολή την έγκαταλείπει, ξεφεύγει και τρέχει στη Ρουέννη. Ξέρει τί κίνδυνο διατρέχει, αλλά δεν τον ενδιαφέρει. Κατορθώνει να της έμπνεύση τον έρωτά του και εκείνη δέχεται να τον παντρευτή. Για να άποφύγουν τά αντίποινα καταφεύγουν μαζί σε ένα ιερό άσυλο.

"Ο θυμός του Χιλπέριχου όταν έμαθε την προδοσία του γιού του και τον γάμο του δεν είχε όρια και ή Φρεδεγόνδη άποκινούσε την όργη αυτή με κάθε μέσον. Τον παρακινεί να σκοτώση αυτόν που έμποδίζει τον δικό της το γιό να φθάση στο θρόνο. "Ο Χιλπέριχος ξέρει να λήη ψέμματα. Προσποιείται πώς συγχωρεί, πώς δέχεται το γάμο και προσελκύει τους νεονόμφους έξω από το άσυλό τους. Για να γίνη πιό πιστευτός άπελευθερώνει έπις ήμως τη Βρουγγίλδη και την άφήνει να γυρίση στη χώρα της. Γι' αυτήν θά σκεφθή άργότερα.

Πρώτα θέλει να εκδικηθή το γιό. Η Φρεδεγόνδη είναι εκεί για να φροντίση γι' αυτό. Τον παίρνουν και του κόβουν τά μα-

κρά του μαλλιά, σημείο της θανάλικής του έξουσίας. Με τον ξεπεσμό αυτό θά πρέπει να κλεισθή σε μοναστήρι. "Ο δυστυχισμένος όμως καταφέρνει να ξεφύγη. Θέλει να θρῆ την Βρουγγίλδη, αλλά οι άρχοντες της Αύστρασίας που δεν βλέπουν με καλό μάτι την παρουσία της βασίλισσας κοντά στο γιό της, άρνούνται να δεχθούν τον Μεροβαίο. Πλανιέται άπελπισμένος, κρύβεται στα δάση χωρίς προστασία, χωρίς βοήθεια και πέφτει στα χέρια ανθρώπων της Φρεδεγόνδης που το άγρυπνο μίσος της την βοήθησε να τον θρῆ.

Ξέροντας τί βασανιστήρια τον περιμένουν ο Μεροβαίος διατάζει ένα σκλάβο του να τον σκοτώση.

★

"Όστόσο στην Αύστρασία άρχισε ο άπελπισμένος άγώνας της Βρουγγίλδης εναντίον των μεγάλων άρχόντων του βασιλείου. Τον άγώνα αυτό τον διεξήγαγε με άφανταστη δύναμι όσο καιρό έασίλευε ο γιός της και τά έγόνια της. Μπροστά στη θαρραρότητα, την άστάθεια, την άναρχία, την άταξία, ή έξαιρετική γυναίκα άρθώθηκε σάν μιά έπιβίωση του ρωμαϊκού πνεύματος. Οί άρχοντες της Αύστρασίας, παραδομένοι στα πάθη τους, στην πλεονεξία τους, στη δίψα της λεηλασίας, στα βίαια καπρίτσια τους που τους έμποδίζουν να άντιληφθούν την έννοια της σταθερής διακυβερνήσεως, συγκρούονται με την έπιμονή και την θέληση της Βρουγγίλδης να δημιουργήση ένα βασίλειο ίσχυρό και πειθαρχημένο. Είναι μιά διαμάχη τρομερή, άνελέτη, γεμάτη βιαιότητες, προδοσίες, έγκλήματα. Εκείνη τά άντιμετωπίζει όλα σάν βασιλιάς με ίκανότητα, με πολιτική.

Κοντά στη δύναμι πού της χαρίζει ακόμη ή όμορφιά καί ή γοητεία της έρχεται νά προστεθώ ή δύναμι της πνευματικής της ανωτερότητας. Οι άρχοντες δέχονται μέ όργη την έξουσία της μά δέν μπορούν νά την καταβάλουν. Τούς αντίτάσσει ένα πνεύμα σταθερότητας πού νικά ό,τι δοκιμάζουν νά κάνουν έναντίον της. Στο τέλος όμως νικιέται από τό γιό της παλιάς έχθρας της, της Φρεδεγόνδης, καί πέφτει στά χέρια του.

Η έκδικητική έρωμένη του Χιλπέρικου δέν ζούσε πιά, αλλά είχε μεταδώσει τό μίσος της στο γιό της. Τρείς μήνες βασάνισαν την αίχμάλωτη Βρουγγίλη. Κι' άφου την γύρισαν επάνω σέ μιá καμήλα γιά νά την περιγελάσουν όλοι οι στρατιώτες, κι' άφου στο τέλος την έδεσαν από τά μαλλιά καί τά χέρια σέ ένα άλογο, καί τό μαστίγωσαν γιά νά τρέξη, άφησαν τις πέτρες καί τά χτυπήματα νά δώσουν τέλος στη ζωή της προικισμένης μέ έξυπνάδα καί όμορφιά βασίλισσας.

Γιά νά εύχαριστήση τή νοσοκόμο πού περιερχόταν καθημερινώς τό θάλαμο γιά νά κάνει όλες τις ένομομικές ενέσεις — πού ως γνωστόν γίνονται στά... μαλακά — ένας στρατιώτης της χάρισε ένα δωράκι γιά τά Χριστούγεννα, μέ τό έξης σημείωμα: Στόν καλύτερο πυροβολητή τών... μετόπισθεν.

A. Hannah

☆

Ένας ναύτης περνά από τό τελωνείο. Από τό ένα χέρι κρατά μιá γάτα καί στο άλλο ένα πακέτο.

— Έχεις νά δηλώσης τίποτε; τόν ρωτά ό τελωνειακός.

— Τίποτε, άπαντά εκείνος.

— Καί τό πακέτο;

— Ά, τό πακέτο... Λίγο καφέ γιά τή γάτα.

Ό τελωνειακός τόν κυτάζει άγρια:

— Μά, τί λές! τρώει ή γάτα καφέ;

— Έγώ αυτό της δίνω... κύριε τελώνη, θέλει τό φάη, θέλει μὴν τό φάη... άπάντησε ό ναύτης.

☆

Constellation

Μεταρρυθμιστής είναι ό άνθρωπος πού επιμένει πολύ συνειδητά ότι είναι ό οδηγός σας.

«Femina»

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

Γιά νά ανοίξη κανείς την έξω πόρτα του σπιτιού του "Εντισον έπρεπε νά βάλλη πολλή δύναμι. Όταν ένας γνωστός του του παραπονέθηκε, ό "Εντισον του είπε τό μυστικό: Καθένας πού ανοίγει την πόρτα δουλεύει, χωρίς νά τό ξέρη, την άντλία καί βάζει στη στέρνα μου έντεκα γαλλόνια νερό!

Boston Daily Globe

☆

Ένας κουρελής σταματά στο δρόμο μιáς παλιοσυνοικίας ένα καλοντυμένο κύριο, πού ποιός ξέρει πώς είχε ξεπέσει εκεί, καί του λέει:

— Καλό νά έχετε, κύριε, δώστε μου μιá βοήθεια. Είμαι ένας φτωχός άνθρωπος, πού έχει χάσει τά πάντα καί δέν του άπόμεινε στά χέρια του παρά αυτό τό πιστολάκι...

World Telegram

☆

Πάντα εθαύμαζα τούς ανθρώπους πού άκριβολογούν ακόμη καί σέ στιγμές πού όποιοσδήποτε άλλος θα μπερδεύταν ή τουλάχιστον θα καθυστερούσε ψάχνοντας νά βρή την κατάλληλη λέξη.

Μιά φορά γυρίζοντας ή γυναίκα του στο σπίτι σέ θυμάμαι ένα καθηγητή. Μιά φορά βρήκε στην άγκαλιά της υπηρέτριάς τους.

— Πέρσυ! φώναξε. Κυριολεκτικώς έκπλησσομαι!..

— Όχι, αγαπητή μου, άπάντησε ό καθηγητής, επιμένοντας πάντα στην άκριβολογία. Έγώ είμαι εκείνος πού έκπλησσεται. Έσύ καταπλησσεσαι!

Michael Thomas

☆

Ένας συνταγματάρχης καί ένας στρατηγός φεύοντας πεζή από τό στρατόπεδο συναντούσαν στο δρόμο πολλούς στρατιώτες, πού κάθε φορά πού όταν γιά νά χαιρετήσουν. Ό στρατηγός παρατήρησε πώς κάθε φορά πού ό συνταγματάρχης άναπέδιδε ένα χαιρετισμό, μουρμούριζε ένα «όμοίως». Βέβαια, τό πράγμα του έκαμε έντύπωση καί ρώτησε τόν συνταγματάρχη γιάτί τό έλεγε αυτό.

— Ά, στρατηγέ μου, έκανα κι' έγώ στρατιώτης μιá φορά καί ξέρω τί σκέπτονται όλοι αυτοί, όταν χαιρετούν τόν συνταγματάρχη τους!

Pourquoi Pas?

Οἱ ἀρχαῖοι ἐγνώριζαν τὴν ἠλεκτρικὴ μπαταρία καὶ τὸ ἀλεξικέραυνο !

Τοῦ

PIERRE DEVAUX

Οἱ σοφοὶ τῆς ἀρχαιότητος Ἕλληνες, Ρωμαῖοι, Ἑβραῖοι, Ἀσσύριοι καὶ ἄλλοι, γνώρισαν πολλές ἐφευρέσεις, γιὰ τίς ὁποῖες ἐμεῖς σήμερα εἴμαστε περήφανοι, ἀλλὰ ἐκεῖνοι τίς ἄφησαν ἀνεκμετάλλευτες, γιατί δὲν τοὺς ἄρεσαν οἱ πρακτικὲς ἐφαρμογές.

Σ' αὐτὸ τὸ συμπέρασμα ὡδηγήθηκαν μερικοὶ ἐρευνητὲς πού ἀσχολοῦνται μὲ τὴν μελέτη τῶν τεχνικῶν ἐπιτευγμάτων τοῦ παρελθόντος.

**Μιά ἠλεκτρικὴ στήλη
στοὺς Πάρθους !**

Ὁ δρ Βίλχελμ Καϊνιχ πληροφόρησε τὸ Μουσεῖο τῆς Βαγδάτης πὼς ἕνα παράξενο «ἠλεκτρικὸ ὄργανο» εἶχε βρεθῇ στὶς ἀνασκαφὲς μιᾶς ἀποστολῆς στὸ Κουζούτ Ραμπόα, νοτιοανατολικά τῆς Βαγδάτης.

Πρόκειται γιὰ ἕνα πήλινο δοχεῖο μὲ ὕψος 14 ἑκατοστά καὶ διάμετρο 8 ἑκατοστά. Τὸ κυκλικὸ ἄνοιγμα τοῦ δοχείου σχηματίζει ἕνα λαμὸ μὲ διάμετρο 33 χιλιοστά. Μέσα στὸ δοχεῖο βρέθηκε ἕνας κύλινδρος φτιαγμένος ἀπὸ ἕνα φύλλο ἐντελῶς καθαροῦ χαλκοῦ, μὲ διάμετρο 26 χιλιο-

στά. Τὸ βάθος τοῦ κυλίνδρου ἦταν ντυμένο ἀπὸ μέσα μὲ ἕνα στρώμα μονωτικὸ ἀπὸ ἀσφαλτο, πάρχους 3 χιλιοστών. Ἐνα χονδρὸ πῶμα ἀπὸ τὸ ἴδιο ὕλικό ἐκλεινε ἐρμητικὰ τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ κυλίνδρου. Ὁ ἄξων τοῦ πώματος ἦταν ἀπὸ σίδηρο, μὲ μήκος 75 χιλιοστά καὶ πλάτος στὴ θάσι τοῦ ἕνα ἑκατοστό. Τὸ ἐπάνω μέρος τῆς μικρῆς ράβδου ἦταν στρογγυλὸ, ἐνῶ τὸ κάτω εἶχε ξυστῇ ἔτσι, ὥστε νὰ σχηματίζη μύτη.

Ἐνα τέτοιο σύνολο δὲν θὰ μπορούσε νὰ εἶχε ἄλλο σκοπὸ παρὰ νὰ παράγη ἠλεκτρικὸ ρεῦμα. Ἄν θυμηθοῦμε πὼς ἡ «στήλη» αὐτὴ βρέθηκε ἀνάμεσα στὰ εἱλεῖπια τοῦ βασιλείου τῶν Πάρθων, πού ἀνθίσε ἀπὸ τὸ 250 π.Χ. ἕως τὸ 224 μ.Χ., διαστάζουμε νὰ δεχθοῦμε αὐτὴ τὴν ἐρμηνεία. Καὶ ὅμως κάθε ἄλλη ἐξήγησι μοιάζει ἀπίθανη.

Ἡ ἀξία τῆς ἀνακαλύψεως αὐξάνεται ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι τέσσερα ὅμοια θάζα βρέθηκαν κοντὰ στὸ Τέλ Ὁμάρ, στὴν ἀρχαία Σελεύκεια. Κοντὰ στὰ θάζα αὐτὰ βρέθηκαν λεπτότερα σιδερένια κομματάκια καὶ ραβδάκια

χάλκινα, πού θὰ ἐπαιζαν ρόλο καλωδίων.

Μιά ἀποστολὴ μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν καθηγητὴ Κύνλερ, διευθυντὴ τοῦ Μουσείου τοῦ Βερολίνου, θρῆκε παρόμοια θάζα μὲ κομματάκια σιδήρου καὶ χαλκοῦ στὴν Κτησιφῶντα, κοντὰ στὴν Βαγδάτη. Τὰ ἐργαλεῖα αὐτὰ ἀνήκουν στὴν ἐποχὴ πού ἡ δυναστεία τῶν Σασσανιδῶν βασιλεύε στὴν Περσία καὶ στὶς γειτονικὲς χώρες στὰ χρόνια 224-651 μ.Χ.

Ὁ δρ Καϊνιχ διαπίστωσε πὼς οἱ χρυσοχόοι τῆς Βαγδάτης χρησιμοποιοῦν ὡς σήμερα γιὰ τὴ δουλειὰ τους μιὰ μέθοδο ἐπιχρυσώσεως πού ἰσοδυναμεῖ μὲ πραγματικὴ ἠλεκτρόλυσι. Ἡ μέθοδος αὐτὴ εἶναι ἀσφαλῶς πολὺ παλιὰ καὶ δὲν εἶναι καθόλου ἀπίθανο νὰ φθάνη ὡς τὴν ἐποχὴ τῶν Σασσανιδῶν. Οἱ μπαταρίες μποροῦν πραγματικὰ νὰ ἀποδώσουν ρεῦμα ἀρκετὰ ἰσχυρὸ γιὰ νὰ χρυσώση κανεὶς μὲ ἠλεκτρόλυσι μικρὰ ἀσημένια ἀντικείμενα.

Ἔτσι 1500 χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψι τοῦ Ντάνιελ, ἡ γαλβανοπλαστική, πού τὴν ἐφαρμόζουν σήμερα τόσο συχνὰ στὴ σύγχρονη βιομηχανία, ἦταν γνωστὴ στοὺς Ἀνατολίτες. Εἶναι περίεργο πὼς τὸ σπουδαῖο αὐτὸ γεγονὸς δὲν ἀναφέρεται καθόλου ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς. Ὑποθέτουμε ὅμως πὼς οἱ στήλες αὐτὲς καὶ ἡ χρησιμοποίησί τους ἦταν μυστικὸ πού φυλαγόταν μὲ προσοχὴ καὶ διδασκόταν ἀπὸ πατέρα σὲ γιό.

**Ἡ ἱερὴ κιβωτὸς τῶν Ἑβραίων
ἦταν μιὰ φιάλη τοῦ Λέυντεν**

Ἐνας Γάλλος σοφός, ὁ Μωρίς Ντενίς-Παπέν, ἀπόγονος τοῦ διασήμεου ἐφευρέτου τῆς ἀτμομηχανῆς, ἀνακοίνωσε μερικὲς ἐξαι-

ρετικά παράξενες ἐρευνες πού ἔκαμε σχετικὰ μὲ τὴν Ἱερὴ Κιβωτὸ τῶν Ἑβραίων πού θεωρεῖται... ἠλεκτρικὴ μηχανή. Ὁ Γάλλος ἐπιστήμων στηρίζει τὴ γνώμη του στὰ ἀκόλουθα συγκεκριμένα στοιχεῖα: Τὸ κείμενο τῆς Βίβλου μᾶς λέει πὼς μόνο οἱ Μεγάλοι Ἱερεῖς, ὅπως ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἀαρών, μπορούσαν νὰ ἐγγίσουν τὴν Κιβωτὸ. Οἱ κοινοὶ θνητοὶ, ὅταν τὴν ἀγγίζαν, ἐπεφταν κάτω μὲ ἕνα θῖαιο κλονισμό, δηλαδὴ πάθαιναν ἠλεκτροπληξία. Τί μᾶς λέει, ἄλλωστε, τὸ βιβλίον τῆς Ἐξόδου γιὰ τὴν κατασκευὴ τῆς Κιβωτοῦ; Στὸ κεφάλαιο XXV διαβάζουμε τὰ ἑξῆς: «Θὰ κατασκευάσετε μιὰ κιβωτὸ ἀπὸ ἀσηπτο ξύλο, θὰ τὴν ντύσετε μὲ καθαρὸ χρυσὸ καὶ θὰ κάνατε ἀπὸ πάνω μία στεφάνη, ἐπίσης ἀπὸ χρυσὸ, γύρω-γύρω. Στὶς τέσσερις γωνίες τῆς κιβωτοῦ θὰ τοποθετήσετε τέσσερις χρυσοὺς χαλκάδες. Καὶ θὰ κάνατε ράβδους ἀπὸ ἀσηπτο ξύλο πού θὰ τίς καλύψετε μὲ χρυσὸ καὶ θὰ τίς περάσετε στοὺς χαλκάδες γιὰ νὰ μεταφέρετε ἔτσι τὴν κιβωτὸ».

Διαβάζοντας αὐτὴ τὴν περιγραφὴ μᾶς κάνει ἐντύπωσι ἡ σημασία πού δίνεται στὴν κατανόμη τοῦ ξύλου καὶ τοῦ μετάλλου καὶ κυρίως στὸ γεγονὸς ὅτι τὸ ξύλο, πού εἶναι μονωτικὸ, τονίζεται πὼς πρέπει καὶ στὶς δύο ὁψεις του νὰ καλύπτεται ἀπὸ μεταλλικὰ φύλλα, πού εἶναι καλὸι ἀγωγοὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ.

Φορτισμένη μὲ τὸν τρόπο αὐτό, ἡ Κιβωτὸς ἦταν ἔτοιμη νὰ κεραυνώσῃ τοὺς ἀσεβεῖς. Ἀντιθέτως, οἱ ἱερεῖς δὲν διέτρεχαν κανένα κίνδυνο γιατί ἡ Ἐξόδος μᾶς πληροφορεῖ πὼς τὰ ροῦχα πού φοροῦσαν ἦταν ὑφασμένα μὲ νήματα χρυσοῦ καὶ στολι-

σμένα με χρυσές αλυσίδες που σέρνονταν στη γη».

Είναι φανερό πώς η ξύπνη αυτή προσγείωσε τους έπείτρεπε να πλησιάζουν χωρίς να παθαίνουν οι ίδιοι τίποτα, δεδομένου ότι ο ηλεκτρισμός διοχετευόταν κατ' ευθείαν στη γη. "Ετσι έξηγοούνται και τα φωτεινά φτερά, οι «φλόγες του κεραυνού», που τριγυρνούσαν την Κιβωτό, όπως γίνεται σέ ένα συσσωρευτή ύψους τάσεως, σύμφωνα με την περιγραφή του βιβλίου των "Αριθμών.

Το άλεξικέραυνο των Ρωμαίων

Ο Ευστάθιος, σχολιαστής της "Οδύσσειας, μάς διηγείται την περιπέτεια κάποιου Σαλμονέως, Βασιλιά της "Ηλείας, που προσπαθούσε να μιμηθί τη λάμψη της άστραπής και χάθηκε την ώρα των δοκιμών του. "Ο Ευσέβιος Σαλθέρτ, στο βιβλίο του για τις "Απόκρυφες "Επιστήμες, υποθέτει πώς ο Σαλμονεύς ήξερε το μυστικό να «παίρνη από τα νέφη το ηλεκτρικό ύλικό και να το συγκεντρώνη ως το σημείο που να προκαλή κάποια φοβερή έκρηξη». "Αλλοι περισσότεροι πεζοί υποστηρίζουν πώς ο Σαλμονεύς έσερνε άπλωσ τον άρμα του επάνω σε μία μετάλλνη γέφυρα για να μιμηται τον κεραυνό.

"Ο Τούλιος "Οστίλιος, Βασιλιάς της Ρώμης, έμαθε από τα βιβλία του προκατόχου του Νουμά ένα «τέχνασμα» για να προσελκύη τον κεραυνό του Δία. "Αλλά —

μάς πληροφορεί ο Πλίνιος — έκανε κάποιο λάθος στην ιεροτελεστία (στην ηλεκτρική μόνωση θά λέγαμε σήμερα) και πέθανε κεραυνωμένος.

Στην "Ετρουρία μάς φέρνει ένα άλλο παλιό κείμενο, «"Ο Φάρσαλος», άναφέροντας τα παράξενα πειράματα του μάντη "Αρούνης, που ζούσε το 1500 π.Χ. και φαίνεται πώς γνώριζε το άλεξικέραυνο.

"Ο Κτησίας της Κνίδου, σύτροφος του Ξενοφώντα, διηγείται πώς είχε δεχθί δύο θαυματουργά ξίφη, ένα από τα χέρια του "Αρταξέρξη και ένα άλλο από τη μητέρα του Βασιλιά. «"Αν φυτέψουμε τα ξίφη στη γη, με τη μύτη προς τα επάνω, λέει ο Κτησίας, μπορούν να διαλύουν τα νέφη, την παγωνιά και τις θύελλες».

"Η άναλογία με τα δικά μας άλεξικέραυνα είναι καταπληκτική. Μόνο που μπορούμε να παρατηρήσουμε στον Κτησία πώς ένα ξίφος φαίνεται να είναι πολύ κοντό για να έχη κάποια άποτελεσματική μετεωρολογική επίδραση. "Ο "Ηρόδοτος διαβεβαιώνει πώς οι άρχαιοι "Θράκες ήξεραν να έκκενώνουν τα νέφη της καταιγίδας ρίχνοντας τα βέλη τους έναντίον του ουρανού. Δεν θά πρέπει όμως έδω να δοϋμε ένα προηγούμενο του περιφημου ηλεκτρικού χαρταετού του Φραγκλίνου γιατί ένα άπομονωμένο βέλος δεν μπορεί να έχη άποτελέσματα έκκενώσεως, άφου δεν συνδέεται με το έδαφος με κάποιο καλώδιο.

Το κακό στον κόσμο δεν το προκαλεί αυτός που λέει όλα όσα ξέρει, αλλά εκείνος που λέει περισσότερα από όσα ξέρει.

ΤΟ ΧΡΥΣΑΦΙ ΤΗΣ ΝΑΠΟΛΗΣ

Τού

GIUSEPPE MAROTTA

— Διήγημα —

Το Μάη του 1943, σέ γράμμα της από τη Νάπολη, ή άδελφή μου ή "Αντα μου έγραφε μέσα στα πολλά:

«Θυμάσαι τον Δόν "Ιγνάτιο; Κατάντησε να ζή σ' ένα υπόγειο στη Μερτζελλίνα. "Ο τελευταίος βομβαρδισμός του τάκανε κομμάτια όλα. Φαντάσου πώς από τη

βιασύνη του να βγί και να γλυτώση, έέχασε στο κομουντίνο τα ψεύτικα δόντια του. Μα έέρεις τί άνθρωπος είναι. Λέει πώς δεν μπορεί ν' αφήση τους πελάτες του. Γι' αυτό βολεύτηκε σέ μια τρύπα από δόμβα, μ' ένα κομμάτι λαμαρίνα για σκεπή. Βρήκε ένα σκαμνί και έρθηκε και τραπεζάκι. Δεν ξέρω αν σου είπα ποτέ πώς έδω και χρόνια ζή αντίγράφοντας μουσική και δίνοντας μαθήματα κιθάρας. Το γεγονός είναι πώς δύο μέρες μετά την κα-

ταστροφή, είχε κιάλας πάρει τη θέσι του στην τρύπα. Λένε πώς δεν θά του επιτρέψουν να μείνη. Αυτός όμως υποστηρίζει πώς ή τρύπα είναι μόνο το γραφείο του, γιατί τη νύχτα κοιμάται στο σπίτι ενός μαθητή του. Τί τύπος! Στην αίτησι για την άποζημίωσι πρόσθεσε: «παρακαλώ, να μου δοθί έπειγόντως μασέλα, γιατί χωρίς δόντια δεν μπορώ να καπνίσω την πίπα μου».

Χαμογελάει έν τώ μεταξύ με το άδειο στόμα του ο Δόν "Ιγνάτιος Τσιβιέλλο και θέβαια έχω τον θυμώμαι σαν να χωρίσαμε μόλις χθές.

Είναι ένας πρωτότυπος, έπιβλητικός και βαρύς καμπούρης, με μπόι πιο ψηλό από το μέτριο. "Η φύσι φαίνεται πώς τον παραμόρφωσε μόλις μία στιγμή πριν τον παραδώση σαν

Τα διηγήματα του Τζουζέππε Μαρόττα —τέσσερα από τα όποια είδαμε πέσει στον κινηματογράφο σέ σηηνοθεσία του Βιττόριο Ντέ Σίκα με τον ίδιο γενικότερο τίτλο «Το χρυσάφι της Νάπολης» — άποτελούν κεφάλαια της ίδιας ιστορίας, στρογγύλε του ίδιου ποιήματος, με θέμα τα δομαία και το λαό της πόλεως πριν ο συγγράφας γεννήθηκε και μεγάλωσε, της Νάπολης. Γι' αυτό και πάντα δίστασε σ' αυτά τους νοσταλγικούς τόνους της αυτοβιογραφίας. Σήμερα ο Μαρόττα έχει γράψει πολλά βιβλία, είναι πια σέ νήματα τεσσάρων χρόνων και διάσημος. "Από το βιβλίο του όμως που άρχίζει με το διήγημα που δίνουμε, έχει μείνει στη φαντασία των άναγνωστών του με το πρόσωπο που θυμάται κι' ο ίδιος: το άδύνατο, πεινασμένο δονάνο, με τα μαύρα σαν καπνιστές έλιες μάτια που έέχσε και μεγάλωσε τραγώντας ψωμί, λάδι κι' αλάτι και, τίς μεγάλες μέρες, την πατροπαράδοτη ναπολιτάνικη πίτσα.

τὸν πιὸ φυσιολογικὸ καὶ γερὸ ἄνθρωπο. Τοῦκανε γι' ἀστεῖο ἕνα εἶδος περισπομένης στῆ σπονδυλικὴ στήλη πού, καθὼς μεγάλωνε, πήρε τὴ μορφή καὶ τὴν σκληράδα μιᾶς σακκούλας γεμάτης πέτρες.

Ὁ Δὼν Ἰγνάτιος δὲν τὸ πήρε κατάκαρδα. "Ἀλλωστε, ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, εἴκοσι χρονῶν ἀκόμη, εἶχε πολλὰ λεφτὰ γιὰ νὰ διασκεδάζη.

—Εἶναι ἐλάττωμα πού κρατᾷ συντροφιά, ἔλεγε στὸ τέλος μιλώντας γιὰ τὴν καμπούρα του. Μεθυσμένος ἀπὸ πρόστυχη σαμπάνια στὰ κέντρα ὅπου σπαταλοῦσε τὴν κληρονομιά του, ἔδειχνε τὴν καμπούρα κλείνοντας τὸ μάτι στ' ἀρσενικά καὶ θηλυκά παράσιτά του καὶ δήλωνε:

—"Ἐχω μέσα τὸν φύλακα ἀγγελό μου, κλειδωμένον μὲ λουκέτο μὴ μοῦ φύγη.

Μιά μέρα, ὅμως, στὸ τελευταῖο ἀπὸ τὰ παλατάκια πού εἶχε κληρονομήσει, μῆλκε ἕνα φύλλο χαρτί στὰ χέρια ἑνὸς δικηγόρου, ὅπως λέει ὁ ποιητής. Τὴν ἄλλη μέρα, ὅλη ἡ περιουσία τοῦ Δὼν Ἰγνατίου ἦταν κάτι δαχτυλίδια καὶ σκουλαρίκια τῆς μάνας του, δεμένα στὸ ἴδιο μαντήλι μὲ τὸ ὁποῖο ἀέριζε τὸ πρόσωπό του ὅταν περνοῦσε, ἀνάμεσα σὲ δύο σειρὲς κατὰπληκτου λαουτζίκου, στὸ δρόμο ὅπου κάποτε ἦταν ἀφεντικό. Λέγανε πὼς εἶχε δέρι τοὺς κλητῆρες πού ἦρθαν νὰ τοῦ ἀδειάζουν τὸ σπίτι. Καὶ πράγματι, παρ' ὀλίγο νὰ τὸ κἀν, ἀλλὰ τὸν ἔπιασαν τὰ γέλια ὅταν εἶδε πὼς ἀνάμεσα στ' ἀντικείμενα πού εἶχαν συγκεντρώσει ἦταν κι' ἕνα παμπάλαιο σκονισμένο κλῶσμα.

Δύο ὥρες ἀργότερα, στὸ Τόντι Ντὶ Καποντιμόντε, ἔπιασε κουβέντα μ' ἕνα πλανόδιο πού πουλοῦσε λούπινα.

—Νὰ πάρω ἕνα; Εὐχαριστῶ. "Ἀχ πὼς θάθελα νὰ κλάψω, νὰ ξεσπάσω, εἶπε.

Ἡ ἀλήθεια ὅμως ἦταν πὼς οἱ φυλλωσιές κι' ὁ ἥλιος τοῦ εἶχαν κίβλας σιάξει τὸ κέφι.

Μιά θρώμικη τράπουλα ἔκανε τὴν ἐμφάνισί της. Στὸ δροσερὸ πέτρινο σκαλάκι κάθισαν κι' ἄρχισαν νὰ παίζουν ξερή. Ἡ ξερὴ εἶναι παιχνίδι ἀπλό, πού ἀγνοεῖ κάθε γραφειοκρατικὴ καθυστέρηση: κατὰ τὸ ἡλιοθασίλεμα εἶχε ἤδη στερήσει τὸν Δὼν Ἰγνάτιο ἀπὸ τὰ χρυσαφικά τῆς μάνας του. Ὁ νικητής, φουσκωμένος ἀπὸ φιλόδοξα σχέδια, ἀπομακρύνθηκε ἀφίνοντας τὸ καλάθι μὲ τὰ λούπινα πού ἔλαμπαν σὺν ἑκατὸ κίτρινα μάτια. Γιὰ λίγη ὥρα ὁ Δὼν Ἰγνάτιος τ' ἀλάτισε μὲ τὰ δάκρυά του. "Υστερα ἄρχισε νὰ τὰ τρώη μὲ κέφι καὶ ξαπλωμένος χάμω στὸ τιμμένο κουβέντισσε μὲ τ' ἄστρα.

Δὲν ἀποκλείεται, ὥς ἐκείνη τὴ στιγμή, ὁ Ἰγνάτιος Τσιβιέλλο νὰ ἀξίζε τις δυστυχίες του. "Όταν ξύπνησε ὅμως ἦταν ἕνας ἄλλος ἄνθρωπος, κυρίως ἀποφασισμένος νὰ μὴν στερηθῇ τὴν Γκράτσια.

Αὐτὴ ἦταν μιὰ νοσοκόμα ὄλο στήθος, στεναγμούς καὶ πανάδες, πού κρεμάστηκε ἀπὸ τὸ λαϊμό του στριγγλίζοντας:

—"Εγὼ σὲ θέλω κι' ἔτσι.

Ὁ Δὼν Ἰγνάτιος τῆς ἔδειξε τὸ καλάθι.

—Σπίτι καὶ μαγαζί, ὅλα ἐδῶ εἶναι, εἶπε ἀγκαλιάζοντάς την.

Μόλις ὅμως παντρεύτηκαν, ἔλαβε τὸ ἔξοικον ἐμπόριο τῶν λούπινων, νοικιάζοντας ἕνα αὐτόματο πιανάκι. Ἡ γυναίκα τὸν ἀκολουθοῦσε μὲ τὸ μωρὸ στὴν ἀγκαλιά. Τ' ἀχόρταγα χεῖλάκια βυζαίνανε γάλα καὶ τίς νότες τοῦ «Φουνικουλί, φουνικουλί» καὶ

ὁ Δὼν Ἰγνάτιος μάζεψε χρήματα μὲ τὸ πιατελάκι πού εἶχε σπείρει στὴν καμπούρα του. Χέρια ὅπὸ ἐργάτες καὶ μοδιτροῦλες ἔρριχναν μέσα τίς δεκάρες καὶ ὁ Δὼν Ἰγνάτιος, κλείνοντας τὸ μάτι στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ του, διέκρινε τὸ ἀνατρίχιασμα τῶν προληπτικῶν δαχτύλων.

Μῆνες καὶ μῆνες, οἱ πλατεῖες, λες καὶ τὰ δρομάκια ἀντηχοῦσαν μὲ τὴ φωνή του, πού ἦταν θαρύτονη στοὺς χαμηλοὺς τόνους καὶ κοντράλτα στοὺς ψηλοὺς. Ἦταν ἕνα ντουέττο μοναδικὸ πού ἔκανε νὰ τρέμουν οἱ γυάλινες καμπάνες πού προστάτευαν τ' ἀγαλματάκια τῶν ἁγίων σ' ὅλα τὰ γειτονικά σπίτια.

Μά, τὴν ἐποχὴ πού ἦταν τῆς μόδας τὸ τραγούδι: «Παναγιᾶ μου τί κακό, τί κακό! —Μαλῶνε ἡ θάλασσα κι' ὁ οὐρανός— Γιά νὰ θροῦν ποῖας ἀπ' τοὺς δύο ἔδωσε τὸ χρώμα— Στῆς κοπέλας μου τὰ μάτια», τὸ αὐτόματο πιανάκι ἔστριψε ἀπὸ ἕνα δρομάκι ἀκριβῶς τὴν ὥρα πού ἕνα αὐτοκίνητο ἐρχόταν ἀπὸ τὴν ἀντιθετὴ μεριά.

Οἱ σπασμένες χορδὲς ἐφώνισαν. "Ἀπὸ τὴν κυρία Τσιβιέλλο πού καθόταν σ' ἕνα σκαλάκι τοῦ μουσικοῦ κάρρου ἀκούστηκε νὰ χτυπᾷ στὸν ἀέρα ἡ φούστα πού θρέθηκε ἀργότερα ἄδεια καὶ ἰόρκινη στὸ πεζοδρόμιο. Τὸ μωρὸ ξύπνησε στὸν οὐρανὸ.

—Καὶ δὲν ἦτανε καὶ καμπούρικο, ἔκλαιγε μὲ λυγμούς ὁ Δὼν Ἰγνάτιος, διορθώνοντάς το στὸ μάρμαρο τοῦ νεκροτομείου, στὸ νοσοκομεῖο τῶν Προσκυνητῶν.

—Παρακαλῶ, κ. Καθηγητά, ἐξακριβώστε!

Γιὰ νὰ τὸν συνεφέρουν οἱ γιαιτροὶ ἔκαναν πὼς ἐξέτασαν προ-

σεκτικά τὸ κορμάκι καὶ τὸ ἀνακίηρξαν φυσιολογικώτατο.

Τὶς τρεῖς μέρες πού ἀκολούθησαν, ὁ Δὼν Ἰγνάτιος ἔβαλε σὲ ἀνησυχία τοὺς γείτονές του. Στὶς δυὸ καμαροῦλες στὸ Κορσέα, πού τόσο ἔξοικα ἔχουν γίνεῖ παράξενα μεγάλες, ὁ Τσιβιέλλο πηγαίνοντάς τιν θαστώντας μὲ τὸ ἕνα χέρι τὴν κούνια τοῦ μωροῦ καὶ μὲ τ' ἄλλο ἀνεμίζοντας τὴν ματωμένη φούστα. "Ἀλλοῖμονο σὲ ὅποιον ἐρχόταν νὰ τὸν συμβουλέψη νὰ φάη ἢ νὰ κοιμηθῇ.

—Ταυτότητα! φώναζε. Δεῖξτε μου πὼς εἴσατε δυστυχισμένοι σὺν καὶ μένα, ἢ ἄλλοιως ἔξω ἀπὸ δῶ!

Οἱ γείτονες περιωρίστηκαν νὰ τὸν ἐπιθλέπουν νύχτα - μέρα ἀπὸ ἕνα παραθυράκι. "Ενας ἀπ' αὐτοὺς ἀνέφερε πὼς τὰ παλαῖα πηγαινέλα τοῦ Δὼν Ἰγνατίου διευκολύνονταν ἀπὸ τὸ γεγονός—τελείως ἀνεξήγητο— πὼς οἱ τοῖχοι καὶ τὰ ἐπιπλα παραμέριζαν γιὰ νὰ περνᾷ. Μά ἡ κλήρωσις τῆς λοτταρίας τὴν ἄλλη μέρα (γιατὶ ἔβαλαν στὸ λῶττο τὸ γεγονός) τοὺς διέψευσε κατηγορηματικά καὶ πιστεύτηκε πὼς τὸ ραπτόκορ ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιμονῆς μὲ τὴν ὁποία παρακολουθοῦσαν τὸ χῆρο ἢ καὶ τῆς τρεμάμενης ναπολιτάνικης χαρταύτης πού εἶχε περιέργη ἀποτελέσματα στὶς διαστάσεις καὶ στοὺς ὄγκους. "Ἀλλωστε, ἐκείνη τὴν ἴδια μέρα, ὁ Τσιβιέλλο κάθισε ἐξαντλημένος καὶ τὰ καλοπιάσματα τοῦ κοσμάκη τελικὰ τὸν ἐκπορθῆσαν.

"Ἀκόμη παραπάνω, ὅμως, τοῦκανε καλὸ τὸ καινούργιο ἐπάγγελμα στὸ ὁποῖο θέλησε ν' ἀφοσιωθῇ, ἐπάγγελμα ἀπὸ τὰ πιὸ θορυβώδη καὶ ἐνθουσιαστικά. Πράγματι, ἐπὶ μερικά χρόνια, ὁ

Δὸν Ἰγνάτιος διακρίθηκε σὰν κατασκευαστὴς πυροτεχνημάτων. Στὶς λαϊκὲς γιορτές, ὅταν οἱ γιοὶ κάτω ἀπὸ τοὺς μεταξωτοὺς τοὺς οὐρανοὺς θγαίνουν ἀπὸ τὶς ἐκκλησιές γιὰ ν' ἀνακατευτοῦν μὲ τὸν κοσμάκη, δέχονται παρακλήσεις γιὰ τὶς πιὸ δύσκολες χάρες καὶ λαχανιάζουν τοὺς ἀντρες ποὺ τοὺς κουβαλοῦν ἀπὸ τὸ βάρος τῶν διαμαντικῶν τους καὶ τῶν χρυσῶν τους χιτώνων, ὁ πυροτέχνης θάζει φωτιά σὲ μιὰ ἀτέλειωτη σειρά τρακατροῦκες ποὺ ταλαντεύεται σὰν κληματαριά. Κι' αὐτὴ εἶναι μονάχα ἡ ἀρχή. Ἡ ἀξίωσή του ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν κεραυνοβόλο ταχύτητα μὲ τὴν ὁποία θὰ ὀρμήσῃ νὰ διορθώσῃ τὸ κακὸ ἂν σπᾶσῃ τὸ φυτίλι ποὺ τὶς ἐνώνει.

Ὁ ἥρεμος παῖς Δὸν Ἰγνάτιος, σ' αὐτὸ ἦταν ἀφθαστος. Συνώδεε χοροπηδώντας τὶς ἐκρήξεις, προχωροῦσε, σὰν νὰ λέγαμε, «ἀλά μπρατσέτο» μ' αὐτές, πότε ὀρατὸς καὶ πότε ἀόρατος σὰν διαβολάκος μέσα στοὺς καπνοὺς. Σειόταν καὶ λυγιόταν γλυμμένος ἀπὸ τὶς σπῖθες, ἀπαντώντας στὰ ξεσπάσματα κάποιας μεγαλύτερης τρακατρούκας μὲ μιὰ εὐλυγισία θαλασσινοῦ ξεκαθούκωτου, καθελώντας σημεῖα ἐπικίνδυνα ποὺ κανεὶς ἄλλος δὲν θὰ μπορούσε νὰ προβλέψῃ, μὲ τὰ κόλπα καὶ τὶς στροφές ταυρομάχου. Ἄν ποτὲ ἐπικαλέστηκε τὴ γυναικα καὶ τὸ παιδί του, ὁ Δὸν Ἰγνάτιος, σίγουρα θὰ τὸ ἔκανε στὸ κοντραποῦντο τῶν ἐκκωφαντικῶν ἐκείνων ἐκρήξεων. Αὐτὸ ὅμως μένει ἀνεξακρίβωτη ὑπόθεσις πού, ἔτσι κι' ἄλλοιῶς, διακόπηκε ὅταν στὴν γιορτὴ τοῦ Κάρμινε ἓνα παλούκι τινάχτηκε ἀπὸ τὶς ἐκρήξεις καὶ τοῦ χώθηκε στὴν κοιλιά.

Τρεῖς μῆνες ἀργότερα, ὅταν

ἐκπύριξε μέσα στὰ δόντια του τὴν πίπα του, ὁ ἀκούρατος καπνουργὴς ἦταν ἀρκετὰ μελαγχολικός. Ὑποχρεώθηκε νὰ γίνῃ θυμωρὸς σὲ μιὰ παλιά πολυκατοικία στὴν Ἀρανέλλα.

Καθόταν στὸ κατῶφλι στὸν ἥλιο καὶ μάθαινε νὰ παίξῃ κιθάρα. Τὴν ἀνοίξῃ, ὁ τοῖχος στὸν ὁποῖο ἀκουμποῦσε ἦταν μαλακὸς ἀπὸ τὰ κίτρινα λουλούδια. «Ναί, ναί», λέγανε οἱ τοῦφες τοῦ χορταριῶ στὶς συγχωριές τοῦ ὀργάνου, ποὺ γινόταν ὅλο καὶ πιὸ μπερδεμένες καὶ πιὸ δύσκολες. Τὸ τρίξιμο τοῦ τράμ στὴ στροφή ἐπάνω στὶς γραμμές του, ἢ τὸ κουδούνισμα τῶν ποτηριῶν στὸ πλαϊνὸ κιόσκι ποὺ πουλοῦσε λεμονάδες, συμφωνοῦσαν μὲ τὴν λίγο πικρὴ ἐκείνη μουσική.

Γιὰ νὰ στοργυλέψῃ τὸν τιποτενιο τοῦ μισθό, ὁ Δὸν Ἰγνάτιος εἶχε τὶς «καμπάνιες», ἢ, μὲ ἄλλα λόγια, τὰ φιλοδωρήματα, ποὺ εἰς νοικάρηδες ἔπρεπε νὰ τοῦ δίνουν ὅταν γυρίζανε μετὰ τὰ μεσάνυχτα κι' ἔβρισκαν τὴν ἐξώπορτα κλειστή. Ὅταν πλησίαζε ἐκείνη ἡ ὥρα, οἱ νοικάρηδες ποὺ πλησίαζαν στὴν ἀνηφόρα, συχνὰ συναντοῦσαν κανένα φλύαρο γνωστὸ ποὺ μὲ διασκεδαστικὲς καὶ πονηρὲς κουβέντες τοὺς καθυστέρουσε στὸ δρόμο καὶ ποὺ δὲν εἶναι δύσκολο νὰ καταλάβῃ κανεὶς πὼς ἦταν συνέννοχος τοῦ Δὸν Ἰγνάτιου.

Ὁ καιρὸς περνοῦσε ἡσυχα. Φαινόταν πὼς ἡ ἀκούραστη κακοτυχία τοῦ Τσιβιέλλο μας εἶχε ἀποκοιμηθῇ στὸν ἥχο τῆς κιθάρας του.

Μὰ ἦρθε ἓνας θεότρελλος χελμώνας, ἂν δὲν κάνω λάθος, ὁ προτελευταῖος ποὺ πέρασα στὴ Νάπολι.

Ὁ σορόκκος κι' ἡ τραμουντάνα διαδέχονταν ὁ ἓνας τὸν ἄλ-

λο καθεὶ λίγες ὥρες, ἀπειλητικοὶ σὰν τελεσίγραφα. Τὴ νύχτα, στὸ πηχτὸ σκοτάδι, ποὺ θύμιζε σπηλιά, ἀκούγονταν θόρυβοι ὁλο ἀγωνία σὰν μπάτσοι, ὥσπου ἐσπασαν τὰ σύννεφα. Πολλὲς δονήσεις ἔγιναν, μὰ μόνον ἓνα σπῖτι ἔπεσε, στὴν Ἀρανέλλα, φυσικά. Τὸ καμαράκι κάτω ἀπὸ τὸ σκάλα ὅπου κοιμόταν ὁ Δὸν Ἰγνάτιος ἀνθεξε, μὰ ἐκεῖνος ἔμεινε ἀποκλεισμένος δεκαπέντε ὥρες. Ὁ λαὸς ἔβγαλε τὸ συμπέρασμα πὼς ὁ Τσιβιέλλο ἦταν ἐφτάψυχος, σὰν τὶς γάτες, δηλαδή, πὼς ἦταν σχεδὸν ἀθάνατος.

Καὶ γιατί ὄχι; Ἦρθε ὁ καιρὸς ποὺ ἔφυγε γιὰ τὶς βορεινὲς πολιτείες κι' ἔχασα τὰ ἴχνη τοῦ Δὸν Ἰγνάτιου. Τ' ἀρθριτικὰ τὸν τρῶνε, τὰ δόντια καὶ τὰ μαλλιά τοῦ φεύγουν γιὰ πάντα, μὰ ἐκεῖνος σκάει στὰ γέλια, ὅπως ὁταν εἶδε πὼς οἱ κλητῆρες τοῦ πῆραν καὶ τὸ παλιό, σκονισμένο κλύσμα ἀπὸ τὸ σπῖτι. Ἐχεὶ γίνῃ σπουδαῖος στὴν κιθάρα. Παίζει στοὺς γάμους καὶ ἐξχωρίζει γιὰ τὴν ἐξυπνάδα του, ὅπως καὶ γιὰ τὴν καπατωσὺν του νὰ τσέπωνῃ χωρὶς νὰ τὸν θλέπῃ κανεὶς δίσκους ὀλόκληρους γλυκά. Ἐφευρίσκει παράξενες ἐκφράσεις, λέξεις κοροϊδευτικὲς καὶ βρυσιές, ποὺ δὲν ἐπαναλαμβάνονται καὶ ποὺ, σὰν ἀπὸ θαῦμα, μαθαίνονται σ' ὅλη τὴ Νάπολι καὶ ποὺ τὰ πληρώματα τῶν μεγάλων θαποριῶν μεταφέρουν στὸ ἐξωτερικό. Ἐμφανίζεται τότε ἓνα σ' ἓνα γράμμα τῆς ἀδελφῆς μου τῆς Ἀντας.

Μπορῶ νὰ φαντασθῶ τὸ κάθε τι, Δὸν Ἰγνάτιε. Μπροστὰ στὰ χαλάσματα τοῦ χιλοστοῦ σπιτιοῦ σου ποὺ γκρέμισε θρήνησε κι' ἀνέμιες τὰ χέρια σου. Ὁ τοῖχος σὲ εἶδε, σίγουρα θὰ σκέφτηκε: νὰ ἓνας ἄνθρωπος —κι'

ὅς εἶναι καμπούρης— ποὺ δὲν θὰ ζήσῃ ὕστερα ἀπὸ τέτοιο κακὸ. Ἄκου λόγια! Ἐσὺ, σὲ λίγη ὥρα μέσα, τὴν ἴδια μέρα, ἀναλύψες μιὰ τρύπα ἀπὸ θόμβα κι' ἓνα κομμάτι λαμαρίνα. Ἦξερες καὶ ποὺ νὰ θρῆς ἓνα τραπεζάκι καὶ μιὰ καρέκλα. Στοιχηματίζω πὼς ἡ ἀδελφή μου ἔχασε ν' ἀναφέρῃ καὶ τὸ ψαθάκι στὸ ὁποῖο οἱ μαθηταὶ σου σκουπίζουν τὰ πόδια τους, θγαίνοντας ὕστερα ἀπὸ τὸ μάθημα τῆς κιθάρας. Αὐτὸ ἄλλωστε εἶναι μόνον τὸ γραφεῖο σου. Εἶτε σ' ἀφήσουν νὰ μείνῃς εἰτε ὄχι, καί, περιμένοντας νὰ σοῦ δώσουν μιὰ μασέλα, τὸ ἀδαιο στόμα σου ἤδη ξαναρχίζει νὰ χαμογελά. Τσιβιέλλο. Αὐτὸ εἶναι πολὺ σημαντικό. Ἴσως ἀξίζει νὰ τὸ σκεφθῇ κανεὶς καλύτερα.

Νὰ μιὰ πόλι κι' ἓνας λαὸς σκληρὰ χτυπημένοι ἀπὸ τὶς ἀτυχίες τοῦ πολέμου καὶ γιὰ τοὺς ὁποίους συχνὰ χρησιμοποιεῖται ἡ λέξις «ἡρωϊσμός». Αὐτὴ ἡ μαρμαρένια λέξις ὅμως νομίζω πὼς εἶναι κατώτερη, στὴν ἀνθρώπινη πλευρά της, ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποὺ ἀποτελοῦν ἓνα ὅποιονδήποτε Δὸν Ἰγνάτιο.

Ἡ δύναμις νὰ ξανασηκώσῃ ὕστερα ἀπὸ κάθε πέσιμο καὶ μιὰ μακρινή, πατροπαράδοτη, ἐξυπνὴ, ἀνώτερη ὑπομονή. Ἄν τυλίξουμε τοὺς αἰῶνες, τὶς χιλιετηρίδες, ἴσως, θὰ βροῦμε τὴν πηγὴ τῆς στὶς ταραχές τοῦ ἐδάφους, στὰ σύννεφα τοῦ θανατηφόρου ἀτμοῦ ποὺ ἐξέσπασαν ξαφνικά στὰ κύματα ποὺ σκέπαζαν τοὺς λόφους, σ' ὅλους τοὺς κινδύνους ποὺ ἐδῶ παραμόνευαν τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ. Εἶναι τὸ χρυσάφι τῆς Νάπολης αὐτὴ ἡ ὑπομονή.

Εἶναι πολὺ ἀρχαῖες οἱ ἐφτά ψυχὲς τοῦ Δὸν Ἰγνάτιου. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν μπορεῖ ν' ἀπομακρυν-

θῇ ἀπὸ τὴν Μερτζελλίνα πού κάθονται οἱ μαθηταὶ τῆς κιθάρας του.

Ἡ θάλασσα εἶναι μόλις δυὸ βήματα, αὐγκεντρωμένη καὶ σοβαρὴ ἔμπρὸς σ' αὐτὸ τὸ μαρτύριο, σὰν λεκάνη τ' ἀγιασμοῦ. Δὲν θὰ προλάβῃ ὁ οὐρανὸς νὰ

καθαρίσῃ ἀπὸ τὶς ἀπειλές —σκεφτόμουν τὸν Μάη τοῦ 1943— καὶ οἱ Ναπολιτᾶνοι θὰ βουτήξουν τὰ δάχτυλα στὸ ἀγαπημένο αὐτὸ καὶ ἀγαθώτατο νερὸ καί, ἀφοῦ κάνουνε τὸ σταυρὸ τους, θὰ ξαναρχίσουν τὴ δουλειά καὶ τὸ γέλιο.

Τί ἀκριβῶς ἐννοεῖτε ὅταν λέτε

Γιὰ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς παρακάτω λέξεις διαλέξτε ἀνάμεσα στοὺς 3 ὁρισμοὺς ἐκεῖνον πού νομίζετε ὅτι ἀπεδίδει τὴν ἀκριβῆ σημασία της.

1) ΑΟΙΔΙΜΟΣ. Α: Τελευταῖος. Β: Ἀξιολογούμενος. Γ: Εὐεργέτης.

2) ΑΦΕΤΗΡΙΑ. Α: Ἀρχή. Β: Τέλος. Γ: Σφυρίχτρα.

3) ΒΕΝΤΕΤΤΑ. Α: Περιπέτεια. Β: Ἐκδίκηση. Γ: Μανιάνισσα.

4) ΔΙΑΠΡΕΠΗΣ. Α: Ἐνδοξος. Β: Ρήτωρ. Γ: Ἐξαιρετικός.

5) ΕΚΛΥΤΟΣ. Α: Πλούσιος. Β: Εὐπλούτος. Γ: Ἐκφυλισμένος.

6) ΕΥΟΙΩΝΟΣ. Α: Εὐτυχισμένος. Β: Αἰσιόδοξος. Γ: Εὐβοϊκὸ γαϊδουράκι.

7) ΕΥΘΥΤΕΝΗΣ. Α: Εἰλι-

κρινής. Β: Ἴσιος. Γ: Σωματώδης.

8) ΚΑΡΡΙΕΡΑ. Α: Ἐπιστήμη. Β: Δόξα. Γ: Ἐπάγγελμα.

9) ΚΑΤΑΣΠΙΛΩΝΩ. Α: Λερώνω. Β: Καθαρίζω. Γ: Κρύβω σὲ σπηλιά.

10) ΜΑΣΤΡΟΠΟΣ. Α: Τρυπάνι. Β: Προμηθευτὴς γυναικῶν. Γ: Ἀρχιμάστορας.

11) ΜΑΥΣΩΛΕΙΟ. Α: Ἀρχαῖος ναός. Β: Πύργος. Γ: Τάφος.

12) ΝΗΦΑΛΙΟΣ. Α: Νυφικός. Β: Ξεμέθυτος. Γ: Χιονισμένος.

13) ΣΤΟΜΦΟΣ. Α: Καυχισιά. Β: Ψευδολογία. Γ: Μεγάλος κρότος.

14) ΧΟΡΕΙΑ. Α: Χορωδία. Β: Χωριατιά. Γ: Ομάδα.

(Ἀπαντήσεις στὴ σελίδα 111)

ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΕΝΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΠΡΩΤΑ ΣΤΟΝ ΜΑΥΡΟΠΙΝΑΚΑ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ

Τοῦ

LOUIS MUGNIER

Δρακόντεια μέτρα λαμβάνονται σ' ὅλα τὰ κράτη ἐναντίον τοῦ χρωματισμοῦ τῶν τροφίμων

ΓΙΑΤΙ :

Τὸν Ἰούλιο τοῦ 1949 ἕνας μεγάλος κρεοπώλης τῆς περιοχῆς τοῦ Σικάγου εἶχε μιὰ σπουδαία ἔμπνευσι: ἐπειδὴ στὰ νιάτα του εἶχε δουλέψῃ στὸ θέατρο ὡς διακοσμητὴς σκέφθηκε νὰ φωτίσῃ τὶς θιτρίνες του μὲ κόκκινους προβολεῖς. Γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ἀπέδειξε τὴν ἀλήθεια τῆς ἀρχῆς πού λέει: «τὸ ὁρεκτικὸ χρῶμα πούλαει». Ἡ πελατεία του αὐξήθηκε κατὰ 250%.

Τὴν ἴδια ἐποχὴ ἕνας Γερμανὸς ἐπιστήμων τελείωνε κάτι πειράματα γιὰ μιὰ χρωστικὴ οὐσία γνωστὴ μὲ τὸ ὄνομα «Κίτρινο τοῦ βουτύρου», πού τὴν χρησιμοποιοῦν οἱ παραγωγοὶ γιὰ νὰ χρωματίζουν τὴ μαργαρίνη καὶ τὸν χειμῶνα τὸ βούτυρο. Ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδες ὁ Δρ. Ντράκερ, στὸ ἐργαστήριό του στὸ Φρίμπουργκ, χρωμάτιζε τὴν τροφή τῶν πειραματόζων του μὲ ἐλάχιστο κίτρινο τοῦ βουτύρου. Οἱ ποντικοὶ πάθαιναν μελαγχολία καὶ ἀδυνατίζαν. Ὅταν ὁ Ντράκερ ἀνοίξε τὴν κοιλία τους παρατήρησε πὺς τὸ ἥπαρ τους εἶχε μεγαλώσει καὶ ζύγιζε 50—60 γραμμάρια, ἀντὶ 10—12 πού

εἶναι τὸ κανονικόν. Τὸ ὑπερφυσικὸ ἥπαρ ἦταν γεμάτο ἄσπρα σημάδια, ὅμοια μὲ κείνα πού χαρακτηρίζουν τὸν καρκίνου τοῦ ἥπατος στὸν ἄνθρωπο. Ὁ Ντράκερ ὑπελόγησε τὸ σύνολο τῶν δόσεων τῆς χρωστικῆς οὐσίας πού εἶχε δώσει στοὺς ποντικούς καὶ εἶδε πὺς ἕνα γραμμάριο εἶχε ἀρκέσει γιὰ νὰ προκαλέσῃ καρκίνου.

Ἡ χρησιμοποίησι χημικῶν χρωστικῶν οὐσιῶν γιὰ νὰ διεγείρουν ἢ ὁρεξί γίνεται ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνα μας.

Στὴν «ωραία ἐποχὴ» τοῦ 1900 ἡ ζωὴ ἦταν ρόδινη. Ἐπειὶ ἀρχίσαν τὰ λικέρ καὶ τὰ ζαχαρώδη νὰ χρωματίζονται κόκκινα, μπλέ, μὲν ἡ πράσινα. Τὰ χρώματά τους ἔδιναν καινούργια γεύσι. Χάρης στὰ χρώματα, τὰ κονσερβαρισμένα λαχανικά διατηροῦσαν τὸ χρῶμα τους, τὸ ζαμπόνι γινόταν ὅσο ρόδινο θέλαμε, τὰ σαλάκια κόκκινα, τὰ γλυκύματα χρυσαφιά, τὸ ψωμί ὀλόλευκο.

Οἱ χρωστικὲς αὐτὲς οὐσίες πού βγαίνουν ἀπὸ γαϊάνθρακα, βενζόλιο καὶ ἀνιλίνη, ἔχουν κατα-

λός 'Ολλανδός, που τον βάραινε πιά βεία κατάρα, παράδερνε στις άγριες θάλασσες χωρίς να βρῖσκη ήρεμία κι' ανάπαυσι σε κανένα λιμάνι. 'Όσπου σε κάποια ομίχλωδη ακτή της Νορβηγίας, κοντά στα μαγευτικά φιορδ γνώρισε μία πεντάμορφη νέα, τη Σέντα, που τον αγάπησε με πάθος κι' αγνότητα. Πάνω της είχε όλα τα χαρίσματα που στολίζουν τους σπάνιους ανθρώπους. 'Ομορφιά, ευγένεια, πίστι, αλτρουισμό... Έτσι, ακούγοντας τη φωνή της καρδιάς της θυσιάστηκε μία μέρα πέφτοντας στα κύματα για να σώση την ψυχή του αγαπημένου της από την αιώνια τιμωρία που τον βάραινε. Κι' εκείνος, για πρώτη φορά,

ταραγμένος από τη θυσία της καλής του Σέντας, ένοιωσε να γίνεται μέσο του κάτι παράξενο· θαρρείς κι' έφτανε ένα ούράνιο φως στην ψυχή του. Το παράλυτο χέρι του ξανάβρισκε τη δύναμή του. Βαθεία συντριμμένος έκλαιγε πικρά εκεί που βρήκε το θάνατο ή Σέντα. Για λίγο όμως γρήγορα ή αγάπη που τουχε φέρεη τη λύτρωσι έκανε πάλι το θαύμα της: 'Ο εξαγνισμένος 'Ολλανδός έγινε σιγά-σιγά άχνός, ομίχλη, ώσπου αέρινη ή μορφή του ήρθε κι' έσμιξε πάνω από την ήρεμη θάλασσα με τη μορφή της αγαπημένης του. Κι' έτσι ενωμένοι για πάντα έγιναν σχήματα ονείρου και μορφές ενός εξάσιου συμβολικού θρύλου.

ΧΕΡΙΑ ΑΞΙΑΣ 34.000 ΛΙΡΩΝ!

Η 'Υδον Σέρτζαντ έχει τα ωραιότερα χέρια του κόσμου και κάθε χέρι της είναι ασφαλισμένο για 17.000 λίρες στερλίνες.

Τα χέρια της μικρής 'Αμερικανίδας έχουν φορέσει κοσμήματα αμύθητης αξίας για να φωτογραφηθούν σε διαφημήσεις των μεγαλύτερων αδαμαντοπωλείων του κόσμου.

Τα νύχια των πολυτίμων αυτών χεριών έχουν μήκος μιάς ίντσας και χρώμα ρόδινο.

Το άκριβες χρώμα των νυχιών της είναι επαγγελματικό μυστικό της μίς Σέρτζαντ, κάτι που δεν είναι ούτε πορτοκαλί, ούτε τριανταφυλλί και που ταιριάζει για όλες τις ώρες και με όλα τα χρώματα.

Για να προστατεύση τους θησαυρούς των χεριών της, ή μίς Σέρτζαντ, φορεί γάντια. Δεν τα βγάζει παρά την ώρα που ποζάρει.

'Ο ήλιος δεν βλέπει ποτέ τα ανεκτίμητα χέρια, που πλένονται είκοσιπέντε φορές την ημέρα και άλλες τόσες αλείβονται με κρέμα!

«The Star»

Ο άνθρωπος και το έργο του

ΤΑ ΔΑΚΤΥΛΙΚΑ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑΤΑ ΚΑΙ Ο ΕΦΕΥΡΕΤΗΣ ΤΟΥΣ

Του

HESKETH PEARSON

Καθένας μας ξέρει πώς οι περισσότεροι έγκληματιες ανακαλύφθηκαν στον αιώνα μας με τη μέθοδο των δακτυλικών αποτυπωμάτων.

Και όμως λίγοι ξέρουμε το όνομα του ανθρώπου που ανακάλυψε τη μέθοδο και πραγματοποίησε την εφαρμογή της. Συνήθως ή τιμή αυτή αποδίδεται στον σέρ Ουίλ. Χέρσελ ή στον σέρ 'Εντουαρντ Χένρυ ή στον 'Αλφόνς Μπερτιγιόν. 'Αλλά ο πραγματικός πατέρας του συστήματος ήταν ο σέρ Φράνσις Γκάλτον, περίφημος στην εποχή του ανθρωπολόγος, ο πρώτος εξερευνητής της νοτιοδυτικής 'Αφρικής, μεταωρολόγος που είχε ανακαλύψει και ονομάσει τον «αντικυκλώνα» και ιδρυτής της έπιστήμης της «εύγονικής» στην οποία και έχει δώσει αυτό το όνομα.

Ο Γκάλτον γεννήθηκε το 1822 και ήταν γιός πλούσιου τραπεζίτη του Μπέρμιγχαμ. Η μητέρα του ήταν κόρη του 'Εράσμου Δαρβίνου. Ο ίδιος ήταν εξάδελφος του Καρόλου Δαρβίνου. Δεν θα ασχοληθούμε εδώ με τα πολλά του επιτεύγματα σε άλλους επιστημονικούς κλάδους.

Όλοι ξέρουμε πώς ή έγκληματολογική έρευνα βασίζεται σήμερα στην εξέταση των δακτυλικών αποτυπωμάτων. 'Αλλά ποιος ήταν ο άνθρωπος που χάρισε στην κοινωνία το τόσο χρήσιμο αυτό μέσον για να προστατεύεται από τους κακούς και τους επικίνδυνους;

Θα περιοριστούμε μόνο να πούμε την ιστορία των ανακαλύψεων του σχετικά με τα δακτυλικά αποτυπώματα.

Στο δεύτερο ήμισυ του δεκάτου ένατου

αιώνα χρησιμοποιούσαν γενικά για την ανακάλυψη της ταυτότητας των έγκληματιών το σύστημα του Μπερτιγιόν που βασιζόταν στη μέτρηση των διαστάσεων του σώματος. Ο Γκάλτον έπισκέφθηκε το Παρίσι στα 1887 και είδε τί έκαναν εκεί. Δεν ικανοποιήθηκε και άρχισε να σκέπτεται συστηματικά το θέμα. Θυμήθηκε πώς είχε διαβάσει και άκουσει αρκετά για τα ίχνη των δακτύλων. 'Αρχισε λοιπόν να έρευνά πώς τα χρησιμοποιούσαν άλλοι λαοί και ιδιαίτερα οι Κινέζοι. Ο σέρ Ουίλλιαμ Χέρσελ τον πληροφόρησε πώς δταν ήταν κυβερνήτης των 'Ινδιών είχε χρησιμοποιήσει στην περιοχή του τα ίχνη των δακτύλων για να αποτρέπη την ψευδή αντιπροσώπευσι, μα ότι μετά την αναχώρησή του το σύστημα δεν εφαρμόζοταν πιά. Ο Χέρσελ έστειλε στον Γκάλτον παλιά και καινούργια αποτυπώματα δικά

του και της οικογενείας του και του έδειξε πώς έκανε την αποτύπωσή τους.

“Υστερα από προσεκτική εξέταση του θέματος ο Γκάλτον έφθασε στο συμπέρασμα πώς τρία πράγματα έπρεπε να διευκρινισθούν προτού καταστή δυνατή ή χρησιμοποίησις των δακτυλικών αποτυπωμάτων για έγκληματολογικές ή άλλες έρευνες.

«Πρώτα, έγραψε, πρέπει να αποδειχθί και όχι να είναι άπλη ύπόθεσι πώς το δακτυλικό αποτύπωμα μένει το ίδιο σε όλη τη ζωή του ανθρώπου. Δεύτερο πώς η ποικιλία των σχεδίων είναι μεγάλη. Τρίτο τα αποτυπώματα θα πρέπει να ταξινομούνται κατά ένα τέτοιο τρόπο ώστε όταν παίρνεται ένα νέο αποτύπωμα να είναι εύκολο με τη βοήθειά ενός ειδικού «εύρετηρίου» να ελέγχεται αν έχη ήδη καταγραφηί ίδιο αποτύπωμα. Αυτά τα τρία θέματα μελέτησα πλήρως, αλλά χρειάστηκε πολυς κόπος για να το κάμω.»

☆

Πολύ προτού τελειοποιηθί ή μέθοδος του Γκάλτον μιά επιτροπή του Έπουργείου Έσωτερικών επισκέφθηκε το εργαστήριό του και συνέστησε πολύ θερμά να υιοθετηθί ή μέθοδος. “Ωστόσο ο Άλφονς Μπερτιγιόν έδειχνε αμφιβολίες γιατί ίσως ολόκληρο το δικό του σύστημα θα έπρεπε να εγκαταλειφθί. “Ο Γκάλτον πρότεινε στον Μπερτιγιόν να περιλάβη και τα δακτυλικά αποτυπώματα στο σύστημά του της μετρήσεως τωνωματικών διαστάσεων. “Ο Μπερτιγιόν παρατήρησε πώς υπήρχαν πρακτικές δυσκολίες μάλιστα να κάλεσε τον Γκάλτον να τον επισκεφθί στο Παρίσι.

“Ο “Αγγλος “Εντουαρντ Χέν-

ρυ, άνθρωπος με πολύ πλατειές ιδέες, έμαθε το σύστημα στο εργαστήριο του Γκάλτον και ύστερα το έφήρμοσε στην Βεγγάλη, στις Ίνδιες και στην περιοχή του Κέηπ-Τάουν. Το 1901 το σύστημα του Γκάλτον υιοθετήθηκε από τη Σκώτλαντ Γυάρντ. “Ο Γκάλτον χρειάστηκε συνολικά έπτά χρόνια για να συμπληρώσει τις μελέτες του και τα συμπεράσματά του τα δημοσίευσε το 1895 στο βιβλίο «Όδηγός δακτυλικών αποτυπωμάτων». Το σύστημά του τώρα χρησιμοποιείται σ’ όλο τον κόσμο και έχει αντικαταστήσει κάθε άλλη μέθοδο αναγνωρίσεως της ταυτότητας.

☆

“Από τις περιγραφές που αφήσαν φίλοι και σύγχρονοί του ξέρουμε πώς ο Γκάλτον ήταν ένας αδύνατος άνθρωπος, με χονδρά μαύρα φρύδια και γελαστά γκρίζα μάτια. Τα λεπτά του χείλη μισάνοιγαν συχνά σε ένα αινιγματικό χαμόγελο.

Το ανάστημά του ήταν μέτριο και γι’ αυτό όταν πήγαινε να δηκαμιά παρέλασι συνήθιζε να παίρνη μαζί του ένα τούβλο τυλιγμένο σ’ ένα χαρτί σαν πακέτο. “Αν εμπρός του στεκόταν κανένας ψηλός και του έκλεινε τη θέα, κατέβαζε σιγά σιγά το τούβλο μ’ ένα σπάγγο που το είχε δεμένο και ανέβαινε επάνω με το ένα πόδι. Μόλις τελείωνε ή παρέλασι τραβούσε το τούβλο και έφευγε κρατώντας το πακέτο του. “Ηταν μοναδικός να θρίσκη τέτοια παράξενα μάλιστα τεχνάσματα. “Ένα απ’ αυτά ήταν το «υπερσκόπιο» με το οποίο έβλεπε τους ήθοποιους στη σκηνή των θεάτρων όσο μεγάλα καπέλλα και αν φορούσαν οι γυναίκες που κάθονταν μπροστά του.

“Η παρατηρητικότητα του ήταν πολύ έντονη. Μιά φορά του ζήτησαν να κάνει μιά διάλεξι για την ευγονική όταν ήταν πάνω από 80 χρόνων. “Επειδή όμως είχε άσθμα και κουραζόταν να μιλή, έγραψε τη διάλεξι και την διάβασε κάποιος άλλος. Στο τέλος τον παρακάλεσαν να πημερικά λόγια και ο Γκάλτον είπε τα εξής:

«Κυρίες και κύριοι, έχω παρατηρήσει πώς όταν οι άνθρωποι ενδιαφέρονται για ένα θέμα που άκουνε, κάνουν περίπου δύο κινήσεις στο λεπτό με τα χέρια και τα πόδια τους. “Όταν ανιούν ο αριθμός αυτός διπλασιάζεται και όταν θαριούνται οι κινήσεις γίνονταν πέντε στο λεπτό.

“Ενοιώσα πραγματική χαρά βλέποντας πώς ή διάλεξι μου απορρόφησε όλη την προσοχή σας. Οι κινήσεις σας ήταν κατά μέσον όρο μόνον μιά το λεπτό.»

Παρ’ όλο το αύστηρά πρακτικό του πνεύμα ήταν ένας γλυκός και άπλός άνθρωπος που ενδιαφερόταν πολύ για τους άλλους και ήταν πάντα ήρεμος και καλότροπος. Το ενδιαφέρον του για τους άλλους εξηγείται όχι μόνο από την απουσία εγωισμού στον χαρακτήρα του μα και από την περιέργειά του και την επιθυμία του να αυξάνη τις γνώσεις του.

☆

“Ο Γκάλτον ήταν μακρινός θείος μου και την εποχή που τον γνώρισα δούλευα σε ένα ναυτικό γραφείο. “Αρχισε να μω κάνει έρωτήσεις για φορτία και ναύλους. Γρήγορα όμως κατάλαβε πώς δεν μ’ ενδιαφέροναν πολύ αυτά τα πράγματα και πώς αγάπουσα πιο πολύ τον Σαίξπηρ και το θέατρο κι’ έτσι σε λίγο συζη-

τούσαμε ζωηρά για την ποίησι και το θέατρο.

Μιλώντας για τους πολιτικούς μω είπε μιά μέρα: «Οί πολιτικοί δεν μ’ ενδιαφέρουν τόσο για τις ιδέες τους όσο για τα κεφάλια τους, σαν ανθρωπολόγος που είμαι. “Ο Γκλάντστον είχε ένα από τα ωραιότερα κεφάλια της εποχής μω. Μιά φορά μω επέτρεψε να το μετρήσω κι’ εγώ του είπα πώς σ’ όλη τη χώρα υπήρχε μόνο ένα κεφάλι καλύτερο από το δικό του. “Εκείνος ένοχλήθηκε φαίνεται γιατί το κεφάλι του δεν ήταν μοναδικό όπως και ή ρητορική του δεινότητα και με ρώτησε: «Ποιός είναι ο κάτοχος αυτής της ωραίας κεφαλής; Πρέπει να τον φέρουμε στο Κοινοβούλιο.» «Εγώ» του απάντησα. «Φαίνεται πώς ή παρατηρητικότητα σας δεν είναι αρκετά εξεία.» “Ο Γκλάντστον γέλασε με το θράσος μω, μάλιστα παρατήρησα πώς αρκετές φορές προτού φύγη έριξε κλεφτές ματιές στο κεφάλι μω.»

“Η στοργική του φύσι έκανε έντύπωσι σε έναν επιστήμονα αφοσιωμένο σε ανθρωπιστικές ιδέες. Στην αυτοβιογραφία του γράφει κάπου: «“Ο αληθινός φιλάνθρωπος ενδιαφέρεται όχι μόνο για την κοινωνία σαν σύνολο, αλλά για όσο περισσότερα από τα άτομα της μπορούν να κλειστούν μέσα στο πεδίο της στοργής του.»

Πέθανε στα 1911, σε ηλικία 89 ετών. “Ηταν ήρεμος ως την τελευταία στιγμή, παρακολουθούσε τις περιποιήσεις του γιατρού, ζητούσε πληροφορίες για τα φάρμακα και, παρ’ όλη του την αδυναμία, ήθελε να συζητήσει έντυπώσεις του από το δελγόνω που του έδωσαν.

Πολύ συχνά ο κύριος Νταίηλ υπέφερε από τις επιπλήξεις της γυναίκας του. Για ό,τι στραβό γινόταν, πάντα αυτός έφταιγε.

Μια μέρα το ζεύγος — φανατικοί πουριτανοί και οι δύο — ξεκίνησε για την εκκλησία. Η κυρία Νταίηλ κρατούσε μια μεγάλη Βίβλο, την οποία και άνοιξε στην ποδιά της για να παρακολουθή καλύτερα τη λειτουργία. Σε μια στιγμή που αποκοιμήθηκε, η Βίβλος γλίστρησε και έπεσε χάμω με ένα δυνατό θόρυβο. Ξαφνιασμένη εκείνη πετάχτηκε επάνω και φώναξε στον άνδρα της, άγριεμένη:

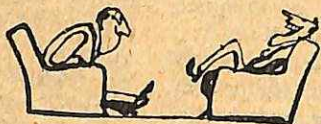
—Τί έσπασες πάλι, Χένρυ;

☆

Constellation

Πίνω κρασί έβδομηντα πέντε χρόνια και δεν δάζω στο στόμα μου νερό. Έχω οργανισμό πραγματικά σιδερένιο καί, ως γνωστόν, το νερό σκουριάζει το σίδηρο.

André Simon

ΕΔΩ ΚΙ' ΕΚΕΙ

Ένας Ίρλανδός πολύ εργατικός και χεροδύναμος, αλλά και άφελής εργαζόταν σ' ένα μεγάλο ναυπηγείο. Όταν υπήρχε κάτι βαρύ να μεταφερθεί κανείς δεν σκεπτόταν άλλον παρά αυτόν.

Την άλλη μέρα επρόκειτο να καθελκυστή ένα μεγάλο καράβι που περίμενε καμαρωτό στη δεξαμενή, όταν ο Ίρλανδός παρουσιάστηκε στον εργοδηγό και ζήτησε να τον πληρώσει.

—Γιατί; ρώτησε εκείνος. Δεν πιστεύω να σκέπτεσαι να μάς εγκαταλείψεις και ζητάς να πληρωθείς έτσι ξαφνικά!

—Και θέβαια σκέπτομαι, απάντησε ο εργάτης. Από την ημέρα που ήρθα εδώ μέσα, ό,τι πιο βαρύ πρέπει να μεταφερθεί, έμένα φωνάζουν. Μούχουν δγή τα χέρια. Δεν τ'όχουνε σε τίποτα αύριο να φωνάξουν έμένα να τραβήξω το καινούργιο καράβι από τη δεξαμενή!

☆

Tatler

Οκαπετάνιος κύτταξε τον καινούργιο ανθυποπλοίαρχο από πάνω ως κάτω. —Χμ... είπε. 'Η ίδια παλιά ιστορία. 'Ο τρελλός της οικογενείας πήρε τις θάλασσες.

—Καθόλου, καπετάνιε, απάντησε ο άλλος. Από την εποχή σου ο κόσμος άλλαξε!

Pourquois Pas?

Οι γυναίκες της οικογενείας της Ντάου Πουγιανίν περπατούν ξυπόλητες και φορούν στα χέρια και στο λαιμό περιουσίες δλόκληρες.

ΜΑΓΙΣΣΕΣ ΤΩΝ ΡΟΥΜΠΙΝΙΩΝ

Του

JOSEPH KESSEL

Στο Μογκόκ, την πόλι των ρουμπινιών, απλώνονταν τα χρώματα του δειλινού. Οι λευκές παγόδες που στόλιζαν την κορυφή κάθε λόφου και κάθε ύψωματος της θιρμανικής κοιλάδας έπαιρναν μια απόχρωσι κοραλένια και η θραδυνή ομίχλη θάμπωνε τη λάμψη των χρυσών θελών που ύψωνονταν προς τον ουρανό από τους μικρούς ναούς.

Τα μαγαζάκια και τα έργαστήρια έκλειναν τις πόρτες τους και τα παράθυρα άνοιγαν για να δεχθούν το νυκτερινό αέρα που έφθανε γεμάτος από τις μυρωδιές της ζούγκλας που προχωρεί ως τα πρόθυρα του Μογκόκ.

Σ' ένα από τα σπίτια της πόλεως και κοντά στο παράθυρο στέκονταν δυο άνδρες που είχαν φύγει απ' το Παρίσι μόλις πριν από δεκαπέντε μέρες και παρακολουθοῦσαν την παράξενη μικρή πολιτεία να δέχεται σιγά σιγά τη μαγεία που σκόρπιζε το ήλιοβασιλέμα. 'Ο ένας ήταν ο φίλος μου Ζάν, που το έπαγγελμα του εμπόρου πολυτίμων λίθων και η αγάπη της περιπέτειας τον είχαν οδηγήσει ως εκεί. 'Ο άλλος ήταν ο συγγραφέας αυτών των σελίδων.

Συνήθως, ο Ζάν κι' εγώ είχαμε πάντα κάτι να πούμε από τις εντυπώσεις μας από την καταπληκτική αυτή χώρα. Έτούτη τη φορά όμως ήμασταν σιωπηλοί και μελαγχολικοί, γιατί η νύχτα που

έρχόταν από τα βουνά ήταν η τελευταία που περνούσαμε σ' αυτό τον κλειστό, ήμερο και μυστι-

Η μά Γεν Ού έχει μάτια που τα φωτίζει το χαμόγελό της και τα πολύτιμα περάδια που δεν αποχωρίζεται.

κό κόσμο, με τους χαριτωμένους και λεπτούς ανθρώπους του, τις αληθινές ιστορίες του που θύμιζαν τὰ παραμύθια, με τὴ μοναδική γῆ του πού ἔκρυβε μέσα της τὰ ὀλοκόκκινα σάν αἷμα ρομπίνια, μόνη αὐτὴ σ' ὅλο τὸν κόσμο. Νὰ γιατί εἴμασταν θλιμμένοι.

ΟΙ ΜΑΘΗΤΡΙΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΙΣΜΕΝΗ ΟΨΙ

Ξαφνικά ἡ θραδυὰ ἔγινε ἐλαφριά καὶ εὐχαριστιόσουν νὰ ζῆς καὶ μιὰ κωδωνοκρουσία ἀπὸ δροσερὲς φωνές καὶ κρυστάλλινα γέλια ἔδιδε τὴ μελαγχολία μας. Ἦταν ἡ ὥρα πού οἱ κοπέλλες τοῦ Μογκόκ γύριζαν ἀπὸ τὸ σχολεῖο. Σὲ λίγο φάνηκαν στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου δυὸ - δυὸ ἢ πιὸ πολλές μαζί.

—Νὰ οἱ στάρлет! εἶπε ὁ Ζάν.

Τὶς εἶχε θαφτίσει ἔτσι γιατί ὅσο ἀπλὲς καὶ φρόνιμες κι' ἂν ἦταν οἱ κοπελλίτσες τοῦ Μογκόκ ἤξεραν πὼς τὶς κύτταζαν. Καὶ τὸ αἶσθημα τῆς δοκιμασίας πού περνοῦσαν τὶς ἔκανε νὰ δείχνουν τὴ χάρι τῶν κινήσεων τους, τὴ λεπτότητα τοῦ λαιμοῦ τους καὶ νὰ κινοῦν μὲ μελετημένη νωχέλεια τὴ θαυμάσια χοντρή κοτσίδα, στυλινὴ καὶ κατάμαυρη, πού ἔφτανε ὡς τὴ μέση τους.

Φοροῦσαν τὸ βιρμανικὸ καπέλο ἀπὸ ψάθα ρυζιοῦ, μεγάλο, στρογγυλὸ καὶ λίγο κωνικό. Οἱ ἄσπρες θαμβακερές μπλοῦζες τους ἦταν κεντημένες μὲ μικρὲς πέτρες καὶ ἔκλειναν ὡς τὸ λαιμό. Στὰ πόδια φοροῦσαν πέδιλα πού ἄφιναν τὰ δάχτυλα ἀκάλυπτα καὶ γύρω στὴ μέση εἶχαν δεμένο —κατὰ τὸ ἔθnikό τους ἔθιμο— ἓνα ὕφασμα πού ἔφθανε ὡς τοὺς ἀστραγάλους, στολισμένο μὲ σχέδια καὶ λουλούδια, παλλόμενο στὸν ρυθμὸ τοῦ βαδίσματος. Θὰ ἔλεγε κανεὶς πὼς

στὸ βάθος τῶν λοξῶν ἀμυγδαλωτῶν τους ματιῶν ἀνάσαν πρόσχαρες καὶ κοροϊδευτικὲς σπιθές.

Λίγες ἦταν ὁμορφες γιὰ μᾶς τοὺς Δυτικούς. Τὰ μῆλα τους ἦταν πολλὴ ἐξωγκωμένα, τὸ προφίλ μᾶλλον καμπυλωτό, τὰ χεῖλια ἀρκετὰ παχειά. Εἶχαν ὅμως ὅλες τους ὠραῖο δέρμα, μιὰ ὀψι ἀνθισμένη καὶ κυρίως μιὰ ἐξαίσια χάρι. Ὁ φίλος μου εἶχε πάει μέσα στὸ δωμάτιο γιὰ νὰ ἐξετάσῃ τὰ τελευταῖα ρομπίνια καὶ ζαφεῖρια πού τοῦ εἶχαν φέρει.

Κι' ἔτσι ἐγὼ ἔμεινα μόνος νὰ σκέπτομαι ὅσα εἶχα μάθει γιὰ τὴ ζωὴ τῶν γυναικῶν τῆς Βιρμανίας, ἐνῶ στ' αὐτιά μου ἀντηχοῦσαν κάθε τόσο τὰ γέλια καὶ οἱ κελαρυστες φωνές τους.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΕΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΤΩΝ ΡΟΜΠΙΝΙΩΝ

Ηξερα πὼς στὴν κοιλάδα τῶν πολυτίμων πετραδιῶν ἡ ζωὴ τῶν γυναικῶν τῆς Βιρμανίας ἦταν θεμελιωμένη σὲ μιὰ δικαιοσύνη, μιὰ σωφροσύνη καὶ μιὰ ἱσορροπία πού τοὺς ἔδινε μιὰ θέσι προνομιούχο ἀπέναντι στὶς γυναῖκες ὀλόκληρης τῆς Ἀσίας καὶ ἴσως ὅλου τοῦ κόσμου. Ἡ ἰσότητά μεταξὺ τῶν δύο φύλων ἦταν τόσο ἀπόλυτη καὶ τόσο φυσική, ὥστε φαινόταν σάν νὰ ὑπῆρχε ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου. Μιὰ νὰ μποροῦσε νὰ παντρευτῇ ὁποιοὺν ἤθελε, ἔστω καὶ ἂν ἐκείνη ἦταν πλούσια καὶ ὁ νέος φτωχός. Μιὰ γυναίκα ἦταν ἐλεύθερη νὰ ἀφήσῃ τὸν ἄνδρα της ὅποτε ἤθελε. Σὲ μιὰ τέτοια περίπτωσι ὅλα γίνονταν μέσα στὰ πλαίσια τῆς καθαρῆς καὶ ἀπλῆς ἀξιοπρέπειας, τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ καὶ τῆς τιμῆς ἡρεμίας πού εἶχαν κυθερνήσει καὶ τὴν κοινὴ ζωὴ τοῦ ζευγους. Οἱ δύο σὺζυγοι χωρίζαν ἡσυχά. Μοιρά-

ζονταν τὰ ὑπάρχοντά τους μὲ δικαιοσύνη καὶ καθένas ἔπαιρνε τὸν καινούργιο δρόμο του, χωρίς μίσος καὶ κακία.

Ἄν οἱ γυναῖκες δὲν ἔπαιρναν δημόσιες θέσεις καὶ δὲν λάβαιναν μέρος στὰ ἐπίσημα συμπόσια, αὐτὸ ἦταν ἐπίδρασι τῶν ἐθίμων καὶ τῶν παραδόσεων πού ἔλοι τὶς θεωροῦν ἀξιοσέβαστες. Μὰ θὰ ἦταν ἀνόητος καὶ ἀμαθὴς ὅποιος θὰ νόμιζε πὼς τὰ παλαιὰ αὐτὰ ἔθιμα εἶναι σημάδια ὑποταγῆς ἢ κατωτερότητας.

Οἱ γυναῖκες αὐτὲς ὄχι μόνον διοικοῦσαν τὸ σπίτι τους καὶ τὴν οἰκογένειά τους, ἀλλὰ δίπλα στὸν ἄνδρα τους —καὶ συχνὰ ἱκανώτερες ἀπ' αὐτὸν— ἀσκοῦσαν κάποιο ἀνεξάρτητο ἐπάγγελμα καὶ διηύθυναν μεγάλες ἐπιχειρήσεις. Εἶχαν δικὰ τους μαγαζιά καὶ τὰ διηύθυναν οἱ ἴδιες, ὅπως καὶ ἐργαστήρια, ἀποθήκες καὶ ἐργοστάσια.

Καὶ ὅπως ὅλη τους ἡ ζωὴ ἦταν συγκεντρωμένη γύρω ἀπὸ τὶς πολυτίμες πέτρες, πολὺ συχνὰ βασιλευσαν ὅσο καὶ οἱ ἄνδρες στὰ ὄρυχεα καὶ τὰ ἐργαστήρια, ἀπ' ὅπου ἐκκινοῦσαν τὰ ζαφεῖρια καὶ τὰ ρομπίνια γιὰ ὅλο τὸν κόσμο. Κυττάζοντας τὶς μαθήτριες νὰ περνοῦν, σκεπτόμουν τὶς Βιρμανέες πού εἶχα γνωρίσει.

Η ΓΡΙΑ ΚΥΡΙΑ ΜΕ ΤΙΣ ΘΑΥΜΑΣΤΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Πρώτη μοῦ ἦρθε στὸ νοῦ ἡ Ντάου Πουγιανίν, γιατί παρ' ὅλο πού εἶχε ζήσει στὸν 19ο αἰῶνα τῆς Βιρμανίας, ἀνῆκε στὴν πραγματικότητα σὲ μιὰ ἄλλη ἐποχὴ, σὲ ἓνα ἄλλο κόσμο. Τώρα ἦταν 95 ἐτῶν, μὰ ὅταν ἦταν μόλις 10, ἦνα ἀμάξι πού τὸ ἔσερναν βουβάδια τὴν ἔφερε στὴν κοιλάδα τῶν ρομπινιῶν.

Ὁ Τιμπάου, ὁ τελευταῖος βα-

σιλιάς τῆς Βιρμανίας, ἦταν τότε ὁ ἀπόλυτος μονάρχης τοῦ Μανταλαὶ μὲ τὰ ἀνάκτορα καὶ τὶς παγόδες του. Ὅλα τὰ πολυτιμα πετράδια τοῦ Μογκόκ ἦταν δική του περιουσία καὶ οἱ ἐργάτες δούλευαν γιὰ τὴ δική του δόξα στὰ ὄρυχεα. Οἱ κλέφτες γινώριζαν σκληρὲς τιμωρίες. Καὶ ὅταν ὁ βασιλιάς περνοῦσε στὶς ἐπίσημες τελετές, ἓνας ἱερὸς ἐλέφαντας φοροῦσε κρεμασμένο στ' αὐτὴ του ἓνα μεγάλο ρομπίνι σάν αὐγὸ κόττας πού τὸ λέγανε Βασιλικὸ Ρομπίνι. Ὅταν ὅμως τὸ ἀνάκτορο Μανταλαὶ τὸ πήραν οἱ Ἄγγλοι, τὸ θαυμάσιον πετράδι εἶχε εξαφανισθῇ.

Ἡ Ντάου Πουγιανίν τὰ εἶχε δῆ, τὰ εἶχε ζήσει ὅλα αὐτά. Ὅταν μὲ δέχτηκε στὸ σπίτι της, γιὰ νὰ δείξῃ πόσο ἦταν εὐχαριστημένη καὶ κολακευμένη, φόρεσε τὰ καλά της. Καθισμένη κατὰ χάμα ἐπάνω στὴν ψάθα, στολισμένη, λεπτὴ καὶ εὐθραυστὴ σάν ἄλλη, μοῦ διηγήθηκε ἓνα σωρὸ θαυμαστὲς ιστορίες. Μπροστά της, μέσα σὲ ἓνα μπρούντζινο δίσκο, ἦταν ἓνας σωρὸς ρομπίνια. Γιατὶ ὅτερα ἀπὸ 80 χρόνια ἔκανε ἀκόμη ἐμπόριο. Περιστοιχισμένη ἀπὸ πέντε γενεές παιδιῶν, εἶχε διδάξει τὰ μυστικὰ τῶν ρομπινιῶν σὲ πολλές γυναῖκες.

Μιὰ μαθήτριά της τὴν ἤξερα καλά. Ἦταν φίλη μας καὶ ὁ σπουδαιότερος ἔμπορος ζαφεριῶν τοῦ Μογκόκ. Εἶχε κι' αὐτὴ πάρει τὴν ὀνομασία «Ντάου» πού τὴν ἔδιναν κατὰ τὰ καθιερωμένα στὶς γυναῖκες ἀπὸ καλὴ γενιά καὶ μὲ μεγάλη ἀξία. Ἡ Ντάου Χλά ὠφεῖλε τὴν τιμητικὴ αὐτὴ ὀνομασία στὶς ἀρετὲς της γιατί ἡ καταγωγή της ἦταν πολὺ ταπεινὴ. Ὅταν χήρεψε, πολὺ νέα, ἄρχισε, γιὰ νὰ θρέψῃ τὰ παιδιὰ της, νὰ πουλᾷ ρύζι καὶ

νά γυρίζη από όρυχείο σέ όρυχείο. Τώρα έχει στήν ιδιοκτησία της ένα απόθεμα από πολύτιμες πέτρες που αξίζουν πολλά εκατομμύρια.

Πηγαίναμε κάθε μέρα στο σπίτι της για τις δολερές μας και κάθε μέρα έβλεπα στο πρωτόγονο και άπλο αυτό σπίτι, τί τόσο όμοιο μέ τ' άλλα, να απλώνονται μπροστά μου τα ζαφείρια σαν ταπέτο από μη με λησμονεί και μαγευόμουν από το λαμπερό αίμα των ρουμπινιών. 'Η Ντάου Χλά και ή μεγαλύτερη αδελφή της, που ζούσαν και δούλευαν μαζί, είχαν περάσει τα 60, μά τίποτα έπανά τους δέν έδειχνε πώς είχαν γνωρίσει στα νειάτα τους μεγάλη μιζέρια ούτε πώς είχαν τώρα στη διάθεσί τους δλόκληρους θησαυρούς. Μέσα στο σπίτι περπατούσαν έντελώς ξυπόλυτες από συνήθεια και για να μη χαλουν τις λεπτές ψάθες στο πάτωμα. 'Η Ντάου Χλά ήταν άσφαλώς ή μόνη γυναίκα στο Μογκόκ με άμερικάνικο αυτοκίνητο που τό χρησιμοποιούσε κυρίως ό γιός της. Αυτός έκανε και τις περισσότερες συναλλαγές και φρόντιζε τα όρυχεία, αλλά σέ όλες τις συζητήσεις ή μητέρα του ήταν παρούσα, ήρεμη και γελαστή. Δέν καταλάβαινε άγγλικά, μά έδινε τη συγκατάθεσί της με μία χαμηλόφωνη λέξι θιρμανική ή με μία έλαφοιά κλάσι του κεφαλιού της. 'Όταν πάλι ήταν να άγοραστή κανένα άκατέργαστο ρουμπίνι του λαμπύριζε μουσικά μέσα από τό διάφανο περίβλημά του, την τελευταία λέξι την είχε ή μεγαλύτερη αδελφή με τό άλλαευτο μάτι.

"Ετσι όλα τα κυβερνούσαν οι δύο ήλικιωμένες μάγισσες των πετραδιών, άπλές σαν άγρότισ-

σες και συγχρόνως άξιοπρεπείς σαν μεγάλες κυρίες. Κάθε ρυτίδα της άπλης και εύγενικιάς μορφής τους ήταν σαν να είχε δεχθή την άνατολίτικη γαλήνη και την βουδδιστική σοφία.

1 ΟΛΟΛΑΜΠΡΗ ΜΑ ΓΕΝ—ΟΥ

Τό ίδιο σπίτι έμενε και ή νεώτερη γενιά, ό γιός της Χτάου Χλά και ή άνύπαντη κόρη της. 'Η μεγαλύτερη κόρη ήταν παντρεμένη και έμενε μακριά. 'Η νύφη της είχε μόλις γεννήσει ένα άγοράκι και έτσι χρέη οικόδεσποινας έκανε ή νεαρή Μά Γέν-ού. Αυτή έτοιμάζε και έφερνε φλυτζάνια τσάι ή γάλα με σοκολάτα που τα άνανέωνε συνεχώς μπροστά στους έπισκέπτες και αυτή φρόντιζε να υπάρχουν πάντα τσιγάρα, γλυκίσματα και ζαχαρωτά.

'Η ίδια φρόντιζε για τα έπισημα τραπέζια, όπου σέρβιραν άναρίθμητα φαγητά. Δέν έφθανε να είναι τέλεια μαγειρίσσα, μά όσο διαρκούσε τό γεύμα έπρεπε να πηγαίνει όρχεται σαν σκιά περπατώντας σιωπηλά με τα γυμνά της πόδια από την τραπεζάρια στην κουζίνα για να φροντίζει ώστε τα φαγητά να σερβίρονται σύμφωνα με τη σειρά που έπρεπε και που την είχε ρυθμίσει τό γούστο και ή καλοφαγία των προγόνων της.

'Η παρουσία της ήταν χαριτωμένη και άνάλαφρη. 'Η έπιφυλακτικότητα και ή συστολή της μπροστά στους ξένους δέν μπορούσαν να κρύψουν τη φυσική της εύθυμία που ζωντάνευε τό στρογγυλό της πρόσωπο με τό θελουδένιο δέρμα και τα τρυφερά γελαστά μάτια.

'Ηταν πάντα ντυμένη άρκετά έξεζητημένα και προσεκτικά, μά ήταν τόσο λεπτή και διακριτική, ώστε κανείς δέν τό παρατηρού-

σε σχεδόν με την πρώτη ματιά. Σιγά - σιγά όμως ό έπισκέπτης έβλεπε πώς ή φούστα ήταν πάντα από λεπτό μεταξωτό με ζωηρόχρωμα λουλούδια και ότι ή λεπτή μπλούζα είχε πάντα την άπόχρωση των λουλουδιών. Στα πυκνά και στυλινά μαλλιά της φορούσε πάντα χρυσές μπάρετες και μία μεγάλη χρυσή καρφίτσα στόλιζε τον κότσο της. Στο στήθος της κρέμονταν πολλά λεπτοδουλεμένα κολλιέ στολισμένα με ζαφείρια και ρουμπίνια. Και πάντα τα σκουλαρίκια και τα θραχιόλια της ήταν όμοια με τό κολλιέ. Τα πιο χαριτωμένα της στολίδια ήταν κάτι μικροσκοπικά κοσμήματα σέ σχήμα πετάλου, λεπτοδουλεμένα με ρουμπίνια και κεντημένα στο κορσάζ των φουστάνιού της.

"Όλους αυτούς τους θησαυρούς ή Μά Γέν-ού τους φορούσε με μία τόσο άθωά άπλότητα,

ώστε γρήγορα κανείς λησμονούσε την αξία τους και την παρουσία τους κι' έβλεπε μπροστά του μία κοπέλλα που είχε τους σοβαρούς και εύγενικούς τρόπους της μητέρας της.

Μά ό ρόλος της Μά Γέν-ού δέν περιοριζόταν έδω. 'Ο άδελφός της της είχε άναθέσει να διεξάγη τό έμπόριο των ήμιπολυτίμων λίθων που έβγαζαν τα όρυχεία, ένω εκείνος φρόντιζε για την έκμετάλλευσι των όρυχείων που έδιναν τα ζαφείρια και τα ρουμπίνια. "Ετσι ή κοπέλλα συνέχιζε την παράδοσι των γυναικών της Βιρμανίας, που άξιοπρεπείς και άθόρυβες προσφέρουν κοντά στους άνδρες, τους γιούς και τους άδελφούς τους, την πολύτιμη συνεργασία τους, που την κατευθύνει μία άξιοθαύμαστη ικανότητα και εύφύια.

ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ:

Ο σκύλος διασκεδάει με τον άνθρωπο πού πολύ από ό,τι ό άνθρωπος με τό σκύλο, για τον άπλούστατο και καταφανέστατο λόγο, ότι μεταξύ των δύο ζώνων ό άνθρωπος είναι τό πιο γελοίο, λέει ό πασίγνωστος:

James Thurber

Από όλες τις άπόψεις ό πατέρας μου ήταν πολύ καλύτερος άνθρωπος από μένα... "Όλα του τα χρόνια τα πέρασε εύτυχισμένος και τό μόνο που άπεχθανόταν ήταν τό να ίκανοποιηται με τα υπάρχοντά του και να κρατά σφιχτά και άποκλειστικά για κείνον ό,τι ήταν δικό του, όμολογεί ό

H. G. Wells

Μην παραβιάζετε τούς νόμους της φύσεως.

Η ΑΝΤΟΧΗ ΤΟΥ ΜΥΑΛΟΥ ΕΧΕΙ ΟΡΙΑ

Πολλοί άνθρωποι νομίζουν πως ενώ η σωματική αντοχή έχει όρια, η άντοχή του πνεύματος δεν γνωρίζει περιορισμό. "Ετσι πολλοί έφηβοι, κυρίως σέ έποχές εξετάσεων, μελετούν 15—16 ώρες την ημέρα και πολλοί έρευνηται που παρακολουθούν ένα πρόβλημα περνούν τη νύχτα άγρυπνοι, σκυμμένοι στο βιβλίο τους.

Τί είναι η «έγκεφαλασθένεια»;

Ωστόσο, η έντατική αυτή έργασία δεν μένει χωρίς σοβαρές συνέπειες. "Η συνηθέστερη είναι αυτό που οί γιατροί ονομάζουν «έγκεφαλασθένεια». "Η ασθένεια αυτή μπορεί να παρουσιασθή με δυο κύριες μορφές. "Η πρώτη, που λέγεται «έπώδυνη έγκεφαλασθένεια της όράσεως», χαρακτηρίζεται από την έμφανισι, σέ ανθρώπους με άπολύτως κανονική όρασι, ενός πόνου προσδευτικού, καμμιά φορά πολύ έντονου, που συγκεντρώνεται πίσω από τά μάτια και παύει μόλις σταματήση ή έργασία.

"Η δεύτερη μορφή, λιγώτερο όδυνήρη, χαρακτηρίζεται από μιá «άκατανίκητη όπνηλία», που μπορεί να είναι είτε σχετική με την όρασι (νά παρουσιαστή δηλαδή ενώ διαβάζουμε), είτε με την άκοή (ένω παρακολουθούμε ένα μάθημα ή μιá διάλεξι). Και στίς δύο περιπτώσεις ή όπνηλία στα-

ματά μόλις σταματήση ή έργασία.

Τά δύο αυτά φαινόμενα άποτελούν τούς «κώδωνες του κινδύνου» της διανοητικής κοπώσεως. τó σημάδι που δείχνει πως τó άρυνείδητο «δέν μπορεί άλλο». Λίγοι είναι οί άνθρωποι που εργάζονται διανοητικά και δέν έχουν παρατηρήσει αυτά τά σημάδια στή μιá ή στήν άλλη τους μορφή.

Μη δοκιμάζετε να άγωνιστήτε

Οί περισσότεροι άνθρωποι προσπαθούν ν' αντιδράσουν σ' αυτή την κόπωσι, διπλασιάζοντας την προσπάθειά τους. Δοκιμάζουν όλα τά μέσα: να εργασθούν όρθιοι, να δυναμώσουν σέ φωτισμό. Κατορθώνουν έτσι να παρατείνουν τη διάρκεια της έργασίας, έκτός από την περιπτώσι της έπώδυνης έγκεφαλασθένειας, όποτε τά μέσα αυτά κάνουν τόν πόνο μεγαλύτερο.

"Ετσι όμως, άκόμη και άν έχωμε κάποια πρόσκαιρη άνάπαυλα, τó τελικό άποτέλεσμα είναι κακό. "Η διανοητική άπόδοσι δέν συμβαδίζει με τόν άριθμό των ώρων έργασίας, αλλά με τó άπερίσπαστο της προσοχής, τη φρεσκάδα της σκέψεως, την ύγεια του νευρικού συστήματος.

"Αν κανείς επιμένει να δουλεύει έντατικά, διατρέχει τόν κίνδυνο να πάθη νευρικές διαταραχές που μπορεί να άπαιτήσουν πλήρη ά-

νάπαυσι με άπαγόρευσι κάθε διανοητικής έργασίας.

Μη δοκιμάζετε ποτέ να άγωνισθήτε έναντίον των συμπτωμάτων της έγκεφαλασθένειας. Καλύτερα μάλιστα μη περιμένετε να έκδηλωθούν καν. "Εχετε ένα άπλο μέσο να μετρήσετε τó βαθμό της διανοητικής σας κοπώσεως: είναι τó τέσ της μνήμης σας. "Αφοϋ διαβάσετε μερικές σελίδες ενός βιβλίου, κλείστε το και ρωτήστε τόν έαυτό σας τί διαβάσατε. "Αν δυσκολεύεστε να θυμηθήτε, προσοχή: είναι ή άρχή της κοπώσεως.

Ο κίνδυνος των διεγερτικών

Οταν έκδηλωθή ή κόπωσι, τó μόνο φάρμακο είναι ή άνάπαυσι. Είναι όμως άραγε δυνατό να καταπολεμήσουμε προληπτικά την κόπωσι για να έχουμε καλύτερη άπόδοσι; Μερικοί πιστεύουν πως έλυσαν τó πρόβλημα με τά φάρμακα που δέν άφίνουν τόν άνθρωπο να αισθανθή κόπωσι. Τέτοια φάρμακα υπάρχουν πολλά, όπως ή μπενζετρίν και τά παράγωγά της. "Οταν πάρη κανείς ένα τέτοιο χάπι, μπορεί πραγματικά να δουλέψη πολύ περισσότερο, χωρίς να νοιώσει νύστα ούτε πονοκέφαλο ούτε μείωσι της μνήμης.

"Αλλά ή κόπωσι που δέν την αισθάνεστε δέν παύει να άσκη την επίδρασί της στον οργανισμό σας. Και ό κίνδυνος μελλοντικών άτυχημάτων είναι μεγαλύτερος, γιατί δέν έχετε πιά τόν τρόπο να έλέγξετε την κατάστασι. Είναι σαν να θέλη κανείς να βελτιώση την κυκλοφορία σέ μιá πόλι αφαιρώντας τά φωτεινά σημάτα που ρυθμίζουν τó πέραςμα των αυτοκινήτων.

"Όπως οί στρατιώτες

Οταν οί στρατιώτες κάνουν μεγάλες πορείες, τούς δίνουν δέκα λεπτά άνάπαυσι ύστερα άπό πενήντα λεπτά πορείας.

"Ενας ειδικός που μελέτησε άπό καιρό τó πρόβλημα αυτό συνιστά την ίδια μέθοδο και για την διανοητική έργασία. "Οταν δουλέψετε έντατικά κάπου τρία τέταρτα της ώρας, σταματήστε είτε αισθάνεστε κουρασμένος είτε όχι. Σηκωθήτε και κάνετε μερικά βήματα ή ξαπλωθήτε (ή άλλαγή από την καθιστή θέσι στην όρθια ή την ξαπλωτή διευκολύνει τη χαλάρωσι της πνευματικής έντάσεως). Προσπαθήστε να μην σκέπτεστε τη δουλειά σας στα δέκα λεπτά που θα κρατήση αυτή ή παύσι. Θα την συνεχίσετε κατόπι με περισσότερο κέφι.

Βέβαια, ή παύσι αυτή πρέπει να γίνεται πό συχνά, άν νοιώθετε κουρασσι. "Εφαρμόζοντας όμως τó σύστημα προληπτικά, ίσως να ιη την νοιώσετε καθόλου.

Με την παύσι αυτή κάθε μιá ώρα θα πρέπει να μπορής να εργάζεστε έπτά έως όκτώ ώρες την ημέρα. Οί ώρες αυτές άποτελούν ένα όριο που μόνο μερικοί άνθρωποι πολύ προικισμένοι μπορούν να τó ξεπεράσουν. Για τούς άλλους είναι καλύτερο να εφαρμόζουν στή διανοητική δουλειά τó σύστημα των «τριών 8»: όκτώ ώρες άνάπαυσι, όκτώ ώρες διανοητική έργασία, όκτώ ώρες ύπνο.

Τά μικρά μέσα

δέν είναι λιγώτερο σπουδαία

Μερικά βοηθητικά μέσα συντελούν στην άποφυγή της διανοητικής κοπώσεως. Τό πρώτο είναι να έξερετε να διαλέγετε

τις ὥρες ἐργασίας σας καὶ οἱ ὥρες πού ταιριάζουν στὸν καθέ-
να ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν ἰδιο-
συγκρασία του. "Ἄλλοι ἀποδί-
δουν καλύτερα τὸ πρωῒ, ἄλλοι τὸ
θεράδυ. Δὲν πρέπει νὰ δοκιμά-
σετε νὰ φέρετε ἀντίστασι στὴ φύ-
σι. Γιὰ ὅλους μπορεῖ νὰ ἐφαρμο-
στῇ μιὰ μόνο μεγάλη ἀρχή: "Ἀ-
ποφεύγετε τὴ διανοητικὴ δουλειά
τὴν ὥρα τῆς πέψεως, δηλαδὴ μιὰ
ὥρα μετὰ ἀπὸ κάθε γεῦμα.

"Επίσης μπορεῖτε νὰ ἀποφύγε-
τε τὴν κόπωση ἂν οἱ ὅροι τῆς
δουλειᾶς σας εἶναι καλοί. Τὸ κα-
τ'ἀλληλο γιὰ τὸ σῶμα σας κάθι-
μα καὶ τὸ ἄνετο τραπέζι εἶναι
υποϋδαίες προϋποθέσεις. Τὸ
οπουδαίωτο ζήτημα εἶναι ὁ φω-
τισμός. Πολλοὶ πού παραπονοῦν-
ται γιὰ διανοητικὴ κόπωση ἔγι-
ναν καλὰ μόλις ἄλλαξαν τὸ φω-
τισμὸ στὸ γραφεῖο τους. "Ἡ κα-
λύτερη τοποθέτησι τοῦ φωτὸς εἶ-
ναι ἀριστερά, ὑψηλὰ καὶ κρυμ-
μένο ἀπὸ τὰ μάτια. Δηλαδὴ τὸ

πρόσωπο νὰ εἶναι στὴ σκιά καὶ
τὸ βιβλίον νὰ φωτίζεται ζωηρά.

Θὰ ἀποφύγετε ἀκόμη τὴν κό-
πωση ἂν ἐργάζεστε σὲ δωμάτιο
καλὰ ἀερισμένο καὶ χωρὶς θό-
ρυθο. Καί, πρὸς Θεοῦ, σταματή-
στε τὸ ραδιόφωνο τὴν ὥρα πού
δουλεύετε. "Ἡ προφύλαξι αὐτὴ εἶ-
ναι βασική, ἂν καὶ πολλοὶ τὴν
παράμελουν. Βλέπουμε συχνὰ τὰ
παιδιὰ νὰ μελετοῦν ἐνῶ τὸ ρα-
διόφωνο παίζει. Αὐτὸ θλάπτει χω-
ρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνουμε στὸ
νευρικό σύστημα.

Τέλος ἓνα καλὸ μέσο γιὰ νὰ
ἀποφύγετε τὴν διανοητικὴ κόπω-
σι εἶναι ἡ ἀλλαγὴ ἐργασίας. Με-
τὰ τὴ μελέτη π.χ. ἀσχοληθῇτε με
κάτι πρακτικόν.

"Ἄν υἱοθετήσετε αὐτὰ τὰ μέσα
καὶ τὰ ἐπιβάλετε καὶ στοὺς ἄλ-
λους στὴν οἰκογένειά σας, θὰ δη-
τε πὼς ἡ ἀπόδοσι ὅλων θὰ αὐξη-
θῇ, ἐνῶ παραλληλὰ ἡ ὑγεία τους
δὲν θὰ ἐπηρεάζεται.

Παντοῦ τὰ πάντα

Ένας ἄνθρωπος μπῆκε σ' ἓνα φαρμακεῖο τῆς Νέας "Υόρκης καὶ ζήτησε ἓνα
ναρκωτικόν, δίνοντας τὴ σχετικὴ συνταγή. "Ο φαρμακοποιὸς τοῦ εἶπε νὰ πε-
ράσῃ σὲ λίγη ὥρα καὶ ἐν τῷ μεταξύ τηλεφώνησε στὸ γιατρὸ, πού τὸ ὄνομά
του ἦταν γραμμένο στὴ συνταγή, νὰ βεβαιωθῇ ἂν ἡ παραγγελία ἦταν γνήσια.

—Ἐρετε τί ἔκανε τὸν φαρμακοποιὸ τόσο δύσπιστο;

—"Ἀπλούστατα, τὸ πολὺ καθαρὸ γράψιμο τῆς συνταγῆς!

Saturday Evening Post

ΤΑ ΕΙΔΕΥΟΝΤΑΣ

“ΙΣΠΑΝΙΑ,,

Τοῦ

ΚΩΣΤΑ ΟΥΡΑΝΗ

I

Ἀνδαλουσία

Κλείνουμε τὴν ταξιδιωτικὴ μας
ἀνθολογία, πού μὲ τόσο ἐνδιαφέ-
ρον παρακολούθησαν οἱ ἀναγνώ-
στες τῆς «Ἐκλογῆς», μὲ τὸν καὶ
ἐξοχήν ταξιδιώτη συγγραφέα
τῶν γραμμάτων μας: Μὲ τὸν
Κώστα Οὐράνη. "Ο ἀδελφὸς αὐτὸς
ποιητῆς πού ἐμπλούτισε τὸν λυ-
ρικό μας λόγον μὲ μερικὸν θαν-
μάσιους προσωπικὸν τόνους γε-
μάτους ρεύθη, νοσταλγία καὶ
πάθος, ἐσιάθηκε σ' ὅλην τὴν
ζωὴ ἓνας ταξιδιώτης. «Φιλαπό-
δημος» ἀποκαλοῦσε ὁ ἴδιος τὸν
ἐαυτοῦ καὶ αὐτὴ ἴσως ἡ φιλα-
ποδημία εἶναι ὅ,τι περισσότερο
χαρακτηρίζει τὸ ἔργο του... "Ἀπὸ
τὶς ἀπειρες ταξιδιωτικὰς ἐντυ-
πώσεις πού ἔχει γράφει διαλέ-
γουμε δυὸ χαρακτηριστικὰς σελί-
δες: "Ἡ πρώτη εἶναι ἀπὸ τὴν
«Ισπανία» του, ἓνα κείμενον γε-
μάτο λυρισμὸ καὶ ποίησι' ἡ δεύ-
τερη εἶναι ἀπὸ τὴν «Ἑλλάδα»
του, ἓνα ἀδελφὸ πορτραῖτο τοῦ Μν-
σιρά, ὅλο ὑποβολὴ καὶ μαγεία.

Ἀνδαλουσία! Ἀνδαλουσία!...
Ἀνθισμένα πάτιος, γεμάτα
ἀρωματισμένη σιγή' στενοὶ δρό-
μοι μὲ δροσιὰ πηγαδιῶν' κροτα-
λιστικὰς καστανιέτες πού ρυθμι-
ζουν τοὺς ἡδονικοὺς χοροὺς τῶν
Τσιγγάνων τοῦ "Αλμπαϊσίν' γε-
ράνια στοὺς τοίχους τῶν σπιτιῶν,
γαλάζιες ὀρτανσιές στὶς αὐλὰς
καὶ καταρράχτες τριαντάφυλλων
στὰ παράθυρα' κιθάρες μὲ ρόδι-
νες κορδέλλες καὶ μελωδίες πού
τὸ πάθος τους λείχει τὴν ψυχὴ
μας σὰν φλόγα' θρησκευτικὰς
λιτανεῖες πού περιφέρουν γλυκε-
ρὰς Παναγίαις, ντυμέναι σὰν κοῦ-
κλεις καὶ γεμάται δαντέλλες καὶ
μαργαριτάρια, ἀκολουθοῦμενες
ἀπὸ μετανοοῦντες πού κρύβουν
τὸ πρόσωπόν τους μέσα σὲ κου-
κοῦλες μοναχῶν καὶ πού, ὅταν
περνᾶν κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρα
τῆς ἀγαπημένης τους γυναίκας,
χτυποῦν τὸ κορμί τους μὲ θίψεις
μουσικὰ νερὰ ἀνασφυγμάτων
σὰν ἀρὰ μαγεμένης σιγῆς
γυναῖκες μὲ δαντελλωτὲς μαντί-
λιες πάνω ἀπὸ τὴς τεράστιες χτέ-
νες τους, πού παίζουν, στὸ δρό-
μο, μὲ τὸν πόθο τοῦ διαβάτη, ὅ-
πως μὲ τὸ πορφύρεον ῥόδο πού
κρατᾶν στὰ δόντια τους ἔρωτες

πού μοιάζουν με τὸ σκληρὸ καὶ κάποτε θανάσιμο παιχνίδι τῶν ταυρομαχιῶν· πλατεία συμπέρο τῶν ἀντρῶν καὶ κόκκινα ζουνάρια στὶς δαχτυλιδένιες μέσες τους πού κρύβουν στυλῆτα· γριές τουένιες με λιπαρές σάρκες· δάχτυλα γεμάτα ψεύτικα δαχτυλίδια καὶ γαμπφές μύτες, πού ρίχνουν τὰ χαρτιά στὶς ἐρωτευμένες κοπέλλες καὶ σὰς κάνουν φίλη σας τὴν πιὸ ἀπλησίαστη κοπέλλα· κήποι καὶ πάρκα, ὅπου τὰ ἀζουλέχος στὶς δεξαμενές, στοὺς πάγκους καὶ τὰ κιόσκια, συναγωνίζονται σὲ πολυχρωμία καὶ θάμβος μετὴ μαγεία τῶν λουλουδιῶν...

Ἄνδαλουσία! Ἄνδαλουσία!... Ἐσὺ πού μετέδωσες στοὺς Ἰσπανοὺς τὸ αἶμα καὶ τὸ πάθος τῶν Ἀράβων· χώρα ὅπου ἡ ζωὴ ἔχει τὸ χρῶμα, τὴ γραφικότητα καὶ τὸ ρυθμὸ λαϊκοῦ πανηγυριοῦ· γῆ τῶν ἀπέραντων ἀνθισμένων περιβολῶν, πρᾶσινο σερμπέτι πού πάνω του ἐπιπλέει, σὰν ἓνα κομμάτι πάγος, ἡ σιέρρα Νεβάδα· χώρα ὅπου οἱ ἄνθρωποι ἀγαπᾶν τὴ γυναῖκα σὰν Παναγία καὶ τὴν Παναγία σὰν γυναῖκα· ὅπου τὰ ἐσωτερικὰ τῶν σπιτιῶν εἶναι μεταφερμένα στὰ κατώφλια τῶν ἐξώθυρων· οἱ κήποι κλεισμένοι μέσα στὰ σπιτία· ὅπου οἱ ἔξι μέρες τῆς δεκάδας εἶναι ἀφιερωμένες στὴ σκόλη καὶ μιὰ μόνο στὴν ἐργασία· ὅπου ἡ ψυχὴ τῶν Ἀράβων ἐπιδρομέων εἶναι σὰν στὸν τόπο τῆς· ἡ ψυχὴ τῆς Ἰσπανίας σὰν ξένη· ὅπου ὁ ἥλιος εἶναι πιὸ φλογερὸς ἀπὸ παντοῦ ἄλλου· ὁ ἡσυχίαν ἡδονική· ὅπου, σὰν τέντες λησμονημένες στὴν ἔρημο, οἱ Ἀράβες φεύγοντας ἀφήσαν μέσα στὴν ἀθλιότητα τῶν συνοικισμῶν σου τὰ ὄνειρῶδη παλάτια τῶν γεμάτων ἀπὸ θρόλους αἱμάτων καὶ ἐρώτων, ἀπὸ μιὰ ποίηση πιὸ μεθυστική· ἀπὸ τὸ ἄρωμα τοῦ νάρδου,

ἀπὸ ἀραβουργήματα λεπτὰ, πολὺπλοκα καὶ διάφανα σὰν ὑπομονητικὲς δαντέλλες· ἀπὸ κήπους θαθεῖους σὰν τὴν ἀγκαλιά ὁδαλίσκης.

Ἄνδαλουσία! Ἄνδαλουσία!... Ἐσὺ πού ἔχεις κάνει αἰῶνιο τὸ πιὸ ἐφήμερο πράμα: τὰ λουλούδια, καὶ πού πῆρες διακοσμητικὸ στοιχεῖο τῆς ἀρχιτεκτονικῆς σου τὸ πιὸ φευγαλέο: τὸ νερό — δημιουργώντας ἀπὸ τοὺς συνδυασμοὺς τους μιὰ ὁμορφιά πού σκλαβώνει γιὰ πάντα τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου. Χώρα τῆς ποίησης καὶ τοῦ τραγουδιοῦ, σ' ἐσένα βρῆκα νὰ ζοῦν πιὸ ἔντονα· ἀπὸ τοὺς ζωντανούς τὰ πλάσματα τῆς φαντασίας καὶ τοῦ ὄνειρου. Ὅπως ὁ Δὼν Ζουάν, περιδιαβάζοντας ἓνα θράδυ στὴν ὄχθη τοῦ Γουαδαλκιβίρ, εἶδε στὴν ἀντίκρουση τῆς ὄχθης τὸ διάβολο, ἔτσι κ' ἐγώ, περνώντας ἔξω ἀπὸ τὰ σιωπηλὰ μοναστήρια σου, τὰ μυστηριώδη σου πάτιος καὶ τὰ στενοσόκακά σου, τίς νύχτες πού τὰ φώτιζε ἀμυδρὰ τὸ φεγγάρι, εἶδα νὰ γλυστράτῃ τὴ σκιά τοῦ ἴδιου τοῦ Δὼν Ζουάν. Στὰ παραθύρα στάλιαζαν οἱ ἑλθίρες καὶ οἱ δόνες· ἱνές, καρτερώντας τὴν ἐπίσκεψή του... Καὶ μέσα στοὺς κήπους τῆς Γρενάδας μετὴ νερένια ψυχὴ, πόσες φορὲς δὲν ἀντίκρυσαν, λευκὲς ὀπτασίες, τὴν Ζαυδὰ καὶ τὴν Ἀϊσά, τίς δυὸ ὁραῖες αὐτὲς σουλτάνες μετὴ ἱστορία τὴν γεμάτη ἔρωτα καὶ θάνατο...

Δίχως ἐσένα, Ἄνδαλουσία, ἡ Ἰσπανία θάταν ἓνα προαύλιο θαλάσσιου, ἓνα παγερὸ καὶ πένθιμο Ἑσκριάλ. Ἐσὺ ἐκδικήθηκες τὴ ζωὴ πού ἡ Καστίλλια εἶχε ἀπαρνηθῇ. Εἶσαι, πλάι τῆς ὅτι εἶναι οἱ πίνακες τοῦ Γκόγια, στὸ Πράδο, οἱ ξεχειλισμένοι ἀπὸ ἔντονα χρώματα, θίαια πάθη, λαϊκὴ ζωὴ, θρόλους καὶ τραγούδι, πλάι

στὶς ἀκίνητες, αὐστηρὲς καὶ μαυροντυμένες φυσιογνομίες τοῦ Βελασκέζ. Στὸ πάθος τῆς ψυχῆς, πού ἐκπροσωπεῖ ἡ Καστίλλια, καὶ πού καίει μουσικὰ τὸν ἄνθρωπο σὰν τὸ ἀναμμένο, κάτω ἀπὸ τὴ στάχτη, κάρβουνο, ἀντιτάσσεις τὸ πάθος τῆς καρδιάς, τὸ ὄλο ἐξωτερικέψῃ, μέθη, σφοδρότητα καὶ φλόγα, πού ἀναπηδάει σὰν πίδακας...

Ἄνδαλουσία, πατρίδα τοῦ Φίγκαρο, τοῦ ζωηροῦ, τοῦ εὐστροφου αὐτοῦ πνεύματος, πού εἶναι σὰν ἓνας ἀδελφὸς τοῦ Ἀριελ! Ξέρω τώρα τί θὰ μοῦ εἶχε λείψει, ἂν δὲ σ' εἶχα γνωρίσει. Βρῆκα στὴ ζωὴ τῆς Σεβίλλιας σου μετὴ τὴν ζωντανέψω στὴ φαντασία του τὴν εἰκόνα τῆς Βενετίας πού καθρεφτίζεται σήμερα πένθιμα μέσα στὶς τελεματώδεις λαγκοῦνες τῆς, μὰ πού τὸ δέκατο ὀγδοο αἰῶνα ἦταν ἡ πρωτεύουσα τῶν ἐρώτων, τῆς τρέλλας, τῶν χρωμάτων καὶ τῶν γιορτῶν. Ὡ Βενετία, χωρὶς λαγκοῦνες καὶ χωρὶς μεταξωτὴ προσωπίδα! Χωρὶς λαγκοῦνες, ἀλλὰ μετὴ δρόμους πού εἶναι κανάλια λουλουδιῶν — καὶ μετὴ γονδολιέρη τὸν Φίγκαρο!

Ἐκανα τὴ γνωριμία του στὴ Σεβίλλια — γιὰ τὴν ζῆ πάντα ὁ δαιμόνιος αὐτὸς ἄνθρωπος. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι δὲν ἐξασκεῖ πιά τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κουρέα. Συμβαδίζοντας μετὴ τὴν ἐποχὴ του, κρατᾷ σήμερα μπάρα: «Μπάρα Φίγκαρο», στὸ ἴδιο μαγαζὶ πού εἶχε ἄλλοτε τὸ κουρεῖο του. Τὸ δευτέρου τοῦ ὅμως ἐπάγγελμα — πού εἶναι καὶ τὸ κυριώτερο — τὸ διατηρεῖ πάντα. Μοῦ ἔκλεισε τὸ μάτι, ὅταν τοῦ ζήτησα νὰ δῶ Τσιγγάνες νὰ χορεύουν φλαμένγκο — θάζοντας ἔτσι στὴν ἐπιθυμία μου ἓνα νόημα πού δὲν εἶχε, μὰ πού γι' αὐτόν, τὸν γεννημένο γιὰ

τὸν ἔρωτα, ἦταν ἀδύνατο νὰ μὴν ἔχει!.. Ἄν δὲν πολυκυττάξῃ κανεὶς τὰ ἔξοδα, δὲν εἶναι ἄλλος ὁδηγὸς στὴν Ἀνδαλουσία καλότερος ἀπ' αὐτόν. Μπορεῖ μετὴ τὴν ἴδια θερμότητα, μετὴ τὴν ἴδια θά ἔλεγα πίστη, νὰ σὰς βρῇ μιὰ καλὴ θέση σ' ἓνα μπαλκόνι τῆς Σεβίλλιας γιὰ νὰ δῇτε τίς θρησκευτικὲς παρελάσεις τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, ὅπως καὶ νὰ σὰς πᾶν στὰ καταγῶγια, ὅπου ἡ Κάρμεν, μ' ἓνα τριαντάφυλλο στὰ δόντια τῆς, περιμένει τὰ πεπρωμένα τῆς.

★

Σ' ἓνα ὕψωμα τῆς Γρενάδας ὑπάρχει ἓνας παράξενος θράχος. Σ' αὐτὸ τὸ θράχο κᾶθησε, λένε, κ' ἔκλαψε ὁ τελευταῖος Βασιλεὺς τῶν Ἀράβων Βοαβδὶλ, ὅταν ἄφινε γιὰ πάντα τὴν Γρενάδα καὶ τὴν Ἀνδαλουσία. «Κλάψε τώρα σὰν γυναῖκα, τοῦ εἶπε σκληρὰ ἡ μητέρα του, ἀφοῦ δὲν μπόρεσες νὰ τὴ διαφεντέψῃς σὰν ἄντρας!»

Τὸ κλάμα αὐτὸ τοῦ Ἀραβὰ Βασιλέα, πού τὸ ἐπαναλαμβάνουν στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων οἱ Ἀράβες τοῦ Φέζ στὶς προσευχές τους, ἔχει τὴν παθητικότητα τοῦ ἐβραϊκοῦ θρήνου «ἐπὶ τὸν ποταμὸν Βαβυλῶνος» γιὰ τὴν χαμένη Ἱερουσαλήμ. Τὸ ἀναφέρω, γιὰ τὴν δίνει νὰ καταλάβῃ, σ' ὅποιον δὲν εἶδε τὴν Ἀνδαλουσία, τὸ παραδείσιο θέλητρό της. Τὸ ἀναφέρω, γιὰ τὴν κάθε ταξιδιώτη, ὅταν τὴν ἐγκαταλείπει, εἶναι σὰν ἓνα Βοαβδὶλ στὸ θράχο τοῦ. Ἀφίνει νὰ πλανηθῇ τὸ βλέμμα του σ' ὅτι στὴ ζωὴ του ὑπῆρξε ὁμορφιά, μουσικὴ τῶν νερῶν, ἀρώματα λουλουδιῶν — κ' ἀναστενάζει.

Ἐγκαταλείποντας τὴν Ἀνδαλουσία, νοιώθει κανεὶς τὴν ἀπέραντη κ' ἀπαρηγόρητη λύπη ἐνὸς ἐκθρονισμένου.

Ἀπὸ τὴν “ΕΛΛΑΔΑ”,

II

Μυστράς

«Μ' ὅλο πού πέρασαν τόσα χρόνια, ποτέ δὲν ξεχνῶ τίς λαμπρές ὥρες πού πέρασα σεργιανώντας τὸ Μυστρά. Τέτοιες ὥρες εἶναι σὰν κρουνοὶ πού χύνουν στὴν ψυχὴ μου εὐχαρίστηση κι' ὁμορφιά. Ἡ οἰκουμένη δὲ θὰ γίνῃ ποτέ μοναξιά γιὰ μένα, ἀκόμα κι' ἂν μὲ λείψουν ἡ ἀγάπη κι' ἡ καλωσύνη, γιατί διατηρῶ τὴν ἀνάμνηση τοῦ ἐξαίστου αὐτοῦ ὁράματος. Τὸ φέρνω στὸ νοῦ μου χωρὶς νὰ μὲ κουράζει ποτέ, ὅπως ἕνας βουκόλος τοῦ Ταῦγετο περνάει τίς ὥρες τοῦ σφυρίζοντος στὴ φλογέρα του τρεῖς νότες—πάντα τίς ἴδιες.

...Ξέρω κι' ἄλλες νεκρές πολιτείες τοῦ Μεσαίωνα. Τὸ Μπῶ στὴν Προβηγκία καὶ τὸ Σάν Τζιμινιάνο κοντὰ στὴ Σιένα. Ἡ γραφικότητά τους μ' ἀρέσει. Ὁ Μυστράς, ὅμως, γεμίζει τὴν ψυχὴ μου ποίηση...».

ΜΩΡΙΣ ΜΠΑΡΡΕΣ

Εἶται κ' ἐμένα. Ξέρω τὸ Σάν Τζιμινιάνο πού ἀναπολεῖ ὁ Μπαρρές. Ἕνα θερινὸ θρόνυ εἶδα νὰ ὑψώνη στὸν οὐρανό, ἐπάνω σ' ἕνα ξηρὸ λόφο, τοὺς ἀγέρωχους τετράγωνους πύργους του, ὅπως ἄλλες πολιτείες ὑψώνουν τὰ καμπαναριὰ τους κ' ἔχω περιπλανηθῇ μέσα στοὺς στενοὺς τοῦ δρομάκου, ὅπου σὲ κάθε βῆμα διαγκωνίζεται κανεὶς μὲ τὸ παρελθόν. Ξέρω, ἀκόμα, τὸ Τολέδο, τὸ σκυθρωπὸ καὶ μοναχικό, πού κάτω ἀπὸ τὰ τεῖχη του κυλάει ἀργὰ ὁ Τάγης τὰ κιτρινωπά νερά του. Ξέρω τὴν Καρκασόνη, πού φαίνεται ἀπὸ μακριὰ σὰ μιὰ μεσαιωνικὴ λιθογραφία ὀχυρωμένης πολιτείας. Ξέρω τὴν Ἀβίλα, πού οἱ ἄλλες

ἰσπανικὲς πόλεις τὴ λένε «μητέρα» καὶ πού ὁ ἀέρας τῆς δονεῖται, θαρρεῖς, ἀκόμα ἀπὸ τὰ κοντοροχτυπήματα τῶν Ἀράβων καταλάρηδων καὶ τῶν εὐγενῶν τῆς Καστίλλιας. Ξέρω σὲ μιὰν ἀκτὴ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, μιὰ παλιὰ πορτογαλικὴ πολιτεία πού ἔχει ἀποσπρηθῇ στὶς ἐπάλξεις τῆς, ὅπως μιὰ δέσποινα ἄλλης ἐποχῆς στὸ μεγαλόπρεπο καὶ γυμνὸ μέγαρό τῆς. Καμμιὰ, ὅμως, δὲν ἔχει τὴν ποιητικὴ, τὴν παραμυθένια ἀτμόσφαιρα τοῦ Μυστρά...

“Ὅλες αὐτὲς οἱ πολιτείες τοῦ παρελθόντος εἶναι, λίγο-πολύ, μελαγχολικὲς καὶ δὲν τίς ἀφίνει κανεὶς χωρὶς κρυφὴ ἀνακούφιση. Καὶ τοῦτο γιατί δὲν εἶναι νεκρές, ἀλλὰ πεθαίνουν, γέριες καὶ ξεπεσμένες, ἀπελπιστικὰ ἀργά. Μερικὲς μάλιστα, στολισμένες μὲ μοντέρνα κτίρια, ἔχουν κατὰ τὸ θλιβερὰ κωμικὸ—σὰν τίς γρη῏ς δεσποινίδες πού φορᾶν κορδέλλες καὶ καπέλλα νέων κοριτσιῶν. Ἀντίθετα, ὁ Μυστράς ἔχει πεθάνει ἄσφαιρα, «ἐν πλήρει ζωῇ», ὅπως ἡ Πομπηία, μὲ τὴν ὁποία μοιάζει. Δὲν ἔζησε γιὰ νὰ ξεπερασθῇ καὶ νὰ χάσῃ μέσα στὸ ἀπορροφητικὸ παρὸν τὸ χαρὰ κτήρα του καὶ τὴν παλιά του ἀτμόσφαιρα. Εἶναι καὶ σήμερον ὅπως ἦταν τὴν ἡμέραν ἐκείνη τοῦ 1779, πού οἱ Ἀρβανίτες τὸν παρὰ δώσαν στὶς φλόγες.

Οἱ αἰφνίδιοι θάνατοι τῶν πολιτειῶν, ὅπως καὶ τῶν ἀνθρώπων, δὲν ἀλλοιώνουν. Ἀκίνητοὺν μιὰ ἐκφραση, μιὰ στάση τῆς ζω-

ῆς καὶ τὴ μεταμορφώνουν σ' αἰωνιότητα. Ὁ Μυστράς, χωρὶς ζωῇ, ζῇ μιὰ ζωὴ αὐταπάτης καὶ θρόλου. Ἐχεῖ τὴ μυστηριώδη ἐκείνη ἀτμόσφαιρα πού διατηρεῖ ἡ σκηνὴ τοῦ θεάτρου μετὰ τὴν παράσταση: θαρρεῖ κανεὶς, σὲ κάθε στιγμή, πὼς θὰ δῇ νὰ παρελάνουν, σιωπηλὰ κι' ἀργά, πρόσωπα τῆς Ἱστορίας καὶ τοῦ ὄνειρου... Ἡ σιγὴ τοῦ δὲν ἔχει τὴν ὀριστικότητα καὶ τὸ βάρος τῶν τάφων, ἀλλὰ δονεῖται ἀπὸ ἀόρατες παρουσίες. Ὁ Μυστράς εἶναι σὰ νὰ ζῇ ἔξω τοῦ καιροῦ καὶ τῆς ζωῆς.

Ὁ Γκαίτε θὰ τὸ εἶχε διαισθανθῇ αὐτό, ὅταν ἔβαζε νὰ συναντηθοῦν, στὶς μεγάλες ἔρημες ταράτσες τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Μυστρά, τὰ δυὸ του πρόσωπα, πού κι' αὐτὰ ἐπίσης ζοῦσαν ἔξω τοῦ καιροῦ καὶ τῆς ζωῆς: τὸν Φάουστ καὶ τὴν Ἑλένη τοῦ Μενελάου. Πουθενὰ ἄλλοι δὲν ἦταν δυνατό νὰ θρεθῇ καταλλήλοτερον πλαίσιο γιὰ τὴν παθητικὴ αὐτὴ συνάντηση. Ὁ Μυστράς σὰν τὰ δυὸ αὐτὰ πρόσωπα, ἐξακολουθεῖ νὰ ζῇ, μέσα στὴν ἀέναη ροή, μιὰ ζωὴ πάντα τὴν ἴδια...

☆

Ἦταν μιὰ ἐξαίσια ἀνοιξιὰτικὴ μέρα, ὅταν ἐπισκέφθηκα τὸ Μυστρά. Ἡ πεδιάδα τῆς Σπάρτης ἦταν τόσο γελαστή, πού ἡ αὐστηρὴ ἀνάμνηση τῶν ἀρχαίων Σπαρτιατῶν σὲ παραξένευε σὰν κάτι τὸ ἀπίθανο καὶ τὸ παράταιρο. Ὁ ἀέρας ἦταν ἀρωματισμένος, ἡ πρασινάδα εἶχε μιὰ ἀσύγκριτη δροσιὰ κι' ὁ Εὐρώτας, μέσα στ' ἄσπρα χαλίκια τῆς κοίτης του, δὲν ἦταν παρὰ ἕνα μικρὸ καὶ φλύαρο εἰδυλλιακὸ ποτάμι. Τὰ πλατάνια ριγοῦσαν στὸ χάδι τῆς αὖρας, οἱ μεγάλες ροδόδαφνες τῶν ὀχθῶν τοῦ Εὐρώτα γέμιζαν ρόδινα σαλπίσματα

τὴν ἡσυχίαν καὶ ἐπάνω στὴ χλόη τ' ἀναριθμητὰ ἀγριολούλουδα κεντοῦσαν συνθέσεις μαγευτικῆς. Ἡ φύση ἦταν στὴ γλυκεῖα τῆς ἐκείνης ὥρας πού τραγουδαῖ ὁ ποιητής.

Τὸ ἀνοιξιὰτικο αὐτὸ ξανάνωμα δημιουργοῦσε μιὰ τέτοια ἀτμόσφαιρα, πού ὁ ψηλὸς λόφος τοῦ Μυστρά, μὲ τὰ πολεμικά του τεῖχη, μὲ τὰ σπίτια τοῦ πού ἀνηφόριζαν πρὸς τὸ Δεσποτικὸ, μὲ τίς ἐκκλησίες τοῦ καὶ τοὺς περήφανους πύργους του, λουσιμένους φῶς διάφανο κι' εὐτυχισμένο, ἐμφανίζονταν σὰ μιὰ ζωερὴ εἰκόνα εἰκονογραφημένου βιβλίου παιδικῶν παραμυθιῶν. Νόμιζες πὼς ἡ νεκρὴ πολιτεία ξαναζοῦσε σ' ἕνα ὑπερπραγματικὸ ἐπίπεδο τῆ σταματημένη ἀπὸ τόσον καιρὸ ζωῆς τῆς—ὅπως ἡ κοιμισμένη πριγκιποπούλα τοῦ δάσους, πού τὴν ἐύπνησε τὸ μαγικὸ νερό. Καὶ θ' ἀποροῦσε κανεὶς μὲ ὅποιον, ἐκείνη τὴ στιγμή, θὰ ἔδειχνε ἐκπληξή, βλέποντας σκοποὺς στὶς θίγλες τῶν πύργων κι' ἀκούοντας πολεμικά ν' ἀναγγέλλουν τὴν ἐξοδο, ἀπὸ τὴ φρουρικὴ πύλη τοῦ ἀνακτόρου, Βυζαντινῶν Δεσποτῶν...

Ἡ θέα τῆς μὲ γέμιζε μὲ τὴν ἐκσταση ἐκείνη τοῦ μικροῦ παιδιοῦ τῆς στιγμῆς πού τοῦ διηγούνται ἕνα παραμῦθι. “Ὅλα μοῦ ἦταν πηγὴν χαρᾶς καὶ μυστίδα γιὰ τὴν ἐξαρση τῆς φαντασίας μου. Ἀκόμα κ' οἱ φτωχὲς εὐλινες παράγκες στὴ ρίζα τοῦ λόφου τοῦ Μυστρά, ὅπου προγευματίζουν οἱ ἐπισκέπτες, ἦταν ἀνθισμένες μὲ ρόδα, κρίνα καὶ κληματαριές, πού κρέμονταν διακοσμητικὰ ἀπὸ τοὺς στύλους τοὺς σὰν σὲ γιαννέζικη ἐστάμπα. Τὸ νερό πού τραγουδοῦσε κοντὰ τοὺς, ἔπεφτε μέσα σὲ μιὰ ἀρχαία μαρμάρην

σαρκοφάγο με ανάγλυφες παραστάσεις Βακχίδων, κι' ο μικρός χωρικός, που μᾶς πρότεινε με κωμική σοβαρότητα νά μᾶς κάνη τὸν ὁδηγό, εἶχε, με τὰ μεγάλα κίτρινα παπούτσιά του, τὸ

πρόσωπό του τοῦ γερασμένου κ' ὕδρωπικοῦ μωροῦ καὶ τὴν παράξενη ἔρρινη φωνούλα του, τὴν ἥψη ἑνὸς μικροῦ δαιμόνιου τῶν παραμυθιῶν, κι' ὄχι πραγματικοῦ ἀνθρώπου...

Ο περίφημος κωμικός τῶν νυκτερινῶν κέντρων τῆς Νέας Ὑόρκης Τζῶν Ἀνταμς μῆκε μιὰ μέρα σ' ἕνα ἐστιατόριο καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸν μαίτρ νὰ τοῦ ὑποδείξη ἕνα καλὸ φαγητό.

—Ἕνα ροσμπίφ; εἶπε ὁ μαίτρ.

—Ὁχι, μοῦ χαλά τὸν ὕπνο.

—Κανένα σάντουιτς με γλώσσα κοκκινιστή;

—Ὁχι, μοῦ φέρνει αὐπνία.

—Μιὰ μαρουλοσαλάτα;

—Ὁχι, ὄχι, ἐπανάλαβε ὁ Ἀνταμς. Μοῦ φέρνει αὐπνία.

—Μήπως θὰ θέλατε νὰ πάρете ἕνα ὑπνάκο, κύριε Ἀνταμς, καὶ μετὰ νὰ παραγγείλετε;

Pourquoi Pas?

☆

Μιὰ ἡθοποιὸς τοῦ Χόλλυγουντ —ὄνομα καὶ μὴ χωρὶς— εἶχε κληθῇ μάρτυς σὲ μιὰ δίκη καὶ ὁ δικαστὴς τῆς ζήτησε τὰ στοιχεῖά της.

—Ἡ ὠραιότερη γυναίκα τῆς Ἀμερικής! εἶπε.

Ἕνας φίλος της, ποῦ ἦταν παρών, θέλησε νὰ μετριάσῃ τὴν ἐντύπωσι ποῦ προκάλεσαν τὰ λόγια της:

—Δὲν νομίζετε πὼς οἱ λέξεις ποῦ χρησιμοποιήσατε ἦταν κάπως πολὺ δυνατές;

—Ἰσως, ἀπάντησε ἡ στάρ, ἀλλὰ εἶχα ὀρκιστῇ νὰ πῶ τὴν ἀλήθεια!

Up.

☆

Ἕνας νεαροῦλης Ἀμερικανὸς ζήτησε ἀπὸ τὸν πατέρα του τὸ αὐτοκίνητο νὰ πᾶν τὸ κορίτσι του στὸ θέατρο.

—Μ' αὐτὴ τὴν ὁμίχλη; εἶπε ὁ πατέρας.

—Μπά! ἐξήγησε ὁ γιός. Ἐμεῖς τόχουμε δὴ τὸ ἔργο.

Constellation

Ποιὸς δὲ βρῆ ἡ ἀεριεσόλερα;

*Ὅπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἀστερίσκοι τῶν ἑξὶ λέξεων με γράμματα, ἔτσι ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἑξὶ ἄρτιες λέξεις.

Οἱ πιθανότητες σχηματισμοῦ εἶναι, σὲ κάθε σχεδὸν λέξι, πολλές. Ἐκεῖνο ποῦ ἐπιδιώκει ἡ ἀσκησης αὐτή, ποῦ εἶναι συνάμα μιὰ διδακτικὴ διασκέδασι καὶ γιὰ πολλὰ ἄτομα, εἶναι ὁ σχηματισμὸς λέξεων ποῦ δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους βαθμούς.

Βάσι γιὰ τὴ βαθμολογία θὰ χρησιμοποιήσατε τὸ ἀλφάβητό μας, ὅπως τὸ βλέπετε παρακάτω. Σὲ κάθε γράμμα ἀντιστοιχοῦν ὅσοι βαθμοὶ ἀναφέρονται στὸν πίνακα.

Βαθμολογοῦνται φυσικὰ μόνο τὰ γράμματα ποῦ λείπουν ἀπὸ τὶς λέξεις. Ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίησις μόνον ἁρτίων λέξεων, οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὀρων κλπ. Ἐπιτρέπονται ἐπίσης πασίγνωστες λέξεις ξενικῶν ὀρων. Μετοχές, ῥήματα, ἐπιρρήματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικὲς κλπ. δὲν ἐπιτρέπονται.

Ἐὰν τώρα βρῆτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 230 βαθμούς, θὰ ἔχετε ἐπιτύχει μιὰ πολὺ καλὴ βαθμολογία.

Στὴ σελίδα τῶν λύσεων μας θὰ βρῆτε ἕνα παράδειγμα, με μιὰ ἐπίσης ἀξιόλογη βαθμολογία, τὴν ὁποία...εὐχόμεθα νὰ ἔχετε ὑπερβῇ.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4

Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 9 10 10

Βαθμολογία:

1)	Α	*	*	Ο	*	*	*	Ο	Σ	=	
2)	*	*	Ο	*	Α	*	*	Ο	Σ	=	
3)	Κ	*	*	*	Α	*	*	Ο	Σ	=	
4)	Ε	*	*	*	*	*	Ε	Υ	Σ	=	
5)	Α	*	*	*	*	*	Ε	Υ	Σ	=	
6)	Ε	*	*	*	*	*	Τ	Ο	Σ	=	

Σύνολον βαθμολογίας

I. X.

(Λύσις στὴ σελίδα 111)

“Ενας φιλόδοξος σκοπός

ΘΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΗ Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΔΙΑΜΑΝΤΙΑ;

Του
FERNAND CRIGUI

Η σύγχρονη χημεία συμπεριφέρεται συχνά σαν ματαιόδοξη κοκέττα που παίρνει ύφος μεγάλης κυρίας και νομίζει πως αυτή είναι το κέντρο του σύμπαντος. Κάμμια φορά βλέπει άφ’ ύψηλου τους σεβαστούς προγόνους της της άλχημείας ή θλίβεται για την άπιστευτη άγνοια του Μεσαίωνα που αναζητούσε με τόση άφέλεια την φιλοσοφική λίθο που θα μετέβαλλε σε χρυσό τα πιο κοινά υλικά.

“Αν κανένας άλχημιστής μπορούσε να άκούση τα σημερινά σχόλια για την εποχή του, άσφαλώς θα διαμαρτυρόταν: «Αυτοί οί άδέξιοι, θά έλεγε, μάς χαρακτηρίζουν για άπληστους και άμαθείς. Μπορεί να μην μπορέσαμε ποτέ να φτιάξουμε χρυσάφι. Έστω! Άλλά έσείς οί υπερ-όρθολογιστά της άτομικής εποχής που καμαρώνετε τόσο για τις έπιστημονικές σας γνώσεις, ξεχνάτε πως από 150 χρόνια τώρα παιδεύεστε να κατασκευάσετε τεχνητά διαμάντια, δηλαδή τó πιο καθάρó, τó τελειότερα διάφανο κρύσταλλο ξεκινώντας από τó πιο σκοτεινό υλικό, τó κάρβουνο; Κι’ αυτό μήπως δέν είναι μιá μετατροπή; Τó χειρότερο είναι, θά συνέχιζε ó άλχημιστής, πως παρ’ όλη την περηφάνειά σας δέν έχετε περισσότερο τάλέντο από μάς. Από την εποχή της ανακαλύψεως του Λαβουα-

ζιέ, δηλαδή από έναμιση αιώνα και παραπάνω, έξέρετε, τουλάχιστον έτσι πιστεύετε, πως τó διαμάντι δέν είναι τίποτε άλλο από κάρβουνο κρυσταλλοποιημένο... Δηλαδή τó διαμάντι άποτελείται από τά ίδια υλικά που σχηματίζουν τόν κοινό άνθρακα με τή διαφορά που στο κάρβουνο τά άτομα του άνθρακος θρίσκονται σε πλήρη άταξία ενώ στο διαμάντι τά άτομα αυτά είναι διευθετημένα σύμφωνα με ένα γεωμετρικό σχήμα άυστηρά προκαθορισμένο και σταθερό. Και με τó θάρρος τής έπιστημονικής σας μεγαλοφυίας προσθέτετε: για να φτιάξουμε διαμάντι πρέπει «άπλούστατα» να έξαναγκαστούν τά άτομα του άνθρακος να τοποθετηθούν σε κανονική διάταξη áκολουθώντας τó πρότυπο του τετραέδρου. Όσοτσο έδω και έναν αιώνα δέν μπορέσατε να κατασκευάσετε ούτε ένα μόριο τεχνητού διαμαντιού».

ΜΙΑ ΣΕΙΡΑ ΑΠΟ ΤΥΧΙΕΣ

Ας μη δώσουμε τόση προσοχή όμως στο φάντασμα αυτό του άλχημιστή και στη φαρμακερή του γλώσσα που θα μπορούσε να άμφισβητήσει την αξία των πιο σεβαστών μας χημικών. “Ας κάνουμε μιá μικρή άνασκόπηση των έρευνών που έγιναν για να πραγματοποιηθί ή σύνθεσι διαμαν-

τιού, για να λυθί ένα πρόβλημα που γοήτευσε πολλούς τυχοδιώκτες τής έπιστήμης, αλλά και πολλούς αξιόλογους έργατες της. Κανένας τους ως τώρα δέν μπόρεσε να βρή τή λύσι και πολλές φορές οί άποτυχίες αυτές είχαν τραγικές συνέπειες. Τελευταία άκόμη ένας Γερμανός χημικός κατηγορήθηκε για άπάτη έπειδή είχε αναλάβει να πραγματοποιήση την κατασκευή διαμαντιού και δέν μπόρεσε να κρατήσει την ύπόσχεσί του.

Ο περίφημος έπιστήμονας Β. Μπρίντγκμαν, θραβείο Νομπέλ τής φυσικής, ήλπισε κι’ αυτός πως θα είχε έπιτυχία στις έργασίες του για τή σύνθεσι διαμαντιού χρησιμοποιώντας τρομερή πίεσι, μέχρι 400.000 άτμοσφαιρών. Κι’ αυτός όμως άπέτυχε και οί τρεις έταιρίες που είχαν χρηματοδοτήσει τις έρευνές του έμειναν άνικανοποίητες. Δέν ήταν όμως ό Μπρίντγκμαν ό μόνος έπιστήμονας που άπέτυχε σ’ αυτό τó θέμα. Κοντά στο δικό του όνομα μπορούμε να άπαριθμήσουμε και πολλά άλλα όνόματα ίκανών έπιστημόνων που καταπιάστηκαν χωρίς έπιτυχία μ’ αυτό τó έργο. Ο Γάλλος χημικός Μουασσάν (που άνακάλυψε τó φθόριο) πίστεψε πως είχε φτιάξει μικρά διαμάντια με άποτμη ψύξι μιás διαλύσεως άνθρακος σε ύγρό σίδηρο, αλλά οί μεταγενέστερες αναλύσεις έδειξαν πως οί κρύσταλλοι δέν ήταν παρά άνθρακασβέστια.

ΣΤΑ ΙΧΝΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

Ο Άγγλος Χάνναι, μέλος τής χημικής έταιρίας του Λονδίνου, φαίνεται πως πλησίασε στην έπιτυχία περισσότερο από όλους τους άλλους. Τά τεχνητά διαμάν-

τια που έφτιαξε πριν από 70 χρόνια και που μερικά δείγματά τους βρίσκονται άκόμη στή συλλογή του Βρετανικού Μουσείου, άνταποκρίνονται στις σύγχρονες μεθόδους αναλύσεως και έχουν όλα τά χαρακτηριστικά του φυσικού διαμαντιού. Δυστυχώς όμως τó ίδιο άποτέλεσμα δέν πραγματοποιήθηκε ξανά. “Άλλωστε και ό ίδιος ό Χάνναι είχε μόνο τρεις έπιτυχίες μέσα σε 80 άποτυχίες. Οί έπιτυχίες του έπίσης δέν απέδωσαν παρά μικροσκοπικούς κρυστάλλους που ό μεγαλύτερος είχε διαστάσεις μόλις μερικά δέκατα του χιλιοστού.

Για να κατασκευάση τά διαμάντια του ό Χάνναι προμηθεύτηκε σωλήνες από σφυρηλατημένο σίδηρο που τούς γέμισε κατá τά τρία τέταρτα με ένα μίγμα παραφφίνης και λιθίου. “Υστερα σφράγισε τούς σωλήνες και τούς πυράκτωσε επί είκοσι ώρες. Μετά την ψύξι άνοιξε τούς σωλήνες και μάζεψε τούς κρυστάλλους, όσους θρήκε. Τó πείραμα φαίνεται άπλό, αλλά είναι πολύ επικίνδυνο, γιατί οί περισσότεροι σωλήνες σπάζουν και μπορεί κανείς να πληρώση με τήν ζωή του μιá τέτοια προσπάθεια.

Σήμερα οί έπιστήμονες δέν διατάζουν να καταφύγουν στην άτομική ενέργεια για τή σύνθεσι τεχνητού διαμαντιού. Και θέλουν να τó επιτύχουν, όχι για να μποροθν να στολίζονται με λιγότερα έξοδα οί ώραιές του αιώνα μας, αλλά για να προμηθεύσουν στή βιομηχανία ένα πολύ σκληρό υλικό σε καλύτερη τιμή. “Ενα τέτοιο υλικό έχει πολλές έφαρμογές στή βιομηχανία, μά και ή χρησιμοποίησί του από τόν κόσμο των γυναικών δέν είναι κάτι τó εύκαταφρόνητο.

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Κάθε καινούργια στήλη σὲ μιὰ ἐφημερίδα ἢ σ' ἕνα περιοδικό εἶναι σὰν ἕνας ἄγνωστος πού θέλει νὰ γίνη φίλος σας. Σᾶς χαιρετᾷ, σᾶς προτείνει ἐγκάρδια τὸ χέρι του καὶ σᾶς συστήνεται. Ὁ... ἄγνωστος πού «συναντᾷτε» γιὰ πρώτη φορὰ σ' αὐτὲς τὲς σελίδες τῆς «Ἐκλογῆς», λέγεται: «Υστερόγραφο τοῦ μηνός». Κι' αὐτὸ θὰ εἶναι: Ἀπλὸ ὑστερόγραφο στὴν κίνησι τῆς ζωῆς, τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης στὸ μῆνα πού πέρασε... Ἄς μὴ ξεχνᾶμε διὸ συχνὰ ἕνα ὑστερόγραφο λέει πολὺ περισσότερα ἀπὸ ἕνα ὁλόκληρο γράμμα!..

ΓΕΜΑΤΑ ἐνθουσιασμό γιὰ τὴν Ἑλλάδα τὰ ἄρθρα τῶν ξένων διανοουμένων πού ἐπισκέφθηκαν πρόσφατα, καλεσμένοι τοῦ Φεστιβάλ Ἀθηνῶν, τὴν πατρίδα μας... Καὶ δὲν εἶναι τυπικὲς φιλοφρονήσεις σὰν ἀνταπόδοσι τῆς ἐγκάρδιας φιλοξενίας πού ἐγνώρισαν ἐδῶ, ἀλλὰ λόγια ζεστά, εὐλικρινῆ, αὐθόρμητα, πού τοὺς τὰ υπαγόρευσαν ὅχι οἱ καλοὶ τους τρόποι, ἀλλὰ μιὰ βαθύτερη πίστι στὴν «Αἰώνια Ἑλλάδα».

Ἡ Ἑλλάδα εἶναι καὶ θὰ μείνῃ στὴν αἰωνιότητα ἡ ἀκένωτη πηγὴ τῶν πρὶν ψηλῶν στοχασμῶν, εἴτε ὁ Οὐγκρέτι, ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους ποιητὲς τῆς ἐποχῆς μας.

Ὁ φιλελληνισμὸς ἐξακολουθεῖ μὲ τὴν ἴδια ἔντασι, ὅπως κι' ἄλλοτε, στὴν στερημένη ἀπὸ ἰδανικά ἐποχὴ μας!..

Οἱ ΞΕΝΟΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΣΤΑΙ, αὐτοὶ πού τὸ ἐθεωροῦσαν... ἀγγραφεῖα σχεδὸν νὰ γυρίσουν ἕνα φιλμ στὴν Ἑλλάδα γιὰ ὅλες τὲς πιθανὰς δυσκολίες πού θὰ συναντοῦσαν ἐδῶ, ἀλλὰ ξανὰ ριζικά γνώμη! Τὴν

ἀρχὴ τὴν ἔκανε πρὶν ἀπὸ δύο χρόνια ὁ μεγάλος οὐγγρική καταγωγῆς σκηνοθέτης Γκέζα Ραντβάνι — δημιουργὸς τοῦ ἀξέχαστου «Κάπου στὴν Εὐρώπη». Ἐμείνει τόσο ἐνθουσιασμένος ἀπὸ αὐτὴ τὴν κινηματογραφικὴ «γνωριμία» του μὲ τὴν Ἑλλάδα, ὥστε φεύγοντας ἐδήλωσε: «Ζητῶ... ἐπειγόντως ἕνα καινούργιο θέμα γιὰ νὰ γυρίσω μιὰ νέα ταινία σ' αὐτὴ τὴ χώρα, ὅπου ὅλα συνηγοροῦν — φῶς, ἀτμόσφαιρα, χαμηλὸ κόστος παραγωγῆς — γιὰ ἕνα καλὸ φιλμ».

Ἀκολούθησε ὁ Ζῶρζ Γκεταρὺ μὲ μιὰ μουσικὴ ταινία, πού γύρισε ἐδῶ καὶ τώρα δύο μεγάλα ξένα κινηματογραφικὰ συνεργεῖα. Τὸ ἕνα στὴν Κρήτη, τοῦ Ζυλ Ντασέν, καὶ τὸ ἄλλο τοῦ Γιάν Νεγκουλόσκο, στὴν Ἱσπανία, γυρίζουν μὲ πλαίσιο τὸ ἑλληνικὸ τοπίο τοῦ «ὑπερπαραγωγέ»: τὲς ταινίες «Ἐκεῖνος πού πρέπει νὰ πεθάνῃ» — ὅπως... μεταμύθευσή, χάριν ἐμπορικότητος ὁ τίτλος «Ὁ Χριστὸς ξανασταυρώνεται» — καὶ τὸ «Παῖδι μὲ τὸ δελφίν».

Δὲ σταματᾷ ὅμως ἐδῶ ἡ ξένη κίνη-

ματογραφικὴ δραστηριότης στὴ χώρα μας. Τὸν προσεχῆ Φεβρουάριο ἕνα γερμανικὸ κινηματογραφικὸ συνεργεῖο θὰ ἔρθῃ νὰ γυρίσῃ στὴν Ἑλλάδα, μὲ τὴ συμμετοχὴ Ἑλλήνων ἡθοποιῶν, μιὰ δυνατὴ δραματικὴ ταινία μὲ ἥρωες δύο παιδιὰ πού ἀναζητοῦνται... πυρετωδῶς σ' ὅλη τὴν Δυτικὴ Γερμανία...

Κι' ἔπεται ἡ συνέχεια!..

ΞΕΡΕΤΕ ΑΣΦΑΛΩΣ τὴν Φρανσουᾶ Σαγκάν: Εἶναι τὸ «Τρομερὸ παιδί» τῶν Γαλλικῶν Γραμμάτων πού σὲ ἡλικία 17 μόλις ἐτῶν γνώρισε μὲ τὸ πρῶτο τῆς βιβλίου, τὸ θρυλικὸ πᾶ μυστικὸν «Καλμέρα θλίψη», τὴν παγκόσμια λογοτεχνικὴ δόξα. Οἱ μεγαλύτεροι συγγραφεῖς τῆς ἐποχῆς μας ἐπαίνεσαν ἀνεπιφύλακτα τὸ πεζογραφικὸ τῆς ταλέντο κι' ἡ Σαγκάν, ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη, ὅπως συμβαίνει πολὺ συχνὰ στὰ παραμύθια, καὶ πολὺ σπάνια στὴ ζωὴ, ἀπέκτησε τὰ πάντα: Χρῆμα, δόξα καί... τρεῖς πολυτέλεστες λιμουζίνες, πού εἶναι, καθὼς λέει ἡ ἴδια, ἡ ἀδυναμία τῆς. Ἀκολούθησε τὸ δεύτερο βιβλίο τῆς: «Κάποιο χαμόγελο», πού δικαίως τὴ φήμῃ τῆς κι' ὁλοκλήρωσε τό... παραμύθι. Τώρα κυκλοφορεῖ τὸ τρίτο τῆς ἔργο.

Σήμερα ἡ Φρανσουᾶ Σαγκάν εἶναι ἡ εὐτυχέστερη συγγραφεῖς τοῦ κόσμου... Πλησιάζει τὰ 20 τῆς χρόνια κι' ἡ ζωὴ τῆς τὰ ἔχει προσφέρει σπᾶτα δα. Κι' ὁ μόνος ἴσως ἔχθρος πού καραδοκεῖ ἀλύπητα μέσα τῆς εἶναι, καθὼς σημειώνει ἕνας Γάλλος συγγραφέας σ' ἕνα σημειῶμά του γι' αὐτὴν, ἡ αἴσθησι τῆς ματαιότητος. Ὅταν τόσο νωρίς, χωρὶς προσπάθεια καὶ χωρὶς ἀγῶνα, τὰ ἔχει κανεὶς δα. τί θὰ ἔχῃ νὰ περιμένη πᾶ ὕστερα;

Ἡ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ἀνακοίνωσι τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Δοντᾶ στὴν ὁλομέλεια τοῦ Ἀνωτάτου πνευματικοῦ μας Ἰδρυάτου μὲ θέμα «Διὰ τί ὁ μέγιστος τῶν φιλοσόφων Σωκράτης δὲν ἔγραψε τίποτε», ἔχει προκαλέσει εὐρύτατες συζητήσεις. Ὁ διαπρεπὴς Ἀκαδημαϊκὸς διατύπωσε τὴν ἀποψι — πού τὴ στηρίζει σὲ διεξοδικὰ του μελέτες πάνω στὸ θέμα — ὅτι ὁ Σω-

κράτης σ' ὅλη τὴν ζωὴ δὲν ἔγραψε οὔτε μιὰ φράσι, ὅχι γιατί δὲν ἠθελε, ἀλλὰ γιατί ὑπέφερε ἀπὸ μιὰ σοβαρὴ ἀρρώστια τῶν ματιῶν. Ἔτσι ἀνατρεπεται ἡ γνώστη καὶ κλασικὴ ἀποψι, ὅτι τὰ δύο μεγαλύτερα πνεύματα τῆς Ἀνθρωπότητος, ἕνας θεὸς καὶ ἕνας φιλόσοφος, ὁ Χριστὸς κι' ὁ Σωκράτης, δὲ θέλησαν νὰ γράψουν τίποτα κι' ἄφησαν τοὺς μαθητὲς τοῦ νὰ διατυπώσουν σὲ γραπτὰ κείμενα τὴ διδασκαλία τους...

Ὁ ΜΗΝΑΣ πού πέρασε μᾶς ἀφίνει ἕνα μεγάλο καλλιτεχνικὸ πένθος: Τὸ θάνατο ἑνὸς ἀπὸ τοὺς καλυτέρους Νεοέλληνες ζωγράφους, τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Π. Μαθιοπούλου... Ὁ Μαθιοπούλος, πού ἦταν 80 ἐτῶν, εἶχε ἀποσυρθεῖ τὰ τελευταῖα χρόνια ἀπὸ τὴν ἐνεργὸ καλλιτεχνικὴ ζωὴ καὶ κίνησι κι' ἀπομονωμένος σχεδὸν ἔξω-σε στὸ ἴσχυο σπίτι του στὸν Ἅγιο Λουκά, στὰ Πατήσια, μὲ τὰ καλλιτεχνικά του δράματα...

Ἀνθρωπος εὐαίσθητος, εὐγενικὸς καὶ καλλιτεργημένος, εἶχε τὴν τύχη στὰ πρῶτα του καλλιτεχνικά ἔργα νὰ ἔχῃ γιὰ δάσκαλο τὸν Νικηφόρο Λύτρα κι' ἀπὸ αὐτὸν ἔμαθε πολλά, ἀλλὰ πρὸ πάντων τὴν πίστι καὶ τὴν ἀδιάκοπη προσήλωσι στὸ ἰδανικὸ τῆς Τέχνης... Οἱ ἀνώτερες σπουδές του στὸ Παρίσι, κοντὰ στοὺς μεγάλους μαῖτρ τῶν ἀρχῶν τοῦ αἰῶνα μας, ἐμπλούτισαν τὸ ταλέντο του καὶ τὴν εὐαισθησί του... Καὶ στὰ πρὸ ὁραλιστικά θέματα τὸν ἔφερε νὰ δίνη μιὰ εὐγένεια καὶ μιὰ ποιησι καὶ νὰ δημιουργῇ μιὰ ἀτμόσφαιρα ὀνείρου...

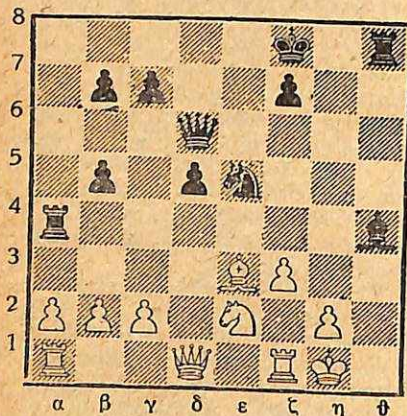
ΚΑΤΙ ΚΑΚΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ λένε πῶς ὁ Σόμερσετ Μόμ ἀφῆσε τὰ ἄλλα θέματα καὶ ἄρχισε νὰ συγγράφῃ τὰ ἀπομνημονεύματά του. Ὁ ἴδιος δὲν ἐπιβεβαίωσε τὴν πληροφορίαν. Καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ θυμᾶμαι μιὰ σκέψι τοῦ γέρω Μόμ: Κυττᾶω μὲ λύπη τὴν δραματικὴ προσπάθεια πού κάνουν μερικοὶ ἄνθρωποι γιὰ νὰ φθάσουν ὅσο τὸ δυνατόν πρὸ γρήγορα σ' ἕνα τέρμα πού πολὺ λίγο σημειώνει μιὰ ἐπιτυχία καὶ πολὺ περισσότερο ἕνα θάνατο.

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

"Ασκήσις άρ. 587

ΜΑΥΡΑ (11)

ΛΕΥΚΑ (11)

Λευκά: Ρη1. Βδ1. Πα1. ζ1. Αε3.
Ιε2. Σα2. θ2. γ2. ζ3. η2.

Μαύρα: Ρζ8. Βδ6. Πα4. Θ8. Αθ4.
Ιε5. Σθ7. θ5. γ7. δ5. ζ7.

Είς αὐτήν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά
τῶν Μαύρων νὰ παίξουν.

Πῶς συνεχίζει ἐδῶ τὴν παρτίδα ὁ κα-
λὸς παίκτης, διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν νί-
κην;

"Ασκήσις άρ. 588. 'Απὸ μίαν παρτίδα.
Λευκά (10): Ρθ2. Βθ5. Πε5. Ιδ4.
Σθ2. γ3. ε6. ζ6. η2. Θ3.

Μαύρα (9): Ρθ7. Βγ7. Πα1. ζ1.
Σθ3. δ5. ζ7. η6. Θ5.

Είς αὐτήν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά
τῶν Μαύρων νὰ παίξουν.

"Αμείσο σάχ με Ρθ1+ δὲν καταλήγει
σὲ τίποτε διότι μετὰ Ρη3 ὁ λευκὸς Βα-
σιλεὺς θὰ εὐρίσκειται σὲ σχετικὴ ἀσφα-
λεία. 'Εάν ἐν τούτοις τὰ Μαύρα θὰ
μποροῦσαν νὰ παίξουν Θ5—Θ4!

'Η σκέψις αὕτῃ πρέπει νὰ οδηγήσῃ
καὶ εἰς τὴν λύσιν.

Πῶς λοιπὸν πρέπει νὰ παίξουν τὰ Μαύ-
ρα διὰ νὰ κερδίσουν ἀσφαλῶς;

"Ασκήσις άρ. 589. 'Απὸ μίαν παρτίδα.
Λευκά (10): Ρθ1. Βγ3. Πζ2. Αδ3.
ζ6. Ιζ5. Σα2. θ4. η3. Θ2.

Μαύρα (12): Ργ8. Βη5. Πε8. Αδ5.
Σα6. θ7. γ7. δ6. ζ3. ζ7. η4. Θ6.

Είς αὐτήν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά
τῶν Μαύρων νὰ παίξουν.

Τὰ Μαύρα θέλουν νὰ ἐπιτύχουν ἓνα
σάχ με ζ3—η2, ἀλλὰ ὁ Πύργος ζ2 εἶ-
ναι ἐδῶ ἐμπόδιον. 'Η ἰδέα ἐγκτεται εἰς
τὸ νὰ μπορέσουν νὰ ἐπιτύχουν τὰ Μαύρα
τὸ Πε1+ με ἐκδύωξιν τῆς Ντάμας ἀπὸ τὸ
γ3, ἡ ὁποία καὶ προστατεύει τὸ τετρά-
γωνον ε1. (Αζ1, ΠΧζ1+, ΠΧΠ, ζ7+! μāt).
"Εἶσι λοιπὸν ἡ πρώτη κίνησις
τῶν Μαύρων καθιστάται σχεδὸν φανε-
ρά: 1)... Βη5Χζ6!! 'Η λευκὴ Ντάμα
πρέπει νὰ φύγῃ, ἀλλὰ νὰ προστατεύῃ
συγχρόνως τὸ α1 καὶ ε1. "Άλλη κίνη-
σις λοιπὸν ἀπὸ τὴν Βγ3—γ1 δὲν μέ-
νει. Ποιά εἶναι τώρα ἡ συνέχεια τῶν
κινήσεων τῶν Μαύρων, ἡ ὁποία ἐξα-
σφαλίζει τὴν νίκην;

"Ασκήσις άρ. 590. 'Απὸ μίαν παρτίδα

Λευκά (11): Ρη1. Βδ4. Πε1. ε2.
Ιζ3. Σα2. θ2. δ5. ζ2. η2. Θ2.

Μαύρα (11): Ρη8. Βδ7. Πγ8. ε8.
Αζ6. Σα7. θ7. δ6. ζ7. η7. Θ7.

Είς αὐτήν τὴν γνωστὴν θέσιν εἶναι
ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίξουν.

'Ο Πύργος ε8 ὀβάλλεται δύο φορές,
ἀλλὰ προστατεύεται καὶ δύο φορές. 'Ε-
άν τὰ Λευκά μπορέσουν ν' ἀποσπάσουν
μία ἀπὸ τῆς φιλοῦρες ποὺ προστατεύουν
τὸν Πε8, ἡ κίνησις Πε2Χε8+ καταλή-
γει σὲ μāt. Μὲ αὐτὴν τὴν σκέψιν πρέ-
πει νὰ λυθῇ ἡ ἀσκήσις αὕτῃ. Μία σει-
ρὰ ἀπὸ «ἐκκεντρικὰς» κινήσεις τῆς λευ-
κῆς Βασιλίσσης φέρει τὸ ζητούμενον ἀ-
ποτέλεσμα!

"Ασκήσις άρ. 591.

Πρόβλημα Α. CHARLICK

Λευκά (8): Ρα8. Βδ4. Πδ2. ζ7.
Αδ8. Ιγ1. ζ8. Ση6.

Μαύρα (9): Ρε5. Πη5. Αα1. Ιε7.
Θ3. Σθ5. γ7. δ6. Θ5.

γωνον ε1. (Αζ1, ΠΧζ+, ΠΧΠ, ζ2+! σὲ δύο κινήσεις.

"Ασκήσις άρ. 592.

Πρόβλημα Ι. ΧΑΤΖΗΑΓΓΥΡΗ

Λευκά (8): Ργ2. Βα5. Αθ1. γ3.
Ιθ6. Θ4. Ση2. η3.

Μαύρα (9): Ρε4. ΒΘ5. Πδ7. ε7.
Αδ2. η8. Ια4. δ6. Σε3.

Τὰ λευκά παίζουν καὶ κάνουν μāt
σὲ δύο κινήσεις.

"Ασκήσις άρ. 593.

Πρόβλημα GOTTSCHELL

Λευκά (7): Ρα7. Βε2. Πα5. Αγ1.
ε4. Ιε2. Θ5.

Μαύρα (4): ΡΘ6. Πγ3. Αη5. Σγ4.

Τὰ λευκά παίζουν καὶ κάνουν μāt
σὲ δύο κινήσεις.

'Ο γνωστὸς Γερμανὸς συγγραφεὺς
καὶ ποιητὴς Ραδλφρος Γκόττσχαλ ἦτο
καὶ ἄριστος σκακιστὴς καὶ ἐξαιρετικὸς
συνθέτης προβλημάτων.

Τὸ πρόβλημα αὐτὸ τὸ συνέθεσε τὸ
1850.

"Ασκήσις άρ. 594.

Πρόβλημα G. HEATHCOTE

Λευκά (11): Ρζ4. ΒΘ3. Πζ5. η4.
Αζ2. η8. Ιγ3. η6. Σα2. α4. Θ5.

Μαύρα (10): Ργ4. Βζ7. Πγ7. η7.
Αα1. Σθ4. θ7. γ5. ζ6. Θ6.

Τὰ λευκά παίζουν καὶ κάνουν μāt
σὲ δύο κινήσεις.

"Ασκήσις άρ. 595.

Πρόβλημα L. BALA

Λευκά (11): Ρε8. Βδ8. Πθ4. Θ6.
Αζ1. Ιδ3. ζ7. Σα2. α4. ε6. ζ3.

Μαύρα (8): Ρδ5. Πγ5. Αζ6. η4.
Σα5. γ6. ε7. Θ5.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κάνουν μāt
σὲ δύο κινήσεις.

"Εἶς δύσκολο πρόβλημα τῶν δύο κι-
νήσεων «WHITE TO PLAY» θέμα, παρ'
ὅλην τὴν εὐκίνησιν τῶν μαύρων πεσ-
σῶν. Μία ἐξαιρετικὴ σύνθεσις τοῦ με-
γάλου "Αγγλου συνθέτου.

"Ασκήσις άρ. 596.

Πρόβλημα Γ. Ν. ΒΗΧΟΥ.

Λευκά (9): Ρζ2. Βγ3. Πα4. ζ6.

Αζ4. Θ3. Ιθ7. Θ5. Ση2.

Μαύρα (10): Ρε4. Βδ4. Πε6. η5.
Αδ5. δ6. Ιη6. Σθ3. γ6. δ3.

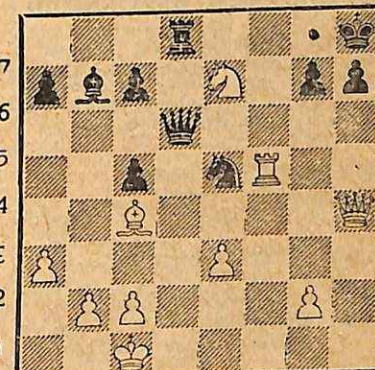
Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κάνουν μāt
σὲ δύο κινήσεις.

Μία εὐτυχὴς σύνθεσις με ὠραῖο κλει-
δι, καλὰς θαριάντες, ἀλλὰ καὶ ὀπτικῶς
μ' ἃ θέσις ποὺ ἱκανοποιεῖ ἀπολύτως τὸν
πεπειραμένον λύτην.

"Ασκήσις άρ. 597.

'Απὸ μ' ἃν παρτίδα.

ΜΑΥΡΑ (10)

α β γ δ ε ζ η θ

ΛΕΥΚΑ (10)

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κερδίζουν.

"Ασκήσις άρ. 598. «ΦΙΝΑΛΕ».

Λευκά (4): ΡΘ6. Αγ5. Σζ2. Θ2.

Μαύρα (4): ΡΘ4. Πδ7. Σζ6. Θ3.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κερδίζουν.

"Ασκήσις άρ. 599. «ΦΙΝΑΛΕ».

Λευκά (5): Ρη2. Αε4. Σα4. γ2. ε2.

Μαύρα (5): Ρδ4. Αα2. Σγ4. γ5.
δ7.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κερδίζουν.

"Ασκήσις άρ. 600.

Πρόβλημα T. ANDERSSON

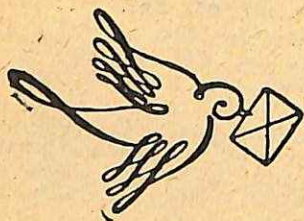
Λευκά (7): Ργ1. Βγ3. Πε5. η7.
Αζ5. η1. Σδ5.

Μαύρα (7): Ρδ6. Πδ5. δ8. Αδ3.
Ια8. ε7. Σγ7.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κάνουν μāt
σὲ δύο κινήσεις.

Ι. Χ.

(Λύσεις στὴ σελίδα 111)

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Ευχαριστούμε για τη συνεργασία τους και τα καλά τους λόγια τους ἀναγνώστες μας: 'Ελ. 'Αθανασιάδου, Δ. Φάχο, Π. Σταυριανού, Μαίρη Σάλτα, Εὐαγγελία Θεοτοκάτου.

ΖΗΤΩ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

...Με νέους και νέες από ὅλο τὸν κόσμο.

Μάρκος Κρεμμυδάς
Δίοπος Ρ. Τ.

ΚΕ)ΚΑΝ ΒΣΤ 902
Υποκελευστής

Νέστορ Κουρκουμέλης
ΔΗΕ ΚΗΣ ΒΝΣ
ΒΣΤ 902

...Με νέους και νέες για ἀνταλλαγή σκέψεων και κάρτ - ποστάλ.

Χρήστος Πετρόπουλος
112 Π.Μ. Μ.Σ.Β.
ΤΓΑ 1010

...Με νέους και νέες από ὅλο τὸν κόσμο με σκοπό τὴν ἀνταλλαγή κάρτ - ποστάλ και σκέψεων και γνώσεων ἐπὶ τῆς τέχνης τῆς φωτογραφίας.

Εὐαγγελία Θεοτοκάτου
'Εναντι Γυμνασίου
'Αργοστόλιον
Κεφαλληνίας

...Με νέους και νέες τῆς 'Ελλάδος με σκοπό τὴν ἀνταλλαγή ἐφημερίδων και περιοδικῶν.

Kostas Starčios
Aynali Çesme Catic Kassok
No 72/3
Istanbul, Turkey

ΧΑΡΤΙΑ ΤΑΠΕΤΣΑΡΙΑΣ ριγέ, χαρτιά LAVABLE, χαρτιά τύπου σαγκρε και πολύ φανταζι σε ὠραιότατα σχέδια παρέλαβε τὸ κατάστημα ΡΥΘΜΟΣ, Βουλῆς 22.

...Με νέους και νέες
Εὐάγγελος Τζουφέτας
Poste Restante
Πάτρα

...Με νέους και νέες με σκοπό τὴν ἀνταλλαγή γραμματοσήμων, 'Ενδιαφέρομαι για παλαιὰ 'Ελληνικά και ἀθλητικά γραμματόσημα από ὅλο τὸν κόσμο.

Χαρμῆς Χατζηδασιλίου
'Ιάσωνος 5
'Αγιοι 'Ομολογηταί
Λευκωσία Κύπρου

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΚΑΚΙΟΥ

Κούλην Στυλιανόν, Λάμπαινα Μεσσηνίας: Εὐχαριστοῦμεν. Δυστυχῶς ἔχει ἀρκετὰ λάθη. (ΡΗΠΑΡΗ, ΣΥΝΑ, ΛΩΣΤΑΙ κλπ.).

Γ. Γεωργιάδην, Θεσσαλονίκη: 'Ακριβῶς ἐπειδὴ τὰ προβλήματα δὲν ἐνδιαφέρουν ὅλους τοὺς σκακιστάς, δημοσιεύομεν πάντοτε ἀφθονίαν ἀσκήσεων από παρτίδες πού ὠφελοῦν κάθε παίκτην. Δυστυχῶς ἡ «θεωρία ἀνοιγμάτων» εἶναι κατὰ πού διὰ τεχνικούς λόγους (χώρος, κλισέ κλπ.) δὲν τὸ ἐπιτρέπουν τὰ στενὰ περιθώρια ἐνὸς μηνιαίου περιοδικοῦ. 'Υπάρχουν ὅμως ἀπειράριθμα εἰδικὰ συγγράμματα δι' αὐτὰ εἰς ὅλες τῖς γλώσσες τοῦ κόσμου.

Θ. Κουλόπουλον: Εὐχαριστοῦμεν. Διὰ τὸ τεῦχος τοῦ Αὐγούστου εἶχατε ἀληθῶς δίκαιον, ἔγινε μιὰ μετατόπισις ἐνὸς μαύρου τετραγώνου. 'Ὅλα τὰ ἄλλα ὅμως τεύχη, Σεπτεμβρίου κλπ., εἶναι ἀπολύτως σωστά. Καὶ τὸ Π.Η. ἡχητικῶς εἶναι Πι-ἦτα = Ποι-ητά!

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» από σελίδα 9

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) ΤΕΡΑΤΟΛΟΓΙΑΣ. 2) ΕΠΙΒΑΤΗΡΙΑ. 3) ΡΕ. — ΝΕΡΑ. — ΑΓΡΑ. 4) ΨΥΧΡΑ. — ΟΙ «ΒΟΕΣ». 5) ΙΦΙΑΝΑΣΙΑ. — ΑΙ. 6) ΣΗΝ. — ΙΣΑΛΑ. 7) ΜΟΡΑΒΙΑ. — ΡΙΣ. 8) ΡΙΠΙΔΟΣ. — Ε.Σ.Α.Τ. ('Ενωσις Συντακτῶν 'Αθηναϊκῶ Τύπου). 9) Η «ΑΩΡΟΣ». — ΙΝΑ. 10) ΑΠΙΝ. 11) Ο «ΔΟΛΟΠΛΟΚΟΣ». 12) ΙΑ. — Α.Σ.Ο. — ΝΟΝΤΑ.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1) ΤΕΡΨΙΣ. — ΡΗΜΟΙ. 2) ΕΠΕΥΦΗΜΙΑ. — ΔΑ. 3) ΡΙ. — ΧΙΝΟΠΩΡΟ. 4) ΑΒΑΡΑ. — ΡΙΡ. — ΛΑ. 5) ΤΑΡΑΝ. — ΑΔΟΞΟΣ. 6) Ο.Τ.Ε. — ΑΣΒΟΣ. — ΠΟ. 7) ΑΗΝΟΣ. — ΣΙ. — ΛΑ. 8) ΟΡ. — ΙΣΙΑ. — ΑΠΟΝ. 9) ΓΙΑΒΑΣ. — ΕΝΙΚΟ. 10) ΙΑΓΟ. — ΑΡΣΙΝΟΗ. 11) ΡΕΑΛΙΑ. — ΣΤ. 12) ΣΤΑΣΙΑΣΤΑΙ.

«ΣΚΑΚΙ» από σελίδα 108

'Αρ. 587. 1)...Ιη4! ('Απειλή ΒΘ2+ μάτ, ἀλλὰ και ΙΧε3. Σε Αζ4 τὰ Μαύρα παίζουν Βγ5+!) 2) ζ3Χη4 (τί ἄλλο;) 2)...ΒΘ2+!! 3) ΡΧΒ, Αζ2+ με μάτ.

'Αρ. 588. 1)...ΒΧε5+! 1) ΒΧΒ. Θ4 (ἀπειλή ΠΘ1+ μάτ). 3) η4. Πζ2+ μάτ.

'Αρ. 589. 1)... ΒΧζ6!! 2) Βγ1 2) ... Βε2!! 3) Βζ1, ΒΧζ2! 4) ΒΧΒ, Πε1+ 5) ΒΧε1, ζ2+ με μάτ!

'Αρ. 590. 1) Βη4! Βε5 2) Βγ4!! 2)... Βε7 3) Βγ7!! 3)... Βε5 4) α4! ΒΧα4 5) Πε4! Βε5 6) ΒΧε7! και τὰ Λευκά κερδίζουν.

'Αρ. 591. 1) ΒΘ4! 'Απειλή. 2) Βε1+ μάτ.

'Αρ. 592. 1) Βη5! 'Απειλή. 2) Βζ4+ μάτ.

'Αρ. 593. 1) Βε2! 'Εξαναγκασμός κινήσεως.

'Αρ. 594. 1) Πζ5—η5! 'Απειλή. 2) Ρζ5+ μάτ.

'Αρ. 595. 1) Βα7! 'Εξαναγκασμός κινήσεως.

'Αρ. 596. 1) Αε5! 'Απειλή. 2) Βε1+ μάτ.

'Αρ. 597. 1) Ιη6+!! ΙΧ1 2) ΒΧΘ7+ ΡΧΒ 3) ΠΘ5+ μάτ.

'Αρ. 598. 1) ζ3, Βε2 2) Αδ6 ('Εάν 2) Αδ4 ΠΧε2) Πη2 3) Αδ4, Πε2 4) Αγ3, Πε6 5) Ρη6, ζ5+ 6) Αζ6, ΠΧζ6 7) ΡΧζ6 και κερδίζουν.

'Αρ. 599. 1) Αγ6!! γ3 2) ΑΧδ7, Ρε3 3) α5, ΡΧε2 4) α6, Ρδ2 5) Αζ5, Αδ5+ 6) Ρη3, Ρε3 7) α7, Αα8 8) Αθ3, Ρδ2 9) Αη2 και κερδίζουν. 'Εάν ὅμως 1)...δ7ΧΑ, 2) α5, γ3 3) α6, Αδ5+ 4) Ρη3, γ4 5) Ρζ4! γ5 6) ε3 μάτ.

'Αρ. 600. 1) Πε5—ε2! 'Απειλή. 2) Βε5+ μάτ.

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ» από σελίδα 103

1) ΑΥΤΟΦΩΡΟΣ = 40. 2) ΗΘΟΓΡΑΦΟΣ = 41. 3) ΚΥΡΙΑΡΧΟΣ = 42. 4) ΕΥΡΥΣΘΕΥΣ = 38. 5) ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ = 36. 6) ΕΥΘΡΥΠΤΟΣ = 38. Σύνολον = 235.

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ» ἀπὸ σελίδα 78

1) ΑΟΙΔΙΜΟΣ: Β. ('Απὸ τὸ οὐσ. ἀοιδῆ=ὠδή). 'Εκεῖνος πού εἶναι ἄξιος νὰ ψάλλεται, νὰ μνημονεύεται, ἀειμνηστός: 'Ὁ ἀοιδιμός εἰς θνικὸς εὐεργέτης 'Αθερωφ.

2) ΑΦΕΤΗΡΙΑ: Α. Τὸ σημεῖο ἀφ' ἃς ὡς—ἡ γραμμὴ ἀπὸ ὅπου ξεκινοῦν οἱ διαγωνιζόμενοι στὸ τρέξιμο. Γενικά, ἀρχή (συγκοινωνίας, σκέψης, ἐνέργειας): Λανθασμένη ἀφετηρία συλλογισμῶν, ἀφετηρία πολιτικῶν σταδίου.

3) ΒΕΝΤΕΤΤΑ: Β. 'Η ἰταλικὴ λ. vendetta=ἐκδίκησις. Εἰδικότερα, στὴ Μάνη και στὴν Κορινθίαν, τὸ ἔθιμο νὰ ἐκδικεῖται οἱ συγγενεῖς τοῦ δολοφονημένου τὸ δρᾶσθαι ἢ ἄλλο συγγενὴ του. Μανιάτικη βεντέττα.

4) ΔΙΑΠΡΕΠΗ: Γ. 'Εκεῖνος πού διαπρέπει, διακρίνεται μετὰ ἄλλων διὰ πρῆξις ρήτωρ.

5) ΕΚΛΥΤΟΣ: Γ. 'Εκλελυμένος=ἐξασθενημένος, δοσμένος ὁλόκληρος στὶς ἡδονὰς και τὴ μαλακότητα.

δ ι α γ ρ ε ι ἑ κ κ λ υ τ ο ν θ ί ο ν.

6) ΕΥΟΙΩΝΟΣ: Β. Ἐκεῖνος πού ἀποτελεῖ καλὸ οἶον ὁ=σημάδι. Αἰσιόδοξος: Εὐοίω νοὶ πρὶ θλέψεις γιὰ τὴν διατήρησι τῆς εἰρήνης.

7) ΕΥΘΥΤΕΝΗΣ: Β. Τεντωμένος, ἴσιος, «αντούρος»: Εὐθυτενὲς παρὰστημα.

8) ΚΑΡΡΙΕΡΑ: Γ. (Ἡ γαλ. λ. carrière=διαδρομὴ ἀρχικά). Μεταφ., Ὁ δρόμος τῆς ζωῆς, τὸ ἐπάγγελμα, ἡ σταδιοδρομία: Ἀκολούθησε τὴ διπλωματικὴ καριέρα (ἢ στάδιο).

9) ΚΑΤΑΣΠΙΛΩΝΩ: Α. (Ἀπὸ τὸ οὐσ. σπύλω=ἀκαθαρσία). Καταλερώνω. Μεταφ., καταντροπιάζω: Κατεσπύλωσε τὴν τιμὴν τῆς οἰκογενείας του.

10) ΜΑΣΤΡΟΠΟΣ: Β. Ἐκεῖνος πού προμηθεύει γυναῖκες γιὰ ἀσέλγεια. Μεταφ., μαστροπὸς συνειδήσεων, πού διαφθείρει ἐξαγορά.

ζώντας ἀνθρώπους, γιὰ ἐπιτυχία ἰδιοτελῶν σκοπῶν.

11) ΜΑΥΣΩΛΕΙΟ: Γ. Ἀρχικά, ὁ μεγαλοπρεπὴς τάφος τοῦ βασιλιᾶ τῆς Καρίας, Μαυσώλου (4ος αἰ. π.Χ.). Συνεκδοχικά, κάθε μεγαλοπρεπὴς τάφος σὲ σχῆμα μικροῦ ναοῦ: Τὸ μαυσωλεῖο τοῦ Λένιν στὴ Μόσχα.

12) ΝΗΦΑΛΙΟΣ: Β. Ἐκεῖνος πού νήφει=εἶναι ξεμέθυστος, ἀρχικά. Μεταφ., Ἐκεῖνος πού ἔχει πνευματικὴ διαύγεια καὶ ἡρεμία: Νηφάλιος ἄνθρωπος=νηφάλιες σκέψεις.

13) ΣΤΟΜΦΟΣ: Α. Πομπῶδες ὄφος, καυχισιά. Μιλᾷει μὲ στόμφο.

14) ΧΟΡΕΙΑ: Γ. Στους ἀρχαίους ἐκεῖνος πού συμμετεῖχε στὸ χορό. Συνεκδοχικά, ὁμάδα ἀτόμων πού ἀποτελοῦν ἓνα σύνολο ἀσχολούμενο μὲ κάτι ἢ πού ἔχει κάποια ὠρισμένη ἰδιότητα: Χορεῖα ποιητῶν—ἀγγέλων.

Ὅσοι ἀσχολεῖσθε μὲ τὴν ναυτιλίαν, ἐνημερώνεσθε ἀντικειμενικῶς στὰ ζητήματά της, ὅταν διαβάσετε τὰ

"ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΝΕΑ"

Ἀνεξάρτητος ναυτιλιακὴ ἐφημερίς, ἐκδιδομένη εἰς Ἀθήνας ἀπὸ τοῦ 1950, ἀνὰ 150 ἡμέρον. — Γραφεῖα: Εὐριπίδου 4.